

Diplomová práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Diplomová práce

JAK PEDAGOGOVÉ VYBRANÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY
VNÍMAJÍ SVOJI PRÁCI VE VZTAHU K PŘEDSTAVÁM,
KTERÉ O NÍ DŘÍVE MĚLI?

Autor práce: Bc. Lenka Šindelářová
Vedoucí práce: PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.
Studijní program: Pedagogika volného času

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Písku dne 16. 3. 2024

Bc. Lenka Šindelářová

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce PaedDr. Petru Baumanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Děkuji i všem respondentům, kteří mi věnovali svůj čas potřebný k realizaci rozhovoru. Velké poděkování patří i mé rodině, která byla trpělivá a byla mi nejen při psaní práce oporou.

Obsah

Úvod.....	6
1 Jak to vidím já: porozumění problému před zahájením výzkumného šetření.....	8
2 Metodologie a průběh výzkumu.....	12
2.1 Cíl práce a základní výzkumná otázka	12
2.2 Výzkumná metoda	12
2.3 Charakteristika respondentů	14
2.4 Tvorba a sběr dat	17
2.5 Zpracování a analýza dat	23
2.6 Interpretace dat	24
3 Témata identifikovaná v rozhovorech.....	25
3.1 Vztahy s rodiči žáků a postoje k nim.....	26
3.2 Spolupráce a vztahy s kolegy	33
3.3 Vztahy s vedením školy a postoje k němu	44
3.4 Vztahy s žáky a postoje k nim	47
3.5 Nízká připravenost na jednání s rodiči	51
3.6 Nedostačující připravenost na řešení problémů nesouvisejících s výukou	53
3.7 Autorita.....	56
3.8 Náplň práce.....	57
3.9 Inkluze, cizinci a Romové	65
3.10 Kroužky	69
3.11 Prostory a hluk.....	71
3.12 Studovna a školní jídelna.....	74
4 Shrnutí poznatků a diskuse.....	76
Závěr	89
Seznam použitých zdrojů.....	92
Seznam zkratk	94
Přílohy.....	95
Příloha I: Přepis rozhovoru – Jolana	96
Příloha II: Přepis rozhovoru – Lída.....	108
Příloha III: Přepis rozhovoru – Tamara.....	118
Příloha IV: Přepis rozhovoru – Denisa.....	130
Příloha V: Přepis rozhovoru – Helena.....	135
Příloha VI: Přepis rozhovoru – Matylda	149
Příloha VII: Přepis rozhovoru – Viktor	162

Příloha VIII: Přepis rozhovoru – Zlata.....	171
Příloha IX: Přepis rozhovoru – Petra	190
Příloha X: Přepis rozhovoru – Sylva.....	202
Příloha XI: Přepis rozhovoru – Hedvika.....	219
Abstrakt.....	240
Abstract.....	241

Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem zvolila subjektivní vnímání vlastní práce pedagogy vybrané základní školy ve vztahu k představám, které o ní dříve měli. Sama pracuji ve škole jako asistentka pedagoga. Každý den se s pedagogy setkávám a hovořím s nimi, měla jsem tedy i před začátkem výzkumu jisté předporozumění dané problematice. Kromě toho, že již osmým rokem sama pracuji na základní škole, zároveň často hovořím i s lidmi mimo obor, čtu odborné i méně odborné články a příspěvky, které se právě pedagogů a jejich práce týkají. Je pravda, že v poslední době není o články týkající se některé skupiny pedagogických pracovníků nouze. Domnívám se, že představy laické veřejnosti o náplni práce pedagogů nejsou zcela odpovídající skutečnosti. Napadá mě, zda podobně neúplné a možná až zkreslené představy neměli před začátkem výkonu svého povolání i samotní pedagogové.

Rozhodla jsem se alespoň u malé části z nich zjistit, zda jejich představy odpovídaly realitě a současnému prožívání práce. Zajímalo mne, proč je práce, která je velkou částí veřejnosti vnímána jako jednoduchá, s krátkou pracovní dobou a velkým množstvím volna, pro mnohé pedagogy tak náročná, že přispívá v nemálo případech k jejich zdravotním problémům nebo odchodům do jiných oborů, co je nejvíc trápí a co považují za problémy apod. Zároveň jsem ale chtěla zjistit i to, zda prožívají naopak také něco pozitivního, co rovněž neodpovídá jejich původním představám, zkrátka v čem se jejich práce od jejich představ liší.

Mým původním záměrem bylo uskutečnit rozhovory s různými pedagogickými pracovníky, tedy učitelkami a učiteli, asistentkami pedagoga i vychovatelkami v podobném počtu. Postupně jsem oslovila větší množství kolegů, ale pouze někteří souhlasili, když zjistili, že mám v úmyslu celé rozhovory zaznamenávat na diktafon. Vybírala jsem si respondenty, u kterých jsem byla přesvědčena, že jsou k sobě i ostatním poctiví a upřímní, a které považuji na základě různých minulých zkušeností s nimi za ochotné ostatním pomoci. Doufala jsem, že nebudou mít potřebu své výpovědi jakkoli upravovat. Hledala jsem tedy takové kolegy, jejichž důvěru mám, doufám, i já. Rozhovory jsem se vždy snažila domluvit na nějaké klidné, ničím a nikým nerušené místo i čas, což se ve většině případů i podařilo, ale nebylo to v některých případech vůbec jednoduché.

Nakonec se mi podařilo uskutečnit rozhovor se třemi učitelkami a jedním učitelem prvního stupně, dvěma učitelkami druhého stupně, třemi vychovatelkami a dvěma asistentkami pedagoga, celkem šlo tedy o jedenáct rozhovorů. Základní otázkou při těchto

rozhovorech bylo, jak respondenti v současné době vnímají svou práci a jak se toto vnímání a prožívání liší od jejich původních představ.

Protože je každý člověk osobnost a originál a zdánlivě stejnou věc může vnímat a pociťovat naprosto odlišně, rozhodla jsem se pro výzkum kvalitativní, abych se od jednotlivých účastníků dozvěděla co nejvíce, jak oni sami o své práci přemýšlejí, aniž bych jim jejich myšlenky nebo jejich pocity předem strukturovala podle svých předpokladů. Proto nebyly rozhovory předem připravené, vedla jsem je různě, navazující otázky byly vždy jiné v návaznosti na předchozí odpovědi respondentů. Ale začínala jsem většinou tak, že jsem respondenta požádala, aby zavzpomínal na své začátky, a v průběhu rozhovoru jsem své další otázky operativně přizpůsobovala tématům, o kterých hovořil. Aby bylo zřejmé, s jakým předporozuměním do výzkumu vstupuji, reflektuji v úvodní kapitole to, jak se liší mé současné vnímání práce, kterou vykonávám, oproti představám, které jsem o ní původně měla já. Než začaly rozhovory probíhat, domnívala jsem se, že hlavním tématem většiny respondentů bude velké množství nutné administrativy a stížností na dnešní děti ovlivněné moderními technologiemi. Během rozhovorů jsem si uvědomovala, že na mnohých tématech se respondenti shodují, některá další ale už tak častá nebyla. Mezi hlavní společná témata patřilo například (ne)sdílení materiálů s kolegy, nedostatečná příprava ze školy na jednání s rodiči nebo nutnost řešení konfliktních situací mezi samotnými dětmi.

Metodologii a průběh výzkumu podrobněji popisuji v kapitole druhé. V dalších kapitolách následuje představení výsledků výzkumu: témata, která jsem identifikovala ve výpovědích respondentů, jejich analýza a diskuse propojující výsledky mého výzkumného šetření s odbornou literaturou.

Neměla jsem větší problém najít výzkumy, šetření a diplomové práce zabývající se prožíváním a problémy učitelů, v analogii s tím se mi ale nedařilo najít dostatečně zpracováno téma vychovatelů a jejich prožívání této profese. Myslím, že není zatím v takové míře zkoumáno. Takové práce jsem totiž nacházela spíše ojediněle. O asistentech pedagoga a jejich problémech nebo nahlížení spolupráce s učiteli jsem oproti tomu našla práci a pojednání z posledních let více, k některým z nich se v diskusi vrátím. Je to dle mého částečně paradox, vzhledem k tomu, jak dlouho existuje profese vychovatele, a jak relativně krátce oproti tomu známe profesi asistenta pedagoga.

1 Jak to vidím já: porozumění problému před zahájením výzkumného šetření

Na základní škole jsem začala jako asistentka pedagoga pracovat před osmi lety z více důvodů. Ukončila jsem nedlouho předtím kurz pro asistenty pedagoga, ve škole jsem z mnoha důvodů chtěla pracovat už od dětství a také má tehdejší práce sociální pracovníce v NZDM nevyhovovala časově mým potřebám při péči o vlastní děti, které v té době byly na prvním stupni základní školy a v mateřské škole.

Vzhledem k tomu, že jsem na základní škole strávila několik týdnů na praxi během studia, aspoň částečně jsem nějaké představy o náplni své práce měla již před nástupem. Musím konstatovat, že zkušenost asistenta pedagoga, který je dle mé zkušenosti zpravidla přiřazen k určitému dítěti a třídě (nikoli pouze k určitému učiteli či vychovateli, jak by mohl název této profese naznačovat), je v podstatě nepřenositelná: vzhledem k tomu, že každé dítě je naprostý originál a je s ním tak potřeba „zacházet“. Málokdy tedy i dobře míněné rady někoho jiného fungují i na dalšího žáka. Každá práce asistenta pedagoga je tedy poměrně specifická a nelze ji jednoduše srovnávat s prací asistenta jiného. I když je tato pracovní pozice nazvána asistent pedagoga, stále jde spíše o asistenta jednoho konkrétního dítěte. Aspoň na naší škole to takto funguje. Každý ví, kdo ke kterému žákovi „patří“. Já se v současné době snažím pomáhat již třetímu dítěti.

Když to vezmu postupně, prvních šest let jsem strávila na prvním stupni s žákyní, která do školy nastoupila sice jako zdravé dítě, ale během druhého ročníku podstoupila onkologickou operaci mozku, a od té doby se musela ona i její okolí vyrovnávat s kombinovaným postižením – tělesným i mentálním. Intelektově na tom byla tak, že jsme se stále spolu pohybovaly jen v rámci prvního stupně, několikrát ve 3. a 4. ročníku. Chvillemi to vypadalo nadějně a prognóza se zlepšovala, řadu věcí jsme se mnohokrát znovu spolu naučily (s jejím postižením souvisely i problémy s krátkodobou pamětí), jindy bylo pro změnu všechno špatně, přidávaly se další zdravotní problémy včetně několika prodělaných mrtvic a následného zhoršení motoriky. Po čase se nemoc bohužel znovu vrátila a moje svěřenkyňě svůj statečný a dlouhý boj s ní prohrála. Bylo (a stále ještě je) to pro mne poměrně psychicky náročné, vzhledem k tomu, že jsme spolu strávily během šesti let hodně smutných, ale jindy zase smíchem vyplněných chvil. Někdy jsem ji už brala jako své třetí dítě a myslela na ni často i mimo pracovní dobu. S jejími rodiči, především s maminkou, jsme do dnešní doby v kontaktu. Občas spolu zajdeme na kávu. Myslím, že jsem jedním z mála lidí, kteří jsou schopni s nimi o jejich dceři mluvit i nyní, když už nemohou být s ní...

Další rok jsem se snažila být oporou chlapci s autismem na druhém stupni. Bylo to něco úplně jiného. Byla jsem zvyklá z předchozí zkušenosti, že někdy někdo hodně chce,

ale bohužel to nejde. V tomto případě pro změnu daný žák skoro nic dělat nechtěl, nic ho nebavilo, nejraději by zůstal doma u počítače a byl by tak naprosto spokojen. Několikrát za den jsem se od něj dozvěděla, že ve škole opravdu nechce být. Někde to dával najevo poměrně v klidu, jindy už to tak tiché a klidné nebylo.

Také s učiteli na druhém stupni je spolupráce jiná než na prvním. Asistent pedagoga si musí zvyknout, že s každým z nich se spolupracuje a komunikuje jinak. Je tedy potřeba nějak vyjít a domluvit se s o dost větším množstvím lidí. Žáci jsou samozřejmě také jiní než na prvním stupni, řeší jiné věci a chodí si na jiné i stěžovat. Myslím ale, že mě měli docela rádi. Nezapomenu na bezprostřední komentář jednoho z nich, když jim paní učitelka na konci roku sdělovala, že od příštího školního roku dojde z provozních důvodů ke změně asistentky. To rychlé a bezprostřední: „*Tak to jsme v pr...*“ si budu pamatovat dlouho. Myslím, že ještě nikdy mě tak nepotěšilo, že ve škole někdo mluví sprostě.

V letošním roce jsem se opět vrátila na první stupeň. Pomáhám nároky školy zvládnout žákyni druhého ročníku, která start do života neměla také úplně jednoduchý vzhledem k tomu, že hned od malička se o ni stará výhradně nyní téměř osmdesátiletá prababička. A nikdo neví, jak to bude, až prababička z jakýchkoli důvodů toho už nebude schopná. S třídní učitelkou si myslím rozumíme, což je na prvním stupni dle mého názoru poměrně zásadní. Ostatní děti si na mne už také zvykly, často pomáhám i několika dalším ve třídě, další si za mnou chodí o přestávce jen tak popovídat.

Všechny děti, které jsem kdy měla na starost, vyžadovaly nepřetržitý dozor včetně přestávek. To bych například viděla jako věc, která se od mých představ liší. Většina žáků s asistencí přestávky bez problémů zvládne, ale je několik těch, kteří potřebují dozor (i když někdy jen nenápadný zpozzdání) neustále. Někdy je náročné nemoci aspoň na chvíli pozornost „vypnout“ a prostě si jen v klidu s někým popovídat nebo dát kafe. Na druhou stranu je pravda, že všichni asistenti pedagoga (v současné době sedmnáct žen a jeden muž) mají v přeplněné škole k dispozici pouze jeden malý kabinet, kam by se všichni najednou ani nevešli. Téměř nikdo v něm tedy nemá k dispozici své místo, svou židli a stůl.

Někdy mě ale trochu mrzí, že přicházím o „přestávkový život“ a možná o některé důležité informace, které bych se během minut volna mohla dozvědět. Několikrát jsem také suplovala u jiného dítěte a musím konstatovat, že asistence jsou opravdu různě náročné, na přípravu i na psychiku. Pro některé z dětí není potřeba chystat si jakékoli další materiály, pro jiného žáka je toho potřeba připravit poměrně dost. Hodně smutno mi bylo z toho, když se mě jedna kolegyně v době, kdy jsem byla u žáka s autismem, ptala, proč jsem tak unavená, jestli to není taková pohoda, jako to byla s mou minulou žákyní. Neměla jsem v tu chvíli sílu ani náladu jí vysvětlit, že i když se to možná někomu nezúčastněnému mohlo zdát, pohoda to tenkrát opravdu nebyla. Ale teď s odstupem jí to nemám úplně za zlé. Člověk si opravdu jen těžko představí něco, co sám neprožívá nebo v minulosti nezažil.

Příjemně mne překvapilo ve škole ale to, že je zde i v poměrně velkém množství lidí relativně dobrý kolektiv, i když samozřejmě se vždy najdou lidé, s kterými si člověk rozumí víc, ale také ti, které sice pozdraví, ale tak nějak si s nimi nemá co dalšího říct. Na vedení si z mého pohledu stěžovat opravdu nemůžeme. Jak ředitel školy, tak oba zástupci jsou vstřícní a s čímkoli za nimi člověk přijde, vše se vždy snaží vyřešit k co největší možné spokojenosti všech. Stejně tak není problém, aby kdokoli cokoli přednesl na pedagogické radě.

Nyní už jsem si zvykla, ale ze začátku mne také trochu překvapovalo, s čím vším potřebují dnes děti ve škole pomáhat, ať už jde o zavazování bot, hledání správného čísla cvičení na stránce, otevírání svačiny, rozmotávání uzlu na čemkoliv, stříhání, lepení, hledání apod., a to nejen děti s doporučenou asistencí. U některých z nich je dost patrné, že si nejsou schopné samy poradit při sebemenším problému nebo komplikaci a jsou dost pravděpodobně zvyklé, že to vždy někdo za ně vyřeší. Také jsem si musela zvyknout na to, že jsou některé děti z mého pohledu opravdu více drzé a neomalené. Mnohokrát jsem si říkala, že to, co si někdy dovolí, by mne nenapadlo ani na střední škole. Některé z nich s tím nemají problém již v první nebo druhé třídě, a to nejen k sobě navzájem. Někdy je zarážející i jejich chování k dospělému člověku. Nejsou takoví samozřejmě ale všichni, většina dětí je moc milá a bezprostřední a práce s nimi mě opravdu baví. Zpočátku mě trochu překvapila skutečnost, kterou jsem z dětství neznala, a sice to, že nikoho neudivuje, když se děti chodí během vyučování vysmrkat, umýt k umyvadlu, napít, na záchod atd.

Práce asistenta pedagoga je, alespoň podle mě, paradoxně částečně o tom, že se člověk chvílemi snaží, aby ho děti, které má na starost, potřebovaly postupem času vlastně co nejméně. Ale je pravda, že někomu přijde možná jednodušší dělat úkoly za děti, radit jim správné výsledky při testech apod. O tom by to ale podle mě být opravdu nemělo a správný asistent by to nikdy dělat neměl. Lidé také dost často zapominají, že by mělo jít o asistenta pedagoga, ne konkrétního dítěte. Pomoc asistenta by v ideálním případě mohla pedagogovi umožnit zaměřit se právě např. i na žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními. Také při některých aktivitách je přítomnost druhého dospělého výhodou, děti se mohou s žádostí o pomoc nebo radu obracet k více lidem. I v případě dětí s náročným chováním je další člověk k dispozici výhodou. Může takového jedince vždy vzít ven ze třídy na chodbu, což by samotný učitel nemohl vzhledem k tomu, že zodpovídá za další žáky. Ti potom mohou dál nerušeně pracovat.

Pro mne samotnou bylo a je asi největším rozparem oproti očekáváním, která jsem měla, než jsem začala pracovat jako asistent pedagoga, skutečnost, že asistent pedagoga se musí v mnoha případech snažit pomáhat i dětem, které o to viditelně nemají zájem. Někdy se až zdá, že asistence jde proti jejich vůli. V některých případech to vypadá, že ani rodiče nemají zájem o to, aby se jejich děti něco naučily (nejen obsah učiva, ale také např. zásady slušného chování a fungování mezi lidmi). Nebo možná tento zájem mají,

ale je pro ně obtížné se na tom jakkoli podílet. Což není, aspoň pro mne, vůbec jednoduché. Se svými vlastními dětmi doma jsem totiž vždy řešila problémy spíše opačné, kdy jsem se jim snažila a dosud snažím vysvětlovat, proč je nutné na někoho čekat, někomu něco vysvětlovat vícekrát, proč musí často dělat i nezajímavé věci, které už dávno umí, proč jen málokdy mohou pracovat svým rychlejším tempem apod. Představovala jsem si, zřejmě dost naivně, že náplní mé práce bude pomáhat někomu, kdo něco pochopit a umět opravdu chce, ale nejde mu to zkrátka tak rychle nebo dobře jako ostatním žákům. Moje první asistence taková byla, ale teď s odstupem času vidím, že to opravdu není pravidlem, a smírůji se s tím, že někteří lidé mají vzdělání na žebříčku hodnot zcela na jiném místě než já.

2 Metodologie a průběh výzkumu

2.1 Cíl práce a základní výzkumná otázka

Cílem mé diplomové práce bylo identifikovat, jak se u pedagogů liší současné prožívání jejich práce od představ, které o ní měli dříve, resp. jak svoji práci prožívají a vnímají s ohledem na své předchozí představy. Protože jsem před začátkem výzkumu nevěděla, jaká všechna témata budou respondenty řešena, stanovila jsem si pouze jednu hlavní výzkumnou otázku, a sice: „Jak pedagogové vybrané základní školy vnímají svou práci ve vztahu k představám, které o ní dříve měli?“

2.2 Výzkumná metoda

Pro diplomovou práci jsem zvolila kvalitativní výzkum s ohledem na to, že mým úmyslem bylo zjistit podrobně a do hloubky, jak se liší skutečné prožívání práce pedagogickými pracovníky od jejich představ, které o svém povolání měli dříve. Výhodou kvalitativního výzkumu je skutečnost, že lze s jeho pomocí získat podrobné a detailní informace, které by například nebylo možné zjistit z dotazníku použitého v kvantitativním výzkumu. Toto výstižně shrnují i Švaříček se Šedovou (2007, s. 17), když výzkum charakterizují následujícími slovy:

„Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu. Záměrem výzkumníka provádějícího kvalitativní výzkum je za pomoci celé řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu.“

Hendl (1999, s. 163) připomíná i skutečnost, že

„s analýzou se začíná většinou již ve fázi sběru dat. V tom se liší kvalitativní postup od běžné strategie kvantitativního výzkumu.“

Dle mého názoru je tedy kvalitativní strategie v tomto případě vhodnější vzhledem k tomu, že mi nešlo o nějaké zevšeobecnění nebo potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy. Chtěla jsem naopak zjistit, s jakými konkrétními problémy se musí pedagogové potýkat, co jim naopak dělá radost. Mým záměrem bylo porozumět jejich individuální

zkušenosti a získat vhled do jejich prožívání. Tuto výhodu připomíná i Reichel (2009, s. 40), když říká, že

„jedinečnost kvalitativních přístupů není pouze v tom, že nepracují s měřitelnými charakteristikami. Pokoušejí se určitý fenomén (prvek, aspekt, proces apod.) nahlížet v pro něj autentickém prostředí a vytvářet jeho obraz v co možná nejkompexnější podobě, včetně podob jeho vztahů s dalšími aspekty apod.“

Jednou z nejvíce používaných metod v kvalitativním výzkumu je rozhovor. Původně jsem měla v plánu vést s respondenty polostrukturovaný rozhovor s připravenými okruhy otázek na různé oblasti jejich zaměstnání, ale nakonec jsem na radu vedoucího práce zůstala pouze u neformálního otevřeného rozhovoru. Několik otázek, resp. záchytných bodů, jsem měla připravených v záloze pouze pro případ, že by se některého z respondentů nedařilo „rozmluvit“. Snažila jsem se nechat respondenty volně vyprávět o jejich práci, průběžně jsem se ujišťovala, zda a do jaké míry se daná skutečnost shoduje s jejich původními představami, někdy jsem se na určité skutečnosti doptávala.

Hendl (2008, s. 166) shrnuje výhodu kvalitativního dotazování bez předem připravených formulací odpovědí následujícím způsobem:

„Svoboda dotazovaného při volněji utvářeném dotazování má následující výhody: lze přezkoušet, zda dotazovaný otázkám porozuměl, dotazovaný může vyjevit své zcela subjektivní pohledy a názory, dotazovaný může samostatně navrhnout možné vztahy a souvislosti, je možné tematizovat konkrétní podmínky situace dotazovaného.“

Nestrukturované rozhovory měly dle mého mínění tu výhodu, že jsem mohla další otázky klást vždy až na základě odpovědí respondentů a nebrala jsem jim tak možnost vypovídat i o něčem, co by mne samotnou nemuselo napadnout. V tomto případě také méně hrozilo, že budu klást návodné otázky. I když je samozřejmě i tak jisté, že jsem svou osobou rozhovory do jisté míry ovlivnila, a že kdyby je vedl někdo jiný, odlišné by byly zřejmě aspoň částečně i odpovědi respondentů. Rozhovory jsem nahrávala na záznamník v mobilním telefonu. Každý rozhovor jsem se poté snažila buď ihned, nebo co nejdříve doslovně přepsat.

Zároveň jsem si k jednotlivým rozhovorům psala i terénní poznámky, kde jsem zaznamenávala mimo jiné i atmosféru a to, jak na mne celý rozhovor působil a jaký jsem z něj měla pocit, v jakém probíhal místě a prostředí, jak ochotně mi byl poskytnut, zda se respondentům chtělo odpovídat na všechny položené otázky apod. Snažila jsem se také zaznamenat své vlastní pocity, které jsem měla v průběhu, ale i následně po uskutečnění rozhovoru. Poté byly všechny rozhovory vytištěny, abych v nich mohla snáze vyznačovat podobná témata a vepisovat si konkrétní citace, které jsem chtěla použít v samotné práci.

Jako nejlepší metoda analýzy dat se mi pro tyto účely jevila následná tematická analýza zahrnující kódování a následné uspořádání témat (srov. Hendl 1999, s. 171).

Rozhodla jsem se oslovovat různé pedagogické pracovníky, abych mohla případně zjistit, zda mají nějaká témata společná, nebo zda řeší zcela něco jiného. Šlo o učitele, vychovatele a asistenty pedagoga. Zdaleka ne všichni mnou oslovení pracovníci a vlastně mí kolegové se zaznamenávaným rozhovorem souhlasili, bylo tedy potřeba oslovit jich více, než kolik bylo uskutečněno rozhovorů. Zatímco učitelé většinou souhlasili ochotně, u vychovatelů a asistentů jsem byla úspěšná jen přibližně ve třetině případů. Několik jich přímo odmítlo, dalším se viditelně také nechtělo, ale odmítnutí dle mého pouze odkládali s tím, že „*možná někdy jindy*“, „*to asi nepůjde, ale uvidíme časem*“ apod. Z asistentů a vychovatelů jsem jich deset oslovila bez kladného výsledku a pouze pět souhlasilo (tři vychovatelé a dva asistenti pedagoga). Naopak z oslovených učitelů neodmítl nikdo, pouze v některých případech trvalo déle najít společný volný čas.

Nakonec se mi podařilo domluvit celkem jedenáct rozhovorů, z nichž byly čtyři s jedním učitelem a třemi učitelkami prvního stupně, dva s učitelkami druhého stupně, tři s vychovatelkami a dva s asistentkami pedagoga. Rozhovory se uskutečňovaly v průběhu poměrně dlouhé doby: od ledna 2023 až do prosince téhož roku. Nebylo totiž vždy jednoduché najít s daným respondentem společný volný čas k uskutečnění rozhovoru. Také následné doslovné přepisování rozhovoru a poznámky k němu trvaly vždy poměrně dlouhou dobu, i když jsem se o to snažila vždy co nejdříve, dokud jsem si atmosféru a okolnosti rozhovoru byla schopná v paměti vybavit.

Všichni respondenti byli seznámeni se smyslem a účelem mé výzkumné práce. Současně souhlasili s tím, že jejich odpovědi budou zaznamenávány na záznamník v mobilním telefonu. Všichni byli také poučeni o tom, že veškeré jimi poskytnuté informace budou použity pouze pro účely mé diplomové práce a budou zcela anonymní. Z důvodu zachování anonymity byli tedy respondenti označeni fiktivními jmény, blíže také neidentifikuji školu, kde výzkum probíhal.

2.3 Charakteristika respondentů

Výzkumným vzorkem byli pedagogové vybrané základní školy. Vybrané pedagogické pracovníky (učitele, vychovatele, asistenty pedagoga) jsem sama oslovila a poprosila je o rozhovor. Výzkumný vzorek tvoří ti, kteří s rozhovorem souhlasili a s nimiž se podařilo najít společný volný čas potřebný k jeho uskutečnění. Celkově jsem při rozhovorech spolupracovala s 11 respondenty ve věku 26–54 let. Šlo o jednoho muže a deset žen, což je myslím vzhledem k tomu, že šlo o pracovníky školy, kde pracuje převážná většina žen, pochopitelné. Kritériem pro oslovení ke spolupráci na výzkumu bylo pouze to, aby do výzkumu zapojená osoba pracovala na jakékoli pozici pedagogického pracovníka v dané

škole. Nebylo zde tedy žádné omezení související s věkem, pohlavím, délkou praxe, předchozími zkušenostmi atd.

Pro větší přehlednost jsem základní údaje o respondentech zpracovala do následující tabulky:

Tab. 1: Výzkumný vzorek – základní charakteristiky

	Pohlaví	Věk	Pracovní zařazení
Jolana	žena	48 let	Učitel 1. stupně
Lída	žena	42 let	Učitel 2. stupně
Tamara	žena	26 let	Učitel 2. stupně
Denisa	žena	31 let	Asistent pedagoga
Helena	žena	54 let	Učitel 1. stupně
Matylda	žena	29 let	Učitel 1. stupně
Viktor	muž	48 let	Učitel 1. stupně
Zlata	žena	50 let	Vychovatel
Petra	žena	51 let	Vychovatel
Sylva	žena	49 let	Vychovatel
Hedvika	žena	46 let	Asistent pedagoga

Jolana

Jolaně bylo v době rozhovoru 48 let, již deset let je v této škole učitelkou prvního stupně. Na škole pracovala krátký čas, než se uvolnilo místo učitelky, i jako asistentka pedagoga. Má zkušenosti od více zaměstnavatelů, ve stejném městě, v menší obci, ale i v Praze. Pobývala před časem také nějakou dobu v zahraničí. Ve volném čase ráda čte, jejím velkým koníčkem je i hudba a tanec.

Lída

Lída je učitelkou druhého stupně, a to již téměř osm let. Je jí 42 let, vyučuje dějepis, český jazyk a občanskou výchovu. Ve volném čase nejraději čte, poznává nová místa, tráví čas se svou rodinou. V minulosti pracovala jako knihovnice v městské knihovně. Ve škole v minulosti pracovala také v knihovně, dále jako vychovatelka ve školní družině.

Tamara

Tamaře je 26 let, je učitelkou druhého stupně, kde v různých třídách vyučuje chemii a přírodopis. Ve škole je už čtvrtým rokem, nikde jinde předtím nepracovala. Protože během bakalářského studia neměla žádnou praxi, měla už potřebu se realizovat a vyzkoušet si „učení naživo“. Od známé, která zde také vyučuje, se dozvěděla, že škola hledá někoho na párovou výuku. To ji zaujalo. Idea byla taková, že mladší předají starším nové on-line aktivity a ti starší těm později narozeným zase zkušenosti. Realita byla nicméně později trochu jiná, zpočátku hlavně suplovala všude, kde bylo zrovna potřeba. Je nejmladší respondentkou, ve volných chvílích si ráda čte a cestuje.

Denisa

Denisa pracuje ve škole už pátým rokem jako asistentka pedagoga, je jí 31 let. Předtím pracovala i mimo školu v jiných, se školou nesouvisejících, oborech. Vzhledem k tomu, že je stále u stejného žáka, připadá jí její práce čím dál jednodušší. Ví prý už, co na něj platí. O práci asistentky se začala zajímat i proto, že sama nějakou pomoc řešila pro svého syna. Všechny věci spojené s inkluzí jí tedy připadají zajímavé. Mezi její koníčky patří péče o jejích několik psů a móda, ráda také cestuje a poznává nová místa. Má ráda horké a slunečné počasí.

Helena

Heleně je 54 let, vyučuje už bezmála třicet let, z toho přibližně deset let na této škole. Je učitelkou prvního stupně. Děti vede většinou od prvního až do pátého ročníku, někdy je ale i v tomto změna a kolektiv dětí je jí vyměněn častěji. Mezi její koníčky patří cestování, čtení, cyklistika, kočka a čas s rodinou. Než začala učit, stihla si vyzkoušet i jinou práci v administrativě. Je nejstarší respondentkou.

Matylda

Matyldě bylo v době rozhovoru 29 let, ve škole je už pátým rokem, předtím nikde jinde nepracovala. Zpočátku nastoupila jako zástup za dlouhodobě nemocnou kolegyni, poté vykonávala půl roku práci asistentky pedagoga a také suplovala všude, kde bylo potřeba. Po prázdninách se stala třídní učitelkou prvního stupně a nastoupila k novým dětem do prvního ročníku. Mezi její zájmy patří čtení, lyžování a dobré jídlo, v současné době se ale nejvíce věnuje přípravám na narození prvního potomka.

Viktor

Viktorovi je 48 let a je jedním z mála mužů ve škole. Je třídním učitelem na prvním stupni, mezi kolegy i mezi dětmi je velmi oblíben. V současné době je zde zaměstnán šest let, ale na školu se vrátil po patnácti letech od doby, kdy zde již nějakou dobu učil. Mezitím si, kvůli zajištění rodiny (zaplacení hypotéky apod.) a dalším důvodům, „odskočil“ do soukromého sektoru, kde nejprve ve vzdělávacím institutu školil dospělé, dělal ale i projektového ředitele v softwarové firmě. Do školy se vrátil dle jeho slov proto, že ho to baví a dává mu to smysl. Mezi jeho další zájmy patří skauting, amatérské divadlo, hudba, zahrada včetně chovu včel a turistika.

Zlata

Zlata, které je 50 let, je ve škole téměř stejně dlouho já, kromě práce vychovatelky je zaměstnána na částečný úvazek jako asistentka pedagoga. V současné době je ve škole již osm let, jde o její sedmé zaměstnání. V minulosti pracovala v menší obci, také ve

škole, ale např. i v účetní firmě, má tedy zkušenosti z různých oborů. Na současné místo nastoupila, protože ji lákala práce ve školní družině ve městě a ve větším smíšeném kolektivu. K jejím koníčkům patří především čtení, ráda jezdí také na kole a případný další volný čas patří jejímu malému vnoučeti.

Petra

Petře je 51 let, pracuje ve škole jako vychovatelka už více než dvacet let. Předtím byla zaměstnána jako vychovatelka krátce i v jiném typu školy. Jejím velkým koníčkem je od mládí sport, především gymnastika, postupně přibývalo i amatérské divadlo, o čemž svědčí i vedení dramatického kroužku pro děti z druhého stupně. Má také ráda hudbu, hraje na několik nástrojů.

Sylva

Sylva, které je 49 let, má pracovní zkušenosti i z jiných oborů, např. v reklamní agentuře nebo uměleckém ateliéru. Ve škole pracovala zpočátku i jako asistentka pedagoga, nyní je plně vytížena pouze prací vychovatelky ve školní družině. Celkově pracuje ve škole už jedenáctým rokem. Mezi její záliby patří ruční práce, ale především výtvarná kultura, architektura a sochařství, jimiž se kdysi chtěla více zabývat i profesně. Pouze částečně může své znalosti z těchto oborů uplatnit i ve školní družině s mladšími dětmi.

Hedvika

Hedviku znám už ze základní školy, kdy do naší třídy přestoupila na druhém stupni. Po letech jsme se opět potkaly ve škole, kde pracuje již šestým rokem jako asistentka pedagoga. Je jí 46 let, mezi její největší zájmy patří různé kreativní činnosti, kuchařské i výtvarné. Nedávno také začala spolu se svými dětmi s jízdou na koni.

2.4 Tvorba a sběr dat

Výzkum jsem začala tím, že jsem si postupně během celého roku vždy domluvila a uskutečnila rozhovor. Ten jsem pokaždé celý doslovně přepsala. Většina rozhovorů trvala přibližně hodinu, v některých případech i déle. Některé respondenty čekaly, že budu mít připravené otázky, trochu je zaskočilo, že v podstatě žádné otázky předem nachystané nemám, což se ale nakonec ukázalo jako výhodnější a snad i přínosnější v tom, že každý respondent mohl vyprávět, o čem chtěl, a nebyl otázkami nijak omezen nebo svázán. V některých případech byla zpočátku vidět nervozita ze zapnutého záznamníku, ale většinou se nám oběma podařilo telefon na stole téměř nevnímat. Poté jsem rozhovor vždy doslovně přepsala, napsala si k němu poznámky a následně se jednotlivé rozhovory snažila analyzovat a identifikovat v nich jednotlivá témata.

Dále bude nastíněno, v jaké atmosféře probíhaly jednotlivé rozhovory. Toto bude uvedeno chronologicky tak, jak jednotlivé rozhovory po sobě následovaly. Uvědomila jsem si přitom mimo jiné to, že jsem po několika rozhovorech pokládala dalším respondentům i otázky, které by mne možná bez absolvování předchozích rozhovorů nenapadly.

Na konci každého rozhovoru jsem sice respondenty vždy požádala, aby mě určitě neváhali kontaktovat a dali mi vědět, kdyby je cokoli dalšího k tématu ještě napadlo, nikdo se ale již sám od sebe neozval. Víím, jak jsou všichni z nich zaneprázdněni, tudíž mě to až tak nepřekvapilo. Vyhledala jsem tedy ještě všechny z nich znovu já sama, vždy s odstupem několika týdnů. Když nemohli na nic dalšího přijít, požádala jsem je, aby se mi pokud možno snažili stručně říct, co je pro ně zásadní a co jim přijde buď z našeho rozhovoru, nebo i jinak důležité. Jejich výpovědi z tohoto dodatečného krátkého rozhovoru jsou vždy parafrázovány na konci popisu průběhu příslušného rozhovoru.

Rozhovor č. 1 – Jolana (48 let, učitelka I. stupně)

Pro první rozhovor jsem si vybrala někoho, koho dobře a delší dobu znám. Doufám tedy, že nemá potřebu si něco vymýšlet nebo mně či sobě nalhávat. Také jsem si potřebovala zase zvyknout na to, že někoho nahrávám. Přeci jen od doby, kdy jsem psala bakalářskou práci, uplynulo více než deset let. S Jolanou jsme se domluvily, že se sejdeme u ní doma, bydlíme nedaleko od sebe a u ní byl větší předpoklad klidu než u nás. Sešly jsme se ještě během vánočních prázdnin, byla tedy pohoda, dny volna, nejprve jsme probraly dárky a další soukromé rodinné záležitosti. Potom jsme si u kávy a cukroví začaly povídat. Jolana si postupně vzpomínala na to, jaké to bylo, když začala učit, v jejích předchozích místech. Postupně se dostala k tomu, jaké je to v současné době. Rozhovor plynul v naprosté pohodě a dobré náladě, Jolana je docela upovídaná, určitě nemá problém se rozmluvit. Na konci rozhovoru už jsme opět přešly k hovoru o svých dětech, ale celkově jsem měla z tohoto prvního rozhovoru opravdu dobrý pocit. V pohodě a vypovídaná vypadala i Jolana. Rozhovor proběhl v lednu 2023, jeho přepis je k dispozici v příloze I.

Na dětech Jolanu nejvíce asi překvapuje to, že některé nejsou z domova vůbec zvyklé poslouchat, někdy je potřeba jim leccos říkat mnohokrát.

Rozhovor č. 2 – Lída (42 let, učitelka II. stupně)

I při druhém rozhovoru šlo o příjemné posezení u kávy, tentokrát v jedné třídě školy, v odpoledních hodinách, když už byl všude okolo relativní klid. Několikrát nás tedy přerušilo jen zvonění, ale to většinou pracovníky ve škole nezneklidňuje. I u Lídy jsem měla po pomalejším a stručnějším úvodu, kdy se teprve rozpovídávala, pocit, že je ráda, že může zavzpomínat, jak to všechno začalo a čím vším si pracovně prošla. Vzhledem k tomu, že nepracovala vždy jen ve škole, to i pro mne bylo chvílemi opravdu zajímavé a něco nového jsem se dozvěděla. Zním ji několik let, ale během rozhovoru mně vyprávěla např. i o obavách, které by mne ve spojení s ní asi vůbec nenapadly. Při tomto

rozhovoru jsem si říkala, že učitelé jsou opravdu nevyprávění (což se může někomu nezúčastněnému jevit jako nepravděpodobné) a určitě to aspoň u prvních dvou respondentek vypadalo, že by si takto rády povídaly častěji. Rozhovor proběhl v lednu 2023, přepis je k dispozici v příloze II.

Nejvíce Lídu potrápila z jejího pohledu nedostatečná připravenost na jednání s rodiči i na řešení různých situací s žáky, které se netýkají přímo vyučování.

Rozhovor č. 3 – Tamara (26 let, učitelka II. stupně)

Na rozhovor s Tamarou jsem se velmi těšila a byla jsem na něj opravdu zvědavá. Jde totiž o nejmladší respondentku. Byla jsem tedy zvědavá na to, jaké jsou dojmy někoho, kdo dokončil školu teprve nedávno a je možná ještě plný ideálů, jestli vnímá určité okolnosti jinak než kolegyně, které jsou už ve škole déle, a mohou být tedy vůči určitým věcem mírně otupělé. I když jsme se musely domlouvat vícekrát, protože několikrát z rozhovoru z různých důvodů sešlo, Tamara mne nezklamala. Sešly jsme se také ve škole, ale pro změnu brzy ráno, když byl ještě klid. Hovořily jsme spolu ve studovně, která byla později v rozhovoru zmiňovaná. Jde o malou místnost, kde má vždy někdo z volných učitelů během dne dozor a kam jsou odesíláni žáci nerespektující pravidla a školní řád, aby si učivo doplnili v klidu a o samotě a nerušili svým chováním ostatní spolužáky ve třídě. V této místnosti nejsou okna a nepůsobí při dlouhodobém pobytu na nikoho asi moc dobře, na dlouho tam ale nikdo nechodí. My jsme tam s Tamarou strávily při rozhovoru více než hodinu, ale toto prostředí doufám rozhovor nijak neovlivnilo. Tamara byla moc milá, chvílemi se vyptávala i ona mne, ale to ničemu nevadilo. Rozhovor proběhl v únoru 2023, jeho přepis je v příloze III.

Ve škole Tamaru nejvíce překvapilo to, že jen malá část dětí je k učení vnitřně motivovaná.

Rozhovor č. 4 – Denisa (31 let, asistentka pedagoga)

Denisa měla na mne ze všech respondentů asi nejméně času, sešly jsme se ve škole v prázdné třídě o jedné polední pauze. Je velmi hodná a mám ji pro její lidské vlastnosti a obětavost moc ráda, nicméně při našem rozhovoru jsem měla pocit, že je v myšlenkách částečně i někde jinde. Mohlo to souviset s tím, že v té době řešila nějaké soukromé rodinné problémy. Rozhovor byl sice příjemný, ale neměla jsem z něj tak dobrý pocit jako z rozhovorů předchozích. Měla jsem trochu dojem, že jsem se téměř nic nového nedozvěděla. Rozhovor proběhl v únoru 2023, jeho přepis je k dispozici v příloze IV.

Při její práci Denisu údajně nejvíc udivilo to, že se bez problémů se všemi domluví – ať už jde o žáky, nebo učitele.

Rozhovor č. 5 – Helena (54 let, učitelka I. stupně)

Naopak Helena působila, že si rozhovor na mikrofon hodně užívá, několikrát i zmínila, že ji to opravdu velmi baví. Viděla jsem na ní, že zpočátku mluvila mírně nepřírozně, zřejmě právě s vědomím zapnutého záznamníku mezi námi. Časem ale tato počáteční „křeč“ opadla a přibližně po deseti minutách už jsme si povídaly naprosto bez zábran a neformálně. Chvílemi se sice zarazila, když zmínila nějaké jméno, ale ujistila jsem ji, že všechna jména včetně jejího samozřejmě ve finální verzi diplomové práce změním. Opět jsem nabyla dojmu, že paní učitelky by jistě ocenily, kdyby se takto vypovídat mohly častěji. Také ona vzpomínala i na své začátky na jiné škole, než se dostala k současnému místu a tomu, jak svou práci vnímá nyní. Rozhovor se uskutečnil v březnu 2023, přepis je uveden v příloze V.

S dětmi to Helenu stále baví, trochu ji mrzí, že ve škole je do jisté míry oddělena činnost prvního a druhého stupně

Rozhovor č. 6 – Matylda (29 let, učitelka I. stupně)

S Matyldou jsem se sešla v odpoledních hodinách v prázdné třídě. Jde také o mladou respondentku, s rozhovorem souhlasila jako jedna z prvních, ale dostaly jsme se k němu až později. Bylo na ní vidět, že odpovídá bezprostředně, nicméně také se několikrát zarazila, když zmínila pro dokreslení své výpovědi jméno některé kolegyně, ale potom, co jsem ji ujistila, že skutečná jména nebudou v práci uvedena, mluvila vesele dál. Při nejjednodušší odpovědi jsme se spolu zasmály. Vyprávěla mi mimo jiné o své počáteční nejistotě a o tom, jak se například sama učila nastavovat si hranice s žáky i jejich rodiči. Také o tom, jak si nebyla zpočátku jistá, zda ji tato práce bude bavit, ale teď už i přes všechny nesnáze ví, že si vybrala dobře. Rozhovor se uskutečnil v květnu 2023. Jeho přepis je uveden v příloze VI.

Matyldu dle jejích slov nejvíce překvapilo množství „papírování“, téměř na všechno je dle jejích slov potřeba vyřídit či potvrdit několik papírů.

Rozhovor č. 7 – Viktor (48 let, učitel I. stupně)

Dalším respondentem byl Viktor, jediný mužský účastník mého výzkumu. Viktora jsem oslovila mimo jiné právě proto, že jsem chtěla vědět, zda se bude výpověď muže nějak lišit od ženských kolegyň. Ale také proto, že ho znám jako milého, vstřícného a vždy ochotného člověka, který nikdy nikoho neodmítne, i když si tím sám někdy přidělá starosti a práci navíc. Sešli jsme se až koncem školního roku, kdy měli všichni spoustu práce s různými administrativními povinnostmi, aby na prázdniny odcházeli pokud možno s čistým stolem. Ale Viktor neváhal a domluvil si na dvě hodiny pro sebe zástup u párového učitele jen proto, abychom spolu mohli rozhovor uskutečnit. Od žen se lišil v tom, že téměř všechno viděl pozitivně, jen v málo věcech našel nějaký problém, celkově z něj

čišelo jeho nadšení. Sešli jsme se spolu v již zmiňované studovně, ale jeho dobrá nálada je nakažlivá tak, že mi v tomto případě ne úplně útulné prostředí místnosti bez oken nijak nevadilo. Náš rozhovor byl bohužel jednou přerušen školní psycholožkou, která přišla do studovny spolu s žáky vyšších tříd nastěhovat nějaké materiály, ale šlo o pět minut, po kterých jsme zase mohli pokračovat. Rozhovor plynul příjemně, věřím, že Viktor vše říkal opravdu tak, jak to myslel, a měla jsem z něho dobrý pocit. Rozhovor proběhl v červnu 2023, jeho přepis je k dispozici v příloze VII.

Ve škole Viktora nejvíce překvapilo to, jak jsou některé děti i jejich rodiče na tom s morálkou, ale stále je velmi rád, že se do školy vrátil.

Rozhovor č. 8 – Zlata (50 let, vychovatelka ŠD)

Zlata byla první z vychovatelek, která k rozhovoru se mnou svolila, a jediná, kterou jsem nemusela moc prosit a přemlouvat. Možná v tom sehrálo roli i to, že v době, kdy souhlasila s rozhovorem, začala má dcera doučovat její dceru, aby jí pomohla s přípravou na přijímací zkoušky na střední školu. Sešly jsme se až v podvečer, když skončil provoz školní družiny, v kabinetě vychovatelek, tedy v naprostém klidu. Zlata se během chvíle docela rozpovídala, bylo na ní také vidět, že ji to samotnou baví a že je v podstatě ráda, že si díky rozhovoru se mnou utřídila, jak to vlastně s mnoha věcmi má. Vzpomínala na své pracovní začátky ve zcela jiném oboru i na to, co ji vlastně přivedlo k této práci, kterou vykonává nyní a u které už chce až do konce pracovní kariéry pokud možno zůstat. Neváhala odběhnout i pro potřebné dokumenty a plány, které mi chtěla ukázat. Mluvila mimo jiné o tom, jak je v současné době ráda, že dělá vychovatelku, a ne učitelku, i když původně byly její záměry trochu jiné. Myslím, že by povídala ještě o malou chvíli déle, ale volali jí už z domova, musely jsme se tedy přibližně po hodině rozloučit. Ale poprosila jsem ji (ostatně stejně jako ostatní), aby mi v případě, že si ještě na něco vzpomene, dala určitě vědět. Rozhovor se uskutečnil v říjnu 2023. Přepis je k dispozici v příloze VIII.

Ve škole Zlatu nejvíce překvapila ochota a vstřícnost ostatních kolegyně v kolektivu.

Rozhovor č. 9 – Petra (51 let, vychovatelka ŠD)

Petru jsem s prosbou o rozhovor oslovila několikrát, stejně jako ostatním vychovatelkám se jí dlouho nechtělo, nakonec jsme se ale na rozhovoru domluvily. Bohužel ale neměla čas jindy než v oddělení tzv. „konečné družiny“, což obnášelo přítomnost několika dětí v pozadí. Byl to rozhovor, který byl ze všech nejvíce přerušován, několikrát např. tím, že děti odcházely domů nebo se ty, které zůstaly v družině, přicházely na něco zeptat. Ke konci rozhovoru už zbyli v družině jenom dva žáci, doprovodný hluk už tedy nenabýval takové intenzity a my mohly v rozhovoru pokračovat. Toto prostředí nebylo úplně ideální, ale na jinou dobu a jiné místo se nám ho bohužel domluvit nepodařilo. Rozhovor proběhl v říjnu 2023 a je doslovně přepsán v příloze IX.

Petra je ráda, že pracuje v družině, ale mrzí ji, že vychovatelé a asistenti nejsou někdy, dle jejího názoru, ve škole ani v médiích prezentováni jako plnohodnotní pedagogičtí pracovníci.

Rozhovor č. 10 – Sylva (49 let, vychovatelka ŠD)

Sylvu znám již z doby, kdy přibližně před deseti lety byla vychovatelkou mé dcery. Z té doby si ji pamatuji jako jednu z mála, které zase až tolik nekřičí, a přesto mají u dětí respekt. Sešly jsme se spolu v kabinetě asistentek v pozdních odpoledních hodinách, nebyly jsme tedy nikým a ničím rušeny. Také Sylva vyprávěla o svých začátcích, o tom, jak se k práci vychovatelky vlastně dostala. Cítila jsem z jejích odpovědí i to, že ji možná stále ještě trochu mrzí, že se výtvarnému umění, které studovala a které ji myslím hodně baví, věnuje s dětmi v družině jen okrajově, a ne takovým způsobem, jak asi kdysi chtěla. Ale jinak rozhovor probíhal v pohodě, chvílemi jsme kromě záležitostí, které musí řešit v družině, probíraly naše děti, které mezitím už vyrostly. Rozhovor se uskutečnil v listopadu 2023. Přepis rozhovoru je uveden v příloze X.

Na dětech Sylvu ještě stále občas udivuje to, že se jim vše musí říkat několikrát, než danou věc pochopí a vezmou ji na vědomí.

Rozhovor č. 11 – Hedvika (46 let, asistentka pedagoga)

S Hedvikou, kterou znám již od základní školy, jsem byla na rozhovor domluvená již dlouho. Víím, že je ochotná a snaží se vždy pomoci, ale nějakou dobu se nám nedařilo najít společný volný čas, v kterém bychom mohly rozhovor uskutečnit. Nakonec rozhovor proběhl teprve v den našeho vánočního večírku koncem prosince, kdy jsme našly čas odpoledne. Sešly jsme se ve třídě, kde Hedvika během dne působí jako asistentka pedagoga. Povídkaly jsme si téměř hodinu a půl, na Hedvice bylo vidět, že je opravdu za vyslechnutí svých strastí ráda. Zařadila se tak mezi ty, u kterých jsem nabyla dojmu, že rozhovor byl opravdu prospěšný i pro ně. Měla jsem tak z našeho povídání i proto velmi dobrý pocit. Hedvika vyprávěla o tom, jak nastoupila do školy, jak se věci dějí jinak, než ona by si někdy přála, ale i o tom, co jí nepřipadá ve škole tak úplně spravedlivé a co jí chybí. V mnoha věcech jsem s ní musela souhlasit, což bylo způsobeno zřejmě tím, že máme na hodně věcí podobný názor, ale možná i tím, že je podobný i náš přístup k práci. Rozhovor se podařilo uskutečnit v prosinci 2023. Přepis rozhovoru je k dispozici v příloze XI.

V současném zaměstnání Hedvice asi nejvíc vadí trvalý hluk, před kterým nelze během dne nikam uniknout.

2.5 Zpracování a analýza dat

Jak bylo již uvedeno výše, všechny rozhovory byly zaznamenány ve formě audiozáznamu s využitím mobilního telefonu, následně přepsány a poté zpracovány. Když jsem po zpracování rozhovoru začala u jednotlivých respondentů objevovat určitá témata, poprosila jsem je vždy ještě o jednu kratší schůzku, kde jsem si s nimi chtěla odsouhlasit, zda jejich výpovědi správně interpretuji, jestli jsou stále platné a zda dané skutečnosti vidí stejně i s odstupem času. Jak uvádí i Hendl (1999, s. 100)

„kvalitativní rozhovor není jen sběrem dat, ale může mít i intervenční charakter. Proto má tazatel nabídnout dotazovanému možnost dodatečného kontaktu.“

O to jsem ostatně respondenty vždy sama žádala (viz. výše) i pro případ, že by si ještě na něco důležitého vzpomněli. Šlo o rozhovory neformální, jejichž zpracování je vzhledem k jejich rozdílnosti poměrně náročné. To potvrzuje i Hendl (1999, s. 113), když říká:

„Srovnání dat není jednoduché, protože struktura jednotlivých rozhovorů se liší. Při analýze musí výzkumník strávit hodně času, aby našel a utřídil jednotlivé typy informací.“

Veškeré analýzy mají určitý cíl. Cílem analýzy je identifikace a pojmenování témat, která se v rozhovorech vyskytují. Postupovala jsem tak, že jsem si nejprve na danou otázku zkusila odpovědět já sama. To mi částečně pomohlo lépe pochopit některé odpovědi v rozhovorech. Má vlastní reflexe toho, jak bych na danou otázku asi odpovídala já, tvoří část úvodní kapitoly.

Následně jsem rozhovory vytiskla, několikrát je přečetla a zároveň si i vícekrát poslechla příslušné zvukové záznamy. Hledala jsem témata, o kterých byla v průběhu rozhovorů řeč. Zpočátku jsem měla v úmyslu barevně odlišovat pouze ta témata, která vypovídala spíše o skutečnostech a pocitech pozitivních (co je nyní lepší než v představách), jinou barvou o těch negativních (co je horší), další barvou o neutrálních (co je jiné). Ale když jsem toto vyzkoušela u prvních dvou rozhovorů, zjistila jsem, že výstupy nejsou úplně přehledné, většina výpovědí se týkala toho, co nefunguje úplně optimálně, ale šlo přitom o zcela jiné oblasti práce a vztahů. Raději jsem tedy přistoupila k podrobnějšímu kódování. Vždy, když jsem v rozhovoru narazila na nové téma, jsem si určila označení pro toto téma a poté jsem toto téma hledala i v ostatních rozhovorech. Takto jsem postupně prošla všechny rozhovory.

Zároveň jsem si označovala a vypisovala zajímavé konkrétní citace, které jsem se následně chystala použít přímo v diplomové práci při prezentaci a interpretaci dat. Na konec každého rozhovoru jsem si vždy ještě přepsala všechna témata, která v něm byla zmiňována. Když jsem takto zpracovala všechny uskutečněné rozhovory, začala jsem ve vypsaných tématech hledat vzájemné souvislosti, pokusila jsem se identifikovat témata

hlavní a nadřazená a témata další, tedy podtémata. Porovnávala jsem mezi sebou jednotlivé rozhovory a hledala vzájemné souvislosti mezi nimi, ale zaznamenávala jsem samozřejmě i odlišnosti, které se například vyskytovaly pouze v jediném případě. Podobně popisuje otevřené kódování i Hendl (2008, s. 247).

2.6 Interpretace dat

Při interpretaci musí výzkumník vždy určitým způsobem interpretovat to, co se mu podařilo zjistit. Je ale nepochybné, že tato interpretace je osobou výzkumníka (v tomto případě tedy mnou) do jisté míry vždy ovlivněna, toho se nelze vyvarovat. Tento vliv je většinou o to větší, pohybuje-li se sám výzkumník v dané oblasti a má sám na daná témata nějaký názor, jde tedy i o můj případ. Je tedy potřeba a vhodné, aby byla i přesto zachována hodnota respondentovy výpovědi a sdělení. Jednotlivá předkládaná témata se budou tedy z tohoto důvodu prolínat s doslovnými vyjádřeními respondentů, jimiž budu dokumentovat, jak je dané téma zastoupeno v analyzovaných datech. Tyto citace budou vždy odlišené tak, aby bylo zřejmé, co je výpověď respondenta a co je názor výzkumníka.

Rozhodla jsem se výsledky prezentovat podle nadřazených i dalších témat, k nimž pro dokreslení uvádím výpovědi jednotlivých respondentů. Prezentace podle témat se mi jevila pro případného čtenáře přehlednější a také vhodnější pro interpretaci dat, jelikož výpovědi jednotlivých respondentů mohou vzájemně objasňovat smysl sdělení.

3 Témata identifikovaná v rozhvorech

V této části budou představena hlavní, ale i další témata, která vyplynula z analýzy rozhovorů. Níže jsou témata uvedena postupně tak, jak jsem je nacházela v jednotlivých rozhovorech:

- rodiče nepovažující vzdělání za důležité, nefungující rodiny, nízká ochota rodin spolupracovat,
- nefunkční spolupráce s poradnou,
- (ne)ochota některých kolegů dělit se o materiály,
- nejasné vymezení spolupráce učitele a asistenta pedagoga, nejistota v kompetencích,
- nedostačující příprava během studia na jednání s rodiči a řešení konfliktů,
- nutnost stmelovat třídní kolektiv,
- mylná představa, že všichni budou z práce pedagoga nadšení,
- pocit nízké autority u žáků,
- malá informovanost o didaktických metodách i přes absolvování studia,
- nutnost řešit s dětmi mnoho dalších záležitostí, nejen učivo, nutnost nastavovat pravidla,
- velké množství práce s třídnictvím a vedením třídy,
- nečekané povinnosti (dozory v jídelně, v šatně),
- neoptimální inkluze,
- rozčarování, jak malá část učiva se učí,
- mylná představa, že děti bude učivo zajímat,
- absence zpětné vazby ze strany dětí i rodičů,
- ocenění studovny a párové výuky,
- práce navíc s cizinci a Romy,
- nedostatek prostor ve škole nebo prostory nevyhovující,
- dobrý kolektiv,
- nedostačující příprava ze školy na „papírování“,
- práce „za odměnu“,
- kvalita jídel ve školní jídelně,
- velké množství kroužků znesnadňující práci školní družiny.

Protože se jednalo o velké množství témat, v tabulce č. 2 jsem je roztřídila a uspořádala do několika hlavních témat s více podtématy:

Tab. 2: Hlavní témata a podtémata vzešlá z rozhovorů s respondenty

Hlavní téma	Podtéma
Vztahy a spolupráce	s rodiči (nedostatek zájmu, ochoty, úcty a respektu) s kolegy (sdílení materiálů, nevyjasněné kompetence) s poradnou s vedením školy s žáky
Nepřipravenost	na jednání s rodiči na řešení konfliktů a práci s kolektivem třídy na nutnost být autoritou na náplň práce (učivo, dozory, administrativa, třídnictví aj.) na cizince, Romy, inkluzi
Kroužky	
Jiná negativa	Prostory, hluk
Jiná pozitivita	Studovna, školní jídelna

Dále budou následovat výše uvedená témata zpracovaná podrobněji, pro dokreslení vždy s využitím konkrétních citací výpovědí respondentů. Jednotlivá témata a oblasti budou prezentována postupně tak, jak je uvádím ve výše uvedené tabulce, i když je samozřejmé, že v rozhovorech se vyskytovala na různých místech, někdy hned zpočátku, jindy v průběhu a v dalších případech až na samém konci rozhovoru. Většina citací jednotlivých respondentů zohledňuje spíše negativa, tedy to, co je nyní horší, ale jde myslím o přirozenou skutečnost, že tyto jevy se lidem identifikují lépe. Následovat budou ale i témata, kdy respondenti svoji práci naopak vnímají pozitivně, v některých případech i lépe, než očekávali. Občas se samozřejmě pozitivní a negativní nazírání podobného fenoménu prolíná, lidé jsou jedineční a podobnou skutečnost může opravdu každý vnímat jinak.

3.1 Vztahy s rodiči žáků a postoje k nim

Pro všechny pedagogické pracovníky je komunikace a spolupráce s rodiči důležitá, protože rodiče, příp. zákonní zástupci, k dětem neodmyslitelně patří a z velké části jejich chování ovlivňují a jsou za ně zodpovědní. Na rodičích také záleží, jaké výchozí či další podmínky žáci mají. Během rozhovorů se k rodičům nějakým způsobem vyjádřili všichni respondenti, je tedy zřejmé, že toto téma je pro pedagogické pracovníky významné.

Jolana popisovala zkušenosti spíše negativní, rodiče jako partnery někdy necítila:

„Potom jako je pro mě těžko zpracovatelný právě to, že některým rodičům je to jako jedno. No, jakože že vlastně nechápou, že to vzdělání je jako důležitý a že že by to ty děti jako měly umět. Já totiž furt mám pocit, jako že ten první

stupeň je takovej jako základ. Do toho života jako, jo, takže hodně se potýkám s tím, nebo musím zpracovat vždycky to, že jim je to vlastně jako fuk. (...) Jako pro mě opravdu asi největší rozčarování je fakt jakoby ta role učitel a rodič, jako že s náma chtějí jakoby bojovat. Já jsem si vždycky jako myslela, že spolu budeme spolupracovat, jakože že máme společnej cíl, jo, i když jsem si myslela, jako že to bude náročný s těma rodičema, tak až takhle prostě s některýma ne, že fakt, jako je to takový.“

Častou komplikací pro ni bylo i nenošení pomůcek:

„To prostě jo, že to tohleto mi jako ztěžuje, bych řekla, tu práci, když já to budu chtít po rodičích, aby to pořídili, tak to půlka třídy mít nebude. Nebo normálně ti řeknou, jako my to nemáme, a kupovat to nebudeme. Jo, i ty blbě sklenský, jako my, my to nekupujeme. A řeknou, že sklenský nepřinesou jako, jo. Ale přijde mi, že některý ty rodiče se na to vymlouvaj, že nemaj, neumí hospodařit jo, ne, neumí prostě... Nebo se hrabou z něčeho z minulosti, za co to dítě jako nemůže. A ne, nepřijde mi, že je tam to dítě na prvním místě. Já bych vždycky nejdřív obstarala ty děti.“

Někteří rodiče se také podle Jolany domnívají, že domácí úkoly jsou zbytečné, a jsou i jinak z nějakého důvodu v opozici a nechápou nebo možná nevěří, že učitel má stejný zájem jako oni:

„Nebo to, že se budu s rodičema dohadovat, jestli úkoly ano nebo ne? Jo, jo, víš, jako že že jsem fakt nečekala, že oni budou klást takový překážky a že si budou jako myslet o mně, že já bych těm dětem chtěla nějak jako ublížit tím, nebo prostě že, že to nesměřuje k tomu, aby se to dítě prostě jako zlepšovalo. A abych já furt musela jakoby ty svoje činy nějak jako odůvodňovat.“

Jolana také poukazuje na to, že někteří rodiče se snaží sehnat pro své dítě potvrzení z poradny s vidinou toho, že to poté bude mít díky tomuto jednodušší:

„Jo, a ještě jedna změna s tím vývojem je. Dřív jsem musela strašně přemlouvat do tý poradny, strašně, to jako jo, a teď už pomalu si o to říkají. To je plno záminek, aby měli papír, aby nemuseli. A oni si to pořád, jako ta společnost, vysvětluje tak, že on za to vlastně jako nemůže. Takže my s tím nebudeme nic dělat. Má na to papír jako, jo, málokdo to vezme. No, není to povědomí o tom, tak jako že se musí makat.“

Denisa souhlasila s Jolanou v tom, že pro některé rodiče je zřejmě potvrzení z poradny jednodušší a domnívají se, že tak svému dítěti život ulehčí:

„A i tak, někdy to tělesný postižení, někdy třeba jsou rodiče, který, který si myslí, že tam ten asistent pedagoga je kvůli tomu dítěti a bude dělat všechno

za něj. (...) Přesně, já jsem měla toho (jméno žáka) a ten... tam rodiče na všechno řekli, ale od toho má systém, takže jo, to nefunguje. Že vlastně on doma nic nemusí, není vedený k tomu, k nějakým povinnostem doma, nechce se mu nic dělat v podstatě, funguje doma tak, že z 90 % je asi na počítači a tady ve škole, když se po něm něco chce, tak to taky trochu vážne. “

Lída až na jednu výjimku z poslední doby nikdy žádné nepříjemné jednání s rodiči zatím neabsolvovala:

„Já mám asi fakt jako výjimečnou třídu v tom, že tady jsou fakt polovina prvňáčci (přeneseně – ve skutečnosti má osmáky) a ty, co nejsou prvňáčci, tak jsou v peřinkách. Takže i ty rodiče jsou takoví. Nevím, jsou jakoby příjemný, v pohodě, nikdy jako nenastal žádný problém, až teď s tím. (po jednání s rodiči žáka, který jen těžko ovládal své záchvaty vzteku) Teda to byl můj první rozhovor, teda jako s nepříjemným rodičem. “

Tamaru překvapil fakt, že rodiče se ozývali pouze v případě, když měli nějaký problém. Neměli potřebu jí potvrzovat, že se vše děje v naprostém pořádku. Ubezpečila jsem ji, že mám také podobné zkušenosti i z jiných zaměstnání: lidé si prostě raději stěžují, potřebu chválit má málokdo. Rodičům tedy zřejmě dobře fungující věci připadají normální a nemají většinou potřebu je nějak komentovat. Tamara toto komentovala slovy:

„Jo ale, že je to takovej jako impuls dobrej, že prostě, nějak jako se vo to zajímají, no. Ale jsou rodiče, že jo, který jsem za ty dva a půl roku teda neviděla ani jednou. A ani žádnou zprávu nemám. (...) A to mně právě přijde, vlastně jakože jo, že nemají pocit, že by měli něco řešit. To je vlastně skvělý, jo, protože to není ta jako špatná zpětná vazba, že jo? Ale asi ani nemají pocit, že by to bylo nějak dobrý. “

To, že se rodiče málo zajímají o to, co s dětmi ve škole dělá a jak děti ve škole prosperují, připadalo i Heleně:

„Takže rozdílnost dětí i rodičů jakoby. Ty nároky jaký mají, nebo i mám jako malou zpětnou vazbu, se divím teď. Chtěla bych větší, no. Teď konkrétně chystám dotazníček na schůzky. No prostě jsem čekala v té první třídě, že jako, že budou chtít vědět víc. No, a nebo, jestli jsou z těch školek zvyklí, že to tak jako je dobrý, když se paní učitelka neozývá, taky možný. “

Matylda až s odstupem času, po nástupu do práce, konstatovala, že nastavovat hranice někdy nepotřebují jen děti, ale i jejich rodiče. Uvědomila si, že by bývalo bylo moudré a užitečné, vyjasnit si s rodiči hned na začátku spolupráce, kdy a kvůli čemu ji mohou kontaktovat:

„Jo, k těm rodičům, no jako já jsem byla překvapená, jako co všechno ty rodiče chtějí řešit, třeba. Já jsem vlastně ze začátku řešila úplně všechno, no. No, ty rodiče to chtěli řešit, ale já jsem nevěděla, jako, co je důležitý na to, abych to teda musela řešit, a nebo to důležitý není, a že jim vlastně napíšu jako ‚tohle fakt řešit nebudu, nezlobte se‘. Takže si myslím, že jsem tam udělala i velkej jako sama sobě průšvih, nebo ne průšvih, ale... Jako zadělala jsem si sama sobě, protože ty rodiče mi teďkon fakt pišou. Hele o víkendech, volají mi o víkendech, pišou mi jako v noci a očekávají tu okamžitou odpověď. No, takže dobře. Tak já jsem asi moc nenastavila takový hranice, kdy vlastně já jsem neměla žádné zkušenosti, (...) Tak i teď po čtyřech letech, jako co mám tu moji třídu, tak už to taky nedělám tolik, ale jako furt mi ty rodiče volají a pišou a vlastně řeší úplně kraviny.“

Viktor byl asi nejspokojenější respondent. Svou práci i jindy prezentuje jako práci za odměnu, s rodiči dětí také nikdy nemusel žádný konflikt řešit. Na všem se s nimi domlouvá, na rozdíl od Matyldy neměl prý nikdy problém s tím, když mu volali i v ne zcela obvyklou hodinu. K rodičům se v průběhu hovoru vyjádřil hned několikrát:

„Já jsem za ně strašně rád. No, hele, zaprvý, zatím jsem nenarazil na nějaký problém, kterej by nešel s nima vyřešit úplně, jakoby úplně běžně. A s těma rodičema si jdeme většinou na ruku, což chudáci děti teda, protože ať je jakýkoliv problém, tak vždycky se mnou hráli otevřený karty, já s nima taky, takže, takže když potřebovali volno jako, byť to byly jako rodinný důvody, nemuseli říkat, řekli, hele, jedeme tadyhle na to, vadí to, nevadí to, co se máme doučit? (...) Vždycky jsme se domluvili. Nebyl nikdy problém. A když jsou jakoby výchovný věci, jako že bejvají, jsou tam různý děti, se kterejma je to třeba řešit, tak nebyl problém. U většiny si zavoláte, jako z 99 %, ty lidi buď přijdou, nebo si zavoláme. A jako ty linky jsou otevřený na obě dvě strany prakticky kdykoliv, jo, takže a myslím si, že ten model, asi je to blbý, jakoby že neodstříhneš práci od toho soukromí, ale já to беру tak, že když ten člověk potřebuje, tak potřebuje v tu chvíli, že to prostě potřebuje, no. (...) A to je, to je jakoby velká věc, že i třeba co, my jsme museli při covidu, že jo, komunikovat, takže když jsme měli tu skupinu, která je na třídní, tak ty lidi se tam nebojí napsat dotaz. A to si myslím, že je další věc. Jo, že za prvý už fungujou i mezi sebou jako komunita, což mi přišlo výborný, že se, ač se neznali, tak jak dělají takový ty dětský jejich párty a tak, tak se už znají mezi sebou. Není problém po komkoliv cokoliv, někam to poslat. A když je něco, tak oni se domluví už sami, řeknou, hele my si to domluvíme, to je v pohodě, jo, nabízejí. Takže tam, jako, s rodičema já rozhodně nemám problém, naopak ten vztah, si myslím, že je jakoby velmi dobrej.“

Zlata se o rodičích rozhovořila ze všech respondentů nejvíc. Bylo vidět, že už toho musela s nimi hodně řešit. Během rozhovoru bylo znát, že jí vadí hlavně nedodržování zavedených pravidel. Také měla často pocit, že ji rodiče neberou jako rovnocenného partnera. Uznávala ale, že kromě těch problémových existují i rodiče, s kterými není obtížné se domluvit. Vracela se v hovoru k jednání s rodiči opravdu často:

„(...) v podstatě jakoby ty rodiče, mně přijde, že nás začali vnímat jako služby. Jo, ne jako vychovatelky, ale jako služby, protože za tu dobu, co to prostě dělám, tak se setkáš jako s mnoha rodičema, do dneška, a prostě třeba ty děti už dneska jsou, já nevím, v šestý, sedmý, osmá třída, a do dneška ty děti tě zdraví, rodiče a todle. A, a měli jsme prostě výborný vztahy, všechno, ale pak máš rodiče, který je prostě, ... Já mu budu říkat od rána do večera: ‚Prosím vás, nechodte si pro tu (jméno žákyně) ve dvě ani ve dvě pět, jenom výjimečně. Prostě jsme tady teďka, ale normálně bych s nimi šla možná na vycházku nebo budeme mít něco rozdělanýho,‘ a prostě on to pokaždý to prostě poruší, jo? No, ale když to je prostě jednou za čas, dobře, ale to bylo pravidelně, každý den, každý den. A o to víc mě to pak vytáčelo, když třeba nešly telefony, videotelefony. (Jméno hlavní vychovatelky) tam vyvěsila naše osobní čísla. No, a ten si ho zrovna jako uložil a pak – pak ti prostě volal kdykoliv, ale kdykoliv. Jo, takže ty seš večer v osm doma, on tě volá. Jakože, to je, něco potřebuje vyřešit. Víš, jo, já vím, že ty učitelky to mají stejný, že prostě taky jako řeší s rodičema. Jestli má Pepíček úkol z toho nebo z toho? Jo, no ale nezlob se na mě, ale já fakt s nikým nebudu v osm večer, když ještě jsem pětadvacet kilometrů odsud, jestli si nechala klíče na sokolovně, a jak to teda jako já (rozhořčeně) vyřeším? Už jenom z toho přístupu – jak to vy vyřešíte? Co vy s tím uděláte? Vůbec jakoby ty děti, mně přijdou, že tak jako, jak všichni mají plnou pusou toho, abysme je vychovali k samostatnosti, jo... (...) Tak voni ty rodiče dělají přesnej opak všeho. Jo, kolikrát vidíš rodiče, děti jdou domů ze školy a voni jim nesou batoh třeba, že jo. Pokud by, pokud by to šlo, tak by s nima chodili asi až do 9. do třídy, některý teda, jo. No, ale prostě to je milion a milion jinejch věcí, že si říkám, co z těch dětí jako bude, protože oni si myslí, když je tady takhle jako posadí, ať už tej učitelce nebo tady tej vychovatelce, takže to, (...) co oni doma vychovávají prostě jako jinak, tak ty to tady přece nemůžeš jako mávnutím prstu jako změnit, že jo. (...)

Co mi vadí, je to, že si prostě rodiče z nás dělají služby, že nás vůbec neberou jakoby partnery. Neříkám, že všichni, ale. Je to tak prostě zažitý v těch rodičích. Jo, to už máš jenom to, když se vrátím k těm kroužkům. Tak rodiče si dopisují s těma, já nevím, trenérama, s těma, kdo ty kroužky vedou, ale už nikdo nedá vědět tobě, no. Protože jediný, co tak zase přijdou ty rodiče a zase

– tobě vynadaj, jak je možný, že oni ho tam přihlásili, ale tys ho tam neposlala. Nebo, nebo když třeba to není, protože marodí někdo, že jo, ten kdo ten kroužek vede. To je to samý a furt to máš na triku ty, protože ty je máš pouštět, ale jak já mám si vycucát z prstu, jestli to dneska je, nebo to není, anebo dneska to je, mám pustit, nemám pustit, jako furt si jakoby jednou nohou v kriminálu, protože todlencto nevíš, jo. (...)

Jsou rozumný rodiče, a pak máš prostě rodiče, který, nooo (smích) a kor eště, co mě teda opravdu jako vytáčí, když pak jako ty rodiče jsou rozvedení, teď jako mají tu střídavou péči a teď jako tý učitelce řeknou, že by bylo fajn, kdyby jako až ten jejich Pepíček přijde do školy, tak aby paní učitelka napsala, jestli přišel čistej, jestli neměl napsaný úkol, jestli měl svačimu a podobně, jo. (...)

Jediný, jako co mě ještě nenapadlo v souvislosti s tím, co a jaký jsem měla očekávání, tak jako mě nenapadlo, že budu ty děti pouštět jako přes videotelefon, jo? Jakože s ním osobně jakoby nepřijdu do kontaktu. Víš, že jako myslela jsem si, že to je tak jako na osobní předání, no prostě předtím. Máš radši osobně větší věci, prostě osobně i vyřídíš, a to je možná taky ten kámen úrazu, že nás potom ty rodiče berou opravdu jako ty služby. Jo a když třeba já nevím, říkali jsme (vedoucí vychovatelce), hele, ale tenhle kroužek nepatří pod družimu, to by si možná asi ty rodiče mohli ošéfovat nějak jinak a tohle, tak i vod tý (vedoucí vychovatelky) slyšíš, ale to je služba rodičům. (pohoršeně) Služba rodičům, jo, takže služba jako jo, no.

(...) my máme jako v jednom výhodu a v druhým nevýhodu, že tu družimu máme v tom přízemí. Jo, takže když pak třeba nejdou telefony nebo něco, tak prostě můžeš pružně reagovat, jako oni si zatukají, což nám taky tedy nevyhovuje úplně, no, a já říkám dětem, že prostě když to bude fungovat, tak všichni ty rodiče budou zvonit, a já nebudu běhat k oknu, protože toto už opravdu jako ne, no. No, jako neříkám výjimečně, když potřebuje něco jakoby, aby to tam nehulákal před všema, nebo podat sešit, nebo něco, tak to jo, ale jako aby chodili k voknu, ještě tukali, tak to jako. (...)

Petra, která pracuje také v družině, se se Zlatou ztotožňovala v tom, že jednání s rodiči bývá někdy náročné:

„No jinak mě tak jenom napadá snad to, že ty rodiče by mohli mít větší úctu teda k pedagogům, někteří. Že si tam leckdy navymejšlej takový věci. Ale teď teda zatím dobrý, co mám tyhle prvňáky. No vopravdu, já mám asi nejlepší rodiče z těch prvňáků teď teda si myslím. (Vedoucí vychovatelka) má nějaký komplikovaný.“

Sylva si zatím rodiče letošních žáků chválila, ale dlouze se rozpovídala o zkušenosti z minulého roku, která ji zřejmě hodně potrápila:

„Hele, letos zatím nic, zatím dobrý. A já si myslím, že mě taky jako berou, když něco potřebuju, tak oni třeba jako i přijdou, zeptají se, ale není to, nejsou tam konflikty, jako nechci to přivolávat, ale loni jako, jako paní (příjmení), to teda bylo... Ta nám dala zabrat všem, od vedení až, nebo teda ode mě až k vedení. Pamatuješ si tu cikánku, jak tady tykala (zástupkyni) a všem asistentkám. No začala od asistentek, že jo, protože ty tam byly denně, a pak už se vrhla i na (zástupkyni ředitele). A ta už ji dotáhla nahoru k řediteli, no a ten jí domluvil už trochu... No to, že jí zakazujou chodit do té školy, tak to byl ten její problém, to byl ten prvotní impulz. No a pak teda. Pak teda pan ředitel, už jí teda to vypadalo, že jí domluvil. A stala se taková nemilá zlá věc. A ona furt něco zapomínala někde, ta, ta slečna. No a my jsme šli ze sokolovny, a ona si tam nechala, nevím, jestli to byly tenkrát klíče nebo co, prostě něco tam nechala. No tak říkám, dobrý, tak zase než abych koukala na ten ksicht tý mámy, protože s ní byl problém, už dva měsíce, tak jsem poslala jednoho chlapce. Věděla jsem, že tam s ní dojde, že to bude jakoby, nikdy to není bezpečný, že jo, tak říkám ještě: ‚Běžte zadem, abyste neběhali vokolo celý školy.‘ No a co se nestalo? Madam šla pro ni, protože bydleli někde tady (...), a madam šla pro něco do školy a potkala je... Vzala ji za fligr a letěli nahoru a tady už na mě čekala nahoře: ‚Jak je to možný, že se moje holka toulá po, po areálu? (křik) Hmm, tak to ne, jdeme za ředitelem!‘ Ona řekla, ‚půjdeme za šéfem‘ nebo něco takovýho dokonce. Tak jsem ji nechala bejt, protože mě úplně vykojčila tou reakcí. Hele, no, takže prostě byl průser. Jako vrata, že jo. Tak jako ředitel říkal, že úplně tak jako strašný prohřešení to nebylo, ale prvňáky teda asi radši teda nepouštět. Ale problém byl v tom, že ona už jako byla srovnaná s tím, že nepoleze do té školy, aby si tu holku vyzvedávala a otravovala s ní. No a na to konto já jsem udělala tohle, no. No, jo, tak tohle jako to je s rodičema, no, takže to dopadlo tak, že pak měla ještě konflikty s (jméno kolegyně), pak ještě s někým a pokaždý jsme šli na koberec, že. Ale vědělo se to vo ní. No pro mě to bylo, já jsem skoro nespala, že jo. Protože kdybys ji viděla, ta byla zlá ta ženská, na ní bylo vidět prostě, jak je hmusná, jak je, jak chce ubližovat, jo. (...) jako se všema možnejma rodičema, co se kdy jako odehrálo, tak vždycky to, mě to teda jako, já jsem neměla nikdy jako špatný zkušenosti, holky asi na tom úplně tak nejsou, ale no tak já myslím, že s touhle jsem si aspoň tak na tři roky vybrala, no (smích). A tak ona byla hysterická strašně jako, jo.“

Hedvika popsala svůj zážitek s tím, když se marně snažila rodičům žáka vysvětlit, čemu je ve škole vystaven a jaké má potíže:

„A to jsme těm rodičům říkali, to jsme ty mamince říkali, že to jako vidíme, že ty děti už ho začínají vyčleňovat a že si myslíme, že to bude ještě horší, než to je. No, oni to nechtějí slyšet pořád. Ta maminka ta nám řekla, že jí prostě přišly na praktický škole divný ty děti, no, takže tam fakt ne. Já nevím, ale on tady teď má mladší ségru, tak jsme si říkali, že třeba jim to dojde, díky ty ségre, když uvidí, co ona zvládne, a on ne. My jsme jí říkali, jako: ‚Vy nevidíte třeba rozdíl, jako, mezi těma sourozencema, jakože on je na tom jako jinak?‘ A maminka nám říkala, že když hraje doma na počítači, tak že, jo, úplně jako v pohodě.“

3.2 Spolupráce a vztahy s kolegy

Kromě komunikace a vztahů s rodiči se pro respondenty ukázaly stejně, v některých případech možná i více, důležité vztahy, spolupráce a případná sociální interakce s kolegy ve škole. Mohlo by se to jevit jako překvapivé, vzhledem k tomu, že většinu pracovní doby spolu netráví. Ale i přesto si zřejmě velká část pedagogů uvědomuje, že jsou součástí kolektivu, a vlastně celého systému, a těžko mohou fungovat bez vztahů s ostatními pedagogickými i nepedagogickými pracovníky. O kolezích tak mluvili během našeho rozhovoru všichni respondenti, mnozí se k tomuto vraceli vícekrát. Často zmiňováno bylo (ne)sdílení materiálů a pomůcek pro výuku a také spolupráce mezi učiteli a asistentkami pedagoga.

Tato dvě témata reflektovala i Jolana. V souvislosti se zmínkou o tom, že byla ve škole nová, například říká:

„(...) já nemůžu říct, že jsem neměla kam jít, ale prostě nebylo to oficiálně prostě nějak jako daný, no. (...) dřív jsem to tak nevnímala, protože pořád to bylo tak nějak... Taky jak jsem byla vždycky někde nová... Já jako nejsem ten, kdo by si to nechával pro sebe. Prostě víš, jak některý jako se nechtějí podělit o ty věci, zkušenosti anebo jako ty pomůcky, to je teda katastrofa, no. (povzdech) No, jsou týpky, který to nechtěj vyloženě. (...) Teď už mám vytipovaný, s kterými se podělím, jo. Ale když ten kolektiv prostě neznáš, tak každej to takhle nastavený nemá. A myslím si, že tohle je větší specifikum prvního stupně. Že jako šušní si věci na svém místě, jak jsou zalezlí v tý jedný třídě, ani se nechtějí o tom jako bavit. (...) No a potom taky nevím, co učitel a asistent.“

Podobně viděla situaci i Lída. Popsala i situaci, kdy někdo její pomůcky pro změnu využívat nechtěl:

„Takže když jsem třeba šla za dějepisářema, říkala jsem, hele, mám tenhle text, takhle se s ním pracuje, tady je hotová lekce, když chceš použít. Tak řeknou: ‚Děkuju, ‘ ale nepoužijou, jo, protože mají prostě nějaký svůj styl výuky. (...) A v češtině (odmlčí se) tam jsem si myslela, jako že – že by to mohlo fungovat, ale zatím nejvíc, kdo mi sednul, zrovna ta mladoučká (křestní jméno), která teď to dostudovává, a je jakoby, jednak sama je nabitá.“

Lída také uvedla podrobnější náhled na spolupráci s asistentkami pedagoga:

„(...) neumím vůbec spolupracovat s asistentkama, že vůbec nevím, co po nich mám chtít, co po nich nemám chtít, že jako si to postavím tu hodinu, tak jako kdyby tam vlastně asistentka nebyla. Takže беру, беру to tak, že ta asistentka je tam s tím dítětem a že ona mu to kdyžtak nějak vysvětlí. Takže vlastně já ani se nevěnuju už tomu dítěti, protože to беру, že je zabavený. Nebo ne ‚zabavený‘ (smích), že jakoby ta paní asistentka mu to dovysvětlí. A že jako vlastně vůbec nevím, co mám chtít, jakože nevím, co vlastně můžu po vás chtít nebo jak vás zapojit. To, cos mi třeba teďkon nabídla tu možnost, tak to mě třeba vůbec nenapadlo, že by šlo udělat.“

Lída přidala i zážitky s pokusy o párovou výuku:

„(...) protože ona tady byla na praxi, tak si chtěla zkusit párovou hodinu. To jsme si opravdu sedly a plánovaly jsme tu hodinu a to prostě plynulo a za čtvrt hodiny jsme měly pro devátáky podle mě krásnou hodinu, která fungovala. A potom jsme si ještě zpětně řekly, co bysme příště ještě vylepšily a bylo to, že to, že ten člověk osobnostně mi sednul a ještě mi přišlo, že hrozně máme podobnej ten styl, jak chceme tu výuku vést. Takže kdyby (křestní jméno) tady byla, tak si dovedu představit, že s (křestní jméno) budu jenom párovky a strávím klidně odpoledne v kabinetě, abysme si naplánovaly celej tejden a pak jsme si to společně učily. Nemám problém. Ale pak je tady, jakoby jsou tady ty zkušenější češtinářky, která jedna jako vyloženě jenom jako vychytá, co by od koho nasosala, ale zpětně nic nedá.“

Se sdílením materiálů Lída měla zatím zkušenosti spíše negativní:

„Pak právě u jedny kolegyně je problém, že já jí cíleně nechci nic půjčovat, protože mi to nevrátí nebo mi toho vrátí půlku. No a ona si to i půjčuje, aniž by se zeptala, takže já už si to fakt schovávám vyloženě. Až takhle jsem jako dospěla, takhle daleko.“

Tamaru, která je ve škole z respondentů nejmladší, v počátcích překvapovalo hlavně to, že odpoledne se už ve škole téměř nikdo, kdo by jí mohl poradit, nevyskytoval:

„(...) teď už mi to nepřijde. Taky tady jako nejsem. Taky jdu co nejdřív. Ale jako tohle taky bylo takový, že když jsem fakt chtěla s něčím poradit, nebo tak, tak už tady nikdo nebyl, a já tady v půl čtvrtý byla sama.“

Občas ji udivovaly i některé zavedené postupy, které starší kolegyně a kolegové používali. Někdy jí dokonce jejich chování vůči dětem připadalo lidsky nevhodné. Z toho, co říkala, a hlavně také jak to říkala, jsem nabyla dojmu, že k nim po takových zkušenostech zaujala rezervovanější postoj. Také si přestala myslet, že názorově souzní s většinou kolegů:

„No tak ta zpětná vazba, že mě to vlastně hrozně nakopne, když někdo přijde se podívat a řekne mi: ‚Hele jo, tohle bylo dobrý. Tohle bych udělal takhle, takhle,‘ že mě to jako dodá takovou jako energii na to, to pořád zkoušet nějak. (...) A některý postupy mě překvapily tak, že mně přišly jako lidsky blbý, jo, že to byly prostě návrhy na něco, který mi jako úplně logicky připadaly... Já hlavně nevím, jak jim to říct, protože já mám pocit, že tyhle lidi, když to dělaj, tak jsou asi přesvědčený o tom, že to bude fungovat. No, ale jako, takhle (odmlčí se). Teďka si připadám v pozici, jako že: ‚Seš mladá, nemáš zkušenosti, takže vlastně mi do toho nemáš co kecat.‘ Jo, takový jako, tak to jako cítím. A teď si myslím, že ten třetí rok už je to jako lepší, že už si některý kolegové všimli, že tady jako jsem, s některýma si tykám už třeba jako po šestý, jo. (smích) (...) Ale asi jsem čekala, že si jako sedmu myšlenkově s víc lidma, než jako si tady vlastně sedmu. No, jako čekala jsem, že to bude jako lepší, že mam teď pocit, ale to je momentální pocit posledních třech týdnů, že jako jsem v něčem prostě divná, jo, asi. Že jako se někdo chová prostě... Jo, jsou to chvílky, že si prostě řeknu, tak já nevím, co jako je špatně? Kolegyně mi řekla v kabinetu takovou větu: ‚Viš, (křestní jméno), to jsou takový ty hrany, co se obrousí.‘ – A já jsem se ptala, jak dlouho to trvá. A ona říká: ‚No, mně třeba čtrnáct let, jo.‘“

I Tamara měla se sdílením materiálů zatím spíše nemilé zkušenosti. Zažila i to, že ji kolegové od některých aktivit s dětmi předem odrazovali:

„No o sdílení, nesdílení, to jsem se tady taky rychle jako naučila, jo, že vlastně všichni chtějí všechno sdílet, ale jako každé to chce vlastně pro sebe, jo. Že já jsem potom s něčím jako přišla, jo, s nějakou hrou, a ukazovala jsem to všem, protože jako mi to přišlo dobrý, že jo. No ale stalo se to, že ta hra se udělala úplně stejná vlastně na ten jinej předmět, jo, a tím, že já jsem tady byla jenom na půlku úvazku, tak jsem neměla těch hodin tolik. A pak jsem

přišla do té třídy s tou jako mojí hrou, a voni: ‚Jéžíš, to už jsme dělali při matice.‘ (otrávený tón) A já jsem si teda jako řekla, tak takhle ne. (...) Hele a taky jsem se setkala s tím, že mě něco přijde fajn, přinesu to, a oni ti řeknou: ‚To stejně nedělej, stejně si z toho nebudou nic pamatovat, stejně je to k ničemu, jo.‘ A ty přijdeš jako nadšeně s něčím – ‚Koukej, co mám, jo.‘ – a strašně často se mi to stalo. Že hned dostaneš jako... stěrka.“

Na spolupráci s asistenty pedagoga se také necítila vůbec připravená:

„(...) co mě taky překvapilo, je práce učitelů s těma asistentkama. Nebo tady nevím, jak je to jinde, ale já poprvé, když jsem jako přišla, a byly tam dvě asistentky v té třídě. Tak jsem si řekla: ‚Sakra, vždyť já vůbec nevím, jestli jim mám jako něco říkat nebo jak, nebo jako co.‘ (...) Ale úplně nemám tady jako ze školy pocit, že bysme to uměli. A vlastně ta myšlenka je jako hezká, i to, co nám říkali na těch fakultách, jako dobrý, ale v realitě... (...) Jakože ten koncept je taky dobřej, jak u té párový výuky, ale v praxi to právě tak není. A jako mně je to třeba líto, vůči některým těm asistentům, který jako vidím, že že by to šlo. Někdy je to, to jako říkám na rovinu, někdy je to asistent, s kterým já vlastně jako ani nechci spolupracovat, jo? Protože mi přijde, že než mu to vysvětlím, tak už to jako zvládnou prostě v té třídě vysvětlit. A to jako se mi taky stane. Ale že to jako neumíme a že jsem si to představovala jinak, je teda určitě pravda, zvlášť tady, když je těch asistentů jako hodně docela, jo.“

S tím, že někteří učitelé neví, jak s asistenty spolupracovat, souhlasila z pohledu asistentky i Denisa, která ale zmínila mimo jiné i to, že se z jejich bývalých učitelů stali po čase její kolegové:

„Učili mě, takže, takže to pro mě bylo těžko představitelné, jak budou teď kon kolega s někým, komu jsem devět let vykala, kdo mě učil. Ale měla jsem jenom takovej strach, ale takovej ten obyčejnej, co má každý, kdo nastupuje do práce. Já jsem neměla moc času přemejšlet, protože ta práce se mi naskytla v podstatě ze dne na den. Ale já tuhleto školu mám ráda, ty lidi mám ráda a nikdy jsem nebyla zklamaná z kolegů. (...) No já měla vždycky štěstí na učitele, kteří mě brali a spolupracovali, byla ta práce fakt jako dobře udělaná, spolupracovali hezky. Ale potom mám pocit z některých učitelů, že, že jakoby nechtějí nebo neví, jak využít toho asistenta. Ale to je spíš výjimečně, když potom jdu někam suplovat nebo tak, nevím, jak to funguje. (...) Jo, že i ty přísní učitelé jsou nakonec hodný učitelé, já je fakt jako měla, nevím, jestli je to štěstí nebo neštěstí, že jsem je znala už předtím, a ono se ukázalo, že i ty učitele, který byli přísný, jsou nakonec fajn.“

I Helena, stejně jako Jolana, učitelka prvního stupně, zmiňovala hlavně pouze částečné sdílení materiálů a pomůcek a obsáhleji se vyjádřila i ke své spolupráci s asistentkami pedagoga:

„... ale tady si myslím, že fakt kolegové, vedení je dobrý, nebo já nemám žádnou špatnou zkušenost. (...) Hele, no, (odmlčí se) asi no, no ne, jako takhle, nebráníme se tomu, asi jsou kolegyně, že si třeba víc předávají jako nějaký zkušenosti, nebo tohle většinou ročnickově, prvňáčky spolu, že jo, druhačky a tak, no. No, ale je to tak, že spíš jako každé svou hromádku, ale zase když něco potřebujeme, (...) mám zkušenost, že vždycky půjčí, pomůže. No, asi jako, nebudem si nalhávat, že asi radši každé si to, jako že to je jeho, že jo nápad nebo výrobek, protože tak je to asi i přirozený. (...) já se i jako víc teď nesnažím nějak jako syslit, prostě nějaké věci. Třeba teď mám prvňáčky a za pět let nebo za šest, jestli tohle zase použiju? No, těžko. Jednak to nenajdu, jednak si to všechno je možný najít na internetu, jakoby, takže ono s těma pomůckama je to takový, že si to spíš stahuje jako každé svoje. Takovýto jako ofocování, to už jako moc ne. To ale nic nemění na tom, že ty vztahy myslím máme perfektní tady jako právě. (...)

Takže máme asistentky, z nichž každá to třeba pojme jinak, a je to i pro toho učitele nebo učitelku zase takový jako úkol, nebo prostě práce, aby si našli společnou, že jo, řeč nebo notu nebo takový to rozhraní, která co dělá. A to pro mě taky není moc lehký. No, no to vůbec ne. A já jako naivně předpokládám, že ta asistentka jako to pochopí tak, jak já, a bude dělat tak, jak co myslím já, ale ne, ne že by byly nějaký hroty, ale a ono to ukazuje i mně, je to takový zrcadlo, protože já si říkám, no tak proč jí to neřeknu, že nechci, aby tohle dělala. No ale neřeknu, no. Řekla bych asi, že už pak očekávám zase tu reakci, no, tak ona se naštvě nebo takhle, tak s tím jako nic. Někdy i je dobrý, když něco mě zastoupí v něčem, no ale zase nemá ty zkušenosti s malejma dětma, a diví se, že něco napíšou pomalu nebo jinak. A jak já už mám za ty roky, že jo, zkušenosti, tak už předpokládám, že to napíšou čtyři kluci špatně, takže no. No ale ona ty své výlevy a emoce – „Ježíši, jaks to napsal!?“ –, tak takový ty emoce to je myslím zbytečný před nima, že? Ale jinak to bylo vždycky dobrý, až na to, že jedna paní asistentka neuměla pracovat s cvakačkou (sešíváčkou), tak to teď už snad nic nepředčí. (smích) Tak ona na to koukala, tak to různě obracela (smích) A pak prý: „Ale já s tím neumím pracovat!“ No, tak to tě překvapí, trošku zaskočí.“

Stejně jako Denisa je i Matylda bývalou žákyní školy:

„A to taky musím říct, že bylo moc milý, že vlastně ti učitelé, co mě učili, tak spousta z nich mi hned nabídli jako tykání a bylo, no, prostě takový milý to bylo, no. Protože ty lidi jsou fakt tady milý a fajn, většina, no.“

Matylda si po nástupu do práce nebyla zcela jistá tím, s kým má co řešit, ocenila ale pomoc a zaučení od starší a zkušenější kolegyně:

„Když jsem vlastně nastoupila, tak mě měla pod sebou (jméno), a ta byla teda zlatá, opravdu zlatá. Jo, já jsem byla místo ní, ale vona mi vlastně všechno ukázala. Dala spoustu pomůcek, ukázala mi, jakoby jak bych měla třeba zapisovat vůbec do bakalářů. Protože nějaký systémy, jako bakaláře a tak, to jsme taky vůbec neměli, takže ta fakt byla hodná a představila mně tady jako na patře spoustě učitelů a vlastně jako mi dohodla, že když budu něco potřebovat (smích), tak za nima můžu dojít. To bylo super. A vlastně jako během těch pěti let, tak už vím, jako ke komu půjdu, když něco potřebuju, protože je ochotný mi pomoci. Ale taky vím, ke komu nepůjdu, protože ta ochota tam není, no. (...) No a potom mě třeba překvapilo, to jsem třeba nevěděla, když jsem teda nastoupila, potřebovala jsem něco řešit, jako s kým to mám řešit? Protože já jsem furt chodila za chudákem, za (jméno), za ředitelem a furt jsem ty kraviny jako řešila s ním, protože jsem teda jako, já nevím, no. Až von chudák, já nevím, třeba po měsíci, tak mi jako řekl, jako že třeba za zástupcem, kdybych zašla, tak že by to bylo možná lepší.“ (smích)

Se sdílením materiálů a pomůcek měla Matylda zkušenosti jak dobré, tak i horší, postupem času se ale naučila, za kým se jít vyplatí, a kde to naopak nemá cenu zkoušet:

„No dobře, tak třeba (jméno) nakoupila. To se nesmí, že jo... Nakoupila nějaký materiály a no vlastně, i když já koupím jako materiál, tak ho jakoby nesmím šířit dál, protože jsem si to koupila, ty věci, jako pro svoji potřebu, že jo. Nakoupila nějaký materiály. No, každopádně s (jméno) jsme si ty materiály jako vyměnily a (jméno) s tím neměla jako problém, já taky jako ne a vlastně jsme tím získaly každá něco navíc, že jo. No a pak je tady třeba (jméno jiné kolegyně), (...) ta jede jenom prostě sama za sebe. Když za ní přijdu, tak vždycky řekne, že prostě jako neví. Není ochotná vůbec jako mi nic jako půjčit, ukázat, nějak pomoci. Takže jako vím, že když mám něco řešit jako s ní, tak vlastně vona si to udělá stejně vždycky podle sebe.“

Ve spolupráci se školní psychologkou ale viděla jisté rezervy:

„No, potom bych klidně uvítala třeba lepší spolupráci s psychologkou. Víš co, já tam mám spoustu dětí zase, který prostě jsou fakt divný, když to řeknu takhle, oni by fakt potřebovali jako... Já nevím, jestli je to po tom covidu, Leni, nebo po čem, ale prostě ty děti teďkon jako, oni jako se bojí, jako vůbec se přihlásit, vůbec něco jako říct. Přitom já na ně nekřičím, nejsem na ně zlá. Mám tam, že jo, toho (jméno žáka), kterej se mi sesypal, bere nějaký prášky z psychiatrie, má zameškáno, má, já nevím, asi 67 % absence má, jako je to

teda. A vlastně jako ta (jméno školní psycholožky) tady, mi nikdy nijak nepomohla, s nikým a s ničím. Vždycky, když jsem jako měla problém, tak buď mi řekla, že nemá na mě čas, nebo přišla a udělala z toho hroznou aféru, že jako, to jsem zase nepotřebovala. A vlastně když jsem dělala asistentku u (jméno žáka) ještě, tak to bylo strašný, protože vlastně on vůbec jako nepracoval. On neměl žádný návyky, protože do školky nechodil. No, a ona, jako jsme třeba chodily s ním spolu a tady jsme ho jako zavřely a čekaly jsme jako venku. On tady chudák řval, že jo. Ale on fakt třeba dobrý dva, tři roky, vždycky, když viděl (jméno psycholožky), tak úplně zbělal, a jenom jako že ne, ne, to ne. To mi přišlo strašný, teda. Fakt, prostě jsme ho tady jako zavřely a čekaly jsme venku. On řval, bylo mu blbě, že jo...“

Naopak společnou práci s asistentkou si Matylda chválila:

„Ale mně i hrozně přijde fajn jako spolupráce s mejma asistentkama, ale že jo, to jako záleží, že jo, je jako člověk od člověka, jakože fakt (jméno), to je úplně skvělý, a pak vidím jinou paní asistentku a říkám si: ‚Ty jo, co tady dělá?‘“

Viktor, který se před několika lety vrátil do školy po delší pauze, kdy působil jinde, oceňoval na staronových kolezích hlavně vstřícnost a ochotu v případě potřeby pomoci:

„Ten první rok, respektive ty první dva roky, byly hrozně důležité. A to mi hrozně pomohlo to, že kdykoliv jsem se na kohokoliv z nich obrátil, tak vždycky mi pomohli. Takže ta pomoc od těch kolegů byla i kolikrát, že jsem si ani neřekl a že, jak se říká, co ti na očích vidí, ne. Oni přišli a zeptali se: ‚Hele, potřebuješ pomoc? Budeme dělat tohleto,‘ anebo přišli a říkali: ‚Hele, tohleto se dělá jednou za rok, tak chceš poradit?‘ Jako vždycky, to víš, že potřebuješ. Takže taková ta vstřícnost tady, ta kolegiální, jakoby, byla úplně suprová. Jo, že jsem se nikdy necítil, necítil nějak jako blbě. Samozřejmě spoustu z nich jsem znal z toho roku předtím, oni znali mě, ...“

Byl si ale samozřejmě vědom toho, že není vše úplně ideální:

„Jo, nevraživost tady je taky, jo, je mezi lidma, vždycky se najde. A je nás tady strašně moc, takže si prostě nemůže sednout každé s každým, ale naštěstí ta škola je tak velká, že oni se spolu nemusí potkat.“

Poukázal ale i na to, že může být náročnější, když má třídu jinde než ostatní:

„Teď, když vezmu současnou dobu, tak to, že jsem dole (v oddělené části školy u jídelny), tak je pro mě ne překážka, ale když jsem byl tady na patře s hol-kama, jako se kterejma si rozumíme, máme spolu třídy, tak jsme se vidali, jako, mnohem častěji a měli jsme čas si popovídat a víc se podporovat a víc

řešit ty věci. I víc se dalo udělat. Ale takhle, jak jsem jako strčenej dole, tak nemám šanci, jo, že já vyběhnu o přestávce nahoru, dolů, protože mám většínou dozory, a nedostaneš se, nedostaneš se jakoby mezi ně, jo. (...) Jo, super jsou i ty večírky, že se toho dá jakoby s lidma popovídat a pořešit a že víš, že jsou jakoby prostě pravidelný (Vánoce, Den učitelů, konec roku), takže kdo chce, tak může (...).“

Přidal i srovnání toho, jak rozdílně vnímá mezilidské vztahy ve škole a ve velkých nebo soukromých firmách, kde také působil:

„(...) když to vezmu obráceně i z toho, co jsem fungoval ve velkých firmách, tak tam je to úplně jinak postavený. Jo, ty lidi tam myslí jinak, jo, a ne každěj tam dělá práci, kterou chce. A tam si hrabe každěj na svém, na svém písečku, ale tady je to tak, že ty lidi spolupracujou, jo, že to je opravdu úplně jiná dimenze tý práce, jo, je to určitě tím, že jsem to chtěl dělat, jako že to tak je. I ti ty lidi sednou, a můžu porovnat, jako soukromej sektor, jo, tohleco je úplně něco jinýho. Já, jak už jsem říkal, že jsem tady za odměnu, takže já si to fakt užívám, opravdu si to užívám. Ale další věc, že ať přijdeš do jakýkoliv kanceláře, tak když potřebuješ s něčím pomoci, poradit, tak to funguje. Jo, že je to i v tomhleco, v tomhleco systému, že je to takovej jakoby docela dost blízkej vztah s těma lidma tady.“

Upozornil ale i na vlastnost, která se mu na některých kolezích nelíbí:

„(...) co mě štve, je, že některý učitelé nejsou, nejsou ochotný jakoby dodržovat pravidla, respektive nechtějí dodržovat pravidla, protože v tu chvíli, teď, teď tím myslím, že se něco dohodne, třeba že děti by něco neměly dělat... A u některých to je tak, že jako to fakt teda, když jsme se dohodli, tak to pak dodržíme, tak nebudem dělat. A když někoho vidím, tak mu to řeknu, a jsou jiní, který koukaj v tu chvíli, jo, že to, že to prostě nechtějí řešit. (...) Je to o lidech, ano, vždycky je to o lidech a stačí jeden člověk, kterej to tady dokáže, ač je to tady teď jako v pohodě, tak jeden člověk to dokáže rozbourat. A taky si myslím, že každá takovádle jakoby, i komunita, byť bych to nazval tou komunitou, má určitý hranice a určitou dobu.“

Zlatu po jejích zkušenostech z jiných zaměstnání mile překvapilo, že ve škole bez problémů vychází se všemi:

„(...) já jsem spíš jakoby překvapená z těch vztahů tady jako, že, že jsou tady vztahy mezi těma lidma, mezi těma kolegama a kolegyněma takový jako vstřícný, jako no. Je to fakt dobrý, protože to se dneska moc nevidí. Nevidí, a hlavně jako jsem naučená, že prostě jakmile byl ženskej kolektiv a bylo jedno, jestli to byl malej nebo velkej kolektiv, tak tam vždycky prostě někdo

byl, kdo dělal zlou krev. A nějakým způsobem, prostě to tam, prostě třeba pro někoho nebylo ani jakoby dobrý, jo. Tadyhle já prostě nemůžu říct, ať je to učitelka, ať je to uklízečka, ať je to prostě kolegyně, vychovatelka, že bych prostě měla potřebu se s někým pouštět do nějakého sporu nebo vůbec. (...) Ne, ne, ne, ne, je to dobrý, to jsem jako, fakt jsem z tohohle hrozně příjemně překvapená a v podstatě, když jdeš na prázdniny, tak jako netěším se potom, jakože jdu do práce. Ale těším se na ty lidi. Víš, a my prostě máme s holkama, máme třeba založenou i na whatsappu skupinu, protože prostě občas si potřebujeme něco sdělit (...). A posíláme si tam hele jako ale i recepty a fotky z dovolený, víš, a takový a tak.“

Na rozdíl od některých učitelů také vnímala půjčování pomůcek nebo sdílení materiálů jako naprosto bezproblémové:

„Není problém s tím určitě. Takže si to prostě předáme, no to taky, no mně došly velké šišky, tak mi je přinesla (jméno kolegyně), já zase zítra vezu (jméno jiné kolegyně) mech a truhlíky. Jo, jenomže si takhle jakoby vypomáháme i jakoby prakticky. No, a to nemluvím o tom, že kdyby zase jsme si jakoby nepomáhaly, tak v životě nebude žádná akademie, v životě nebude žádná domovinka (vystoupení pro důchodce), to nejde.“

S tím, že se materiály mezi vychovatelkami sdílí bez problémů, se ztotožňovala i Petra:

„No, to jo, no, to se jednou za čas jako domluvíme a uděláme něco takhle společnýho, no, a pak máme většinou každá svojí, že jo, individuální akci. (...) my máme nějaký věci společný, když něco nemám, tak si k někomu doběhnu vždycky. Ale tak většinou si to nekopírujem, protože každéj má svý nápady. Dneska je toho tolik na internetu. No, tak to kdyžtak uděláme taky, to je v pohodě úplně, není nikdo takovej vlastník, asi, to ne. (...) Jo, já to mám i v kabinetě, takový nějaký společný věci. My máme něco i svého, že jo, svoje výtvarné věci tyhle. A v kabinetě je třeba laminovačka, ten big shot (pomůcka na vyrážení papírových tvarů) nebo co. A tyhle věci, to si jako různě půjčujeme.“

Také Sylva viděla půjčování pomůcek a inspiraci u kolegyň jako zcela fungující:

„No, to asi ne, to nevadí, tak když se jim to líbí, tak ať si to taky udělají. Tak ono, jak se někdy prolínají ty družiny, tak oni to pak vidí: ‚A já, co jste to dělali?‘ A oni si to potom i řeknou, že jo. Takže stejně, i kdybys nechtěla, tak jako musíš, no. (smích) No, tak to prostě uděláš třeba s nějakou obměnou, něco tě napadne jinýho, že jo.“

Sylva také kolektiv jako celek oceňovala, i když uvedla i jisté výhrady:

„Neříkám, že tady je to stoprocentní, ale furt jako fungujeme jako velice dobře, nikdy jsem si nemyslela, že, že se může kolektiv takhle jako propojovat. Navzájem. Víš, že tady máme tak jako i to zaměření máme takový, že každá dělá něco jinýho malinko a přitom si jako navzájem rozumíme, vid'. (...) No co víme, že jo, jsou tu ambicióznější. No, jsou tu tak takoví, co nechtějí dělat téměř nic (smích). Já už nevím, kdo to vyprávěl, zrovna minulej tejden, asi (jméno) to byla, prý: ‚Já už do toho kabinetu radši ani nechodím, tam se jenom chlastá.‘ (...) Učitelé si tu dělají, co chtějí, to je anarchistický stát tady, mi připadá. Víš co, když to tak vezmeš, a všechno ale funguje, jako funguje. To je pravda. No ne, to nemyslím, jako že by se mělo něco stát, ale prostě asi každý si jako plní povinnosti v rámci svých možností nenápadně někdy, no. A tak, prostě to tak jako prochází, no, děti se umisťují na gympl, prospíváme ve všech možnejch kategoriích.“

Hedvika si na dosavadní spolupráci s učiteli nestěžovala, ale popisovala, s jakým učitelem by spolupracovat určitě nechtěla:

„Pak jsem zjistila, že práce asistenta je hodně o vztazích třeba s učitelem i žákem. Potažmo s rodičema. A že prostě vím, že za těch třeba pět let, co jsem tady, tak vím, že asi bych nemohla strávit pět let s nějakým učitelem, který třeba nemá rád děti, a dívat se na to dennodenně, to bych asi jako nesvedla. (...) To bych asi jako nedokázala. To je blbý. Měla jsem jako štěstí na to, musím říct, jako nestalo se mi to, ale vím, že by to nešlo, no. Jo, že si potřebuju jako sednout s tím učitelem a potřebuju mít nějakou podobnou asi jako vizi nebo styl.“

Stejně jako Matylida příliš neoceňovala spolupráci se školní psycholožkou:

„(...) my cokoliv jsme po ní chtěli, tak ona nám vždycky řekla, že má moc práce, že nemá čas. Takže daleko víc jako rad mi dala třeba (jméno speciální pedagožky), jo, že mi půjčila nějaký kartičky, teďko na matiku, takže počítání aspoň mám a tak.“

Na rozdíl od vychovatelek nabyla zatím dojem, že k žádnému sdílení materiálů ani zkušeností mezi asistenty nedochází. Navrhovala i zavedení pravidelného scházení se:

„Přišlo by mi to jako skvělý, že bysme se, já nevím, jednou za měsíc sešli na hodinu a teď, tak ať se sejde ten, kdo chce, ono to nemusí bejt jako povinný, že? Ať se ze začátku schází ten, kdo chce prostě, a uvidí se, jestli to bude furt k něčemu, nebo ne, no. No, to si řekneme: ‚Hele, to moje dítě je takovéhle.“

Nemáš něco, co by ho zabavilo? Nemáš nějaký pracovní list, nebo co používáš? Já nevím, porad mi něco. ' A on ti třeba dá pět papírů a ty je následujících čtrnáct dní použiješ. A zjistíš, že třeba skvělý. Prostě jakoby takový to sdílení té praxe, popřípadě jako tam třeba přijdeš na něco, co by si potřebovala řešit třeba s vedením, že jo, nebo. (...)

Sdílení materiálů, to se neděje vůbec. To se neděje vůbec. A vím, že (jméno) by o to měla zájem. Já jsem to řekla (jméno jiné kolegyně), že bych tohle chtěla. (...) A vlastně to říkala ještě (jméno další kolegyně) u portfolia a domlouvaly jsme se plus minus, že by to bylo reálný vždycky před pedagogickou radou. Ale ta není tak často, že jo? A scházet se a povídat si o tom prostě, no. No prostě takhle, jak si tady povídáme spolu. Tak si můžeme povídat tam a třeba na něco jako přijdem nebo jako něco si poradíme, že jo? A máš pocit aspoň, že to jako máš s kým jako sdílet, že si to netaháš domů, povíš si to s nějakým kolegou, třeba si poradíte navzájem? Dobrý za mě, dáme si u toho kafe nebo jedna upeče buchtu, uděláme si z toho prostě jako příjemnej čas. "

Hedvika měla i pocit, že některé kolegyně jsou vedením více oceňovány za různé aktivity navíc, i když zase třeba na rozdíl od ní nedělají zcela vzorně svou hlavní práci:

„A tohle mě jako fakt potom štve, když potom jenom oni vypadají, kolik toho dělají jako navíc, no. Já vlastně dělám hodně svědomitě tu svoji práci. A vlastně to nikdo ale jakoby nevidí. Neřeší se to nikde a jako nikdo to jako nedocení tohle. “

Posteskla si i nad tím, že různé stmelovací akce nefungují podle ní zcela dobře, někteří mají o jejich náplni jiné představy:

„(...) já mám ráda takový ty řeknu jako teambuildingový akce, čímž nemyslím jako chlastací akce, protože většina výjezdů je o chlastu, a ne o tom, že bysme se nějak stmelovali, že bys tam poznávala ty lidi, jo. Cokoli, prostě Prší, když tam budeš s někým hrát, tak se u toho zasměješ, že něco se dozvíš o tom člověku. Nevím, to mi přijde, že tady taky jako nefunguje, že tady fungujou jako akce typu ‚jde se chlastat‘. Jo, to je, a mně by se vlastně jako hrozně líbilo i to, kdyby třeba se vedení ptalo učitelů a třeba i asistentů, jakoby, s kým si sednou. Víš, jakože třeba nějaký učitel prostě může mít nějaký jako antipatie vůči nějakému asistentovi, řeknu, no tak prostě, když to budu vědět, tak mu ho nebudu cpát, že jo, toho asistenta. Nebo jako třeba vychovatelky s učitelkama, že jo, to je to samý. “

3.3 Vztahy s vedením školy a postoje k němu

O tom, jak se chová vedení školy, především ředitel, mluvila většina respondentů. Já osobně s nimi musím souhlasit. Ředitel školy je podle mého opravdu člověk na svém místě. Kdykoli za ním kdokoli s něčím přijde, vždy projeví zájem a snaží se danou věc vyřešit k všestranné spokojenosti. Samozřejmě, že někdy zaměstnance pověří něčím ne úplně příjemným, ale vždy umí své požadavky zdůvodnit. Myslím, že všichni tak nějak doufají, že svou pozici bude zastávat co nejdéle.

Jediná Sylva si vzpomněla na situaci, která nebyla úplně příjemná (viz výše), protože ředitel s ní řešil konflikt s matkou žákyně. Ale i ta uznávala, že z pozice své funkce to udělat musel:

„Tak jako ředitel říkal, že úplně tak jako strašný prohřešení to nebylo, ale prvňáky teda asi radši teda nepouštět... Ale jo, já to prostě nemyslím ve zlým, ale von to prostě potřeboval udělat, z toho udělat jako nějaký zápis a to, že jo? No, tak potřebuje vyslechnout dotyčné osoby.“

Všichni ostatní, včetně Jolany, už měli jen slova chvály:

„Hele já jsem měla vždycky na vedení štěstí, opravdu, to fakt jako, to jsem měla opravdu štěstí.“

Lídu, která učí mimo jiné literaturu, napadlo i staré rčení, které jí připadalo pro charakterizování vztahů ve škole výstižné:

„Jo, že já takhle jak jezdím po těch seminářích, tak určitě ryba smrdí od hlavy evidentně, že jakej ředitel, takovej sbor. A opravdu to tak funguje, že třeba když jsme byli na na tý (označení jiné školy), tak tam úplně s vedením nejsou spokojený, a i ten, i jako ten kolektiv byl takovej, asi nevím, takovej nespokojenej a roztržitěnej. A my za (označení vlastní školy) jsme tam byli jako nepropustná hradba, která prostě drží. (...) a je to v tý otevřenosti, že my můžeme za tím ředitelem kdykoli jít a říct: ‚Hele, tohle třeba se mi nepovedlo nebo tohle se mi nelíbí,‘ a nikdy jako nikomu nic jako kázeňskýho z toho nevyplynulo špatně jako. Kdežto to na těch jiných školách tam se třeba bojí opravdu ozvat, aby nedostali nějakou důtku nebo něco takovýho. Takže si myslím, že to vedení je úplně základ. Jakej ředitel, tak takovej sbor, taková atmosféra mezi těma učitelem.“

Také Helena se s názorem, že u ředitele najde zastání, ztotožňovala:

„Papírování si musím udělat. Když jsem připravená na nějakou kontrolu, tím líp. Když něco nestíhám, no tak mě vedení většinou podrží nebo nějak pomůže. (...) Takže fakt se snaží to školství, nebo naše vedení konkrétně, že fakt je to

dobrý. To jsem si třeba před... no hodně, před deseti lety třeba, takhle ani nepředstavovala.“

Spokojená byla i Matylida, která patří mezi mladší respondentky:

„Jo, to jo, a vždycky mi pomoh. (ředitel) (...) To je super, to jsem zas jako mile překvapená, že ten ředitel tady funguje jako skvěle. On teda dosáhne vždycky toho, co chce on. (smích) (...) Přesně tak, umí to dobře zdůvodnit, takže vlastně ten člověk to nakonec přijme, jako že vlastně má pravdu, no. (...) Jakože tady mi přijde, že si tě jako váží, nebo prostě jsou rádi, že tady jako jsi.“

Zmínila i to, že se zástupkyní jedná raději než se zástupcem, ale jen z toho důvodu, že ji nezná z dřívější doby, kdy školu navštěvovala jako žákyně:

„Jo, já jsem sem chodila jen na druhou stupeň, takže (jméno zástupkyně ředitele) jsem vlastně neznala, takže s tou je mi to mnohem příjemnější, jakože. Že to je prostě někdo, koho jako, kdo mě neučil prostě.“

Viktor vyprávěl o tom, jak se před časem s nynějším ředitelem potkal a jak byl rád, že se vedení školy změnilo, dle jeho názoru, o dost k lepšímu:

„Byl jsem rád, že jsem se domluvil s (jméno ředitele), že jsem do tohletoho šel. (...) s (jméno ředitele) jsem se znal a věděl jsem, jak má přístup, jo. (...) Tehdy (v době kdy ve škole učil dříve a ředitelem byl někdo jiný) to bylo takový jakoby velmi nalinkovaný: funkce, lejtro, systém, velmi takový svazující, jakoby, že pro toho učitele tam nebyl, nebyla možnost. Jako v tu chvíli bych si představoval, že ti stačí robot, kterýho máš ve třídě, ke kterému dáš prostě, co má říct, a ten to řekne, jo. Nebylo to o tom, o tom systému učení jako. A teď tohleto je o 180 stupňů jinak, jo, ty máš... zaprvý, první, co je velmi důležitý, že tady cítíš důvěru v toho učitele, že vím, že vedení ti věří a že ti... ty víš, že nesmíš zklamat, ale ty to děláš prostě naplno, jak se říká.“

Zlata popsala v souvislosti s vedením pouze situaci, kdy ještě ředitele příliš neznala, a bála se tedy říci si o den volna právě v den nástupu do práce:

„No, hele, mojí (jméno dcery), ta šla do 1. třídy. A já jsem nastupovala tady a tenkrát mně bylo hrozně hloupý prostě říct tomu řediteli, že prostě tady nemůžu bejt, jenom ten jeden první den, no tak prostě tenkrát šla prostě místo mě mamina, máma jako, trochu mě to mrzí, vid'? Ale jako já nevěděla, jak by na to reagoval, vid', jako jsem ho znala chvíli snad, jo. No, dneska asi by to už bylo jiný taky, no.“

Asi nejvíce se o přístupu vedení školy k zaměstnancům rozhovořila Hedvika, která se k tomuto tématu během vyprávění několikrát vrátila. Hedvika často vyjadřovala pocit,

že vedení školy myslí více na spokojenost dětí než na pohodu zaměstnanců. Do jejich názorů na vedení jsem zahrnula i myšlenky týkající se inspekce aj., jelikož pro dokreslení jejího nazírání situace je považuji za důležité:

„(...) kdykoliv jsem cokoliv řekla (když popisovala v minulosti chování svého svěřence), tak vlastně jsem měla pocit, že oni vůbec jako nedokážou jako pochopit a slyšet, jako co jim říkám. To je ale někdy jako mluvit do dubu, mluvit do zdi. Jako není co řešit, jakoby jo, takhle nějak. A vlastně až teď, když byly, když byl ten rozhovor nad portfoliem, tak jsem poprvé měla jako takovej pocit, že se trošku jako zajímají o tu moji práci, že jako se staraj, no. Že chtěli to slyšet, jako co teda si myslíš nebo jak to vidíš. Jo, ale za těch pět let předtím jsem ten pocit jako neměla teda. A zároveň jsem vlastně neměla nikdy pocit, že je tu někdo, za kým můžu jít a kdo mi přesně jako poradí, co s ním mám dělat. (...)

No, přijde mi v poslední době, že se jako hrozně řeší ty děti všechny a všechno, aby děti měly jako támhleto, tohleto, na fotbal, aby si měly s čím pohrát, ale že se vůbec jako nemyslí na ty učitele a na ty pedagogy ostatní prostě. Já jsem to teď ředitelovi napsala, že jak bylo v tom dokumentu něco jako psychohygienu pedagogů a tak. (...)

Nebo taky jsem si říkala teďkon, jak byly nějaký prémie a tohle, tak jsem si říkala, že vlastně všichni dostáváme jako stejný prémie. Ale že tam vlastně nikdy nikde není zohledněno, jak dobře děláš tu svoji práci, jak svědomitě děláš tu svoji práci, že to nikdo jako neřeší a všichni dostanou stejně, no. Že ne každej jako třeba to jako bude dělat svědomitě, že jo, protože když ví, že at' to dělám tak, nebo tak, tak vlastně vždycky je to dobré. Že prostě tak jako přeci by se dalo zohlednit i to, jestli funguješ jako učitel, anebo jestli teda funguješ jako asistent jenom. (...) Já jako nemyslím, jako že si zasloužím jako víc, ale že vlastně tam vůbec není nijak jako zohledněné, jak tu práci vykonáváš, protože já jsem jako získala dojem, že se tady vlastně hraje na to, kdo co dělá navíc. A pak si to napíše jako do odměn. To, co dělá jako navíc. A vlastně mám takovej pocit, že na určitý jako aktivity tady funguje nějaký jako monopol, kdy někdo má prostě už dopředu, jakože ke mně se nikdy nedostala jako nabídka třeba o prázdninách zúčastnit se příměstského tábora. Jo, že třeba ti vypočítají, že ti chybí dvacet hodin. A nikdy ti nikdo nenabídl, jakože se můžeš zúčastnit příměstského tábora a pomáhat tam.

A potom mi přijde úplně strašný, že oni (v navrhované novele zákona) jako řeknou, že bude časem vlastně třeba jenom půl asistentů, než je teď. Hmm, aniž by jako prozkoumali tu realitu všedních dnů, jak to vlastně jako vypadá? Co je tady za děti? Vlastně jde zase jenom o prachy, o nic jinýho. Šílené,

prostě za mě úplně jako špatně, no kolaps školství, jako jestli tohle udělají. Protože to nevím, jako, co pak by se jako tady dělo. A fakt asi úředníci něco vymejšili támhle od stolu, to ani nevím, jestli maj nějaký děti a jestli chodili někdy do školy, no nevím, no. No ať si to sem jdou vyzkoušet, já jim to mileráda uvolním tady, budu mezitím za ně dojíždět do Prahy, to tam taky něco vymyslím, to já zvládnou, jen ať to zkusí, a potom můžou vymýšlet. Ale fakt jsem si jako říkala, až přijde inspekce a má mi jako něco tady jako vykládat, jak něco jako dělám špatně, tak jim řeknu, ať si sem na tejdén sednou za mě a pak ať mi jako řeknou, k čemu jako dospěli. Ať si to jako zkusej, prostě. (...)

A víš co vlastně? Vždycky jak ředitel nám za všechno děkuje, za tu práci a tak, tak od něj mám tak nějak pocit, že to tak fakt myslí, že to myslí vážně, no. Hodně jako mám pocit, že to říká tak, jak to myslí. Tak jako, já teda řediteli dost často něco jako píšu. Takovýhle tyhle mé postřehy, naštěstí mě s tím nevyhodí nikdy. No, a on právě vždycky jako slušně většinou odpoví.“

3.4 Vztahy s žáky a postoje k nim

Ke svým žákům se zcela logicky měli potřebu vyjádřit všichni respondenti. Někdo pouze stručně, jiný obsáhleji. Někdo si vzpomněl spíše na to hezké, u dalších převážily spíše vzpomínky na zkušenosti negativní.

Jolanu, podle jejích slov, její žáci stále baví a inspirují:

„Pořád to má pro mě smysl jako, i když třeba nenaučím to všechny jako, jo. Že mě to furt jako s těma dětma baví, jako jo. Jo, asi jsem si nikdy nemyslela, že se s nima tak nachechtám (...) a že mě budou furt něčím jako překvapovat, ať už v tom hezkým, tak v tom horším (...), že se pořád od nich člověk jako má, jako co, co učit, to i jako od svejch dětí. A, no, to jsem nečekala, jako jsem si myslela, že s věkem prostě už budu vědět všechno, no asi jako. (smích) Jo, takže to je na tom super, že furt se tam jako nachechtám. Jo jakože, že mě prostě rozesmějou a to, to je, to je dobrý. (...) jsou vlastně strašně šikovný ty děti, jo, když jsou pěkně vedený, tak takže umí, jo, a to mě to mě jako na tom baví, že ještě dělají jako něco navíc, že prostě zahrajou na tu kytaru a že prostě složí tu kostku a že cvičí... (...) a vždycky si říkám, no, není to tak hrozný s tou společností jako jo... No, potom jako musím říct, že jsem nikdy nečekala, nebo ne, nevěděla jsem to a zatím se mi to potvrzuje, že děti jsou... Nebyly by na sebe, oni jsou na sebe i zlý samozřejmě, pokud to, ale, že se umí i jako vcítit a jako že vlastně je pokrívujeme my dospělí... Nebo mi nikdy nedošlo, jakej vliv na toho človíčka vlastně můžeš mít.“

Helena je také za svou práci s dětmi pořád ráda:

„(...) u mě se to setkalo s tím, že jsem to jako ne nevěděla, ale tak, tak jako dobře. No, tak budu učitelka nakonec, no. No, dobře, dobře, budu učitelka prvního stupně, jsem si řekla, a nakonec vlastně mě to jako baví, nebo jsem v tom ráda. Jsem spokojená v tom.“

Matylda byla podobně stručná jako Helena:

„No a teď je to, jako hrozně mě to baví, opravdu, hrozně moc. Strašně mě to baví, fakt.“

Lída v souvislosti s dětmi hovořila spíše o svých obavách:

„Totiž mojí hlavní jakoby obavou, proč jsem to nechtěla dělat, bylo, abych ty děti nějak jako nezranila, nebo nepoznamenala na celý život, protože jsem měla pár pedagogů, který byli fakt hnusný, nefér, a vím, že hodně uměli těm dětem jakoby ublížit. Mně teda konkrétně ne, protože jsem byla taková ta pilná studentka. (...) No a asi jsem si myslela, že sem nikdy nepřijde takovej ten americký model, že se budeme bát jako těch nějakých žáků. Takže si myslím, že to sem jako jde, a to se mi nelíbí, teda.“

Tamaru na dětech nejvíce překvapil jejich nezájem. Vrátila se k líčení zážitků se žáky několikrát:

„Že je to vlastně vůbec nezajímá. (smích) To bylo, Ježíš, já jsem byla tak naivní na začátku. Já jsem pořád jako žila v tom, že je to trošku bude zajímat, jo. Ne, vůbec, oni to vlastně vědět nechtěj, a to nám teda na veřejce říkali, ale my jsme si to asi nepřipustili dostatečně, jo. No ale jako srovnat se s tím, že oni to jako nechtějí vědět a že to do nich musíš teda nějak jako nacpat. (...) je to jako těžký, jo, když pak mi někdo řekne, prostě: ‚To je vtipný, jak vy se snažíte, ale my stejně nic dělat nebudem.‘ Tak jako se to uvnitř mě teda hrozně pere, jo, jako dobrý, no tak aspoň vidí, že teda chci něco dělat. (...) Takže i kdybych jako měla to dítě vzít a dovést ho do té ředitelny nebo k zástupcům, tak to jako udělám. Protože se nechci nechat otrávit, a už si to jako nebudu vyčítat, že já jsem to nezvládla, což bych měla předtím.“

Denisa je ráda, když vidí, že její práce asistentky k něčemu vede a je platná:

„(...) mě překvapí to, když vlastně vidím, že ta moje práce k něčemu je a že – že si dokážu poradit s věcmi, nebo celkově, ten asistent si dokáže poradit s věcmi a to dítě začlenit. (...) Tak já jsem u pořád toho samýho dítěte, ještě jedno mi teda přibylo, takže to dítě už mě v podstatě moc nepřekvapí, jo, ale dokáže mě překvapit, vždycky vymyslí něco jinýho, ale teď už je to takový lepší, asi má po pubertě (smích), ale vždycky potom, když třeba jdu k tomu

jinému dítěti, tak mě překvapí, že vlastně každá ta práce té asistentky je úplně jiná, každý to dítě je úplně jiný. (...) Nedá, nedá se na nic, na nic připravit, na každé dítě funguje úplně něco jiného.“

Se svěřeným žákem má ale i opačné zkušenosti, kdy to daný žák na ni „zkouší“:

„No a přesně to takhle ten jeden z nich bere, že vlastně se vykašle doma na úkoly a pak za mnou chodí o přestávce, jestli s ním budu dělat úkoly, nebo prostě spolíhá na to, že má nějaký privilegia, že ten test mu pomůžu dělat nebo si bude moct prostě napsat opravnej. Toho nejsem zastáncem. Já si myslím, že nejvíc, co tomu může ten asistent dát, je vést ho k té samostatnosti a nechat ho.“

Hedvika, na rozdíl od Denisy, nevnímala to, že má stejného žáka na starost už několik let, jako výhodu. Vzhledem k jeho náročnému chování a projevům to naprosto chápu. Hedvika popisovala svou situaci slovy:

„Vlastně furt to jedeme do kolečka a ty furt to jakoby zjišťuješ, že to to dítě jako neumí. Takže je dost jako těžký se furt jako nějakým způsobem motivovat, zároveň motivovat sebe, zároveň motivovat to dítě, aby to jako – aby ho to bavilo, že jo. Aby to chtěl dělat. Teď ho mám jako už šestej, von propad, že jo. On je v pětce (...)“

Hedvika moc hezky mluvila o tom, jak je důležité, aby se učitel staral o děti, nejen co se výuky týče, ale komplexně. Jedna z jejích dcer měla několik let jako učitele Viktora, z kterého byla prý nadšená:

„Za to jsem jako moc vděčná za tohle, že jsem měla tu možnost, takhle poznat. A vlastně (jméno učitele) byl hodně takový, že je stmelil, tu třídu, že hodně dbal na ty vztahy ve třídě, aby se k sobě chovali slušně. Aby prostě si pomáhali. To si jako myslím, že je možná důležitější, než to všechno učení. Co se všechno jako by ty děti naučily, no že vlastně z nich jako dělá ten učitel, vlastně z nich může udělat jako lepšího člověka, řeknu, jo.“

Sám Viktor hovořil o dětech ze současné i bývalé třídy také s nadšením. Bylo vidět, že k nim má *a priori* pozitivní postoj a práci s nimi má opravdu rád: sám ji nazývá „prací snů“. Mluvila jsem s ním už mnohokrát a myslím, že to pro něj tak opravdu je. I když musí někdy ve třídě řešit nějakou nepříjemnost, dětem dává vinu málokdy, většinou hledá příčinu případného neúspěchu někde jinde než v dětech; někdy u sebe, jindy v systému:

„Jsou úžasný. Ne fakt, bez keců, protože já když si vezmu, tak jsem měl, asi mám, štěstí na ty třídy, jo. (...) Tam bylo asi dvaadvacet dětí a na ten rozjezd pro mě, to byla čtvrtá, pátá třída, tak to bylo úžasný. A ty děti, oni nebyli úplně jako extrovní parta, jakoby, že by fungovaly, ale ten potenciál tam byl velkej.“

A musím říct, že se z nich vyklubaly úžasný, úžasný osobnosti, jakoby, který – který potom, i to ukazují teď, (...) že jsou hrozně moc vyzrálý a našly v sobě prostě to dobrý. (...) Ale to jsou prostě věci, který tě o těch dětech řeknou prostě strašně moc, jo, že u nich to stojí za to jako s nima, s nima ty věci dělat i navíc, jo.“

Zlata začala sice mluvit spíše o tom horším, včetně vlivu moderních technologií, ale během hovoru přešla postupně do pozitivního smýšlení:

„No, oni se odventilujou, a už to jede. Vypustí páru, no, no, no a jsou prostě dny, že jako říkáš: ‚I tahle? Tahle, která jindy sedí v koutě, tak i ta už zlobí?‘ (povzdech) Jo, prostě to stačí jeden, potom to napadne jak mor celou třídu, no, to zlobení. (...) No jasně, protože mobily. A když potom seš v družině velký, tak jako počítače, všichni se na to prostě těší, jak kdyby to doma neměli, přitom vždyť to tam venku všichni mají, že jo, no v tomhle jsou jiný, no, že – že prostě jsou hrozně taky jakoby propadlý těmhle věcem, no. (...)

(...) že když třeba nacvičíme pohádku a někde ji prostě jako předvedeme, takže ty babičky jsou šťastný. A když jsme teď byli na té akademii, tak rodiče, jo, tak z toho – prostě z toho mám asi stejnou radost jako ty děti, no. (...) Já nevím, mně přijde, že ty děti nejsou jako jiný, než by byly předtím, že nejsou ani jakoby zkažený dobou, jak furt někdo říká. To ne, jsou to děti, no. Ale spíš záleží na těch dospělých, no.“

Také Petra poukazovala během hovoru několikrát především na to, že je dnes děti obtížnější zaujmout. Všimla si ale hlavně toho, že dříve se s dětmi častěji dostávala do bližšího kontaktu a měla k nim blíž. V současné době se to již v takové míře neděje a do těsného kontaktu se již tak často nedostává. Příkládala to tomu, že kontaktnější byly dříve děti, ale je pravděpodobné, že postupem času se v tomto směru změnila i ona sama:

„No, jako člověk musí vyměřet, aby jako je to zaujalo, ale stejně se jakoby všichni nezapojí, protože samozřejmě mají jiný koničky, než jsme měli my, že jo. Ta technika a všechno. (...) Samozřejmě se ještě všechno změnilo, že jo, v tom, když my jsme si vážili toho, že máme hry stolní a všechny tyhle věci. No, a teď v podstatě už je to tak nezajímá, protože už mají ty počítače, mobily a všechno, ale tak některý jo, no, taky to je, jako nejde všechny dát do jednoho pytle, jakoby, ty děti. No, takže moje představa byla asi víc, víc taková jako snová. Takovej sen a realita, a tam prostě je ten rozdíl, že já jsem si musela ty děti organizovat, a ne být jejich součástí, nebo začít, ne organizovat, to je blbý slovo, jakoby. (...) Jo a vím, že dřív byly děti takový nějaký mazlivější i nebo já nevím. Ale teď si něco takovýho vůbec nevybavuju, jo, jsou nějaký, který tě třeba obejmou nebo takhle, to jo, ale dřív se tak nějak víc chovaly nebo

za ručičku chtěly. A taky oni moc neodlišují prvňáci ještě tykáni a vykání, a oni normálně to do mě chrlí, já vždycky je vopravuju. (smích)“

Sylvě na dětech nejvíc vadí to, že jim musí vše říkat mnohokrát, než některé z nich začnou podle ní vůbec vnímat:

„Co mě na nich štve? Nesoustředěnost, neustálý moje vopakování, že jo. (...) Jako oni by asi poslouchali, ale člověk už neví, jako jakým způsobem je zaujmout, jak jsou přehlacený a přesycený všema možnejma zábavama a informacema. Tak pak jako filtrují a filtrují, a ono tam nezůstane téměř nic. Nad nima stojíš, něco jim říkáš, a on se najednou otočí a zeptá se mě na to samý, co jsem mu tady říkala, ale stojíš nad ním, koukáš na něj, no... To vidíš, jak to takhle jako to teče okolo tý hlavy, a přesně víš, jak to bude. Sedíme u oběda, já každé den jim říkám: ‚Neberte si mikiny, nejdeme ven okolo oběda.‘ Dojdeme do jídelny a přesně vím, co bude. Sednem si, přijde (jméno žáka) a (paroduje dětský hlásek): ‚Paní vychovatelko, půjdeme po obědě ven?‘“

Sylva také poukázala na to, že postupem času jsou některé děti čím dál tím méně šikovné a samostatné:

„No, přesně, a logicky za sebou, a oni prostě dělají věci úplně jako, hmmm, nesmyslně (rozhořčení). Absolutně nesamostatný jsou ty děti dneska v něčem. Nevím, co s nima ty rodiče dělají, asi nic. Nebo možná všechno za ně, fakt nevím. (...) Víš co, nároky na malinký děti, že jo, zase jsou úplně jiný než na ty starší, s kterejma už se domluvíš na ledasčem. A i ty děti mají potom jiný nápady, že jo. A víš, že to můžeš jako zkombinovat. A tyhle děti, prostě, to jsou oslíci, že jo, který dělají jako to, co jim ta paní vychovatelka řekne, i když musí pětkrát, tak to prostě udělají, no.“

3.5 Nízká připravenost na jednání s rodiči

Většina respondentů se shodla na tom, že během studia sice zvládli podrobně a do hloubky probrat učivo jednotlivých předmětů, ale nikdo je údajně nepřipravil např. na jednání s rodiči.

Během rozhovoru s Jolanou vyšlo najevo, že i její mladší kolegyně má podobnou zkušenost:

„A prostě mi tvrdí, že ne, že to (přípravu na jednání s rodiči) tam nemají. Já říkám: ‚Hele, to už jsme brečeli my, když jsme si mysleli, že to bude náročný.‘ A tenkrát jsem nedokázala domyslet, jak to bude náročný, že, řešit, že – právě řeším, že nemají zapláceno i že – že nejsou umytý, jo, že – že smrdí, a to, jak

to máš tomu rodiči prostě říct. Jako, říkám, to – to se s tímhle tím vůbec nepočítalo, řešit takovýhle věci, jako.“

Také Lída si nepřipadala ze školy připravená, pomohlo jí prý až specializované školení:

„(...) to nás vlastně na těch seminářích taky učili až teď, ale ne na fakultě, ale to, co jsem si vlastně prošla sama, ty kurzy, tak jak mluvit s nepříjemným rodičem. No, a přitom je to tak jako jasnej návodnej postup, kterej mi na tom kurzu jakoby předali. Kam ho posadit, co mu říct, když jde do toho útoku. Prostě není to nic složitěho, ale na fakultě jsem to neslyšela.“

Tamara měla zatím ze své poměrně krátké praxe zkušenosti pozitivní, ale musela například zastoupit za nemocnou kolegyni při třídních schůzkách, na což se připravená také necítila:

„ale jinak jako musím říct, že se všema rodičema, co jsem něco řešila, tak to jako bylo úplně v pohodě. (...) Já byla strašně nervózní, protože na tohle jsme, jako teda, na tohle jsme nulově připravený. Absolutně nic. Jako vůbec nic. To jakože o nějakých problémech jako nekázeň a bla, bla jsme se bavili, tak třeba o třídních schůzkách, nějakým jednání s rodiči absolutně vůbec. To fakt nula, nula, nic, absolutně nic, vůbec. No, a zvlášť když nejseš úplně třeba jako moc komunikativní typ nebo takovej ten, co umí vést ten rozhovor, no tak... (...) A to jsem tady třetí rok, a letos v září nebo kdy byl ten první rodičák, když tady (jméno třídní učitelky) nebyla, tak (jméno zástupce ředitele) řekl, že to teda uděláme. Hele, mně ztuhla krev v žilách, jakože mám mluvit na třicet rodičů, který vlastně neznám vůbec. No, taky to tak vypadalo, že jsem byla tak nervózní, že jsem to na ně vyplivla za asi 6 minut a říkám: „No tak jestli k tomu nic nemáte, tak asi můžete jít, no...(smích),“ a nějaký tatínek vepředu řekl: „No, to bylo rychlý, teda.“ Tak, no, protože prostě je to jako nezvyklý, fakt, nebo nevíš vůbec, jak s těma rodičema jednat.“

Naopak Matylda byla ráda, že na třídní schůzku připravená byla, ale také by ocenila více informací o tom, jak s některým typem rodičů jednat:

„Co se mi líbilo, tak jsme byli třeba se podívat na třídních schůzkách, že? Že vlastně jsem fakt byla součástí tý přípravy tý třídní schůzky. Musím říct, že to bylo super jako na tý vejšce, že jsme fakt byli na rodičáku. (...) tak jako třeba komunikace s rodičema. (odmlčí se) Takže jako, my jsme tam úplně, jako nic takovýho neprobírali, řekla bych. Jakože teda, věděli jsme, že budeme s těma rodičema komunikovat, nečekaně. (smích) Ale že by se nám hodily nějaký přednášky, jako třeba jak jednat s rodičema, který nespolupracujou, nebo s agresivními rodičema. No, fakt jsme nic takovýho neměli, vůbec nic... Ale

jakože nějaká i ta teoretická část, kdybysme tam měli, jakože – tak, když ten rodič bude agresivní, tak bych měla dělat tohle a tohle, to vůbec.“

Helena si na určitou nevelkou přípravu vzpomínala, ale také by byla uvítala, kdyby byla na toto téma proškolená více a lépe. Snaží se prý vždy konfliktům raději předcházet, ve většině případů se jí to daří:

„(...) s rodiči já mám zkušenost většinou dobrou, jsem spíš typ, který předchází konfliktům, takže si je nepřipravuji, ale někdy prostě to jako vygraduje, že to musí být. A to řeším teda nerada. Tohle si myslím, že je i má slabina. A to nemám ráda ty situace, že se musí něco většinou v negativním smyslu řešit s rodiči nebo i s vedením. No, ale je to moje práce, musím to vždycky nějak ustát, no. (...) To už si vlastně nepamatuji, ale asi ano, měli jsme nějaký předmět nebo to bylo v rámci nějakého předmětu, ale bylo toho málo, nebylo to dostačující. No, nebylo to opravdu dostačující, tak já už mám veškeru dávno za sebou a doufám, že dneska mají nějaký předmět nebo nějaký okruh toho – komunikace nebo práce s rodiči.“

Petra, která v současné době mluví s rodiči téměř každý den, musela zpočátku překonávat svůj ostych a nechuť s nimi komunikovat:

„Ježíš, to je let. Tak nějak jsem byla připravená. Ale všechno pak přišlo tou praxí. Určitě jsem byla spíš taková stydlivější. Musela jsem se jakoby otrkat postupem času. Že jsem třeba nerada mluvila s rodičema, bylo mi to nepříjemný, jakoby, mluvit. Třeba před třídou k nim mluvit, na rodičáku nebo něco, jo. Tak celkově jakoby před lidma, no, prostě to zas pomohl ten dramataček. (...) No, hlavně škola nás moc na jednání s rodičema, na tyhle prezentace moc nepřipravili, si myslím, no možná trochu tam byl ten dramataček, ale to bylo takový, že jsme neměli tu specializaci, že jo. Já jsem měla na tělocvik, no, a úplně to mluvení jako, naopak oni dřív nás docela vystresovali, že jsme museli furt stát před tabulí, že jo, a byli zkoušení, a to se skoro nedělá. No, a tenkrát to dělali jako, že jo, nám, a to mi taky hrozně vadilo, že i když jsem to uměla, tak jsem byla schopná to neříct jako, jo. Možná i z toho jsem mohla mít ten stres, potom jakoby před nikým nemluvit.“

3.6 Nedostačující připravenost na řešení problémů nesouvisejících s výukou

Téměř polovina respondentů při rozhovoru vyjádřila pocit, že z vysoké školy nemá dostatečnou přípravu na to, že s žáky je nutno řešit velké množství záležitostí nesouvisejících přímo s výukou. Ať už jde o různé psychické potíže, fungování v rámci kolektivu

třídy, vzájemné spory apod. Zajímavé je, že se na tom shodovaly respondentky různého věku. Z toho lze usuzovat, že v tomto ohledu se vysokoškolská příprava budoucích pedagogů během let ve výsledku příliš nezměnila. Například Jolana to komentovala těmito slovy:

„Jsme vůbec nebyli připravený na to, (...) že vlastně máme nějak makat na tom kolektivu. (...) My jsme sice měli nějakou vývojovou psychologii, ale jak si to máme jako promítnout do toho školního kolektivu, to vůbec, no to vůbec (rozhořčeně, zvýšeným hlasem).“

Kriticky také pohlížela na to, že dodatečně je stejně potřeba absolvovat různá školení, kde se teprve něco potřebného naučí:

„To tam opravdu řešíš za pochodu, a přitom jako když zase vezmu ty školení, dá se ta situace docela nasimulovat, tak proč? Proč se to jakoby nepromítá rovnou do toho studia? Proč se na tom mají masit někde nějaký firmy?“

Lída, která je o pár let mladší, viděla situaci dost podobně:

„A jo, ještě mě překvapilo, že to je, že sice jsme měli pedagogiku, psychologii, ale opět teoreticky strašně. A že teď zpětně mi přijde, že nějaký jako kurz terapie nebo něčeho takového, psychologie, že by se jako hodil víc, že kolikrát jako nevíme vůbec. Jak na ty zlobivý žáky nebo naopak jak podpořit ty, co mají malý sebevědomí, tohle kdyby nás tam třeba učili. (...) A co ještě pozoruju při té práci učitele, že teď je možná ještě větší důraz než za nás, opravdu jako pozorovat, aby některý to dítě nezůstalo... já nevím... (...) že je potřeba si všimnout i toho, že třeba támhleto hubne nebo támhleto má nějaký deprese, támhleto se sebepoškozuje, že se řeší.“

Ani Tamara, která byla úplně nejmladší respondentkou, neviděla situaci s přípravou na řešení takových situací, které nastávají v rámci třídy, i když se netýkají přímo výuky, příliš pozitivně:

„Tak je to takový probuzení do reality, co si jako dokážou říct ty děti. A co je třeba fakt v té třídě řešit. To jsem taky nečekala úplně, jo, že pár prvních hodin bude spočívat v tom, že prostě se nebudeme hádat a nebudeš mu říkat debile a tak. (...) Hele, tak jako tak něco jsme měli, ale že bych se cítila připravená, to jsem se teda necítila.“

V názoru na užitečnost dodatečných školení se potom naprosto shodovala s Jolanou:

„Jako třeba, co se týká šikany, tak to si fakt přijdu jako lepší až teď po tom školení. To jako ze školy jsem úplně neměla, tohle. No, já mám pocit, že totiž ty učitelé na vešce měli jako pocit právě, že to řešíme všude, takže v tom jejich předmětu jsme to jako nedělali. A ve výsledku z toho bylo, že se nás ve

čtvrťáku, pátáku možná zeptali na šikamu, a my jsme koukali jako, no tak něco víme, že jo, ale bylo toho málo. No, a teď to školení, teda to mi jako hodně pomohlo. To fakt bylo přínosný. No, že jsme si to tam i hráli, jako no, jak pracovat s těma rodičema, s dětma, a tak to bylo fajn, to bylo lepší. (...) „A to řešení těch věcí okolo je vlastně důležitější než to učení, jo, to vyřešit, že si prostě nebudete říkat debile, jo, což teda se stejně nevyřeší za tu jednu hodinu... Prostě je na to stejně pět minut, jo jako... Ale nenechat to plavat..., protože to prostě není v pohodě. Jo, teď jsem třeba přišla do třídy minulej tejden, a voni si dávali takovej kvíz a za každou špatnou odpověď si dávali facku. (...) Já jsem si představovala úplně něco jinýho, no, jaký budou. Asi nás ty věci učili zbytečně moc do hloubky, ale ne ty věci okolo.“

I Helena, nejstarší respondentka, několikrát chybějící přípravu zminila:

„Ještě k té praxi třeba na tý vejšce, to právě na tohle už si moc nevzpomínám, ale tenkrát to byly náslechy, což moc jako praxi těm studentům si myslím nedá, jo, sedíš vzadu, paní učitelka si připraví samozřejmě vzorně hodinu, no a vidíš to, jak to teda jako bude takhle pěkně vzorně? No nebude. (...) No, tak jsme měli hodně tělocviku, no, a místo toho, abysme se soustředili na třeba tu komunikaci s rodiči nebo nějaký problémy s žáky, tak jsme se s holkama třeba hrozily, jestli uděláme zápočet z plavání, bruslení, a bojuješ. Nebo v rámci národky nepotřebuješ uplavat motýlka za nevím kolik sekund. (...) No ale nic nenahradí stejně ten kontakt s rodiči nebo dětmi, že jo. Třeba si nasimulovat nějaký případy jednání s rodičema nebo tak. Doufám, že toho mají víc teda dneska.“

Matyldě chyběly mimo jiné informace o tom, jak vyplňovat různé potřebné dokumenty a formuláře, kterých je dle jejích slov v dnešní době bohužel čím dál víc. Během studia se s nimi údajně vůbec neměla příležitost seznámit:

„(...) mně přijde, že té praxe jsme neměli zase tolik, jako že by jí mohlo bejt mnohem, ale mnohem víc, no. (...) to mi taky jako zaskočilo, protože ty rodiče očekávají, že já tomu rozumím, že já odhalím ty problémy a případně je pošlu třeba do té poradny. No i psaní třeba toho IVPéčka, nic jsme neměli. Takže jo, tak to jsme nic neměli. Hlavně, že jsme si museli jako dělat různý plány, jak je tady ŠVP, tak jsem si musela vytvářet, ale to je mi teda prd platný, no. (...) za mě důležitý je ta šikana, umět to nějak jako vyřešit, vědět, nák si s tím jako poradit. A to jsme prostě taky, Leni, neměli. (...) Jakože teda dobře, teoreticky se to taky naučit, ale jakože aktivity do hodin, jak vyřešit tady ty problémy a jak na rodiče, to prostě my jsme tam za pět let neměli. Mně to taky přijde jako důležitý, hlavně teď, když to zpětně jako vezmu, ale fakt jsme to

tam jako neměli. (...) Taky no, psychologie, pedagogika, práva, biologie člověka, víš co, vid', já vím, jak se narodí mimino, jak se vyvíjí, no. Já měla Ericksonovo fáze a tady ty, a k čemu mi to je? Kdybych věděla, jak řešit šikamu, tak budu spokojenější. (...) takže fakt jako je toho spoustu, ještě o tom jako fakt jako hledat knížky, číst, tak to jako s tím jsem počítala. Ale tadyhlensto gro jsem si myslela, že si odnesu. A neodnesla teda, no.“

3.7 Autorita

Autorita je dle všeobecné encyklopedie Diderot (2002, s. 267)

„všeobecně a přirozeně respektovaná vážnost, vlivnost a význam jedince. Ve sféře moci a rozhodování je autorita spojována s mírou a rozsahem vlivu a práv na rozhodování. Může být založena na věku, na vzdělání, na formální pozici. Její regulační funkce vychází z víry, ze společenské smlouvy anebo z jisté mystifikace, kdy se moc za uměle vybudovanou autoritou skrývá.“

Několik respondentek uvedlo, že zpočátku musely bojovat s nedostatkem autority u svých žáků, případně se strachem ze selhání při své práci. Například Lída uvedla, že nedostatek autority si uvědomila už při svém zařazení do družiny, ale naučila se s tímto svým nedostatkem postupem času pracovat:

„(...) tady v té družině (...) jsem zjistila, že nemám vůbec žádnou autoritu. To mě utvrdilo v tom, že já učit nemůžu prostě, protože by mě roznesly na kopytech, prostě ty děti... No a ale paradoxně, teda na té družině jsem si to natrénovala, jak aspoň trošku uměle si tu autoritu, kterou přirozenou prostě nemám, si jakoby nějak vybudovat. No, zjistila jsem, že tu autoritu si nakonec umím nějak jako v mezích udržet, jako asi to nebude... Nikdy paní (jméno údajně přísné učitelky chemie) nebudu, ale to já ani nechci, no... (...) mě to překvapilo s tou autoritou, že to jako jde, přitom to byla jakoby moje největší obava z toho učitelství.“

Tamara vypadala, že si ještě přesně vzpomíná na svůj strach, s jakým absolvovala před několika lety své první hodiny s žáky druhého stupně:

„Pamatuju si, že jsem třeba ty první hodiny, když jsem šla jako na tu první hodinu, tak jsem šla po tý chodbě, kde už bylo úplně ticho, a říkala jsem si: ‚Nesmí to vypadat, jako že se jich bojíš tak, jak se jich bojíš.‘ (smích) A byla jsem fakt jako úplně vyřízená, jo, a byla jsem po každý tý hodině fakt jako úplně vyklepaná... maximálně. (...) Třeba na tu jednu třídu, když jsem jako poprvý se naštvála a spustila jsem na ně, tak já jsem se úplně klepala jako i já sama.“

Obavy z toho, že nebudou umět děti usměrnit, se ale nevyhnuly ani některým vychovatelkám. Například Zlata měla strach, že na nezvedené žáky nemá na rozdíl od učitelů „žádné páky“:

„(...) já se jim taky na jednu stranu nedivím, ale oni (učitelé) zase v tomhle směru mají tu práci lepší, protože ty děti sedí v lavicích, že jo, zazvoní jim na přestávku, tak maximálně na tu přestávku, tam je nějaký riziko, že by se teda mohlo něco stát, že jo, když budou blbnout. A vůbec jako máš nějaký páky, když to dítě potom neposlouchá nebo, já nevím, něco vyvádí. Pohroziš mu známkou, pohroziš mu poznámkou.“

Petře sice pomohl k překonání obav z komunikace s žáky a jejich rodiči i dramatický kroužek, ale i tak má pocit, že děti si k dospělým v poslední době dovolují o dost více, než si sama pamatuje z dětství:

„Tak celkově jakoby před lidma, no prostě, to zas pomohl ten dramatař. No, to jsem pak začala jezdit na semináře a tak, a přirozenost a autoritu přirozenou, i když to někdy mám pocit, že ji nemám ani teď. Před nějakýma dětma jako tu autoritu. No, oni berou čím dál míň, ty děti. Nevím, jestli jsou jiný ty děti, nebo jestli jsou jiný ty rodiče, který je vychovávají, ale myslím si, že my jsme víc brali ty autority ve škole. My jsme si nedovolili.“

3.8 Náplň práce

Následujícími slovy popisovali respondenti, co je na jejich práci překvapilo, co nečekali, že také bude součástí jejich práce nebo o čem měli jiné představy. Někteří to, co neočekávali, nahlížejí spíše jako negativum své profese. Jiní se naopak vyjadřovali v tom smyslu, že je právě „to navíc“ na jejich práci baví. Lídu například překvapily neznámé metody, ale i délka pracovní doby:

„(...) pak mě překvapilo asi, ta celá škála těch nových metod, o kterých nám na pedáku vůbec neřikali. (...) že to jde jako hodně aktivně to vyučování udělat, což mi na pedáku nikdo jakoby neřekl, neotevřel mi tohleto okýnko. (...) Jo, a třídnictví, to mě překvapilo úplně nejvíc, kolik je práce s tím bejt třídní. To jsem si opravdu nemyslela. Ne, ne, ono to vypadá, že jsou to maličkosti, ale když těch maličkostí je deset za den, tak už je to potom úplně zahlcující... a vlastně to třídnictví s sebou nese, teď mně došlo, i ty výlety, adaptační kurzy, tohle. (...) No, je pravda, že ty papíry taky po nás pořád chtějí a v pořádku ty bakaláře a prostě furt, furt mě přijde, že i tenhle Den CO, že to je jenom na třídních a ty ostatní vlastně nemusí nic v ten den vlastně. (...) Když jsem dostala ten první rozvrh, tak jsem byla zklamaná, protože jsem

si myslela, že učitelka má do dvanácti (smích) (...) Do půl čtvrtý jako, no, a zbytek dní do půl druhý, a nemám ani jeden den, kdy bych měla míň než do půl druhý, tak to mě nepříjemně překvapilo teda. (...) A že jsou kolem i ty dozory, hodinový dozor v šatně, v jídelně. To jsem vůbec netušila, když jsem jako šla do školy. Že se tohleto děje.“

Tamaru udivilo nejvíce to, jak malá část učiva se ve škole vlastně vyučuje:

„Myslela jsem si, že prostě se na tý vejšce toho učíme víc, než se učí na tý základce. Jo, to jako v pohodě. No jako obecně jo, a tak jsem si prostě řekla, fajn, takže učit ve skutečnosti budu tak půlku. Pak jsem přišla a zjistila jsem, že to není ani ta půlka (zděšení). A že je to fakt jako základ, úplnej základ. No, takže to byl jako hlavní rozdíl. To fakt bylo jako takovej ten první šok.“

„Ještě teď hele, já teď hrozně jako bojuju s tou párovou výukou jo, že ten koncept je jako dobrej podle mě a kdyby to fakt fungovalo, jak to má fungovat, tak by to bylo super. Ale ono to tak jako nefunguje. A mě to jako strašně vysává jo, že? Já si jako třeba před Vánoci, já jsem se tady cítila strašně k ničemu, protože já mám jenom sedm svejch hodin letos a zbytek mám jako párový. A já vlastně jenom supluju jo, no a nevím, no.“

Helena si ještě vzpomněla, jaké představy o dětech a výuce měla v úplných začátcích. Přiznala mimo jiné i to, že přípravy na hodiny si již vzorně nedělá:

„Asi (...) jsem si myslela, že ta práce s dětma jako bude lepší, jakože nebudu tak vychovávat, v uvozovkách, že budu víc učit, protože ty děti fakt se musí na to vyučování jako připravit v tu chvíli. A než se soustředí, to je ta výchova, nebo ten prostě, ten přínos vode mě. A pak teprve můžu ten čas jako učit. Tak to jsem si možná naivně myslela, že děti automaticky v hodinách nebo při vyučování se budou prostě soustředit a budou hodný (smích). Je to trošku jinak, ale i s tím umím pracovat. (...) Takhle, tak jsem si představovala, že nebude to, na mě jakoby (hledá slova), je to tlak, ale ne ve zlým. (...) prostě asi do každé práce ráno si řekneš, tak musím, jo, ale že to bude, jako že se očekává ta dobrá práce tady a nemůžu v tom svém povolání třeba půl hodinky vysadit, sednout si k počítači a dělat, jako že dělám. Ta expozice toho učitele, prostě ty čtyři nebo pět hodin jako furt, ne, tak to už mi trošičku jako zmáhá. No ale, to tak je, no, to k tomu patří. (...) Ne, přípravy si nedělám už léta. (provinilý smích) To si myslím, že tak jsem dělala první rok, a stejně to podle toho ne to. A jo, to to nás učili na tý fakultě, to jo, přípravy, jak si dělat, si pamatuju. Nebo nějaký, samozřejmě všechno růčo, velkej sešit a jeden den jedna stránka, a už se jelo. Když člověk má ten první stupeň, no tak vlastně

jede furt, tam to točí furt. Na druhým stupni je to jiný, když máš různé třídy. Ale tady jakoby nic, tolik jiných, novejších věcí se neučí, no tak jako.“

Na otázku, zda s dětmi musí někdy řešit i „něco navíc“, odpověděla:

„S tím jsem počítala, to mně nevadí, to třeba i někdy jde od těch dětí. Když teda já mám malé děti, no tak slyší, já nevím, že jo, o válce teď slyší nebo o prezidentovi, tak v rámci jejich myšlení nebo na úrovni, tak toto mě i baví. (...) Zjistit, jak oni to vidí nebo co si myslí anebo jak, tak to určitě do školy patří také, abys tam, ale zase citlivě, že jo, aby doma zase neřekly, že se učily o válce hodinu, nebo tak. (...) Ale baví mě z těch dětí dostávat něco navíc, (...) a nebo nějaký hry jako na postřeh, takový ty, ty malé děti jsou jako houba, prvňáci, druháci si myslím, no, to mám zkušenost, takže chtějí dělat všechno, chtějí soutěžit, všechno.“

Matyldu zaskočilo nejvíce to, že je potřeba umět správně vyplnit velké množství formulářů. Necítila se také nijak připravena na práci s žáky, kteří potřebují podpůrná opatření:

„(...) mě hlavně překvapilo to papírování, že jo, to vůbec nás na to ve škole nikdo nepřipravil. Vůbec jsme k tomu neměli jako žádný hodiny. Jako prakticky, víš, že bysme něco probrali. Jako my jsme měli teoreticky, že existují ty opatření, kde to můžeme najít, a tím to jako skončilo. Takže já jsem v životě neviděla, tady zrovna třeba mám ty papíry, když vyplňuju do poradny. Já vlastně jsem to na škole vůbec neviděla, takže když se mi to tady dostalo poprvý pod ruku, já vůbec nevěděla, co s tím mám dělat. Je to, bylo to hrozný, já jsem vůbec jako nevěděla, co s tím mám dělat, takže naštěstí tady byly jako všichni ochotní a jako prostě. Ne, my jsme fakt jako měli teoreticky – podpůrné opatření najdeme v tady té knize, když potřebujeme tady, víme, co máme dělat, – a tím to jako haslo. Pak jsme vlastně, jestli jsme měli nějaký práva, a to se furt tam byla nějaká novela zákoníku a ty asistenti, ale to bylo jako všechno. Takže já vůbec žádný jako papíry ve škole neviděla. A tady vlastně, když jsem přišla, tak ale to máš i ty katalogové listy, že jo, já fakt neviděla jakoby žádný papíry. Takže to bylo úplně jako něco, co jsem v životě neviděla za pět let na škole. (...)

Asi mě i překvapilo, kolik dětí jsem vlastně dostala, jako, který potřebují ty opatření (...), třeba i IVPěčka. No potom, co třeba mě překvapilo? Všechny ty jako poruchy nebo vady, co ty děti mají, tak vlastně my jsme to jako taky měli jenom teoreticky, bohužel. (...) třeba za mě by bylo fajn, kdyby v té třídě, kde jsme měli praxi, tak kdyby nám řekli: ‚Hele, tohleto je klíčiček, má tady ADHD, dysgrafii a děláme s ním třeba tohle a tohle a tohle, a tohle s ním

neděláme, a pomáháme mu takovýmhle způsobem, jo. ‘ (...) něco takového nám taky nikdo neukázal. ‘

Viktor se jako jediný respondent vyjádřil i k tomu, jak to ve škole fungovalo ještě za minulého ředitele, přidal tedy své srovnání obou přístupů:

„Což mě velmi potěšilo, že tady je (množství administrativy) na rozumnej míře , jo, v tuhlectu chvíli. Ano, ano, přesně, když ti řeknu ten stav předtím, co byl, tak byla povinnost mít na každou hodinu přípravu, což příprava znamenala A4, kdes musela mít všechno vypsaný, všechny cíle, všechny tyhlecty kraviny. A učit fakt přesně podle toho. Já ale podle toho, co si napíšeš a nalinkuješ, neumím učit. (...) za prvý to tak nedopadne, je to věc, která ti sežere strašně času a já si to rozmyšlení dělal jinak. Já jsem si to tehdy dělal už v myšlenkových mapách, jakoby, a to, co jsem potřeboval. (...) ty mantinely jsou, ale nejsou tak vysoký (...), jsou rozumný. Jo, jsou – jsou tak, že dávají ti prostor pro to se pohybovat v určitejch mezích, bejt kreativní a přitom splňovat podmínky, který – který ti dává ta škola. (...) myslím si, že tohleco je právě na tom, co by se měly učit ty děti, jo, jako na tej, na tej vlastní odpovědnosti, že na tobě to visí, jako ty ručíš za to, že to bude dobrý. Dej do toho něco, samozřejmě, ale musíš s rozmyslem, jako, je to tvoje odpovědnost. ‘

Zlata se přímo o práci s dětmi rozpovídala vícekrát. Nejvíce na práci vychovatelky oceňovala to, že si mnoho věcí – z jejího pohledu na rozdíl od učitelů – může dělat více po svém:

„(...) samozřejmě, že jedeš podle nějakýho toho plánu, že jo. Ale nemáš to tam tak striktně nastavený, jako to maj učitelé. Jo, musí tam dojít prostě a je úplně jedno jak. (...) My máme taky (...) nějaký plán, zrovna jsem si ho dala, ale do toho, do třídy. Rámcový vzdělávací plán, kde máš, co by asi tak, že jo. Prostě na každěj ten měsíc mám jakoby něco stanoveno, nějaký téma, jako. Někdy se to jako podaří ti dodržet, někdy prostě... já spíš vycházím z toho, co ty děti baví. (...) No a, no, a mě tady na tý práci jako hrozně baví, že prostě máš volnou ruku v tom, jako co s nima budeš dělat. S těma dětma dělám, jako dělám si v podstatě s nima v uvozovkách, co já chci, jo, říkám, musím se držet v mantinelech. Víš, jo, jakože já – já mám prostě volnou ruku v tom, že nemusím už tolik řešit, jestli prostě můžu, nebo nemůžu. ‘

Zmínila ale například i to, že nejsou úplně technicky a personálně domyšleny situace, kdy by potřebovala být na více místech najednou. Také jako ne zcela vyhovující vnímá pracovní dobu:

„(...) mně třeba jako taky trošičku vadí, když... – což je každou chvílku, vid’ – to dítě má nějakěj úraz, a je to jedno, co je to, protože i když si odře koleno,

tak jsi slyšela pana ředitele, že byt' je to sebemenší blbost, máš to jít zapsat. Do dneška mi nebyl nikdo schopen říct, jak to mám teda udělat? Jak mám současně ve stejné době jako zapsat úraz, zavolat rodičům, informovat je vo tom, a zároveň prostě jako bejt k dispozici. Takže tak, stejně použiješ ten svůj telefon, že jo? A maximálně teda, až když jako pomine tahle největší vlna, tak ten úraz nezapišu okamžitě. Já nevím, ne v půl třetí, ale zapíšu ho třeba ve čtvrt na čtyři, že jo? Jo, ale pak máš zase taky dobu, kdy v tý kanceláři ani nikdo není, že jo, když máš potom konečnou (poslední oddělení školní družiny, které je v provozu na konci pracovní doby). (...)

No a pak jediný, co ještě je takový menší jako minus týhle práce, že prostě máš nějakou tu směnu ráno brzo, pak máš třeba dvě, tři hodiny pauzu, jo, nebo kolikrát i čtyři, že jo, záleží jako, co to je za třídu.“

Petra se se Zlatou v mnohém ztotožňovala. Oceňovala také jistou volnost při výkonu své práce, popisovala i rozdíly, jak pobyt ve škole vnímala jako dítě a jako dospělý odpovědný člověk:

„No, myslela jsem jakože prostě v tom světě zůstaneš jakoby v tom dětském. A samozřejmě realita je úplně jiná, jo, myslíš, že si to jakoby prodloužíš, a ono ne. (smích) Prostě jsi už na druhým břehu, no. (...) z pohledu toho dítěte, co to chce dělat, to povolání samozřejmě je jiný. Ale mě bavily vlastně všechny aktivity, co jsme dělali. Já jsem měla ráda zpívání, měla jsem ráda sport hodně, měla jsem ráda, nevím, pohádky, prostě, jo, takový ten dramáček, trošku k tomu jsem přišla až tady, ale spíš jsem byla k tomu, na ten sport, takže i to jsem si říkala, že mi jakoby zůstane, jakoby potom, že jo? Ale samozřejmě, když to porovnáám, tak potom jako z pohledu tý učitelky je to, je to prostě, prostě úplně jako o něčem jiným. Nejdůležitější je zvládnout prostě ty děti, že jo, nějakým způsobem, pak je něčím zaujmout. A to je teď, jako bych řekla, čím dál horší, no. (...)

No, lepší je, že si vlastně v tý družině můžeš ten režim přizpůsobit tak nějak sobě, víš. Takže já si to vlastně do toho měsíce můžu dát, jak chci, sama. A to je taková volnost, jako, to mi docela jako vyhovuje. Že v tomhleto je dobrý to vychovatelství, že máš tam tu svobodu, že si třeba jdeš víc tou cestou hudební, nebo u mě hudebně-dramatickou třeba. A třeba holky jsou, že jo, hodně výtvarně nadaný, tak ty jdou zase třeba tou cestou výtvarnou a tohle, to je tady dobrý. Samozřejmě, že se od každého snažím dělat něco, že jo.

Já bych osobně zrušila ranní pro mě, (smích) ne, to je legrace. Mně by vyhovovalo chodit až odpoledne a pak třeba klidně tady bejt do pěti (...). Ale tak jako třikrát jdu, dvakrát nejdu, tak se to dá. Ale ne od šesti, jeden den jenom od šesti, pak to vostatní, to je od sedmi už.“

Sylva, která jistou dobu pracovala ve škole i jako asistentka pedagoga, měla možnost srovnání obou pozic. Vzhledem ke svému výtvarnému nadání ocenila i možnost zapojení se do přípravy divadelních kulis:

„Já nejsem ten, kterej by byl řídicí typ, takže já se víceméně nechávám jako nést s tím proudem. (...) loni, jak jsme dělali divadlo, to jsem byla ve svém živlu, jako prase v žitě. (...) Ale ty ses ptala, jestli je lepší práce asistenta, nebo vychovatele? Ne, no tak to je jasný, že vychovatele. (smích) Mně ta asistence prostě nepřišla, že by to mělo k něčemu vést, jo, tam byl ten vývoj takovej... Ne, že by nebyly pokroky, to ne. Angličtina si myslím, že ho bavila strašně, a to mu šlo. Baval ho dějepis, v tom se úplně vyžíval. Ale teda jako, zrovna když nezaspal, že se má něco naučit. (...) Zeměpis teda ne, to byl prostě úplně dezorientovanej. To je zajímavý, vid', tyhlencty –pisy, že měl každej úplně jinak. Ale jemu prostě chybělo to vidění, což je asi horší na ten zemák, no, tam prostě si řekla atlas nebo globus, a on prostě vůbec netušil, kde třeba ten sever může bejt. No, matika, o tom vůbec nemluvím radši. No, ale právě když si vezmu tu družinu, tak tam si myslím, že tam právě nějaký progres jako chvílema aspoň je (smích), no.“

Nejvíce mi toho o pocitech, které během dne zažívá, sdělila Hedvika, která mluvila i o tom, jak nazírá rozdíly mezi prací asistenta a učitele, o tom, jak vnímá práci se svým žákem, ale i o tom, jak vidí pracovní náplň učitele:

„Že vlastně potřebuji bejt v prostředí, kde mám pocit, že ten učitel má rád ty děti, že je to spíš takový trošku, nechci říkat jako alternativní, ale že to není úplně jako frontální výuka a děti opakují, co řekl pan učitel, paní učitelka. Takový to papouškování nějakých jako informací, to už mi přijde fakt jako zastaralý. A o něčem učit se něco nazpaměť, pak to tady přednášet nebo psát do písemky. To si myslím, že už tomu jako fakt odzvonilo tomudle. By to mělo probíhat jinak ve škole. (...) tak mi přijde, že vlastně učitel musí bejt jako na všech možnejch jako úrovních, prostě flexibilní. Musí to bejt jako úředník, že jo. Musí umět pracovat s počítačem. V době covidu se z něj stal ajťák, že jo. Všechno možný, že jo má na starosti: psycholog, výchovný poradce, v některých případech rodič. Že vlastně ten záběr je tak strašně jako širokej. Že je to taková jako pestrá práce na jednu stranu, ale přijde mi někdy, že to učení se jako na úkor tohohle všeho jako upozaduje, že někdy mám pocit, jako že jde spíš o ty papíry a aby všechno bylo dobře vyplněný. A aby všechno bylo dobře v počítači, a já nevím, co všechno okolo. A vlastně to samotný jako učení, jako by už nebylo tak důležitý, no. (...)

No, myslím si, že vlastně u nás asistentů to máš trošku jiný. V návaznosti na to dítě, o který jako plus mínus pečuje, stará se, protože některý to dítě

pracuje třeba se třídou, a některý nepracuje se třídou. Jako třeba ten můj (jméno dítěte), že jo, ten už nepracuje dlouho se třídou, takže vlastně já tady vykonávám nějakou roli jako učitele (jméno dítěte), kdy se učíme podle osnov, řeknu praktické školy (...). Mám pocit, že jako se dá těžko porovnávat ty asistenty jako mezi sebou, protože každéj to má trošku jinak. Jo, jako je úplně jinej rozdíl, když pracuješ se třídou, vlastně sleduješ výuku té paní učitelky a nějak dopomáháš tomu dítěti, že jo. A úplně něco jiného je, když se tady učíme jako fakt něco jiného. Vlastně furt to jedeme do kolečka, a ty furt to jakoby zjišťuješ, že to to dítě jako neumí. Takže je dost jako těžký se furt jako nějakým způsobem motivovat, zároveň motivovat sebe, zároveň motivovat to dítě, aby to jako – aby ho to bavilo, že jo, aby to chtěl dělat.“

S Hedvikou jsem musela v mnohém souhlasit, například když líčila, jak jí připadá její práce vysilující, když jí chce člověk dělat naplno a poctivě, a má na starost náročného žáka:

„No, tak jako nemyslím si, že ta naše práce je jako ohodnocená. Hele, přitom je to hrozně náročný, no psychicky je to strašně náročný. Co se týče hluku, je to taky strašně náročný. Já jsem si vlastně po několika letech řekla, vlastně pracuju na zkrácený úvazek, nějakých 0,60. Nevím přesně. A vlastně chodím stejně, možná i víc unavená, než bych chodila třeba z práce na plnej úvazek. Jo, že prostě jako nechci už poslouchat, co mi doma kdo říká, i o víkendech už nechci jako běhat po nějakých akcích s dětma, protože si chci odpočinout. Jo, ty se úplně jako vydáš v tý práci z tý energie a (...) máš ty děti ráda a pak už vlastně sice jako máš tam ten časovej prostor, ale to už na ně nemá jako psychicky.“

Shodly jsme se i na tom, že nám mnohdy připadá práce učitele jednodušší a pestřejší a do jisté míry zábavnější než práce asistenta pedagoga:

„Hele, já když si stoupnu jako před tabuli, tak za prvý, ta hodina mi strašně rychle jako uteče, neusínám tady prostě druhou, třetí hodinu. Se ti začne jako chtít spát nebo seš prostě z toho jako unavená, z toho dřepění. Prostě tam jako stojíš, hejbeš se, pozoruješ, ty musíš něco jako, jako moderovat, hrát něco trošku, a vlastně ta práce je jako úplně jiná, totálně jako jiná.“

Poukázala ale i na zajímavou věc ohledně tlaku, který je vyvíjen na žáka s podporou, která myslím málokoho napadne:

„No, a hlavně, já tady zezadu jako vidím všechno, co ty děti jako štrachají, kecaj, vidíš prostě všechno, co se děje v tý třídě. To, když stojíš tam, tak nevidíš vůbec nic, takže mě to i jako štve, jak to vidím, (...) No, a vlastně když si pak jako vemeš, že já s ním teda jako pracuji individuálně, tak já – já víceméně

řeknu třicet minut z tý hodiny po něm něco jako chci, to nikdo z nich jako nezažívá. Oni promluví třeba jednou, dvakrát za hodinu maximálně. Jo, jako je tam výhoda toho jeden na jednoho, jako že se mu věnuješ, ale zároveň jako podle mě oba dva jsou z toho rychlejc unavený. No, a teď i já musím jako vymejšlet celou tu hodinu furt, co s ním jako budu dělat, jako mít tady připravený, až dodělám tohle, budu dělat tohle, až dodělám tohle, půjdeme dělat tohle, musíš to mít trošku jako promyšlený, co budeš teda jako dělat, že jo. Tak vlastně ta pozornost je jen na tebe. No, ale když se podíváš tady na ty všechny, tak ty vlastně třeba celou hodinu, jako, si lítají někde jako jinde. Hlavně nejsou vůbec tady. Tenhle si tady něco vymalovává do pracovního sešitu, támhleten si tam štrachá v lavici, ten se dloube v nose, ten se kouká z vokna, no prostě.“

Hedvika poukázala také na to, jak to funguje, když není „její“ žák ve škole a je pro ni hledána a vymyšlena náhradní práce. Mnohem užitečnější by jí připadalo zůstat ve třídě spolu s ostatními dětmi, které zná a z nichž mnozí by také její pomoc uvítali:

„(...) tak se dojde třeba zeptat do první třídy, jo, a on už přede mnou tam někdo byl, ono už jako běží hodina, a teď já se tam půjdu jak debilka ptát, jako jestli něco nechtějí, že jo. Ona nemá nic jako pro tebe připravenýho, tak tě tam někam posadí, no, a budeš tam sedět, a přitom tady jsi mohla pomáhat daleko líp, třeba, že jo. Ale jako čistě teoreticky, tak tohle nechceš, hmm. Ale když pak jako se to stane, tak si přijdeš prostě jak ten nejposlednější jako v řadě, jakože ti řekne: ‚Jdi utřít stoly,‘ nebo já nevím, ‚polep tohle tady, navaž tam mašličky a přeber tady těstoviny pro Ukrajince.‘ No, že ti daj cokoliv. Půjdeš tamhle skládat, přivezou učebnice, a prostě půjdeš, no.“

Upozornila i na to, že by podle ní bylo lépe po nějakém čase ze školství na čas odejít, případně si aspoň v případě asistentů vyměnit žáky:

„Protože si prostě myslím, že není možný, aby člověk dělal ve školství celej život a aby – aby ho to jako nesešlo. Jo, já jsem jako po těch pěti letech měla už krizi, že končím, jo. Takže nějakých pět, šest, sedm let, a pauzu by to chtělo, minimálně na rok vypadnout, jakože já mám pocit, že řada těch učitelů už je třeba vyhořejch a taky si myslím, že by bylo úplně jako ideální, kdyby po nějaký době – nevím pět, deset let – ten učitel vodsad vypadnul úplně prostě. (...) Myslím, že by bylo dobrý, po nějakých, řeknu třeba třech letech, se jako vyměnit. Jak pro toho asistenta, tak pro to dítě, prostě fakt udělat nějaký change, jakože. No, já si myslím, že tohle není jako dobře, víš, že prostě pak se dostaneš do takový jako...“

3.9 Inkluze, cizinci a Romové

Inkluzi popisují Hájková se Strnadovou (2010, s. 12) následujícím způsobem:

„Jedná se o koncept, podle kterého by všechny děti měly navštěvovat třídy hlavního vzdělávacího proudu, a to bez ohledu na stupeň postižení nebo sociálního znevýhodnění, (...) aby se zapojili všichni žáci se SVP do procesu vzdělávání.“

K tomu (tamtéž) dodávají, že

„kvalifikovanost pedagogických pracovníků je jeden z nejdůležitějších předpokladů pro zajištění kvalitního inkluzivního vzdělávání.“

Inkluzivní vzdělávání je potom dle pedagogického slovníku (Průcha et al., 2013) takové vzdělávání,

„které začleňuje všechny děti do běžných škol. Podstatou je změněný pohled na selhání dítěte v systému, resp. selhání vzdělávacího systému v případě konkrétního dítěte. Při neúspěchu je třeba hledat bariéry v systému, který není dostatečně otevřený k potřebám jednotlivce. Každé dítě má unikátní charakteristiku, zájmy, schopnosti a vzdělávací potřeby.“

Většina respondentů, ale i pedagogů, s kterými hovořím jindy, se shoduje na tom, že inkluze byla s největší pravděpodobností dobře míněna, ale v současné podobě a nastavených podmínkách tak úplně podle původního záměru nefunguje. K žákům se speciálními vzdělávacími potřebami se měla potřeba vyjádřit většina respondentů – učitelé, vychovatelé i asistenti. Několikrát se vyskytl názor, že by zmíněným dětem bylo jinde lépe, ve výpovědích jsou místy popsány i konkrétní zážitky.

Lída řešila mimo jiné i postupný příchod žáků z Ukrajiny:

„No, a pořád, člověk už si řekne: ‚Tak teď je to v klidu, teď dlouho nebude rada, nestal se žádnéj průšvih, nemusím řešit nic kázeňského,‘ a přijdou Ukrajinci. Jo, a zase prostě řešíme Ukrajince. Pak si nějak sednou Ukrajinci, a přijde druhý Ukrajinec, jo, a prostě já furt – furt je prostě něco. (...) Jo, ještě inkluze vlastně, no, to mě taky překvapilo, že je možný, aby byly dvě asistentky v jedný třídě. To jsem třeba vůbec netušila, že jako je to možný. No, to nevím, no, ale tak proč jako jsou třídy udělaný tak, že někde není žádná, a někde jsou dvě? (...) a někdy třeba vůbec by nemusely ty děti na základní škole bejt. Jenže když na to někdo nemá tu kapacitu, tak asi by měl prostě jít jinam. Jenže teď už není kam, protože to zrušili všechno, že jo.“

Denisa přidala podobný názor z pohledu asistenta:

„(...) někdy mě zaráží, že celkově ten systém, třeba co se týká tý inkluze, tak já mám pocit, že někdy se to mine účinkem. Někde prostě je to úplně zbytečný. Myslím si, že některý děti nepatří na základní školu mezi... a nejenom kvůli tomu dítěti... Myslím si, že pro dobro všech, jak pro dobro toho dítěte, ostatních dětí, ostatních učitelů, by bylo lepší, kdyby opravdu bylo ve škole, kde jsou na to specializovaný. (...) stejně to dítě vlastně v podstatě separuješ. Děti s lehkou mentální retardací by tady taky být neměly, protože tady nezažijou úspěch, (...) Takže, takže mě překvapuje občas taková ta nesmyslnost inkluze v některých věcech, to je asi to špatný, to negativní.“

Helena kromě zážitků s cizinci doplnila i zkušenosti s romskými žáky:

„(...) když jsem studovala nebo potom jsem, no ne, nevěděla ale, že třeba je taková práce s romskými dětma. No, že to je tak jako velkej problém, kterej pořád je... Nebo problém – prostě, že jo, ale jejich komunita to vzdělávání bere jinak, takže je to taková práce...“

Neváhala komentovat ani to, že musí často tyto děti zásobovat pomůckami, aby mohly pracovat spolu s ostatními.

„Jako navíc musíš to pro to dítě udělat, ale zase to má hranice. A že aby to nezasahovalo do času těch ostatních, kdy každěj den jdu k tý (jméno žákyně), každěj den jí půjčím tužku, každěj den jí hledám ušmudlanej sešit v tašce, takže i ty děti vidí už to: ‚Aha, tak ona je taková, a co ta rodina,‘ a už se zase se – se odděluje to. To já bych nechtěla, ale musím to udělat, aby prostě vůbec fungovala. Tak to jsem si nemyslela, že bude takhle jako... Se mnou taky chodil cikán, to je fakt, že pak už nosil jenom propisku v kapse, vid'. (...)

A do toho samozřejmě máme cizince. Tak to jsem vůbec netušila, že jo, když jsem studovala. No, to jako s tím nepočítal nikdo, takže to je taky takový navíc. Někdy prostě musí se jim člověk fakt věnovat. No, takže taková roztržitost, ale asi to taky tak má být, že prostě se ty český děti zase učí nebo vidí, že některý lidi potřebují různý jiný zacházení a něco. (...)

Ale to, no, letos mám tu (jméno žákyně), tu cikánku, pak tam mám (odmlčí se) – Já to budu říkat, jak to je, jo? – Ta je jakoby nejhorší, nebo ta příprava tam je taková. Pak tam jsou i teda cikánky jakoby z dobrých rodin, že se snaží ty rodiče, holky teda špatně čtou, špatně píšou, ale snaží se, jedou s náma, nosí si pomůcky, takže ono to jakoby jde vlastně, no, záleží na tý rodině. Pak tam je vietnamská holčička, ta je taková uzavřená do sebe. Tam si myslím, že je to, že doma mluví samozřejmě vietnamsky, a pak přijde do školy a musí mluvit česky, ale i když se snaží, tak teď má takovou stagnaci, bych řekla, že se nerozvíjí. Myslela jsem, že jako víc bude... (...)

Dále popsala i problémy žáků, kteří neovládají český jazyk:

No a v minulým tom ročníku, nebo co jsem měla ty děti předtím, tam jsem měla ty Mongolce dva, tak to bylo asi nejnáročnější, co jsem kdy měla, když teda cizinci dají dítě do české školy, když vůbec neumí česky. Tak co asi očekávají? Že ho nějak budeme učit česky, ale tam – ale tam byla souhra, nebo já si myslím, tolika vad u toho (jméno žáka), co má (jméno kolegyně) teď, jo... Jo, tak tam je to nejenom, že je cizinec, ale i to myšlení, to teď nebudu dál... “

Současná podoba inkluze se viditelně nezamlouvá ani Viktorovi, který byl jinak se vším spokojen, ať už jde o rodiče, děti nebo kolegy:

„A z toho nefunkčního? No, inkluze mě štve taky dost. To jako myslím si, že jako není chycený za správněj – za správněj konec. “

S komplikacemi s inkluzí a cizinci se musí vyrovnávat i ve školní družině. Sylva to popisovala slovy:

„(...) mám tam takový jako prvky speciální, který si dělaj pokaždý, co chtějí. (smích) Takovej (jméno ukrajinského žáka) třeba, ten dodneška nefunguje. Nerozumí, téměř ničemu nerozumí, co se mu říká. Jako když už to vidím na něm, tak se ho ještě zeptám z druhý strany, a ještě takhle, a ještě takhle, a on furt dělá tohle (kroucí hlavou). Jako nemá ani snahu nějak komunikovat, nechce prostě. Jako někdy má dny, a přijde a něco mi začne vyprávět, jenomže to je napůl ukrajinsky, napůl rusky nebo na čtvrt rusky a z toho čeština je takovej ten drobek, tak z něj jak něco vydolovat, aby to dalo kloudnej závěr, to se nedoberem na ničem vlastně. No, a to tam ještě dají (jméno asistentky, pro kterou také není čeština rodný jazyk), že jo no, která nedá česky dohromady solidní větu. Ty děti na ni koukaj a nerozuměj jí prostě. Jako asistent přeci se musí nějak vyjadřovat, že jo, zvlášť u těch prvňáků. Stačí holý věty, jo samozřejmě, ale prostě musí to tam bejt. “

Hedvika, která v současné době pracuje s chlapcem, na kterého si v rozhovoru vzpomněla i Helena, vyličila svou i jeho situaci ve škole následujícím způsobem:

„Jako, fakt to k tomu není. Prostě on nedá, jako on neřekne kloudnou větu česky, nevymyslí sám, do teďka se nepodepíše svým jménem a příjmením. On si to jako nepamatuje, prostě jak to je, ty písmenka za sebou. No, neví, co je jméno, on neví, co je příjmení. To je blbý a naprosto nevyhovující, ale co s tím? No, ale on se jako nedokáže domluvit s nima, on se nedokáže jakoby zapojit. (...) Takže to mi přijde úplně jako neporovnatelný. Tam se ta práce liší fakt jako diametrálně, že jo, podle toho dítěte. Pak může bejt varianta, že

máš fakt třeba dvě, tři děti ve třídě, který tak nějak jako ohlídáš, jestli dělají to, co mají dělat, a vlastně taky jako funguješ s tou třídou. A to je strašně rozdíl, že? A fakt si jako myslím, že on tady jako nemůže bejt šťastnej. Teď mu to ještě jako nedochází, protože (jméno žáka) se s ním jako kamarádí. No, ale začal teď od něj chytat. (jméno žáka) začal bejt takovej trošku, bych řekla, jako drzej, a on to hodně chytá taky. Takže si myslím, že jako dobrý by to nebylo do budoucna, že těžký to bude, horší. (...) Tak jako, když si vzpomenu, co on předváděl celou jako první třídu, a všichni chodili: ‚Ha, ha, ha, hrozná jako legrace (pohoršení).‘ Jo, oni si z toho všichni jako dělali srandu, nějaký obrázek tam na nástěnce, nevím, tehdy. A jako to bylo fakt strašný, to mi teď říká (jméno zástupkyně ředitele) při portfoliu, že si myslela, že to jako nedáme, že tady prostě nezůstane, protože to bylo úplně strašný. No, dyť jo, (jméno školní psycholožky) ho pak normálně vzala a zavřela ho do studovny. Normálně ho tam nechala řvát zavřenýho ve studovně a držela mu zavřený dveře, no strašný. No, tak jako my jsme fungovaly tak, že dennodenně jsme ho řvoucího – on se prostě vztekl, řval, ležel na zemi, teď my jsme ho ve dvou vzaly a vytáhly jsme ho na chodbu, jo. Takhle jsme fungovaly dennodenně, no prostě. No, nechtěl tady bejt a zároveň si chtěl dělat jako, co chtěl, že jo. A rodiče nám řekli, že je rozmazlenej.“

S inkluzí do značné míry souvisí i spolupráce s „poradnou“. Tímto označením respondenti rozumí pedagogicko-psychologickou poradnu poskytující služby dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. V současné době je praxe taková, že o vyšetření dítěte musí požádat rodič nebo zákonný zástupce dítěte, škola mu toto může pouze doporučit. Na poradně potom záleží, jaká doporučí žákovi podpůrná opatření a metody práce. Obvykle se ale na vyšetření čeká několik měsíců a ani potom není jisté, že se situace žáka nějak změní. Na nepřilíš vysokou funkčnost místní poradny upozornily hned dvě respondentky.

Například Jolana upozorňovala na to, že praxe neodpovídá tomu, co jí bylo sdělováno během studia na vysoké škole:

„Nebo vůbec ta spolupráce s tou poradnou. To je teda rozčarování, úplně hrozný. To my jsme furt byli nabádání, jakmile budeš mít problém, okamžitě to lifruj, prostě oni ti poradí, no to... Jako takhle, říkali, hned jak máš podezření, okamžitě kontaktuj poradnu, a oni ti poradí a tohleto, no, ty vogo, tak to jako bych řekla, že to je teda jako darda velká s poradnou. No, asi nestihají nebo jako fakt asi ta inkluze to jako zamíchala, že dřív bysme se tam prostě s těmahle těma jako by nesetkávali. Já, já nevím, jo, ale...“

Matylda byla navíc rozčarovaná z toho, že doporučení poradny pro jednotlivé děti se zase tolik neliší, i když děti mají rozdílné poruchy a problémy. Takové hodnocení

poradny občas slyším během rozhovoru i od jiných kolegů. Všem dětem byl doporučován individuální přístup apod. Matylda myslela, že to bude jiné:

„No a třeba mě i překvapilo, jako že ta poradna tady v (jméno města), jakože ta spolupráce tam je hrozně těžká s nima. Za prvý časově, to mě hrozně jako překvapilo, že to dítě to potřebuje teďkon teda, a oni ti řeknou: ‚Tak přijďte za rok. No tak na konci tohoto školního roku, teda.‘ No, tak asi to nepovažujou za důležitý, ale já pak dostanu jenom jako výpis, a když si ho vezmu, tak každý dítě má v podstatě to samý. Já když jsem, než jsem jako nastoupila, tak jsem si představovala, že vlastně ta poradna to bude dělat trošku jako líp, no...“

Myslím, že i mnoho dalších učitelů by mělo podobnou zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou, ale nikdo další z respondentů zřejmě nepovažoval za nutné toto zmiňovat.

3.10 Kroužky

Škola nabízí pro děti velké množství zájmových kroužků, ať už jde o kroužky sportovní (florbal, basketbal, gymnastika, plavání), taneční, výuku hry na flétnu nebo kytaru, keramiku, angličtinu nebo o klub logiky a deskových her, redakční kroužek pro školní časopis atd. Na jednu stranu je to určitě pro děti a jejich rodiče lákavé, na druhou stranu si možná málokdo uvědomuje, jak účast dětí na kroužcích může paradoxně komplikovat činnost školní družiny. Dvě ze tří vychovatelek to během rozhovoru zmínily několikrát. Obě se shodovaly v tom, že je potom těžké jít s dětmi na procházku někam dál, když neustále někdo z nich přichází nebo odchází. Zlata to popisovala následujícím způsobem:

„(...) když mám druháky a třetáky, tak oni mají ty moji druháci odpoledku jenom jednou, ale třetáci mají třeba dvakrát v tejdnu, a ještě dlouho do půl druhý, a do toho kroužky. A tohle pak zjistíš, že prostě jdeš ven jako jednou za tejden, pořádně jako, aby to stálo za to, protože my vždycky, než se vyhrabem, tak jsou pak dvě, a v půl třetí musíš bejt zpátky, že jo. (...) Já jsem (...) osekaná tím, že musíme zase udělat takovou činnost, aby oni to stihli. Jo, protože když máš v řádu, že do jedny hodiny si je můžou vyzvedávat, pak jako až v půl třetí, máš sice hodinu a půl, ano máš, ale jsou v tom kroužky, a vlastně když chci, aby se za celý den proběhli. (...) Protože (...) víš, co je právě blbý, že oni, jak mají to dopolední vyučování, že jo, pak většinou, já nevím, začíná to angličtinou nebo něčím. Ale hned v jednu hodinu jdou na kroužek, přijdou, už jsou ale unavený, takže už se jim taky jako kolikrát nic moc nechce. Jo, takže je to potom takový... (...) Já bych, jediný, co bych asi udělala jinak, že bych jakoby do té družiny necpala tolika těch kroužků. Víš, že bych dala jenom pár nějakých základních. (...) Protože kolikrát fakt to dítě jde z jednoho kroužku

do druhýho, přijde z angličtiny, jde na keramiku, přijde z keramiky, jde na basket, a to nevím ještě kolikrát ty děti jako mají další kroužky mimo školu. Takže za mě, já bych se jediné přimlouvala, aby prostě se zrušily nějaký ty kroužky trošku, aby ty děti prostě měly jakoby víc toho volnýho času spolu. (...) Já si teda ze svýho dětství moc nepamatuju, že bysme my v družině měli takhle jakoby našlehaný ty kroužky.“

Podobně si stěžovala i Petra:

„Anebo si dojdeš na vycházku, ale ono to taky někdy nejde kvůli kroužkům, že jo. No protože to je pořád něco, no. (...) Hele, já dojdu na (hřiště nedaleko školy), na (jiné hřiště poblíž školy), když se mi povede v jednu odejít. Jenže to se mi nepovede letos, protože do půl druhý maj angličtiny a od půl druhý maj baskety. Jako různě, jo, maj ty dny, ale prostě nemůžu. Třeba bych je někomu musela dát od tý jedný hodiny. No, tak to prostě nedojdu nikam daleko. (...) No, my máme v rozvrhu, v řádu teda družinovým, od jedný do půl třetí, že si je nemají vyzvedávat, takže tam je – tam v pohodě, kdybych vyšla v jednu, dojdu si až k řece nebo do lesa, vrátím se v půl třetí. Jenomže tam maj dvakrát tejdně od jedný angličtinu, do půl druhý, tam mám jedno omezení. A ty další dva dny v tejdnu maj basket od půl druhý, že tady musím čekat do těch půl druhý.“

Petra ale zmiňuje i pozitiva toho, když děti odchází na kroužky:

„(...) na to vyrábění to je docela dobrý, když si odejde pět dětí na angličtinu, já si to udělám s tou jednou částí a s tamtěma to udělám potom, no. No, ale draky už děláme měsíc, a ještě pořád jich půlku nemáme, no. (...) s miň dětma se jako líp vyrábí, tak to je, že jo. No, a ty si pak jdou hrát, když to maj hotový, a dodělávám to s ostatníma, no. Ale na to se projít někam nebo udělat třeba nějakou tu hru, ne, jak se tomu říká, třeba šipkovanou nebo někam dál, tak to nejde, no. Jako myslím, že bylo na to víc času dřív, teda to, když takhle nad tím přemejšlím.“

Petra se lišila i v tom, že nějaké kroužky sama vede:

„No, já jak jsem nastoupila, tak jsem neměla hned kroužky. Někdy potom, až jak jsem nastoupila, tak jsem si začla dělat ten seminář na dramataák, protože pan (příjmení bývalého ředitele školy) to tady chtěl. To bylo z jeho popudu. On kdysi hrál divadlo. Tak se mi ptal, jestli bych to tady nezačla dělat, ten dramatickej kroužek. No a pak, já jsem taková, že proč ne, tak jsem byla taková trošku poslušná, že jo, jsem říkala, tak mě přijal. (...) No, takže jsem jako byla slušná, šla jsem na seminář dramatické výchovy a prostě, prostě jsem to začla dělat, a začlo mě to bavit. Bavit a vlastně mi to i pomohlo,

hrozně v té praxi jakoby, nebo v tom, abych se tam prostě našla. V podstatě jsem si našla to svoje, jo. (...) A pak tu gymnastiku, si myslím, že jsem začala mít až dýl, protože jsem začla asi až po tom dramáťáku, ale to už teď tak přesně nevím. Jsou tyhle ty dva kroužky moje, i když vidíš, na té gymnastice je to horší, dřív jsem jim to všechno předvedla, a teď už teda jako to moc nejde, no (smích). (...) postupně jsme nabrali, ale zase to díky tomu je to takový výjimečný, že jo, tady v té škole, jakože jiný školy to tam nemají. Takže i ty rodiče sem ty děti dávají z toho důvodu, že – že je tady i hodně kroužků. Ne třeba všichni, ale tak někdo to ocení, že nemusí to dítě nikam chodit, že to mají všechno tady, že jo, pod nosem. (...) Ale jinak jsme to asi postupně založili, i kvůli úvazku. My bysme neměly úvazek, že jo.“

Z učitelů okomentovala stručně kroužky pouze Helena, která je vyzdvihla jako dobrou věc. Skutečnost, že jejich přemíra může být negativní, nezmiňuje:

„Myslím si, že je dobrý, že mají děti různé kroužky, tak to mají jako od školy nebo i ve městě že chodí, že jako ta nabídka je široká a po covidu teď zase že se rozběhlo.“

3.11 Prostory a hluk

Nevyhovující prostory označila jako poměrně velký problém téměř polovina respondentů, a to bez jakékoliv navodné otázky. Jedna respondentka zmínila i vysoký, pro ni vyčerpávající a vsudypřítomný, hluk, před kterým nelze nikam uniknout. Na nedostatečné prostory si ve škole stěžují téměř všichni, původně byla totiž budova koncipována pro menší počet žáků, než jaká je její současná kapacita. Znamená to ale, že chybí kabiny, některé třídy jsou opravdu malinké, škola také nemá sborovnu a na školní družiny se „tak nějak zapomnělo“. Vychovatelky tak s dětmi zůstávají většinou ve třídě, kde se děti předtím dopoledne učily. Problém je potom často v tom, že učitelé si nemohou v klidu dělat přípravy na další den, nelze dětem nachystat jakékoliv překvapení na další den na tabuli apod. Například Helena tento problém vyjádřila následujícím způsobem:

„(...) na škole je blbý, že jsou ty družiny, že jsou teda. To říkáme leta, to je blbý pro děti, pro mě, pro družinářku, i fyzicky jsou v tom stejným prostředí od rána do půl čtvrtý, vždyť to snad není ani možný... (...) je to velká škola... Takže hluku je hodně, přestávky, a ty děti jsou právě takový akčnější, živější... To je taky všude, ale prostě s tím musíme počítat, vid’?“

Viktora trápilo spíše to, že nemůže v malé třídě uskutečnit s dětmi všechno, co by chtěl:

„Štve mě prostor. Ten je, ten mi přijde jako velmi nešťastnej... A prostor a počet dětí ve třídách, protože to ti neumožňuje dělat právě zase... Je to taková určitá brzda, která tam je, jo? Protože v tu chvíli nemůžeš... No nemůžeš dělat to, co by si chtěla. Já prostě tam s dětma bych kolikrát potřeboval sednout i na to, co fakt potřebuješ dělat, sednout do kroužku nebo opravdu, abysme na sebe viděli, ale my jsme furt jak v autobuse, jo, oni si koukají do zad, a nejde to tam udělat jinak, už jsem to zkoušel tolikrát, než se přesuneš ven, tak ta aktuální situace, kterou potřebuješ řešit, tak ta prostě vyšumí a nebudeš, jakoby navážeš na to tak, jak potřebuješ. Takže ten prostor je prostě nešťastnej v tomhlectom. A počet, ono to s tím souvisí, a počet dětí.“

Podobně jako Helena, ale z pohledu vychovatelky, viděla společné prostory pro třídy a družiny i Petra, která se k tomuto tématu vrátila v rozhovoru několikrát, i když sama má jediné oddělení školní družiny, které není zároveň třídou:

„Já co mám já teď prvňáky, protože oni to mají kvůli tomu, že v první, druhý jsou v družině a zároveň se v tý třídě učí, protože ta třída patří k tý družině, nebo teda obráceně, ale ve třetí třídě už mají dlouhej rozvrh, takže to by tam už být nemohly v tý stejný družině, vid', fungovat, jo. Už maj třeba do půl druhý, a kam by potom šli ty ostatní? (...) Já vím, no, to je blbý, to učitelky nemaj rády, no, třídu s družinou, ale prostě jinak to tady nejde. To my bysme taky radši měli jako někde klid, nebo já to tady mám teda, ale holky, že jo... Jako třeba neděláš ráda nějakou činnost, aby ti ten druhej se na to pořád koukal nebo poslouchal, jo. Učitelka se tam připravuje, ta tam dělá s dětma, má neustálej dohled nad ní, že jo, nad tou vychovatelkou (smích), nebo máš takovej pocit, jako jo, nemusí to bejt, jakože ona to třeba vůbec neřeší, jo, ale je to takový... furt máš takovej jako divnej pocit, že tě tam někdo sleduje, vid'. (...) Protože máš třetíáky, že jo, ale máš k tomu jako kus prvňáků, jo, nebo někoho. Takže kvůli tomu se musí učitelky jako stěhovat z těch družin. Neradi, no, ale ono to fakt jinak nejde, protože tady prostě architekt nemyslel na družiny, ale vůbec. Já tady mám ze šaten tohle. (...) Ne, tady prostě nikoho nenapadlo, že by mohly bejt družiny, prostě vůbec. Nebo jestli mysleli, že tu bude jako miň dětí prostě, ale to ne, já myslím, že na to fakt nemysleli vůbec, no... No, takže to je takový, ty prostory tady prostě asi jinak vyřešit nejdou. (...) On byl potom udělanej jako projekt na zvýšení o patro, jako na družiny, na kroužky, to dělal právě (jméno manžela) táta, no ale na to se nikdy nesehnaly peníze, no. (...) No ono to taky není žádněj med, tahle velká družina, ono tady mají děti pocit, že můžou furt lítat, jo, řvát, víš jak, v tý malý by je to asi ani nenapadlo. A nenutí tě to tak jako se rozběhnout, takže ten prostor není zas tak ideální, a ještě nemá ani dobrou akustiku, bych řekla.“

Sylva si nejprve nebyla jistá, zda má i problém s prostory zmínit, ale ujistila jsem ji, že určitě ano, když ji to trápí:

„Hele, možná je to úplně mimo mísu, ale mě štve, že naše škola nabírá tolik lidí, a nemá na to prostory. (...) no ale tak chápu, jsou v tom prachy, logicky, ale není to nafukovací, ale mě hrozně štve, že prostě družinový prostory nejsou družinový prostory. (...) Když to vezmu, já myslím, že člověk by fungoval i jinak, si myslím. Nemyslím, jako že jsem pod dohledem, to už jsme si dávno zvykli, že tam jsou asistenti, učitelky tam zůstávají do odpoledne. Prostě furt máš někoho za prdelí, s prominutím. A nemůžeš si jet tak jako po svém, není to prostě... (...) hele, jsou tady učitelky, který si přijdou ráno na šestou, udělaj si to, co by dělaly odpoledne, jo, to chápu... Jako, no jasně, prostě si úplně zbytečně konkurujeme, co se prostorů týče. (...) No, ono i tady by se prostory daly přidělat, kdyby se to zvýšilo nahoru, že jo, nějak tam dát panely... No jo, ale to je investice jako prase. A tak si vždycky říkám, já bych se zachovala jako mecenáš. Normálně bych to dala, ale aby nikdo nevěděl, kdybych třeba vyhrála ty prachy, že jo.“

K tématu prostor se vrátila i na konci rozhovoru, když jsem se jí zeptala, co by na škole změnila, kdyby mohla:

„No, právě ty prostory, ty mně tu fakt jako pijou krev. Třeba by se mi líbila aula, kdyby se předělala, aby to tam vypadalo kulturně, tam fakt jako by se daly dělat akce, i to divadlo než si potom pronajímat.“

Hluk jako jednu z nejproblematichtějších věcí ve škole označila Hedvika. Bylo na ní vidět, že ji to opravdu trápí. Vrátila se k tomuto tématu během rozhovoru několikrát:

„Nejvíc mně za ty roky přijde takový jako markantní, že je hroznej jako hluk ve škole. To jsem si nikdy jako nepředstavovala, jakej je tady hluk. A že mi to skoro přijde, že by se to dalo měřit a považovat za nějaký jako rizikový pracoviště, protože to vím, že by se to s některejma fabrikama jako rozhodně vyrovnalo. (...) No, teď já vopravdu, když jdu ze školy, tak se jdu na půl hodiny jako projít někam, jako do parku, do města, a nechci, aby na mě někdo mluvil vůbec. (...) Tak to mi přijde fakt jako extrémní ve škole, takový to, že člověk je neustále prostě v ruchu, v takovým jako shonu. Lidi z venku řeknou, že jo, že máme furt jenom prázdniny, ale vlastně dokad' si jako člověk nevyzkouší, tak vlastně vůbec neví, o čem mluví. Takže hluk mi přijde opravdu jako extrémní. (...) A napsala jsem mu (řediteli), že si teda myslím, že v tomhle máme velký rezervy, protože jsem mu říkala, že by se mi třeba hodně líbilo, kdyby na škole byla nějaká relaxační místnost, tak třeba jakože odhlučněná malinká místnost třeba s lehátkem s kobercem. Když si chceš zavolat, tak si

tam zalezeš. Byl by tam malej stoleček, tři židličky, když si chceš s někým v klidu prohodit pár slov a tak. Že si tam zalezeš, že vlastně my jako nemáme, já vlastně jsem celý den, jsem tady v tom hluku, prostě jdu na záchod, je tam hluk. Když si chci zatelefonovat, tak musím vylézt prostě před budovu, abych si zatelefonovala. A je to strašně únavný a je to otravný prostě, a vlastně si přijdeš jako ten poslední jako článek, na kterej někdo jako myslí. Že vlastně taky potřebuješ nějaký trošku jako soukromí a pohodlí. Nevím, tak jako oni dělají třeba v kanclu, dají si v klidu kafe, že jo, my si ho přineseme do té třídy, jako máme kabinet pro dvacet lidí, kde je, já nevím, šest židlí nebo tak, jako to už mluví samo za sebe, že jo. (...) Jako já se někdy procházím po chodbě jenom, abych jako třeba nebyla furt tady, že jo. (...) takový jako neustálý, jako podněty sluchový, a prostě vlastně nemáš z toho jako kam utéct, nemáš se před tím kam schovat. Já doma taky nechci prostě jako puštěnou televizi. Rádio si pustím občas, jenom když už jako se tak jako vyklidním, a pak jako mám pocit, že bych si chtěla pustit hudbu, tak jako jo, ale daleko radši mám ticho. A nejradši jsem jako sama, že jo. Jo, sama a potichu, protože...“

3.12 Studovna a školní jídelna

Jak už jsem psala výše, studovnou je ve škole nazývána místnost, kam bývají během vyučování posíláni se samostatnou prací ti žáci, kteří z nějakého důvodu nejsou schopni nebo ochotni dodržovat školní řád. Je zde přítomen pedagogický dozor (učitel, který má ve volné hodině tzv. pohotovost pro případ, že by bylo potřeba narychlo suplovat) a ten na odeslaného žáka dohlédne, zapíše ho také do sešitu, aby byl přehled, kdo kolikrát již studovnu navštívil. Jedna z respondentek si na studovnu při našem povídání vzpomněla. Dost možná to bylo zapříčiněno tím, že se právě tam náš rozhovor odehrával:

„(...) jako tahle studovna, jo, ten koncept toho jsem vůbec neznala, jo. No ale když by to fungovalo, tak jak to má fungovat, tak je to vlastně super. Je to věc, která usnadňuje jako tu práci. Ale to jsem ještě chtěla říct, že na začátku, když někdo jako zlobil a prostě jsme to jako nezvládli ve třídě, tak jsem je do té studovny nevyhazovala, protože jsem měla pocit, že jsem to jako já nezvládla, jo, tu situaci, jo, že je to jako moje chyba vlastně“

Dva respondenti při výčtu kladů zmínili školní jídelnu, kterou nám opravdu závidí téměř všichni, kdo ji navštíví, ať už návštěvy z jiných škol nebo lidé, kteří tam chodí na obědy jako tzv. „cizí strážníci“ z města. Myslím, že kdybych se zeptala i ostatních respondentů, také by nešetřili slovy chvály. Například Lída byla stručná, ale výstižná:

„To máme skvělý. Jo, tak je pravda, že jídelna je taky důležitá.“

Viktor ocenil i systém výdeje a připomněl, že dobré jídlo je jednou ze základních lidských potřeb:

„No a jídlo, (...) abych nezapomněl na jídlo (smích), ale to je strašně důležité... To jo, že i ten systém... I vydávání jídel, jako že ty děti tam nestojí takovou dobu, byť je tam obrovsky dlouhá fronta až sem ke schodům, tak za deset minut je to vodbavený a jsou pryč. To když si vezmu, jak to jde na jinejch školách. Jasně, jasně, jo a i mi přijde, že třeba i když je to o jídle, tak že to je ale strašně důležitěj jako bod. To prostě patří mezi ty základní – základní věci, který člověk má, tak je to věc, na kterou se ty lidi těší, a je třeba se těšit každej den aspoň na něco, že jo.“

4 Shrnutí poznatků a diskuse

Tématem mé diplomové práce bylo vnímání a prožívání jejich práce pedagogy s ohledem na to, jak se liší realita od jejich původních představ. Kvalitativní výzkumné šetření probíhalo formou rozhovorů s jednotlivými respondenty. Celkem šlo o šest učitelů, dva asistenty pedagoga a tři vychovatele.

V rozhovorech jsem identifikovala několik hlavních témat a podtémat. Prvním velkým tématem, o kterém měli potřebu nějakým způsobem hovořit všichni respondenti, byly vztahy a postoje respondentů. Šlo především o postoje k rodičům žáků, k žákům samotným, ke kolegům a k vedení školy. Dalším, v rozhovorech hojně zastoupeným, velkým tématem s několika podtématy se potom ukázala být nepřipravenost pedagogů na určitou součást jejich práce. V tomto případě šlo především o nízkou připravenost na jednání s rodiči žáků, na řešení záležitostí nesouvisejících přímo s výukou, na velké množství administrativy, ale také na práci, která dle jejich slov vzniká a přibývá v souvislosti s inkluzí, Romy, cizinci a ostatními žáky s SVP. Nedostačující připravenost pociťovali někteří respondenti také při práci s klimatem třídy a třídním kolektivem, s čímž souvisí i nutnost řešení případných konfliktů. Někteří z respondentů vnímali, že je žáci nepovažují za dostatečnou autoritu. Několik respondentů zmínilo i malé nebo jinak nevyhovující prostory, ale také velké množství kroužků, které ve výsledku komplikují činnost školní družiny.

Postoje k rodičům žáků

U většiny respondentů jsem nabyla dojmu, že sice mluví o vztahu s rodiči dětí, ale jde spíše o vztah k rodičům, na které si už během své praxe udělali určitý názor či náhled, a touto optikou na ně pohlížejí. Pouze u jednoho respondenta jsem měla pocit, že opravdu hovoří o obousměrném a oboustranném vzájemném vztahu, který si s rodiči dětí snaží vybudovat i za cenu částečné ztráty svého soukromí a volného času, který by už komunikaci s rodiči nemusel věnovat.

Mně osobně se líbí charakteristika správné a přínosné komunikace s rodiči, kterou ve své knize uvádějí Gabašová a Vosmik (2019, s. 54):

„Komunikace s rodiči stojí na partnerském principu. Měla by být vstřícná, naslouchající, respektující a realistická. Neobviňovat, nepodezírat, nedávat rady, nevnášet soudy, nevyhrožovat, nenálepkovat, neomlouvat.“

Nicméně tohoto způsobu není vždy vzhledem k mnoha vlivům jednoduché dosáhnout, jde opravdu spíše o ideální variantu.

To, jaké převládají v současné době modely vztahů mezi školou a rodiči, popisuje Štech (2000, s. 12–13). Podle tohoto autora jsou jejich klíčovými rysy *separace*, *selektivnost*, *úkolování* a *formálnost*. Separace znamená, že učitelé a rodiče mají odlišné role a odpovědnost ve výchově dětí, jejich přímé kontakty jsou omezené a odehrávají se v předepsaném čase. Podněty k dalšímu setkávání mají potom převážně negativní důvody. Komunikace je pouze jednosměrná, od učitele k rodičům. Selektivností rozumí to, že rodiče jsou k aktivitě vyzýváni pouze v případě, že škola usoudí, že je to vhodné. Nejčastějším modelem ale bývá *úkolování*, při kterém učitelé formulují jednostranné požadavky, doporučení a žádosti. Problémem může být to, že v takovém případě nerespektují potřeby a možnosti dané rodiny. Dalším rysem tradičního pojetí vztahů je podle Štecha již zmiňovaná formálnost, která stále udržuje roli rodičů jako pasivní, i když se zvýší počet oficiálních příležitostí k setkání.

Čapek (2013, s. 15) k tomuto tématu dodává, že v přístupu k rodičům by se měly klientský a partnerský přístup prolínat a doplňovat:

„Škola by měla jednat s rodičem jako s partnerem ve vzdělávání žáka, aniž by zapomínala, že je jejím klientem, kterému odvádí službu. Škola musí respektovat, že jejím klientem je rodič, a pokud chce svou úlohu realizovat co nejkvalitněji, nabízí mu různé platformy spolupráce a partnerství.“

V souvislosti s tímto tvrzením mě zaujaly výsledky výzkumu veřejného mínění (Walterová a Černý 2010, s. 83–84), který zkoumal, jakou spolupráci s rodiči vlastně očekává od školy veřejnost:

„od ‚dobré školy‘ prakticky není vyžadována intenzivní spolupráce s rodiči či snad dokonce s širší veřejností. Prakticky nikdo totiž nevolá po tom, aby škola vyhledávala spolupráci s rodiči. Stejně tak je marginální i názor, že by snad rodiče měli mít možnost a dostatek příležitostí ovlivňovat chod a fungování školy. Konečně také dobrý přístup rodičů k informacím týkajícím se školy a jejich vlastního dítěte není prioritou.“

Při čtení výše uvedeného mě napadlo, že tomu odpovídá i zkušenost některých respondentů s tím, že rodiče projevují malý zájem o to, jak se jejich dětem ve škole daří a co tam vlastně dělají.

Sdílení pomůcek a materiálů s kolegy

Mezi respondenty mne zaujal jeden zásadní rozdíl, který se v jejich výpovědích vyskytoval. Šlo o poměrně často řešené téma, kterým bylo sdílení pomůcek a materiálů s kolegy. Zatímco z rozhovorů s učiteli a asistenty vyplynulo, že toto se ve velké míře neděje

a každý si raději chrání své pomůcky, u vychovatelů to bylo zcela opačně. Všichni vypověděli, že se sdílením nápadů, pomůcek a materiálů nemají absolutně žádný problém. Jako by v tomto fungovali vychovatelé více jako semknutý kolektiv. To, že čeští učitelé nejsou ve velké míře zvyklí sdílet s ostatními kolegy své materiály, potvrzuje i výzkum uveřejněný v rámci Národní zprávy TALIS (2020, s. 65), z jehož výsledků vyplývá mimo jiné i to, že:

„... v podprůměrné míře se v českých školách vyskytuje týmová výuka. V nižší míře je rovněž rozšířena výměna učebních materiálů s kolegy. (...) Je patrné, že kolaborativní aktivity nejsou na českých školách obecně příliš rozšířené. Jedná se o oblast stagnující, či dokonce klesající. Byl zjištěn statisticky významný pokles v pozorování výuky ostatních učitelů, zapojování do společných aktivit napříč třídami a věkovými skupinami, vyměňování učebních materiálů s kolegy, probírání studijních pokroků konkrétních žáků s kolegy (...).“

Myslím, že za tímto (ne)sdílením pomůcek či zkušeností a příkladů dobré praxe s kolegy se může skrývat celkové osobnostní nastavení respondentů, kvalita jejich vzájemných vztahů a ochota k nezištné pomoci, ale i různý poměr zájmu o prospěch svůj na úkor možného prospěchu svěřených žáků. Je možné, že učitelé cítí ve svých kolezích spíše konkurenci než to, že jsou vlastně součástí týmu, který by měl mít společný cíl.

Spolupráce učitelů s asistenty pedagoga

Respondenti z řad učitelů se dále shodovali na tom, že zatím neumí moc dobře spolupracovat s asistenty pedagoga a jsou si toho vědomi. Jako asistentka mohu potvrdit, že učitelé přistupují k asistentům opravdu různým způsobem. Většina z nich si už sice asi zvykla, že ve třídě se kromě nich může vyskytovat ještě další dospělý člověk, ale i po několika letech si někteří učitelé nejsou jisti, co všechno by asistent měl nebo mohl dělat, ale i co naopak ve své kompetenci a náplni práce nemá. Je to opravdu hodně individuální, ale z mé zkušenosti často přetrvává pojetí, kdy je asistent ponechán s žákem s SVP a jen málokdy je mu umožněno pracovat i s ostatními žáky, zatímco by se učitel mohl věnovat „jeho“ žákovi. Je to myslím velká škoda, protože pro všechny zúčastněné by toto mohlo být přínosné.

Jak bylo zmíněno již v úvodní kapitole, na téma spolupráce učitele a asistenta pedagoga lze najít z poslední doby poměrně dost výzkumů, ať už jsou součástí diplomových nebo jiných závěrečných prací, nebo jiných šetření. Je to možná tím, že profese asistenta pedagoga je poměrně nová, a nejen odborníkům je zřejmé, že pravděpodobně není vždy úplně jednoduché naučit se spolu vycházet a fungovat. To ve své závěrečné práci potvrzuje i Blažková (2021, s. 45), která sama pracuje jako učitelka, když říká, že:

„Spolupráce asistenta pedagoga s učiteli není úplně snadná a je důležité naučit se spolu vzájemně vycházet a spolupracovat, aby byl celý proces ku prospěchu žáků. Neexistuje žádný přesný návod, jak spolupracovat, ale jen doporučení, podle kterých by se aktéři měli řídit. Zároveň je velmi důležité hned na začátku spolupráce otevřeně komunikovat, definovat si cíle, očekávání a kompetence. Stejně tak je [důležité] zejména po prvních společných hodinách vyhodnocovat a najít prostor pro zlepšení.“

S tím zcela souhlasí i Vítečková s Váchovou (2019, s. 70), když jako základní předpoklad úspěšné práce asistenta pedagoga uvádějí

„funkční spolupráci s učitelem, respektive učiteli. Důležitou součástí pedagogické činnosti asistenta pedagoga je tedy společná příprava s učitelem před výukou, ale i evaluace po výuce.“

To, že by to sice měl být učitel, kdo práci asistenta řídí, ale důležitá je spolupráce obou, připomíná i Kendíková (2016, s. 107):

„Učitel by měl asistenta vést, plánovat činnosti ve výuce. Učitelé a asistenti by měli často diskutovat o jednotlivých vyučovacích hodinách, jednotlivých činnostech, formách práce s žáky. Zároveň by si měli vyměňovat informace o žácích, jejich aktuálních potřebách, obtížích apod.“

I pro asistenty pedagoga je přínosné, když mohou chvílemi během dne pracovat i s ostatními dětmi ve třídě. Můj náhled, že by asistent neměl pracovat pouze s žákem s SVP, ale i s ostatními, potvrzuje i Horáčková (2015):

„Primární pracovní náplní asistenta pedagoga je poskytování pomoci učiteli, který vzdělává souběžně s žáky běžné třídy i žáka nebo žáky se SVP. Role asistenta pedagoga přitom není vázána jen na jednoho konkrétního žáka se SVP.“

Postoje k vedení školy

Učitelé také častěji než vychovatelé zmiňovali vedení, především ředitele školy, kterého měli potřebu chválit. Napadlo mne, zda to není způsobeno tím, že je možná relativně více podporuje a snaží se jim vždy vyhovět. I když já sama mám zkušenost tu, že v případě potřeby se ředitel školy snaží řešit problémy opravdu všech a má skutečně lidský přístup, uplatňuje tzv. „politiku otevřených dveří“ a není problém za ním kdykoli s čímkoli přijít. Je možné, že mezi učiteli bylo více těch, kteří měli i jiné zkušenosti ze svých předchozích zaměstnání, a proto jednání současného vedení více oceňovali. Na druhou stranu je ale pravda, že například prostory a zázemí pro asistenty nebo vychovatele tak ideální nejsou. Zatímco počet asistentů se během posledních několika let několikanásobně zvýšil, žádné

další zázemí se pro ně nezřídilo. Nemyslím ale, že by to byl záměr, jen se zatím opravdu zřejmě jiné vhodné prostory nenašly.

Jedna z respondentek ale měla zajímavý postřeh a uváděla, že jí připadá, že vedení se více zaměřuje na spokojenost žáků než na spokojenost pedagogických pracovníků. Podobně vyznívají i výsledky výzkumu Pola et al. (2005), podle kterých:

„se ředitelé vcelku shodují na tom, že pro fungování školy je primární zaměřenost na žáky, i když se zároveň zdá, že ne vždy se tento cíl daří adekvátně naplňovat. Ovšem spíše sporadicky lze na našich školách sledovat u ředitele výraznější zaměřenost na učitele – ředitelé prostě občas poněkud zapomínají věnovat se intenzivněji také svému učitelskému sboru.“

Postoje k žákům

Samotní žáci se dle názoru většiny respondentů tolik nezměnili, samozřejmě jsou jiní v tom, co vše mají k dispozici, např. s ohledem na využívání moderních technologií. Převážná část respondentů se ale shodovala v tom, že děti samotné se od jejich dřívějších představ zase tolik neliší, jsou ale samozřejmě skutečnosti, které je na nich menší či větší měrou překvapily. Dle jednotlivých respondentů šlo především o nezáměr, který žáci projevují o vyučovanou látku, čím dál větší obtížnost je něčím zaujmout, dále několikrát zazněla nutnost opakovat některé pokyny mnohokrát. Někteří respondenti zmiňovali i to, že děti si v dnešní době k dospělým, ale i k sobě navzájem, čím dál víc dovolují. Učitele z prvního stupně a vychovatele také často udivovala dětská nešikovnost a nepraktičnost související s jejich zvyšující se nesamostatností. Práce s dětmi ale respondenty na druhou stranu překvapovala i pozitivně, např. tím, že děti dokáží i dospělé rozesmát a pobavit, umí vymyslet zajímavé a nečekané věci, a práce s nimi respondenty stále baví.

Inkluze

Co se týče tématu inkluze, většina respondentů se shodovala na tom, že stav v současné době není z mnoha důvodů vůbec ideální a velké množství záležitostí souvisejících s inkluzí není dobře vyřešeno. Všichni pedagogové dle mého názoru i před začátkem své práce tušili, že např. Romové nebo další vzdělání nepřilíživě nakloněné žáky budou ve škole potkávat. Nepředpokládali určitě, že jejich chování bude vždy zcela bezproblémové. Zřejmě si ale neuměli představit, jaké až a v jakých podmínkách či podobách toto ve skutečnosti bude. To, že akademický úspěch nemá pro většinu Romů žádný význam, potvrzují i Janebová s Kasíkovou (2007, s. 295):

„škola a úřady jsou ‚bílé‘ instituce. Jsou podezřelé a není jasné, k čemu slouží, protože je v praxi dokázáno, že Roma stejně málokdo zaměstná. Stejně jako jsou neromové informováni o dění ve světě a v zemi, vědí Romové vše o svých příbuzných. Rodina je pro ně tím, čím je pro neromy svět.“

S cizinci (včetně cizinců bez znalosti českého jazyka) v takové míře někteří pedagogové opravdu nepočítali a nikdo je na takovou práci nepřipravil. Tento názor sdíleli respondenti z řad učitelů, asistentů i vychovatelů. Asistenti pedagoga sice v mnoha případech díky inkluzi získali pracovní místo, žákům jsou totiž poradnami doporučováni spolu s pomůckami, ale ani oni nejsou bez problémů schopni zvládat některé projevy náročného chování jim svěřených žáků.

Pedagog by měl být podle mého názoru schopen diferencovat obtížnost úkolů při zadávání práce různým žákům, kteří mají odlišnou úroveň schopností a dovedností či odlišnou momentální úroveň zvládnutí právě probíraného učiva. Tito žáci potom zcela logicky nemohou dobře a s nadšením plnit totožné úkoly. Tato pedagogova schopnost diferenciací může pomoci tomu, že každý žák zvládne aspoň potřebné minimum, přičemž ti šikovnější se nebudou nudit, když budou moci plnit náročnější úkoly. Na základě mých zkušeností ale mohu říci, že je toto ale pro mnoho pedagogů zatím obtížné i v rámci třídy složené z běžných žáků bez SVP, pouze s rozdílnými schopnostmi či intelektem. Současná podoba inkluze „ze zákona“ mnoha pedagogům tedy opravdu nevyhovuje.

Nepřipravenost na část náplně práce

Převážná část respondentů z řad učitelů se shodovala na tom, že si nepřipadají ze školy dostatečně připraveni na to, že budou muset řešit i něco jiného než samotnou výuku. Nejčastěji šlo o potřebu komunikovat s rodiči, řešit ve třídě mnoho záležitostí, které nesouvisí se samotným vyučováním, tmelit kolektiv žáků a částečně „suplovat“ psychologa při řešení jejich různých problémů. Toto se prolínalo téměř všemi uskutečněnými rozhovory, šlo dle mého názoru o nejčastější a nejpálčivější téma vzešlé z jednotlivých rozhovorů. Většina respondentů si neuvědomovala, že by je na něco takového jejich studium připravilo.

To, že činnost učitele má ve skutečnosti nejméně tři složky, které je potřeba do přípravného vzdělávání učitelů zahrnout, komentuje i průzkum Profese učitele v Evropě: praxe, názory, přístupy (2015, s. 10):

„Jde jednak o řádné akademické znalosti předmětů, které mají být vyučovány, dále o teorii vyučování včetně pedagogických dovedností a podpory žáků během učení a o praktické zkušenosti z výuky ve třídě, které umožňují praktikantům připravit se na řešení každodenních problémů při vyučování a vedení třídy v nejrůznějších situacích.“

Dle výpovědí respondentů se toto ale bohužel ve velké míře neuskutečňovalo během jejich pedagogické přípravy v minulosti, ale neděje se tak ani v současné době. Tento pocit nepřipravenosti a nekompetentnosti totiž popisovali různí respondenti bez ohledu na svůj věk a období svého studia. Tomu odpovídají i výsledky z mezinárodního výzkumu TALIS, jenž proběhl v roce 2018 v několika zemích (2020, s. 17):

„vzdělávání českých učitelů zahrnovalo obsahovou stránku vyučovaných předmětů, didaktiku vyučovaných předmětů a obecnou pedagogiku. (...) Podíl českých učitelů, kteří se v rámci svého formálního vzdělávání setkali s výukou v prostředí s různě nadanými žáky, byl ze všech zemí vůbec nejnižší. (...) Podprůměrný je rovněž podíl učitelů, kteří uvedli, že součástí jejich formálního vzdělávání byly oblasti chování žáků a vedení třídy, sledování pokroku a vědomostí žáků...“

S tím korespondovala i struktura DVPP. Citované výzkumné šetření (2020, s. 60) sice uvádí, že nejvíce vzdělávání bylo zaměřeno na prohlubování faktických znalostí a vědomostí v předmětech a na pedagogické kompetence pro výuku, ale:

„třetím nejčastěji zmiňovaným zaměřením profesního rozvoje je výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. (...) Velká potřeba dalšího vzdělávání byla zaznamenána také v oblasti chování žáků a vedení třídy.“

To, že by učitel měl mít i jiné znalosti a dovednosti než jen akademickou znalost vyučovaných předmětů, potvrzuje i ústřední školní inspektor Zatloukal, když v předmluvě k výše uvedenému výzkumu (2020, s. 5) uvádí:

„Na učitele jsou v současnosti kladeny velmi široké a komplexní požadavky. Učitel by měl být nejen odborníkem ve svém oboru, ale měl by mít také znalosti a dovednosti v řadě dalších oblastí, jako je např. pedagogická diagnostika, management třídy, moderní metody a formy výuky, vzdělávání heterogenních kolektivů, krizová komunikace, prevence a řešení rizikových jevů apod.“

Toto by se podle mého názoru dalo vztáhnout na všechny pedagogické pracovníky, tedy také na asistenty pedagoga a vychovatele. Popisovaná nepřipravenost na některé součásti práce, které se respondentům jevily tak nějak „navíc“ a s kterými před začátkem své práce nepočítali (nebo počítali, ale ne v takové míře), souvisí jednak se záležitostmi týkajícími se žáků, ať už jde o inkluzi žáků s SVP, nutnost řešit jejich problémy, umravňování, stmelování kolektivu apod. a jednak s tím, že nepočítali např. s dozory v jídelně, v šatně, s odpoledním vyučováním atd.

To, že se začínající učitelé a čerství absolventi oboru učitelství necítí v některých ohledech dostatečně připraveni na svou práci, potvrdilo i pilotní šetření jejich kompetencí a postojů, kterého se zúčastnilo více než 2 000 absolventů nebo začínajících učitelů v prvních dvou letech praxe (srov. Drbohlav 2023). Dle tohoto šetření respondenti nepříznivě hodnotí svou schopnost spolupráce s kolegy, *pouze necelá třetina se domnívá, že dokáže realizovat mezipředmětovou výuku společně s ostatními pedagogy*. Také se cítí méně připraveni zvládat náročné chování žáků, pouze necelá čtvrtina respondentů uváděla, že je studium připravilo *zasáhnout v situaci, kdy ve třídě dojde k porušení domluvených pravidel*.

K tomu mne napadá, zda je vůbec možné, aby studium ve škole připravilo studenty na vše výše uvedené? Zda to, že si pedagogové ve velké míře připadali nedostatečně připraveni např. na jednání s rodiči dětí nebo na řešení konfliktních situací, nesvědčí v některých případech spíše o tom, že tyto obtížné a náročné profese si vybírají i zatím nedostatečně zralí lidé, kteří nejsou pro práci s jinými lidmi dostatečně kompetentní? Ale vzhledem k tomu, že dodatečná školení jim dle jejich slov pomohla, může tomu tak být pouze částečně. Odpovídala by tomu ale definice pojmu *pedagogické nadání*, jak ji v pedagogickém slovníku uvádějí Průcha, Walterová a Mareš (2013, s. 196):

„označení skutečnosti, že v pedagogických dovednostech učitele se výrazně uplatňují i aspekty vrozené, tedy nikoli získané profesní přípravou pro činnost pedagoga. Pojem se používá v debatách o tom, zda pedagogická činnost je spíše uměním (tedy věcí nadání, talentu), nebo vědou (tedy souborem postupů, které lze nacvičovat, analyzovat, záměrně utvářet). V některých zemích se pedagogické nadání zjišťuje v rámci přijímacího řízení u uchazečů o studium učitelství“

Autorita a sebepojetí pedagoga

Během zpracování rozhovorů jsem si uvědomovala, že respondenti hovořili především o tom, jaký mají náhled na ostatní – ať už žáky a jejich rodiče nebo kolegy apod. Jen výjimečně bylo zřejmé, že hovoří především o sobě. I ve výše zmíněné otázce nepřipravenosti na část své práce to vždy formulovali tak, jako by za to mohl někdo jiný – vysoká škola, ostatní kolegové apod. Svůj postupný vývoj a změnu tak reflektovali nejvíce, když došlo na téma sebedůvěry a autority, kterou se někteří z nich museli postupem času naučit aspoň trochu vybudovat. Během své práce se s touto potřebou setkali respondenti z řad učitelů i vychovatelů. To, že čeští učitelé příliš velkou sebedůvěrou nemají, dokládají i výsledky již zmiňovaného šetření TALIS z roku 2018 (2020, s. 41):

„ve srovnání se zapojenými zeměmi EU je subjektivně vnímaná zdatnost učitelů podprůměrná (jedna z nejnižších mezi zapojenými zeměmi). (...) Z hlediska délky praxe se ukazuje, že zkušenější učitelé s více než 5 lety praxe hodnotí svoji zdatnost v oblasti kázeňského řízení třídy lépe (...) významně vyšší podíl jich také uvádí, že do velké míry zvládá mít pod kontrolou vyrušování ve třídě.“

Vališová (2007, s. 401) doplňuje, že nejsou právě šťastné ty tendence, které pouze sází na tzv. volnou výchovu, nesnaží se děti nějak omezovat, usměrňovat a dávat jim tolik potřebné hranice. Proto by se učitelé měli z mnoha dobrých důvodů snažit autoritu mít:

„v některých krajních pohledech je autorita spatřována jako něco, co již do výchovy nepatří, protože podkopává přirozenou lidskou potřebu seberegulace a sebeurčení, vlastně ji vůbec nepřipouští. Výchovná praxe však opakovaně ukazuje, že škola i rodina bez autority a smysluplného režimu neplní účel, ztrácí svoji hodnotu, pevnost, jistotu i základní funkce.“

Kroužky

Kroužky, resp. jejich velké množství, zmiňovali dva ze tří vychovatelů spíše jako negativum, které jim komplikuje odpolední činnosti školní družiny. Nemohou se s dětmi vypravit někam dál mimo školu právě vzhledem k tomu, že vždy některému žákovi nějaký kroužek začíná nebo končí. Přejde mi to jako paradox vzhledem k tomu, že mnoho rodičů si právě z důvodu velkého výběru kroužků tuto školu pro své dítě vybírá. Jedna respondentka z řad učitelů to také viděla jako výhodu, ostatní respondenti neměli potřebu kroužky a jejich organizaci zmiňovat.

Prostory a hluk

Nevyhovující prostory měla potřebu zmínit přibližně polovina respondentů z řad učitelů i vychovatelů. Škola byla v době svého vzniku koncipována pro dva paralelní ročníky, v současné době jsou ale v každém ročníku třídy většinou čtyři, v několika případech potom tři. Postupně byly tedy na třídy předělávány dílny, větší kabinety, sborovna atd. To je také důvodem, proč není vůbec jednoduché najít ve škole např. další zázemí pro asistenty pedagoga nebo vychovatele. O tom, že se v plánech úplně zapomnělo na pavilon nebo aspoň oddělené prostory pro školní družinu, mluvila většina respondentů, kteří prostory zmínili. Skutečnost, že odpoledne sdílí stejnou třídu učitel, který si chce dělat přípravu na další den, a vychovatel spolu s žáky, se nezamlouvala nikomu z nich. Pro děti by také změna prostředí byla určitě ku prospěchu. Ale hlavní komplikace podle výpovědí respondentů spočívá v tom, že učitelé nemají klid na přípravu a vychovatelé si mohou připadat pod dozorem dalšího dospělého.

Hluk byl velkým problémem hlavně pro jednu respondentku pracující jako asistent pedagoga. Myslím, že trvalý hluk jí vadil nejvíc proto, že na rozdíl od učitelů, kteří mohou ve většině případů trávit přestávky v kabinetě, nemá během dne možnost před nepřetržitým hlukem někam uniknout ani na krátkou chvíli.

Studovna, školní jídelna

Dva respondenti nezapomněli zmínit jako velký klad své práce školní jídelnu, kde opravdu dobře vaří, k dispozici je i salátový bar, novým systémem výdeje se zkrátila čekací doba na oběd pro žáky. Jedna respondentka také chválila koncept studovny, kam

bývají během vyučování odesíláni žáci, kteří nejsou v danou chvíli schopni nebo ochotni dodržovat školní řád a kde jsou pod dozorem jiného učitele.

Celková spokojenost

Optimisticky vyznívalo zjištění, jak jsou respondenti celkově se svou prací spokojeni. Z výpovědí devíti (z celkem jedenácti) respondentů jsem měla pocit, a mnozí z nich to výslovně i sami výslovně potvrzovali, že by svou práci v žádném případě neměnili. Přes všechny problémy a strasti, které musí občas řešit a jimž musí čelit, si neumí představit, že by pracovali někde jinde. Práce s dětmi je stále ještě baví a jsou za ni rádi. Pouze jediná respondentka vypověděla, že je svou prací již unavena, že by se zaměstnáním v jiném oboru asi neměla problém a docela ráda by si od současné práce odpočinula. Z vlastní zkušenosti vím, že to asistenti s náročnými dětmi opravdu nemají lehké a že je tato práce psychicky velmi náročná a vyčerpávající, proto ji zcela chápu a příliš se nedivím. Další respondentka potom vypadala se svou prací v současné době spíše smířena. Stále ještě bylo zřejmé, že její původní plány byly trochu odlišné a během rozhovoru u ní byla patrná jistá lítost, že je vzhledem k okolnostem nebyla schopná uskutečnit.

Tomuto odpovídá i dotazníkový průzkum *Mapa školy* společnosti Scio (2024), který uvádí, že většina (přibližně 93 %) učitelů je ve své práci spokojena, navíc se v poslední době cítí i adekvátně finančně ohodnocena. Zároveň ale bojují s vyčerpáním a hrozbou syndromu vyhoření, kterým se cítí ohrožena téměř čtvrtina, dalších 60 % uvedlo, že jsou z práce občas unaveni. Vyplývá to z výše uvedeného šetření, které bylo realizováno ve školním roce 2021/2022 a v němž odpovídalo 2600 učitelů z celkem 90 základních škol z celého Česka. Podobná data uvádí i výzkum Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik SYRI (2024) z téhož roku. Podle tohoto výzkumu přibližně 20 % učitelů trpí fyzickým vyčerpáním a 6 % splňuje diagnostická kritéria pro syndrom vyhoření. Mezi největšími zdroji stresu ani v tomto výzkumu nechybělo pracovní vytížení, přemíra administrativy a obtížná komunikace s rodiči.

Spokojenost s finančním ohodnocením se týká podle mne pouze učitelů. Asistenti pedagoga zatím platy, které by byly uspokojivé, nemají. Toto přirozeně zaznívalo hlavně v rozhovorech s asistenty a vychovateli, někteří hovořili o tom, že se považují za pedagogy „druhé kategorie“. Několik z nich viditelně mrzelo, že se do návrhu novely zákona o pedagogických pracovnících dostala garance výše platů pouze u učitelů a nikoho dalšího se nemá týkat (ostatní pedagogičtí pracovníci byly do původního návrhu novely údajně zahrnutí omylem, srov. Kašparová 2023).

Že tento názor zamrzela a „zvednul ze židle“ větší množství ostatních pedagogických pracovníků, potvrzuje i článek v následujícím čísle časopisu *Školství*, kde předsedkyně sekce školských výchovně-vzdělávacích zařízení Mikošková (2023) reaguje:

„Takže já jsem omyl! Já jsem ten omyl – pedagog s 36letou praxí ve školství, který má osobní letité zkušenosti s prací vychovatelky ve školní družině, v domově mládeže, byla jsem učitelka v mateřské i základní škole, lektorka ve vzdělávání pedagogů a pedagog v dětském domově. Za tím vším bylo a je neustálé vzdělávání, chuť a srdce. (...) Najednou se několik desítek tisíc lidí dozví, že jsou jen druhá jakost, druhá kategorie, která si nezaslouží být oceněna, protože nejdůležitější je učitel. (...) Vysokoškolsky vzdělaný člověk, který vzdělává, není méněcenný jen proto, že nemá ve svém názvu učitel, ale vychovatel, teta, strejda, mistr, psycholog, asistent...!“

Limity výzkumného šetření

Zajímavé bylo, že ještě před zahájením samotného výzkumu, už při oslovování potenciálních respondentů, jsem zaznamenala velký rozdíl v ochotě zapojit se do výzkumu. Zatímco z učitelů byli ochotni v podstatě všichni, mezi asistenty a vychovateli jsem zdaleka tak úspěšná nebyla. Napadlo mne, zda to nemůže být například tím, že jsou ve skutečnosti možná více nespokojeni, možná mají pocit, že se na ně ve škole tolik nemyslí, a už s ohledem na to se jim příliš nechtělo hovořit. Tím méně, když zjistili, že se chystám pořizovat zvukový záznam rozhovoru. Občas mám pocit, že si vychovatelé v rámci školy nejsou svou pozicí tolik jisti, na základě toho potom tak nějak podvědomě „více táhnou za jeden provaz“, což se může projevat např. výše uvedeným sdílením pomůcek a nápadů. Z některých vychovatelek mám dojem, že si i na maličkostech potvrzují důležitost své pozice. (Některé z nich např. nekompromisně odmítají, když je někteří učitelé nazývají družinářkami a ohrazují se proti tomu. Nemyslím ale, že by to učitelé mysleli nějak zle, dle mého názoru dané slovo používají někteří k vychovatelce jako synonymum, někteří jsou na toto označení zvyklí z minulosti.)

Tento důvod menší ochoty vychovatelek zapojit se do výzkumu je ale pouze má domněnka. Může to být stejně tak ovlivněno i tím, že k učitelům mám ve škole tak nějak blíže, trávím s nimi více času, protože většinou při vyučování spolupracuji s někým z nich, a v kabinetě asistentů se z výše popsanych důvodů nepřetržitě péče o svěřené žáky moc nevyskytují. Ale stejně tak to mohlo být zapříčiněno i tím, že učitelé toho měli vzhledem k větší různorodosti své práce více na srdci, jsou i během dne více zvyklí mluvit a vzhledem k tomu, že jim dle mého chybí nějaká možnost supervize, vzali zavděk rozhovorem se mnou. Aspoň někteří z nich opravdu v průběhu rozhovoru vypadali, že oceňují možnost se vypovídat a jsou vlastně za takovou příležitost rádi. Ale naprosto stejný pocit toho, že své strasti opravdu potřebuje někomu sdělit, jsem měla i z jedné z asistentek. O to více v takovém případě bavil rozhovor vždy i mě. Měla jsem dobrý pocit z toho, že ho i respondenti shledávají užitečným, např. pro utřídění svých vzpomínek, myšlenek a názorů. Je ale vysoce pravděpodobné, že výzkum byl částečně zkreslen tím, že jsem ho

s respondenty realizovala já, jiný výzkumník by ho určitě pojal trochu jinak, což je ale myslím přirozené a v kontextu kvalitativního výzkumu přijatelné.

Další limity a možné příčiny zkreslení mého výzkumu vidím v tom, že do rozhovorů byl zapojen pouze jeden muž a deset žen, nikdo z respondentů nebyl v důchodovém nebo těsně předdůchodovém věku. S každým z nich jsem také hovořila v jiné fázi školního roku, s někým před pololetním vysvědčením, s někým těsně před koncem celého školního roku, s dalším pro změnu téměř na začátku roku po prázdninách. Mohli být tedy i z tohoto důvodu jinou měrou odpočinuti a řešit například odlišná témata, než by tomu bylo, kdybych s nimi hovořila v jiném období. Některé z respondentů znám také více a blíže z dřívějšíka, nic jim tedy nebránilo se zcela otevřít, zatímco další sice také znám, ale kratší dobu a ne tak dobře.

Myslím, že to, že jsem prostředí školy znala už před začátkem výzkumu, bylo pro mne spíše výhodou. S ochotnými respondenty nebyl problém rozhovor nějak začít a myslím, že většina se jich i více „otevřela“, než kdyby měli své prožitky a pocity sdělovat někomu naprosto cizímu. Jde ale jen o můj dojem. Je možné, že jsem se občas zeptala díky svým zkušenostem i na něco, o čem by je jinak nenapadlo hovořit, nebo jsem možná určité skutečnosti považovala za daná fakta. O tomto možném ovlivnění hovoří i Švaříček a Šedřová (2014, s. 77), když uvádějí, že

„neproblematická však není ani opačná role domorodce, která je riskantní ve smyslu nedostatečného odstupu a neschopnosti vidět věci jinak než jako samozřejmé a dané.“

I přes toto možné a dost pravděpodobné částečné zkreslení jsem se ale při svém výzkumu snažila o co největší objektivitu.

Ochota nebo naopak neochota zapojit se do výzkumu mohla ovlivnit např. poměr celkově spokojených pracovníků. Je možné, že kdyby se mi nakonec podařilo nějakým způsobem přesvědčit ty neochotné, zařadili by se mezi ty méně spokojené, které trápí více věcí. Nechtěla jsem (a ani nemohla) ale nikoho nějak nutit, a když jsem viděla, že je mu to opravdu proti mysli, dále jsem nenaléhala.

Cílem mé práce bylo zjistit, jak se liší současné prožívání práce od předchozích představ, které jednotliví respondenti měli. V průběhu rozhovorů jsem se dozvěděla, co respondenty v jejich zaměstnání trápí a čím se tedy jejich původní představy od skutečnosti lišily, ale i to, co je při jejich práci naopak těší.

Za mnohými problémy by se podle mne daly hledat ne právě kvalitní mezilidské vztahy a postoje a pouze malá nebo žádná snaha o jejich zlepšování. Ať už jde o neochotu hledat si partnerskou cestu k rodičům dětí, nechut' (někdy možná lenost nebo pohodlnost) ke sdílení pomůcek, ale i nápadů a rad s kolegy, nebo o nedostatečnou snahu hledat v dětech to dobré. Dále se současné vnímání a prožívání práce lišilo v tom, že se

respondenti necítíli dostatečně připraveni: na jednání s rodiči, na řešení konfliktů a práci s třídním kolektivem, na určité části náplně práce nebo na inkluzi v její současné podobě.

Závěr

Tématem mé diplomové práce byla otázka, jak se liší prožívání a vnímání současné práce pedagogů od jejich předchozích představ. Respondenty kvalitativního výzkumného šetření byli učitelé, asistenti pedagoga a vychovatelé z vybrané základní školy.

Všichni respondenti, kteří byli ochotni mi poskytnout rozhovor, byli myslím nakonec rádi za možnost, že se mohli v klidu vypovídat, postěžovat si na to, co jim připadá nespravedlivé, nebo si prostě jen popovídat o tom, co zrovna ve své práci prožívají. Někteří i přímo zmiňovali, že jim taková možnost jindy chybí. I já jsem toho názoru, že obdoba supervize, na kterou jsem byla zvyklá v předchozím zaměstnání v sociálních službách, by ani ve školství nebyla bezúčelná a byla by pro mnohé pracovníky přínosná. Že nic takového ve školství plošně nefunguje, je zřejmě způsobeno buď tím, že si zákonodárci neuvědomují tuto potřebu, nebo jde možná o problém nedostatku finančních prostředků, jichž se v této oblasti nedostává na více věcí. Také by samozřejmě toto systémové opatření musel někdo nejprve navrhnout a prosadit. O to víc jsem ale byla za uskutečněné rozhovory ráda. Opravdu mě bavily a připadaly mi přínosné už jen tím, že jsem touto formou mohla být respondentům ku prospěchu.

Veškerá zjištění nelze samozřejmě nijak zobecňovat a aplikovat na jiné školní provozy. Je možné, a dokonce dost pravděpodobné, že na jiné škole by se nazírání různých respondentů lišilo. Přesto se ale podařilo popsat některá témata nabízející vhled do situace jednotlivých pedagogických pracovníků.

Učitelé jako jeden z největších problémů, který předem neočekávali, zmiňovali nesdílení nebo jen částečné sdílení materiálů a zkušeností, jímž se podle mne mohly projevovat ne zcela kvalitní mezilidské vztahy (ač si paradoxně na kvalitu vztahů nikdo otevřeně nestěžoval), různé osobnostní nastavení na ochotu a potřebu pomáhat, kariérismus, ale i lenost dělat něco navíc apod. Dále respondenti z řad učitelů často udávali pocit nepřipravenosti ze školy na různé části jejich práce, které se netýkají přímo výuky. Ať už šlo o nutnost jednat s rodiči, spolupráci s asistenty, řešení konfliktů mezi dětmi a péči o třídní klima nebo práci, která jim přibyla začleněním dětí s SVP do běžné třídy. Také množství nutné administrativy je podle vyjádření některých z nich poměrně velké a ubírá jim čas na pro ně důležitější věci. Dle jejich slov je nikdo na nic takového ve škole nepřipravoval. I přesto to vypadalo, že s tím sice počítali, ale ne v takové míře, v jaké je to ve skutečnosti potřeba.

Vychovatelé jako jednu z každodenních komplikací své práce, která jim předem nepřišla vůbec na mysl, shodně označovali velké množství kroužků a dalších aktivit, které

děti kromě samotného chození do družiny v rámci školy mají a kvůli kterým nemohou ani s ostatními dětmi jít někam dál mimo areál školy. S učiteli se shodovali na tom, že pro klidný a plynulý provoz školy není úplné šťastné takové řešení, kdy odpolední program školní družiny probíhá ve stejných třídách jako dopolední výuka. Toto nevyhovuje nikomu ze zúčastněných: ani učitelům, kteří nemají čas a prostor na klidnou přípravu, ani vychovatelům, kteří si mnohdy připadají tak trochu „pod dozorem“. Nikdo z nich s tímto uspořádáním nepočítal vzhledem k tomu, že to není součástí běžné praxe a v jiných školách to takto nebývá.

Asistenti pedagoga ve svých výpovědích zmiňovali zcela rozdílné zkušenosti, což přičítám tomu, s jak náročnými dětmi pracují. S jednou asistentkou jsem se v mnohém shodovala, přivedla mne i na zajímavou myšlenku, která mne nikdy předtím nenapadla. A sice, že od žáka, který má ve škole asistenta, je vyžadována mnohem větší a delší pozornost a soustředění, než je tomu u žáka „běžného“, kterého za stejně dlouhou dobu učitel např. pouze jednou vyvolá (nebo také vůbec). Tato asistentka za jeden z největších problémů, který ji ve škole překvapil, označovala nutnost strpět trvalý hluk bez možnosti někam se před ním schovat a pocit nízkého ohodnocení své práce. Podělila se se mnou o svůj dojem, že vedení školy více zajímá spokojenost žáků než pedagogů.

Převážná většina respondentů se vyjadřovala v tom smyslu, že je se svou prací přese všechny občasné problémy a komplikace spokojena a jinou by ani dělat nechtěla. Dokonce to několik z nich komentovalo tak, že si vybrali (popřípadě to tak souhrou okolností dopadlo) dobře: vychovatelé byli rádi, že jsou vychovatelé, a ne učitelé, jak měli původně někteří z nich v plánu; učitelé z prvního stupně byli rádi, že jsou z prvního stupně, ti z druhého zase byli spokojeni se staršími žáky. Pouze jedna respondentka, která pracuje jako asistent pedagoga, by svou práci bez větších problémů aspoň na nějaký čas vzhledem k celkové únavě a náročnosti opustila. U jedné respondentky z řad vychovatelů bylo i přes jisté smíření zřejmé zklamání z toho, že nedělá svou vysněnou práci.

Výsledky mého výzkumu mě částečně překvapily. Na začátku jsem se totiž domnívala, že většina respondentů, bez ohledu na své pracovní zařazení, bude nejvíce poukázat na to, jak se postupem času změnila děti. Že jsou stále „na mobilech“, že je těžké je zaujmout, mají jiné zájmy, než mívaly děti dřív apod. Toto sice někteří respondenti zmiňovali, ale pouze okrajově a nevypadali, že by to pro ně bylo něco zásadního, s čím nepočítali. Zaujala mne skutečnost, že pro každou skupinu pracovníků je hlavním tématem a rozporem oproti tomu, co očekávali, než začali svou práci vykonávat, něco zcela jiného. Učitelé nepočítali s tím, že ne všichni kolegové jsou ochotni s nimi sdílet své zkušenosti a nápady. To, že si mnozí z nich připadali nepřipraveně na určitou část své práce, přičítali nedostatečnosti svého studia, nikoli sobě samým a své případné nekompetentnosti.

Vychovatelé sice uváděli jako hlavní problém nevyhovující prostory, které musí v odpoledních hodinách sdílet s učiteli, ale mám pocit, že tím ve skutečnosti skrytě

poukazovali na to, že jsou možná ve škole považováni za méně důležité, než jsou učitelé. Tomu odpovídalo i to, že se jim musí podřizovat s tím, když žáci docházejí na kroužky (které ve většině případů učitelé vedou), a v podstatě jim tak narušují plynulý chod družiny.

U asistentů velmi záleželo na tom, s jak náročným žákem ve škole pracují. Ti, kteří mají vzhledem k diagnóze „jejich“ žaka práci náročnější a složitější, ale přesto se ji snaží dělat poctivě, pociťují mnohdy jistou nespravedlnost vzhledem k tomu, že jejich platové ohodnocení není nijak diferencováno.

I přesto, že každá skupina pracovníků nalézala rozpor oproti původním očekáváním v něčem jiném, jednu věc jsem tak nějak v náznacích vytušila u všech společnou: potřebu, aby mezi nimi byly pokud možno co nejlepší mezilidské vztahy, aby je ostatní uznávali za sobě rovné a také aby byla řádně oceněna jejich práce (čímž nemám na mysli pouze finanční stránku této odměny).

Po zpracování rozhovorů vyvstaly některé otázky, které bych respondentům ještě ráda položila a které mne ale napadly až dodatečně. A sice, co by jim při jejich práci mohlo pomoci a co by změnili, kdyby to bylo v jejich moci? Ale na to už se jich budu muset zeptat někdy jindy...

Seznam použitých zdrojů

- BLAŽKOVÁ, J. *Asistent pedagoga a jeho spolupráce s učitelem*. České Budějovice, 2021. Závěrečná práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta.
- ČAPEK, R. *Učitel a rodič – Spolupráce, třídní schůzka a komunikace*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4640-1.
- DRBOHLAV, J. Jak jsou začínající učitelé připraveni na svou práci. *Školství*, 2023, roč. 31, č. 15/16, s. 17.
- GABAŠOVÁ, J.; VOSMIK, M. *Asistent pedagoga a klima třídy*. Praha: Raabe, 2019. ISBN 978-80-7496-419-0.
- HÁJKOVÁ, V.; STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3070-7.
- HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-246-0030-7.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum – základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.
- HORÁČKOVÁ, I. *Metodika práce asistenta pedagoga. Spolupráce s učitelem*. Univerzita Palackého Olomouc Dostupné z: <http://inkluzie.upol.cz/ebooks/metodika-prurez-02/metodika-prurez-02.pdf>.
- KAŠPAROVÁ, J. Učitelé budou jedinou profesí, které bude zákon zaručovat úroveň platu. *Školství*, 2023, roč. 31, č. 9/10, s. 6–7.
- KENDÍKOVÁ, J. *Vademecum asistenta pedagoga*. Praha: Pasparta, 2016.
- Mezinárodní šetření TALIS 2018 - Zkušenosti, názory a postoje učitelů a ředitelů škol. Národní zpráva*. Praha: Česká školní inspekce, 2020. ISBN 978-80-88087-41-0.
- MIKOŠKOVÁ, R. Já nejsem omyl ani pedagog druhé kategorie. *Školství*, 2023, roč. 31, č. 11/12, s. 7.
- Národní pedagogický institut – školská poradenská zařízení* [online] Praha, 2023 [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/ramps/ppp.html>.
- Profese učitele v Evropě: praxe, názory a přístupy. Zpráva Eurydice*. Brusel, Praha: Evropská komise/EACEA/Eurydice, Dům zahraniční spolupráce, 2016. ISBN 978-92-9492-089-8.
- POL, M.; HLOUŠKOVÁ, L.; NOVOTNÝ, P.; ZOUNEK, J. *Kultura školy: příspěvek k výzkumu a vývoji*. Brno: MU, 2005.

- PRŮCHA, J; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.
- Scio – Mapa školy – jak svou práci vidí učitelé a ředitelé základních škol [online] Praha, 2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=c52JPpYYhml>.
- SYRI – Pětina pedagogů trpí fyzickým vyčerpáním [online] Brno, 2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.syri.cz/tiskove-zpravy/petina-pedagogu-trpi-fyzickym-vycerpanim>.
- ŠTECH, S. *Komunikace rodičů a učitelů – hledání dialogu*. In: Beran V. a kol. *Rádce učitele*. Praha: Raabe, 2000.
- ŠVARŤÍČEK, R.; ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- VALÍŠOVÁ, A; KASÍKOVÁ, H. a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.
- VÍTEČKOVÁ, M.; VÁCHOVÁ, M. Asistent pedagoga. In M. Najmonová et al. *Školní poradenské pracoviště v praxi*, s. 69–75. České Budějovice: PF JU, 2019.
- Všeobecná encyklopedie Diderot*, 1. svazek, A–B. Praha: Diderot, 2002. ISBN 80-86613-01-1.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění účinném od 1. 1. 2021.*
- WALTEROVÁ, E.; ČERNÝ, K. a kol. *Školství – věc (ne)veřejná? Názory veřejnosti na školu a vzdělávání*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1882-1.

Seznam zkratek

DDM	Dům dětí a mládeže
Den CO	Den civilní ochrany (obrany)
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
IVP	Individuální vzdělávací plán
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠD	Školní družina
ŠVP	Školní vzdělávací program

Přílohy

- Příloha I: Přepis rozhovoru – Jolana
- Příloha II: Přepis rozhovoru – Lída
- Příloha III: Přepis rozhovoru – Tamara
- Příloha IV: Přepis rozhovoru – Denisa
- Příloha V: Přepis rozhovoru – Helena
- Příloha VI: Přepis rozhovoru – Matylda
- Příloha VII: Přepis rozhovoru – Viktor
- Příloha VIII: Přepis rozhovoru – Zlata
- Příloha IX: Přepis rozhovoru – Petra
- Příloha X: Přepis rozhovoru – Sylva
- Příloha XI: Přepis rozhovoru – Hedvika

Příloha I: Přepis rozhovoru – Jolana

...

Takže v čem se představy rozcházejí se skutečností?

No já mám jako největší rozpor s tím, co jsem očekávala s tím, co se děje, že jsem si nikdy nemyslela, že zažiju, že někoho nenaučím číst, psát, počítat třeba tohle jo...

Jo, i když se budeš snažit.

No že se prostě stane, že prostě vyleze dítě z 1. třídy a nechte... (odmlčí se)

Jo, to to byla pro mě docela jako rána, teda jako jo a prozření jo... Potom jako je pro mě těžko zpracovatelný právě to, že některým rodičům je to jako jedno.

Jo, takže řešíš i ty rodiče?

No, jakože, že vlastně nechápou, že to vzdělání je jako důležitý a že, že by to jako měli umět. Já totiž furt mám pocit jako že ten 1. stupeň je takovej jako základ. Do toho života jako jo, takže hodně se potýkám s tím, nebo musím zpracovat vždycky to, že jim je to vlastně jako fuk...

Hm, že mají asi jinak ty hodnoty než my, možná...

No potom teda, to jsem říkala, že jsem nikdy nečekala, že se stane, že budu mít ve třídě děti, které třeba nemají zaplacené obědy, že jako rodina nefunguje...

Hm.

Z různých důvodů. Teď je otázka, jestli opravdu na tom jsou tak špatně, nebo jo že, že prostě se stane, že nebude chodit na obědy? Jo, tak to to bych taky jako nikdy prostě nečekala. No. Jako pro mě opravdu asi největší rozčarování je fakt jakoby ta role - učitel a rodič jako že s náma chtějí jakoby bojovat. Já jsem si vždycky jako myslela, že spolu budeme spolupracovat, jakože že máme společnej cíl, jo, i když jsem si myslela, jako že to bude náročný s těma rodičema, tak až takhle prostě s některýma ne, že fakt, jako je to takový... (odmlčí se)

To by bylo hezký, kdyby všichni spolupracovali...

No říkám.

A přijde Ti, že je to horší teď?

Horší, určitě horší než když jsem začínala, teda já jsem taky začínala... No ale je potom třeba v tý Praze... Dřív si lidi, víc (hledá slova) jim záleželo na tom, co by tomu řekli jiný. Že se trošku hlídali aspoň kvůli tomu, že aspoň právě měli jako čistý oblečení, zapláceno jo, že prostě furt jako se hlídali, aby jako nevyčnívali úplně takhle, jo? To si myslím, že jako hrálo hodně, hodně. No a teď je jim to úplně jako fuk.

Jo, já ti asi rozumím, no já když zjistím, že dítě přijde zpátky domů s děravou ponožkou, tak taky nejsem nadšená, říkám mu, že tak nemůže chodit, že dělá ostudu...

No, a to je to nejmenší jako...

Jo, ale to se dřív, myslím si, že na tom byly taky jako špatně... Taky jsem tam měla prostě mamky, samoživitelky, to, ale nikdy jsem nemusela z nikoho nic takhle tahat. Prostě jo, a ty dětičky byly víceméně pořád v rámci možností jako ze škatulky, i když to bylo ze sekáče a prostě tohleto, tak, tak prostě byly celý voňavý. A prostě tohleto abych řešila, jestli

prostě se mejou nebo nemejou, tak to vůbec, to jako fakt, až když jsem začala učit po tý mateřský, to jako...

Jasně, v rámci svých možností dělali co mohli... Takže se dá říct, že řešíš plno jiných věcí kromě toho učení...

No to určitě, určitě to jsem si teda taky nemyslela. Samozřejmě to tě ta škola na to nepřipraví... Potom vím, že mě hrozně štve, že musíš opravdu (hledá slova)... To jako, že třeba jsou strašně ty pomůcky nedostupný, že o to musíš pomalu škemrat, že na to ty školy nemaj, čili to nemůžou jako pořídit, že musíš vykazovat každou blbou čtvrtku, teď ještě jako na jednu stranu elektronická pokladna super, ale nemůžu dojít támhle, prostě jen tak koupit něco... No do obchodu něco rychle koupit a rozpočítat. To prostě jo, že to tohleto mi jako ztěžuje, bych řekla tu práci, když já to budu chtít po rodičích, aby to pořídili, tak to půlka třídy mít nebude...

Hmmm.

To je taky velkej rozdíl, dřív, když jsem něco chtěla na pracák (prac. vyučování), nebo to, tak fakt jako to, že bych si to tam nosila sama ???! (rozhořčení) No to vůbec, teď jsem na to normálně připravená, nebo normálně ti řeknou, jako my to nemáme, a kupovat to nebudeme. Jo i ty blbý skleničky, jako my, my to nekupujeme... A řeknou, že skleničku nepřinesou jako jo, a takovýdle...

To je asi zase o přístupu, no my třeba mazací sýry taky normálně nekupujeme, ale když je potřeba přinést krabička, tak ho jednou výjimečně koupíme, no...

No víš... jak že jako .... Říkám tohleto to jsou takový věci.... Přitom ty možnosti jsou daleko větší, by se jako řeklo jo nebo no...

Nebo vůbec ta spolupráce s tou poradnou. To je teda rozčarování, úplně hrozný. To my jsme furt byli nabádání, jakmile budeš mít problém, okamžitě to lifruj, prostě oni ti poradí, no to...

To už tenkrát ve škole vám takhle radili?

Jo to nám furt... Jako takhle, říkali hned jak máš podezření, okamžitě kontaktuj poradnu a oni ti poradí a tohleto, no ty vogo, tak to jako bych řekla, že to je teda jako darda velká s poradnou...

Hm, asi je těch případů tolik, že možná nestíhají.

No asi nestíhají, nebo jako fakt asi ta inkluze to jako zamíchala, že dřív bysme se tam prostě s těmahle těma jakoby nesetkávali. Já já nevím, jo, ale...

To je možná taky pravda, no.

Nebo to, že se budu s rodičema dohadovat jestli úkoly ano nebo ne?

Jestli se jako vůbec mají zadávat, jestli to má smysl?

Jo, jo, víš, jako že že jsem fakt nečekala, že oni budou klást takový překážky a že si budou jako myslet o mně, že já bych těm dětem chtěla nějak jako ublížit tím, nebo prostě že, že to nesměruje k tomu, aby se to dítě prostě jako zlepšovalo. A abych já furt musela jakoby ty svoje činy nějak jako odůvodňovat.

Myslíš, že myslí, že jim děláš schválnosti, ne?

No, no, jo, tak to, to jsem fakt jako nečekala. A že mi některý rodiče jsou schopný psát svoje připomínky skoro o půlnoci, tak to taky ne, to mě fakt nebaví, že jim nedojde, že se to nehodí...

Takový to jako fungování tý školy...Samozřejmě, že já, když jsem třeba začala, tak bylo určeno...

A ty učíš vlastně už jak dlouho celkově?

15 let. No, já jsem tam potom měla nějaký ty přestávky, a to teď, když jsem začínala, tak to brali automaticky, seš mladá, dostaneš někoho, kdo tě jako bude hlídat kdy a kam můžeš jít. To docela jako fungovalo jo. Ale musím říct, že když jsem nastoupila, já jsem potom teda jako zjistila, že mě dostala na starosti (jméno kolegyně). Mně to nikdo neřekl, jí to možná někdo řekl, ale já jsem se tam v tom plácala jako...

A ty jsi nevěděla, že máš jít za ní konkrétně? Aha, to je docela zajímavý.

Na já jsem teda tenkrát přežila díky (jméno jiné kolegyně), docela jo, ale... No, jako to, to bylo docela náročný tady jako ten úvod, jo celkově asi i po tý mateřský A i náročný tam s tím Filipem... (autista, který býval ve třídě) Jo takže, takže jako já nemůžu říct, že jsem neměla kam jít, ale prostě nebylo to oficiálně prostě nějak jako daný no...

Aha, to je fakt zvláštní, to už myslím dneska ti noví vědí...

A tady na (jméno školy) mi teda nejvíc štve... nebo asi to není jenom na (jméno školy), ale dřív jsem to tak nevnímala, protože pořád to bylo tak nějak.. Taky jak jsem byla vždycky někde nová, tak taky to tak... Já jako nejsem ten, kdo by si to nechával pro sebe. Prostě víš, jak některý jako se nechtějí podělit o ty věci...

Jako když se ti něco povede, nebo nějaký pomůcky myslíš?

Zkušenosti anebo jako ty pomůcky, to je teda katastrofa no... (povzdech)

Pomůcky myslíš? Že je nechtějí mezi sebou sdílet nebo tak?

No jsou týpky, který to nechtěj vyloženě...

To mě přijde škoda, to já, i když na doučko jsem zas měla nějaký pracovní listy, tak jsem je někomu dala nebo tak, a to se normálně teda nedělá, jo?

No, no, no, to já právě taky jo, ze začátku jsem jako nevěděla. Teď už mám vytipovaný, s kterým se podělím, jo... Aie, když ten kolektiv prostě neznáš, tak každej to takhle nastavený nemá... A myslím si, že tohle je větší specifikum prvního stupně.

Jo, že si to tam tak víc jako slyší...

Že jako šušní si věci na svém místě, jak jsou zalezli v tý jedný třídě, ani se nechtějí o tom jako bavit...

Což je podle mě teda docela škoda, že když se něco povede, tak by bylo fajn...

No, no no jo, i když jsme tam k tomu docela vybízení, takový nějaký ty metodický sdružení (ztiší hlas)...

Neprobíhá to ve skutečnosti moc, jo?

No udělá se jedno v srpnu a potom...

Takže si pak každej jede svoje, ještě s těma dětma pořád jenom s těma stejnejma ve svý třídě...

Jako zase na druhou stranu teď je super třeba to, že tam máme ty psychology, ty speciální pedagogy a to to, to musím říct, že na to nás nikdo taky nepřipravoval a to беру jako že to je super jo... Kdyby se mělo začít i ta párová výuka, i když teď jsem mluvila s tou (jméno kolegyně), ta je z toho diva živa jako...

Ona moc jako párově neučí ve skutečnosti, no právě jo, takže ta už to suplování jede třetí rok a už toho má plné zuby. A, a jestli se něco nezmění, tak o ni přijdem...

To by bylo docela škoda, protože mě přijde hrozně fajn, i na ten přírod'ák, když jí vidím... Ale je to tak, osmáci ji mají mít na chemii, ale moc asi neučí, no. Ona toho ve skutečnosti moc sama nejede...

No já si myslím... Tak uvidíme... Ale víš, co jsem se třeba dozvěděla? Takže (jméno jiné kolegyně), která vlastně přišla po mateřský a ví vo tom prd, tak na ni nabonzovala, že neumí vést hodinu...

Ale umí, vždyť já tam jsem, to jsou tam jiný, který jako za mě teda... A kde se tam vzala u ní? Ona byla s ní na hodině?

No ona s ní má mít tu fyziku...

Aha, já vím jenom s kým má chemii...

Já si právě myslím, že ona se cítí jako ohrožená. To mi úplně jako drásá tohle, já...A jako...

A dyť to je škoda, ale to je jako víš co, já neznám třeba (jméno kolegyně), nebo já jí znám až teď, když se vrátila, nebo nevím, nikdy jsem tam nebyla s ní dřív, ale jako (jméno kolegyně) mě přijde úplně jako v pohodě, jak učí...

No já taky nevím, já bych za ní dala ruku do ohně, já jí tam vlastně jako doporučila...

Jo, vždyť jsem s ní s těma velkejma na přírod'áku třeba, a jako myslím si, že snaží se jim to dělat zajímavý, oni docela i reagují a to je fakt v pohodě, minule jim přesně vynesla tlakoměry a fonendoskopy, aby si všechno změřili.

A snaží se. A snaží se dělat jako zajímavý věci a tak. A já si to myslím taky no. A právě že ona mi to říkala potom, a ještě se to dozvěděla nějak jako pokoutně no, tak měla jako hospitaci. Ta dopadla dobře samozřejmě a takovýhle jako jo, víš, ale to mi jako štve, že jo...

No a potom taky nevím, co učitel a asistent...

Jo, že to není úplně jasně daný...

Protože to já samozřejmě se učím za pochodu, žádný asistentky tenkrát vůbec jako nebyly, že jo... No tak nevím, jestli, protože když se třeba zeptám tý (jméno mladší kolegyně) jestli mají jednání s rodičema, jak jednat s rodičema a to a vem si to, že ona je těsně po škole a lítá se mnou po školeních na šikamu a je tam z toho diva živa, což si myslím, že tohle už by mělo bejt prostě součástí toho vzdělávání a ne do prčic jestli to umí latinsky nebo ne...

A prostě mi tvrdí, že ne, že to tam nemaj. Já říkám, hele, to už jsme brečeli my, když jsme si mysleli, že to bude náročný a tenkrát jsem nedokázala domyslet, jak to bude náročný, že řešit, že právě řeším, že nemají zapláceno i že, že nejsou umytý jo že, že smrdí, a to jak to máš, tomu rodiči prostě říct, jako říkám to, to se s tímhletem vůbec nepočítalo... Řešit takovýhle věci jako...

Asi ne, taky jsme měli nějakýho takovýho jednoho spolužáka zvláštního, ale to byl přírodní úkaz jako na celém prvním stupni jeden, ale teď se vyskytují asi v každý třídě, co?

No, většinou to byli cikáni a stejně potom najednou za chvíli skončili někde v tý zvláštní škole...

No tenhle nebyl zrovna, ale... Hmm, takže teď, dokud nechtěj rodiče, tak jsou tady, že jo?

Jo, jako říkám vůbec... Jako že, že některý měli nemoderní...

To je úplně jedno, když jsou čistí v mezích svých možností... No a když jsi říkala jako spolupráce s asistentem, tak že nevíš jako čím můžeš pověřit tu asistentku, nebo co všechno bude dělat?

No prostě všechno no. Asi tak bych to jako vnímala..., ale tak to se asi jako to taky záleží na tom, co přijde z té poradny a případ od případu no...

Hele a nebo i... Jsme vůbec nebyly připravený na to, to je taky důležitý, že vlastně máme nějak makat na tom kolektivu...

Hmmm.

Jo, který se ti v průběhu těch teď už pěti let, my jsme je nejdříve měli jenom čtyři roky, nějak vyvíjí... Jo, přesně jak to říkala tuhle (jméno školitelky) na školení, že nejdřív jsem to JÁ, potom jsou to ONI a MY... No to vůbec, vůbec... My jsme sice...

Měli, my jsme sice měli nějakou vývojovou psychologii, ale jak si to máme jako promítnout do toho školního kolektivu to vůbec, no to vůbec... (rozhořčení a zvýšený hlas)

Což je špatně vid', že to se vůbec neřeší...

To si teda taky vůbec nevzpomínám, jo a teď zase budeme lítat po všech možných školení, aby se dobře cítili, jo abysme to tmelili jo, no nějaký takovýhle...

Aby se dobře cítili, to pozor, to s těma známkama teď vymysleli, že se možná nebude známkovat, aby neměli strach ze školy teď...

Víš, jako to, to jsou takový věci... To tam opravdu řešíš za pochodu a přitom jako když zase vezmu ty školení, dá se ta situace docela nasimulovat, tak proč? Proč se to jakoby nepromítá rovnou do toho studia? Proč se na tom mají mastit někde nějaký firmy?

Jo, to si taky myslím... Určitě by bylo fajn, aby už ty lidi...

Jo a to ještě musím říct, že ta (jméno školy) hodně na tom maká, to naopak mně jako se líbí já, teda třeba jsem začala na škole, kde se nedalo, tam prostě udělali jednu třídu první, protože měli někde měli dvě někde jednu, no tak když měli dvě, tak to se snažili... Nějak to, ale všechny ty vlastně ty děti byly... napřed, ty se znaly ze školky. Já jsem je vůbec neznala, jo, ty už spolu chodily do školky. No a teď si vem, teď nafasuješ takovejhle kolektiv... A co s ním? No ten už je vlastně hotovej, tam už něco jako jede...

Jako všechny byly, že už se znaly?

Jo! Asi jedna nebo dvě holky že možná jezdily do školky do (jméno obce), ale spádově v těch (jméno jiné obce)...

A ta školka byla v budově té školy... takže všichni znali i to prostředí, takže jedinej novej tvor jsem tam byla tenkrát já (smích). Jo, jakože chodili jakoby do té samý jídelny, jo, oni měli trošku jako oddělený, to to ale nebylo tam pro ně nic jako... dobře no, nechodili asi do tělocvičny, to už si nevzpomínám jako jo, ale že určitě obědvali v té jídelně, protože nejdřív se najedla školka, potom jsme chodili my škola, no znali všechny, už prostě znali kuchařky, znali ty učitelky z té školky... S nima jsem teda jako mluvila, no a ještě to bylo malé město, tak všichni mezi všema se znali a všichni byli se všema příbuzní... To jsem tenkrát nafasovala takovou dobrou radu (smích) - dávej si pozor, protože tady nevíš, kdo je s kým příbuznej...

Co, kde řekneš, což může a nemusí bejt dobře, když se všichni znáte...

No a je pravda, že ředitel věděl věci o mně tak rychle...

Ještě předem, než se staly?

A to nebyly mobily. (smích) Jo...

Jako že jsem je potrestala, že chodili celou hodinu... místo tělocviku jsme chodili, protože se učili, jak chodit potichu po chodbě, tak jsem za to dostala přes prstíčky, ty ty ty to se nesmí a takový...

To se nesmí?

To se nesmělo to, no prostě je tam mám dovést a nazdar a cvičit, no teď už to jako jo, já jsem je to chtěla naučit, no...

To se nesmí? Ale vracejí se i tady, pořád potkávám nějaký, že to zkoušej víckrát, než se to povede...

Tak tenkrát, tenkrát mě v tom nepodpořili, prostě když se má, když je to tělocvik, tak se má cvičit...

Ať se děje, co se děje. Aha.

Jo, takže tak... Potom vím, že mě hrozně štvalo, než jsem měla děti, že mi pořád říkali, počkejte, až budete mít svoje děti...

Jo, že ti vždycky dávali jakoby najevo, že nemůžeš mít tu zkušenost, dokud nemáš svoje...

To vím, že to jsem jako těžko snášela, proto jsem asi huř jako... Ale pořád, když si vezmu, jaký jsem řešila jako problémy tenkrát tak, tak to bylo oproti... Ještěže teď děti mám, že mi tohleto nemůžou jako říkat, nevím, jestli pořád se tahle formule...

Ale to tak asi je, to já když jsem byla v tom nízkoprahu v (název), tak oni pak mě víc vzali, až když jsem měla aspoň tu jednu jakože...

Ale vzpomínám si na to, že že to byla taková vohraná formule některých těch rodičů, jo...

Hm, jakože se tvářili co ta vo tom může vědět...

No potom se mě snažili tak, jak viděli mladou holku, tak tam byli jedny rodiče... Ty se mě snažili vydírat jako - vy, když mu dáte tu trojku na vysvědčení, nepojede na tábor a takovýhle jako jo, to a zase jsem to jako huř snášela...

Jo a ještě jedna změna s tím vývojem je... Dřív jsem musela strašně přemlouvat do tý poradny, strašně, to jako jo a teď už pomalu si o to říkají...

Jako ti rodiče?

To je plno záminek, aby měli papír, aby nemuseli... A oni si to pořád jako ta společnost vysvětluje tak, že on za to vlastně jako nemůže. Takže my s tím nebudeme nic dělat. Má na to papír jako jo, málokdo to vezme. No, není to povědomí o tom, tak jako že se musí makat...

Možná, kdyby víc přitlačili doma, že se obejdou bez papírů, jo... To asi jo.

No to se taky jako hodně hodně změnilo.

Hm, to je asi všeobecně jev, že teď rodiče víc umetají ty cestičky...

No a je něco vlastně třeba lepšího, jakoby, že sis myslela, že to bude horší a ve skutečnosti to tak hrozný není? Protože tohle byly samý takový spíš...

Negativa, co?

Ale ne, to nevadí, tak člověka jako první napadnou, že jo, to je jasný.

Hele jako asi jsem... (hledá slova)

Nebo co sis myslela, že bude složitější, a třeba ve skutečnosti to je v pohodě...

Jako mě přijde ta práce celkově, jako že nic jinýho bych stejně fakt jako dělat nechtěla, jo...

Ne? Ani teď, kdyby ses rozhodovala s tím, co už všechno víš, tak by sis nevybrala nic jinýho?

Ne, ne, ne, přijde mi že, že ne, že fakt jako. ..Pořád to má pro mě smysl jako, i když třeba nenaučím to všechny jako jo... Že mě to furt jako s těma dětma baví, jako jo. Jo asi jsem si nikdy nemyslela, že se s nima tak nachechtám...

Tak to je zase hezký ale, tak to je dobrý...

Jo, jakože že prostě furt a že že mě budou furt něčim jako překvapovat, ať už v tom hezkým tak v tom horším jako jo že, že se pořád od nich člověk jako má, jako co, co učit to a to i jako od svejch dětí. A, no to jsem nečekala, jako jsem si myslela, že s věkem prostě už budu vědět všechno, no asi jako (smích). Jo, takže to je na tom super, že furt se tam jako nachechtám... Jo jakože, že mě prostě rozesmějou a to, to je, to je dobrý, no jako a nebo samozřejmě ty, co se o ně staraj, takže...

...jsou vlastně strašně šikovný ty děti jo, když jsou pěkně vedený, tak takže umí jo, a to mě to mě jako na tom baví, že ještě dělají jako něco navíc, že prostě zahrajou na tu kytaru a že prostě složí tu kostku a že cvičí... A takový tohleto, to to mě hrozně jako vždycky těší a vždycky si říkám, no, není to tak hrozný s tou společností jako jo... No potom jako musím říct, že jsem nikdy nečekala, nebo ne, nevěděla jsem to a zatím se mi to potvrzuje, že děti jsou... Nebyly by na sebe, oni jsou na sebe i zlý samozřejmě, pokud to ale, že se umí i jako vcítit a jako že vlastně je pokrívujeme, my dospělí...nebo mi nikdy nedošlo, jakej vliv na toho človíčka vlastně můžeš mít...

Já myslím, že docela zásadní.

Zásadní, právě jako jo... Ať jako rodič, tak i jako učitel, jo, to teda to jsem taky nedomyslela úplně až tak, a nebo jenom taková nějaká dobře míněná rada, jak se to může prostě úplně otočit. A může z toho vylézt úplně něco... Jo takže to...

No jasně, když si to přeberou jinak a moc vážně...hmmm

Takže jako co, co bude lepší...

No a zas ten vliv bude podle mě čím dál tím menší... Možná teď jak stárnou ne, jako u těch starších, protože ty největší šance jsou od tý první asi, ne?

Jo to určitě, určitě, to samozřejmě. No, no a to asi zažíváme opravdu jenom my, ta první, druhá (třída) jo, jak ona říkala (lektorka na školení)...No a v osmičce, to už prostě... To už je jinej živočišnej druh (smích).

Ale je to tak, jo no... Jak se tam teď vyskytuju.

No ty to máš teď jako porovnání, jo, já jako trošku žiju si v takový svý bublině, jo...

Ale já jsem si ji vybrala, jako jo... A pořád, pořád jsem přesvědčená o tom, že jsem si vybrala dobře, že tahle věková skupina mi fakt jako vyhovuje, asi bych nechtěla fakt bejt úplně u těch malých, ty mě baví jenom chvilku. Jo, jako je to roztomilý jako poňnat si je, ale...

Potom se dají vrátit.

No a potom ty velký už jako...

Ty už poňuňávat ne, no...

Já jak jsem taková přímá, neumím to, nemám ráda ty omáčky, tak mi to taky jako nesedí, to tam fakt musíš jako hodně...

Volit a to... takže tam bych asi narážela taky jako jo. Takže to jsem si vybrala určitě dobře. To mě utvrzuje v tom, jako že tu věkovou...

No, měla jsem fakt takový představy jako že... všichni prostě budou nadšení ze všeho, co já budu dělat jo a jako jo víš, že že prostě jako ocení tu moji snahu...

No některý aspoň jsou možná, ne?

No jo ale... No tak, někdy z toho je člověk takovej, ale tak to jsem vystřízlivěla docela rychle, jako že ne všechno, co, co vymyslíš, jako zafunguje... Jo, ale tak to nám jako i říkali...

No to tak ale někdy je, to já vidím i na tom kroužku, někdy se na to chystáš dlouho a nic...

To nám teda říkali, právě říkali, že to, že musíte být připravený na to, že to musíte zkoušet různými cestami a metodami a to, to jako jo, potom mi teda trošku mrzí, ale to je můj problém, že neumím odfiltrovat od některých věcí, víš, že je řeším i večer, když si lehnu...

To chápu, to já taky ne, to já mám taky...

Večer, když si lehnu a takový, ale já si myslím, že bych to měla ve všech pracích, že to není jenom případ toho, že dělám učitelku, že to...pokud bych dělala s lidma si myslím, že bych to měla všude jo, takže to to je takovej jako můj problém...

To já mám dost podobně, ať jsem byla v cestovce, nízkoprahu, někde, tak jsem to pak taky dořešovala vždycky ráno, večer, všude v hlavě všechno, to, to tak je...

No, no, i když si člověk říká, jako nemůžeš to ovlivnit, a to jo, no nevím...

Bylo by to fajn, se to někdy asi naučit, ale to já taky neumím...

Hm...Ono, i když jsem třeba v tý (jiná země) prodávala, a když mi tam vynadali nebo prostě to, tak taky jsem, no prostě jak děláš s lidma jo, říkám, ty úmysly jsou jako dobrý nebo jdeš tam s tím, že prostě to chceš dělat dobře... No tak, to jako to (odmlčí se)

Potom teda si myslím, že je velkej problém teď taková ta nejednotnost...To na to se upozorňovalo, to už nám říkali, že bude problém, jak si každá ta škola to může udělat jinak a že to dítě se může přestěhovat a najednou zjistí, že tohleto nedělali, nebo to a nebo teďkon i takový to jako – tak je to nebudeme učit a nebudeme to nikde říkat... No a když ty přijímačky na ten víceletej gympl neudělaj jo, tak jako no... A vždyť my vlastně nechceme, aby odcházeli, víš a takový, tak to mi jako mrzí...

To mi jako fakt mrzí, to jako já neschvaluju...

Tak to mi pak řekneš, co jste se nestihli naučit na přijímačky...

Ne já to řeknu rovnou na začátku já jsem jako připravená říct, že prostě pětka český jazyk asi holt buď sami anebo prostě nějaký doučování, protože... Já jsem to říkala, i když to nebylo vosekaný, to učivo, protože se to nedalo stihnout...

No já už jsem se tuhle divila, že se pořád jen opakuje a zatím se ve čtvrtý neučí nic nového...

Ono to opravdu ale je naplánovaný až na druhý pololetí, to první je jen opakování, proto jsem, proto jsem potom lobbovala za ty čtvrtáky, pátáky, co vlezli na ten gympl, protože

jí říkám, uvědomte si, že oni se učili ve škole vyjmenovaný slova a potom ten zbytek jeli on-line...Protože, dyť to vim..

Já vim, to opakujou pořád i osmáci dokola...

Já taky online jako úplně nemusím, kdybych se měla rozhodovat. I to, doteďka, když se něco učíme online, tak ti to nedá tolik. Nebo mě aspoň.

No a teď ona se divila, že nepíšíou čárky ve větách, jako jo, jsem si říkala, ty jo, jako... Čtenářský deník, jakým je to napsaný jazykem? Vždyť vůbec neměli čtení... (rozhořčení) Teď mi volala (jméno matky bývalého žáka), že mají (jméno kolegyně) a že tam moc není, jestli je nemocná, nebo co ... Já jsem říkala, no má malý děti, já to nesleduji, jestli je na školení nebo nebyla...

Ona byla asi na těch školeních, myslím, teď o šikaně, jak bylo...

Byla s náma...Jo a ona říkala hele, moje děti vůbec neumi psát slohy... Já jsem říkala, no dyť, oni se skoro nepsaly. Oni, já si nepamatuju, že by můj kluk psal sloh. A přitom to by se zrovna... jenže oni honem honili aspoň ten pravopis, že jo... No jo, to je. No, i když teď ti můžu říct, že jsem dala zážitek z prázdnin, že jo nejnáz se píše o něčem, co, co prožiješ, vid'...

Hm...

No a když si počteš, že největší zážitek je to, že tam přišly dvě tety, který byly opilý, no tak jako na Silvestra, tak nevím, jestli fakt chce bejt ta (jméno žákyně) zajímavá, nebo jestli nic jinýho neví... Jestli už fakt neví, co by... Jo že, že tam vykřikovaly a tak...

To píše jako zážitek z prázdnin, aha...

Tak to si trošku si říkám, ty jo, no jsem zvědavá, co si počtu... tenkrát zase před těmi Vánoci jste dostali takový, jako to mohli napsat vánoční příběh nebo pohádku, nebo to nevím, (jméno mého syna) co psal... Připomeň mi do toho přáníčka to skládal...

Jo, já už vím, no psal, že hrajeme různé hry a dodržujeme zvyky a tak...

Jo tak on psal, co děláte, někdo něco jako fakt vymyslel, někdo psal, jako co se mu na těch Vánocích líbí, že se na to těší... Někdo psal, že děkuje za to, co ty rodiče pro něj dělají...

(Jméno žáka)? (jméno žáka) že táta vlez do pokoje a prej mu dal Ježíšek facana... Zážitek, takže jako přeje tátovi, aby zase nedostal facana vod Ježíška...

No to se potom dozvíš asi jako věci.

To, to jsem říkala, ty vole, jo, já to nechci nějak jako omezovat, jo, já fakt jako jenom chci, aby psali souvislý věty a zase říkám, já sama vod sebe vím, jak mi to dělalo problém, někdo tu fantazii má, ale někdo...takže jsem je neomezovala, ale aby jako ty rodiče od nich jako něco dostali...

No já už vim, ale to bylo docela hezký...

Já jsem potom jenom zkoukla, aby to nebylo úplně pravopisně nějak jako vo ničem...Trošku jsme to jako učesali, ale fakt minimálně jsem do toho tentokrát zasahovala...

Jo no a teď jsem si říkala, zase je třeba něco napsat, takže vyber si něco, co jako... Ještě jsem je inspirovala tím, že já jsem šla na rozhlednu, jakože výlet nebo prostě říkám jste dostali nějaký pěkný dárek a nebo někdo to měl, jo to píše teďkon, že byl dodatečný, že tam měl ten koš a tohleto jo... Tak někdo mívá jako bojovku a takový, že jo? Že musí ještě

někam dojít, protože to je velký a pod ten stromeček se to nevejde, jo. No a ta (jméno žákyně)...

Jako já nevím, jestli bych jako chtěla, aby to tady děti moje někde jako psaly a vykládaly, jako ale přijde mi, že některý vůbec neví, co je vhodný jako... a vůbec neznají tu míru, co je vhodný někde jako ventilovat..

No to bys koukala, co já se teď dozvídám ve škole od osmáků.

Máš tam nějaký podbody?

Ale asi ne, já jsem měla jenom záchytný pro ty, co by nepovídali, ale ty docela povídáš, to bylo jako s dětma, co s rodičema, jaká je spolupráce s vedením třeba...

Hele já jsem měla vždycky na vedení štěstí, opravdu...

Což je super. Já jsem taky spokojená.

Jako nejmíň mi vyhovovala paní ředitelka na jedný tý pražský škole, ale ona měla pod sebou jako velmi šikovnou zástupkyni, která byla jako hodně... to ta, ta mi přišla ta pražská paní ředitelka, že se nimrala v blbostech. Jo že, že jako... to byly nekonečný rady, takový jako o ničem, že to to byla taková sídlištní škola, no. Určitě by se to dalo asi jako, to to vím, že tenkrát jako, ale jinak jako jsem vždycky měla fakt zastání i jo že a musím říct, že i mi přišlo, že to nebyl jenom můj dojem, no někdo chrchlal víc, někdo miň jako jo, ale že vesměs ty, ty kolektivy, kde jsem se pohybovala tak docela jako souzněly s tím s tím vedením zase prostě. A tady jsem taky spokojená.

A tady jsi vlastně deset let?

No, deset, no.

No, takže to, to fakt jako to jsem měla opravdu štěstí.

Což je super, to je moc dobře.

Ještě něco?

Myslím, že ani ne, když tě něco napadne, tak mi řekneš, nebo já se ještě doptám, když budu potřebovat...

Ale fakt nejvíc mě jako takovej ten střet, jestli je to prostě naučím, taky ty pomůcky... a bude to ještě horší s těma prachama. Ale přijde mi, že některý ty rodiče se na to vymlouvaj, že nemaj, neumí hospodařit, jo ne, neumí prostě. Nebo se hrabou z něčeho z minulosti, za co to dítě jako nemůže. A ne, nepřijde mi, že je tam to dítě na prvním místě. Já bych vždycky nejdřív obstarala ty děti...

Ale můžou mít jinak ty priority, no to já si pamatuju, i když my jsme byli malý, tak taky jsme neměli úplně na rozdávání a prostě první byla škola, i kdyby nebylo já nevím na co, tak do školy to muselo bejt v pořádku a tamto holt počká, nebo něco, ale škola byla hlavní, aby to tam bylo v pohodě. No ale asi to mají některý nastavený jinak, no...

No přesně, my taky jsme neměli vždycky, ale na školu to mamka měla tak nějak...

Prostě taky jsme neměli úplně všechno vždycky, ale aby do školy to bylo v pohodě, to jo.

Naše mamka to taky měla tak nějak připravený v hlavě a určitě si na to strádala dopředu a tak jako jo, jo že taky taky byly období, kdy to bylo náročnější...

No jasné, ale aby nebylo něco potřebného pořízeného do školy, tak to jako neexistovalo. No ale některý to mají holt asi úplně jinak. No tak co, tak ti to někdo půjčí no.

No, ježíšmarjá, aby se náhodou nepo... učitelka...

No ale jak si tam ty děti potom připadají, když nikdy nic nemají, to asi neřeší.

No přesně, no to je to hrozný a jako furt můžeme mít tady nějaký školení na to neupozorňuj a já jsem to říkala už v té třídě předtím, že takhle na sebe strašně upozorňujou. To teď to mám jednoduchý, že tam vlastně jsou...Průser je (jméno žákyně) a (jméno žáka), jo tak ty dva, to tak nějak zašušníš... a už jsem, už mám zásoby, třeba jo...kdo nemáte tuš?...Na... No ale když jsem neměla z čeho brát, no tak to bylo – tak, tak sednete si do dvojic a půjčís vid', jako jo...

No jenže jim se pokaždý taky asi půjčovat nechce, vid'?

No a to už na to upozorňuješ. Tohle, když uděláš...Takhle mi přijde, tak je to snazší jako jo, jenže já jsem prostě už taky byla vyléčená z toho, že já to furt pořizovat nebudu. Jo ona mi (matka žáka v bývalé třídě) napařizovala, ale ono se to někam, no to skončilo v černý díře... Ono se to rozešlo prostě a nebylo jo, protože jich bylo tolik jo, v té minulé třídě, tam jich bylo tolik... Jo vždyť tam, já už jsem nevěděla... Nevím, jak jsou na tom teď s tím zapomináním, ale tam jich bylo tolik, že... To, to nešlo jo a taková (jméno žákyně) jako, nemyslím si, když oba dělali, že by na tohleto neměli...

Hmm, to tím nebude no, to spíš asi nebude podstatný pro ně.

A ta neustále neměla... Ta měla dvoupatrový penál a on byl prázdný jako jo. Zas no já, takže fakt to jsem na tohle vůbec dřív nenarážela. Jako pastelky, nebo to, že by neměly, jako to, to vůbec, ze začátku to byla výjimečnost, ale je to spíš jako že zrovna v tu chvíli...

Se to zlomilo třeba, no jasně no.

Jo, přesně tak jsem měla krabičku, vím, že tenkrát byl z toho zástupce úplně hotovej, to jsem měla ještě po sobě, nějak že si tam mohli dojít a jemu vadilo, že courají...

Tak teď, to ať se jde podívat teď, to já jsem byla v šoku ze začátku taky – ten jde smrkat, ten se jde umýt...

No oni si klidně courají během vyučování bez ptaní a já říkám - no kdyby se mě ptali, tak jako to zdržuje ne, tak, jako když potřebuje. No ten z toho byl tenkrát div živej, jo...Jenže to byla ještě malá škola, tak on byl jeden zástupce a on byl z druhého stupně - tělocvik, zeměák, něco jako náš (jméno zástupce ředitele). Nebyl asi tak úplně jako takovej salámista, to ne.... Ale tak něco mi taky musel říct, taky, že jo, nověj učitelce...

No jasně...

Tenkrát tam byl taky jeden, že to měl těžký... Dojíždění, družina to taky to asi nebyla sranda, ale nikdy nemůžu říct, že by něco neměl. Nebo že by nechodil na obědy.

No právě - hodně lidí to nemá jednoduchý, ale...

Obědy jako že ne, no to vůbec, to neexistovalo, ale já ti říkám, i to bylo o tom jako no co, co by tomu lidi řekli...

To neexistovalo, ani za nás...

Tak na jednu stranu to bylo dobrý, že si všichni viděli do talíře...

Co by tomu lidi řekli, ale to se teď úplně neřeší až tak.

Ne teď jako, co je jako komu do toho...

Což je na jednu stranu jako pravda a dobře, ale možná někomu by to pomohlo, kdyby ty jeho rodiče to řešili. No co by tomu lidi řekli?

No právě, v některých situacích určitě. Vlastně už jsou to generace, oni ty rodiče už jsou polistopadový že jo?

Právě, že už i ty rodiče vyrostli v něčem jiném.

No to ještě asi zažiju trošku... Jo to, i když já si myslím, že teď ta krize, jo, my jsme taky furt neměli celý rok, prostě banány, pomeranče a to... Jo, no tak jako je taky nebudu mít, no...

...

(pokračování již o vlastních dětech a finančních nárocích)

Příloha II: Přepis rozhovoru – Lída

...

Nechci Tě nijak ovlivňovat - zatím, v zásadě jde o to, co je lepší, co je horší, prostě co je jiný, než jak sis to představovala, když jsi někdy ve škole studovala na paní učitelku, co je na té skutečnosti teď jinak?

No tak, já jsem vlastně šla studovat učitelství, ne kvůli tomu, že bych chtěla učit, ale protože mě prostě bavila literatura a krásně se mi k tomu doplnil i ten dějepis, že když jsou třeba díla Boženy Němcové, tak mě zajímalo, v jaký době ty postavy byly, ta spisovatelka proč to napsala takhle... Takže mě to přišlo, že to nádherně k sobě pasuje...

To je dobrá kombinace.

Super dobrá kombinace, no takže mě to bavilo, jako že že to, ten předmět toho, co se učim mě bavilo, ale nikdy jsem nechtěla učit...

Nee?

Ne, protože jsem si nechtěla stoupnout před tu třídu a nutit je dělat něco nudného, co nechtěj, co je nezajímá a prostě votravuju je tím, takže proto jsem to nechtěla. No ale našla jsem se v knihovně, jsem dělala jsem v tý městský, v tom dětském oddělení... A tam jsme dělali besedy pro děti a mně přišlo, tam jsem jako poznala, že ty děti nemusí bejt jako zpruzený, když je chci něco nového naučit, nebo nějakou dovednost, nebo tak. Takže tam jsem jako si přišla na to, že no, jednak že ty knížky furt je to, co mě nejvíc baví a jednak že se to dá dělat i nějak zábavněji, abych je neunudila k smrti. No a pak mě tam, tam jsem byla za mateřskou, takže mě přetáhli do družiny, protože pořád jsem nechtěla učit...

Ale pedák máš vystudovanej normálně, ne?

To mám, normálně pro střední školy mám, no...

Ale vůbec jsi neuvažovala o tom, že bys šla učit? To je zajímavý, ale má to tak dost lidí...

Mě fakt jenom bavily ty předměty, prostě moc... (smích) No a takže tady v té družině, no jenže tam jsem zjistila, že nemám vůbec žádnou autoritu. To mě utvrdilo v tom, že já učit nemůžu prostě, protože by mě roznesly na kopytech prostě ty děti... No a ale paradoxně, teda na té družině jsem si to natrénovala, jak aspoň trošku uměle si tu autoritu, kterou přirozenou prostě nemám, si jakoby nějak vybudovat. No a pak vlastně po mateřský už jak jsem měla doma (jméno dcery) malou, tak už mě vysávalo zase bejt s malýma dětma, domů a zase malý dítě. Takže jsem zjistila, že že mě víc baví ty starší, s kterýma se můžu jako dohodnout. No, takže jsem u toho začla ten dějepis a furt jsem to hnala do toho, aby to bylo jako hravě, abych je jako nemudila... Nechtěla jsem žádný encyklopedický znalosti, bylo to taková poloviční družina, až moc...

Družina pro velký, no.

Že si tam dělali kance z modelíny, a tak.

No, vždyť tak to má být, ne?

No a tak jsem jako postupně zjišťovala, že to jde jako udělat i tak. Totiž moji hlavní jakoby obavou, proč jsem to nechtěla dělat, je, abych ty děti nějak jako nezranila, nebo nepoznámala na celý život, protože jsem měla pár pedagogů, který byli fakt hmsný,

nefěr a vim, že hodně uměli těm dětem jakoby ublížit, mě teda konkrétně ne, protože jsem byla taková ta pilná studentka...

To i já.

Věděla jsem, že jako umí sejmout no, a takže kvůli tomu furt jsem to jako nechtěla dělat naplno, no jenomže pak mě tak znechutila ta družina, protože už jsem neměla ty maličky prvňáčky, ale už jsem měla třetáky, čtvrtáky...

Mně přijde družina složitější než jako učit, no oni, protože oni jsou zvyklí po tom vyučování víš, že vypnou a už úplně dělají někdy co chtějí.. nebo povídej, no aspoň to je můj dojem.

No právě, přesně. S těma staršíma jo, ale ta 1., 2. třída, to jsem úplně jako vnímala, že jsem tam ta druhá maminka jejich.

Hm, oni to tak asi maj.

Právě a to mě ještě utvrzovalo v tom, že ta paní učitelka je ta, co po nich něco chce a oni pak za tou druhou maminkou, za mnou přišli do té družiny a všechno mi to říkali...A už chtěli... Jako zároveň tam měli to bezpečí a zároveň věděli, že teď si budeme hrát, teď půjdem ven a teď už je to dobrý, takže tohle mě bavilo. Jenže po tý mateřský řekli, že budu mít furt nemocnou (jméno dcery), takže mi nemůžou dát prvňáčky, takže mi dali třetí, čtvrtou. Ještě mi dali ty, co jsou teďkon ve třídě (jméno kolegyně), takovou tu elitu (sarkastické pousmání) No a to je, to mě to jako utvrdilo v tom, že že to nechci, že jsem jako hlídačka, která na ně jenom křičí a že to nemá jako žádný efekt, no... No, takže jsem chtěla být ta češtinářka, hele, najednou to tam přecvaklo, že jsem zjistila, že to teda možná jde udělat jinak a že to jde dělat možná nějak jako spravedlivě nebo nevim... No, takže jsem si k tomu ještě jakoby studovala různé nějaké, já nevim...

Hm, to je dobrý :-)

Já nevim takový ty psychoterapeutický, abych právě nezraňovala nebo na co si dávat pozor při té komunikaci s žákama, to mě vlastně baví pořád. A no, snažím se nějaký ty nové metody aktivizační, aby to nebyla jenom frontální výuka a přijde mi, že jako vždycky to nebude bavit všechny.

Tak to asi nikdy.

Ale aspoň pár dětí se chytne a to mi přijde, že to dává smysl potom.

No a je něco úplně jako jiného, co sis představovala, jaký to pak bude? Až teda začneš učit?

No, zjistila jsem, že tu autoritu si nakonec umím nějak jako v mezích udržet, jako asi to nebude... nikdy paní (zdánlivě přísná kolegyně) nebudu, ale to já ani nechci, no.

No ono to někdy není o autoritě, ale o strachu, že jo. A to je něco jinýho fakt, no.

No, přesně a to já ten strach šířit právě nechci, no.

To si myslím, že nehrozí, ne?

No, takže asi tohleto že mě to překvapilo s tou autoritou, že to jako jde, přitom to byla jakoby moje největší obava z toho učitelství. A no pak mě překvapilo asi, ta celá škála těch nových metod, o kterých nám na pedáku vůbec neřikali...

Ne??

Ne, na Karlovce vůbec, prostě tam se jela opravdu jenom ta teorie toho...

Jako jenom co se týče češtiny nebo obecně jako myslíš všechno?

Dějepis, no vůbec, tam už vůbec. Na češtině jsme možná měli aspoň já nevím (jméno pedagoga), ale to taky, to teda byl... Učitel, jsem si říkala, všichni ho velebí, ale jako mně tekla krev z nosu, když jsem měla jít do jeho hodiny.

Hm, tak to zas je blbý.

No takže, jo, takže teda jako mě překvapilo, že to jde jako hodně aktivně to vyučování udělat, což mi na pedáku nikdo jakoby neřekl, neotevřel mi tohleto okýnko.

Tak to je docela škoda, si myslím, že to je to hlavní, co by tam dělat měli.

To si taky myslím, ale (jméno ještě studující kolegyně), tak podle mě jezdí do Buděj a tam je to jinak. Ta fakt už je nabašená těma metodama.

Tak to je dobře, že aspoň někde už teď to tak funguje, tak to je fajn.

Jo, takže já to, musela jezdit na x školení, aby člověk dělal nějakou sbírku metod a ona už s tím jde rovnou z fakulty.

No právě, ale co se teda jako dělá vlastně v té škole?

Teorie, jenom prostě to, co už my jsme uměli, abysme udělali přijímačky, tak to oni tam s náma do větší hloubky dělají, ale to ty těm dětem stejně nebudeš říkat, že jo.

No to já jsem si ale představovala, že ne, že právě tady o tom by to mělo být.

Hm a není... Nebo teda to, teď možná už jo, ale nebylo.

Nebo tedy kdys tam studovala?

Počkej teď je mi 42, ve 26 jsem to dostudovala, takže 16 let dozadu.

No, to zas taky není tolik, furt je to už jako po listopadu, po revoluci, že by mohli trochu vidět, se snažit...

A jo, ještě mě překvapilo, že to je, že sice jsme měli pedagogiku, psychologii, ale opět teoreticky strašně. A že teď zpětně mi přijde, že nějaký jako kurz terapie nebo něčeho takového psychologie, že by se jako hodil víc, že kolikrát jako nevíme vůbec. Jak na ty zlobivý žáky nebo naopak jak podpořit ty, co maj malý sebevědomí, tohle kdyby nás tam třeba učili...

No to mi přijde skoro hlavnější než jako to učivo. To si ten, kdo chce, najde v knihovně nebo na počítači, nebo někde, ale tady to fungování dohromady je skoro zásadnější.

Přesně, no to si přesně taky myslím.

Tak to je škoda, že na to se tam nepřipravuje, nebo nepřipravovalo... Hele a třeba s rodičema nějaký jednání, myslelas, že bude takový, jak je, nebo je to horší, nebo je to lepší, nebo jak?

Já mám asi fakt jako výjimečnou třídu v tom, že tady jsou fakt polovina prvňáčci (přeneseně – ve skutečnosti má osmáky) a ty, co nejsou prvňáčci, tak jsou v peřínkách. Takže i ty rodiče jsou takoví... Nevím, jsou jakoby příjemný, v pohodě, nikdy jako nenastal žádný problém, až teď s tím... Teda to byl můj první rozhovor, teda jako s nepříjemným rodičem.

Tak to je docela dobrý, zase...

To jo, to jo, a tak vlastně já tu češtinu učim teďkon čtvrtým rokem, no. Takže no, a na dějepis nikdo nikdy nepřišel a to jsem měla vždycky jenom jednu třídu.

Tak možná to neberou za úplně hlavní předmět, tak to je dobrý...

Takže no a to nás vlastně na těch seminářích taky učili až teď, ale ne na fakultě, ale to, co jsem si vlastně prošla sama ty kurzy, tak jak mluvit s nepříjemným rodičem...

Jo? Aspoň to se tedy řešilo? A ve škole fakt ne?

No, ale ne na fakultě, ale vyložene na kurzu, na kterej jsem já šla, na fakultě ne vůbec...

A v tý škole ne, fakt? Tam jak to se nepočítá s tím, že může přijít nepříjemnej, nebo i kdyby příjemnej rodič a něco řešit nebo tak, jo?

No a přitom je to tak jako jasnej návodnej postup, kterej mi na tom kurzu jakoby předali... Kam ho posadit, co mu říct, když jde do toho útoku... Prostě není to nic složitěho, ale na fakultě jsem to neslyšela...

To je škoda, to je blbý, to je podle mě ne úplně dobře, no...

Ale já myslím, že tím je specifická ta Karlovka, že jo...

Fakt? Jakože jinde se to děje? Tak aspoň že tak. No a přitom by se řeklo, každej jo Karlovka, že to zní dobře...

Jenže tam jsou ty vědci, tam jsou ty odborníci na ty obory...

Ale tak i oni museli chodit do školy, někdy kdysi,...

Kdysi, asi (smích) No a na vejšce se přednáší, že jo, tam je to frontálka pořád, že jo...

No jak kdo, někdo je taky víc v pohodě, na někoho se těšíme i my víc už...

Fakt? Tak to já zažila jenom frontál...

No, není každý jako ten jeden čtenář... S někým se fakt těšíš...

Hele a třeba jako s nějakýma kolegama a tak spolupráce, to je v pohodě? Já nechci jmenovitě nebo tak, ale jestli je to v pohodě nebo jiný než sis myslela?

Jako myslíš v rámci školy?

No ve škole, jestli sis třeba myslela, že to takhle nějak bude fungovat, nebo jestli s někým je nějakej zásadní problém, já nechci jména, ale tak obecně, víš? (smích)

Vím, vim, jo, vlastně i jak jsem chodila na teďkon na to čtenářství, tak tam je vlastně předpoklad, že to budu šířit po tý škole a že vlastně s těma oborářema, to je vlastně čtenářství v odborných předmětech... Takže když jsem třeba šla za dějepisářema, říkala jsem, hele, mám tenhle text, takhle se s ním pracuje, tady je hotová lekce, když chceš použít... Tak řeknou děkuju, ale nepoužijou, jo, protože mají prostě nějaký svůj styl výuky... Tak to je třeba ten dějepis, no... A v češtině (odmlčí se) tam jsem si myslela jako že, že by to mohlo fungovat, ale zatím nejvíc, kdo mi sednul zrovna ta mladoučká (jméno kolegyně), která teď to dostudovává... A je jakoby jednak sama je nabitá...

Počkej, ona bude mít i češtinu kromě výtvarky, jo? Takže asi místo (jméno kolegyně) možná výhledově, ne, tak se s tím asi počítá, jestli tomu rozumím...

Ale (jméno kolegyně) pryč nechce jít, jo, takže... Tak, takže s tou, protože ona tady byla na praxi, tak si chtěla zkusit párovou hodinu, to jsme si opravdu sedly a plánovaly jsme tu hodinu a to prostě plynulo a za čtvrt hodiny jsme měly pro devátáky podle mě krásnou hodinu, která fungovala, a potom jsme si ještě zpětně řekly, co bysme příště ještě vylepšily a bylo to, že to, že ten člověk osobnostně mi sednul a ještě mi přišlo, že hrozně máme podobnej ten styl, jak chceme tu výuku vést. Takže kdyby tady byla, tak si dovedu představit, že s ní budu jenom párovky a strávím klidně odpoledne v kabinetě, abysme si

naplánovaly celej tejděn a pak jsme si to společně učily, nemám problém..Ale pak je tady, jakoby jsou tady ty zkušenější češtinářky, která jedna jako vyloženě jenom jako vychytá, co by od koho nasosala, ale zpětně nic nedá...

Hm, to je takový blbý, když to nefunguje na obě strany, tomu rozumím...

A ta druhá, ta už je jakoby, ta by mohla sama bejt lektorka, takže tam asi já mám nějakou možná problém, že se jako stydím, abych se neztrapnila, že co jsem to jako vymyslela nebo tak, no... Takže tam taky ne... a pak jsou tady vlastně dvě češtinářky, které vlastně začínají teď učit asi druhým rokem, jestli učí (kolegyně) s (kolegyní) češtinu nebo tak nějak...

Já nevím, možná dýl, ale to je jedno...

No tak tam zrovna s tou (jméno kolegyně) taky jako mám párovku, taky jako se snažíme, ale ta jak nemá ještě jakoby nějaké ty metody v záloze, tak tam mi to třeba nevadí, že to je jednostranný, protože vím, že ona prostě ty metody nemá v tom zásobníku.

Jo, ale tak ta mně přijde, že kdyby měla, že se rozdělí, zrovna je můj dojem...Že až bude mít, tak nebude mít problém se rozdělit, třeba...

Jo, přesně, přesně, to si myslím..

Takovej pocit z ním mám já...

Takže ta mi osobnostně sedí i ráda s ní tu párovku mám, třeba mi pak dá nějaké testy, které dala těm svým devátákům, že jo... Takže taky to jako jde, no..

Víš co, mně to přijde jako škoda jakoby ty pomůcky nesdílet...Když už je někdo vytvoří nebo to... a mělo by jít o ty děti hlavně, aby i ty ve vedlejší třídě se to mohly naučit. Tak asi to tak nemaj všichni, no...

Pak právě u jedny kolegyně je problém, že já jí cíleně nechci nic půjčovat, protože mi to nevrátí nebo mi toho vrátí půlku..

Fakt, tak to je dost hloupý, tak to bych si příště to půjčování taky asi rozmyslela už...

No a ona si to i půjčuje, aniž by se zeptala, takže já už si to fakt schovávám vyloženě. Až takhle jsem jako dospěla takhle daleko...

No vidíš, tak to je docela... Jako když se to sdílí navzájem, tak mě to přijde hrozně fajn, když už to jeden vytvoří, tak proč by se to nemohly dozvědět i děti z vedlejší třídy, vid' tak mělo by jít všem o ten...

Stejněj cíl...

Jo jo... No jako bylo by to takový jako ideální ...

No ale teď vlastně, jak jsem dodělala to čtenářství, tak tam je podmínka, že musím pozvat dvě kolegyně na otevřenou hodinu a vlastně ukázat jim, jak třeba to dělám já a bude tam i lektorka z toho čtenářství, že ta bude mít nějakou tu zpětnou vazbu...

Jako sem přijde do hodiny, jo? K nám se podívat?

A já musím pozvat jakoby dvě tady češtinářky, no... A ještě jednoho z vedení...

Tak pozvi tu (jméno zmiňované mladé kolegyně), ne?

No, ta bude asi ve škole, protože oni přijdou v pátek a ona tady bejvá v pondělí, tak mě napadla (jméno kolegyně), (další kolegyně), že zkusím, prostě, aby se šly podívat.. A pak jestli půjde (ředitel nebo zástupkyně), musím někoho z vedení, nebo (zástupce) nebo to je jedno... No a pak ta lektorka udělá vlastně povídání zpětnou vazbu, za mě. Že jako řekne a čeho jste si všimli, jak byla vystavěná, teda vlastně to, co nás učili, tak nenásilně

jako to vysvětlit těm ostatním. A pak já musím udělat ještě otevřenou hodinu bez tý lektorky a udělat si pak už sama tu zpětnou vazbu a vlastně vtáhnout další ty učitelky. A pak ještě další musím udělat, že s těma učitelkama musím připravit jednu hodinu a udělat potom vzájemnou zpětnou vazbu, jako jak se to povedlo...

A to bylo nějaký dlouhodobý kurz? Teď jak jsi jezdila...

To bylo na tři roky a teď už to končí, jakože. Teď byl vlastně poslední a v květnu bude jenom takový už rozloučení, tam už nás nebudou nic učit, ale vyloženě prostě mejdan...

A tak to je dobré zakončení, tak to má bejt na konci, ne... A kdo to pořádal?

ZVAS

Takže to bylo super, takže tohle jako oni to vnímají, že jako učitelé český nesdílí, vůbec nesdílí, takže chtějí to tímhle tím jakoby rozpoutat, že nás jakoby donutí, prostě se otevřít a pojd', hele já ti ukážu...

Hmm, to je fajn...

To mě fakt přijde škoda, to já kolikrát měla něco na doučko, někdo to tam viděl u kopírky a chtěl, tak jsem taky neměla problém... Ale je pravda, že je fajn, když to funguje obousměrně. Jinak se to asi nechce pořád někomu jenom půjčovat...

No a ještě aby to ztratil nebo nevrátil celý nebo tak... (odmlčí se)

No a jinak já nevím, napadá tě ještě něco třeba? Třeba... z vedení nebo tak něco?

Jo, že já takhle jak jezdím po těch seminářích, tak určitě ryba smrdí od hlavy evidentně, že jakej ředitel, takovej sbor a opravdu to tak funguje, že třeba když jsme byli na na tý (jméno jiné školy), tak tam úplně s vedením nejsou spokojený a i ten, i jako ten kolektiv byl takovej... Asi nevím, takovej nespokojenej a roztržitěnej a my za (jméno školy) jsme tam byli jako nepropustná hradba, která prostě drží...

Mně přijde, jako že s vedením bysme líp dopadnout nemohli my...

To mně taky, a je to v tý otevřenosti, že my můžeme za tím ředitelem kdykoli jít a říct, hele, tohle třeba se mi nepovedlo, nebo tohle se mi nelíbí a nikdy jako nikomu nic jako kázeňského z toho nevyplynulo špatně jako...Kdežto to na těch jiných školách tam se třeba bojí opravdu ozvat, aby nedostali nějakou důtku nebo něco takovýho. Takže si myslím, že to vedení je úplně základ. Jakej ředitel, tak takovej sbor, taková atmosféra mezi těma učitelma...

Tak to já si taky myslím, že to máme dobrý... Opravdu vážně... Nejen jídelnu, ale i ředitele, to máme fakt dobrý (smích)

To máme skvělý. Jo, tak je pravda, že jídelna je taky důležitá (smích)

A co ještě pozoruju při tý práci učitele, že teď je možná ještě větší důraz než za nás, opravdu jako pozorovat, aby některý to dítě nezůstalo...já nevím...

Nezapojený jako?

Ne, jak to říct... Jako, že je potřeba si všimnout si i toho, že třeba támhleto hubne nebo támhleto má nějaký deprese, támhleto se sebepoškozuje, že se řeší...

Jako že řešíš kolem nich i plno jiných věcí kromě tý výuky?

Různý a že si dovedu představit, že kdybysme třeba neřešili nebo si nevšimli nějakýho sebepoškození, a to dítě nedej bože skončilo někde v nemocnici, takže by ten učitel z

toho měl jakoby malér, že si toho měl všimnout, takže to vnímám, že za nás to takhle nebylo...

No, protože to nebyly takový extrém, asi že by se díly nebo já nevím... Občas někdo byl trochu jinej, divnej, ale nebylo to...Nebyl to každej druhej, vid'...

Takhle hromadně to nebylo, to ne...

Takže jakoby řešíš plno jinejch věcí, než jenom to učení...

Jo a třídnictví, to mě překvapilo úplně nejvíc, kolik je práce s tím bejt třídní... To jsem si opravdu nemyslela...

Jakože práce nebo spíš papírů nebo čeho?

Ne, ne, ono to vypadá, že jsou to maličkosti, ale když těch maličkostí je deset za den, tak už je to potom úplně zahlcující...

Stokrát nic...vid'

Umořilo vola, vid' nebo osla, to je jedno... (povzdech)

No a pořád, člověk už si řekne, tak teď je to v klidu, teď dlouho nebude rada, nestal se žádnéj průšvih, nemusím řešit nic kázeňského a přijdou Ukrajinci. Jo a zase prostě řešíme Ukrajince, pak si nějak sednou Ukrajinci a přijde druhej Ukrajinec jo, a prostě já furt, furt je prostě něco...

No a to ty je ještě vidíš docela často, jak je máš na češtinu, na děják, na občanku vlastně... Někdo, kdo má třeba, já nevím, chemii, tak ten má je vidět jednou za tejdén, vid', tak je to asi horší ještě...

No je pravda, že ty papíry taky po nás pořád chtějí a v pořádku ty bakaláře a prostě furt, furt mě přijde, že i tenhle den CO, že to je jenom na třídních a ty ostatní vlastně nemusí nic, v ten den vlastně.

Takže tohle mě překvapilo, že to třídnictví je fakt náročný a za covidu to bylo úplně jakože, i když v tom měli, jak to bylo, asi spíš s tím, že jsem byla ta češtinářka.

Tak to bylo celý asi specifický za covidu, celej on-line a všechno

Pak spíš asi dalo práci zase je stmelovat dohromady, když se vrátili, ne? Nebo všichni byli v pohodě? Někomu to asi trvalo dýl než zase přepnul, ne?

No oni jsou opravdu úplně super třída, neuvěřitelná, že se úplně všichni fakt připojovali, tam byl s to i ten (jméno žáka). Tam byla taková jako stoprocentní prezenčka, vždycky na to, takže oni, oni a my jsme už tam začali dělat nějaký ty psychologické, trochu na dálku, takže si myslím, že přišli v docela dobrém stavu a vlastně to třídnictví sebou nese teď mě došlo i ty výlety, adaptační kurzy, todle...

Jo, že se zařizuje věci hodně i kromě toho učení, že vlastně to učení je jenom takový, ne vždycky úplně hlavní asi..

A napadá tě ještě něco, co je jiného, než sis myslela, že to bude? To je jedno jestli lepší, horší, prostě jiný (smích)

No asi jo, když jsem dostala ten první rozvrh, tak jsem byla zklamaná, protože jsem si myslela, že učitelka má do 12 (smích)

No prvostupňová asi jo, no, prvostupňový, ty jo...Takhle je to někdy i dost dlouhý, co?

Do půl čtvrtý jako no, a zbytek dní do půl druhý, a nemám ani jeden den, kdy bych měla míň než do půl 2, tak to mě nepříjemně překvapilo teda...

Hm, že zas nestíháš tu svojí třeba, jak bys chtěla...

Jo jo, že třeba je to za cenu, že mám tři mezery jako dopoledne, ale byla bych radši měla tři hodiny ráno a šla domů v 11, že jo..

No to asi všichni :-)

A že jsou kolem i ty dozory, hodinový dozor v šatně, v jídelně. To jsem vůbec netušila, když jsem jako šla do školy... Že se tohleto děje...

Hmm, ale tak zas nic až tak, tím jaks tu bylo asi v tý družině, tak tě tolik zas toho nepřekvapilo, že jsi se po tý škole pohybovala, možná kdo vlezle úplně jenom jako z fakulty, tak se pak nestačí divit, ne, víc jako...

Jo, jo. Jako, no to je pravda, protože teď vlastně kamarádka je architektka a teď přišla o práci a viděla inzerát na (jméno jiné školy), že jde na učitelku výtvarky. Takže ta nemá ani pedák, ani jakoukoli jinou zkušenost...

Hm, to vlastně teď jde, i s jiným vysokoškolským vzděláním...

Jo a ty výchovy asi jsou úplně schůdný, jsem pochopila a občanka a výtvarku vlastně, no... Tak vlastně no a ta ta právě mi volala chvílku předtím a říkala, já vůbec nevím, jak dneska vypadá jako škola. Píše se do papírové třídnice nebo... No (jméno školy) nemá bakaláře, ta má nějaký ten jinej systém, ale taky mají na to, no... No tak, takže to jsem jí musela zasvěcovat jako vůbec. Jak to v tý škole nebo teďkon je, tak ta byla úplně v Jiříkově vidění.

No, já myslím, že se diví ti, co jako teď vylezou – i třeba, co ty děti si tak jako dovolí nedovolí, někdy jako že to je trochu jiný, no...

No a asi jsem si myslela, že sem nikdy nepříjde takovej ten americký model, že se budeme bát jako těch nějakých žáků. Takže si myslím, že to sem jako jde a to se mi nelíbí, teda..

Hm, to asi málokomu, no tomu se asi bohužel nevyhneme, no... Jak to člověk zná jenom z filmu, tak najednou...

Ale zase musím říct, že čím dýl učím, musím teda zaklepat, aby zítra nebyl průšvih tak mi přijde, že je to jako čím dál jednodušší to učení. A že na začátku třeba si pamatuju, když jsem fakt jako začínala s tou češtinou, tak jsem si přípravu na jednu hodinu dělala pět hodin... No ale zjistila jsem, že to neumím odhadnout, že prostě ta příprava je na 3 hodiny a ne na jednu vyučovací, že je to vůbec nebaví, že jo.. A teď, teď už třeba jako vím, když už jsem tu látku učila třeba třikrát ve třech různých třídách, tak už třeba mi to přijde jednodušší, takže v tomhleto si dovedu představit ty učitelky, co učí 20 let, že už to mají pak jako na háku, že vopravdu...

Ale jestli někdy ne zas až moc zase někdy... Že pak třeba na ty děti teď to funguje jinak než na ty před dvaceti lety taky něco, víš? Možná, si myslím. To taky někdy si to připravuješ dlouho a nebaví je to vůbec, někdy tě napadne blbost při hodině a je to hrozně zábavný na půl hodiny.

Hm, no to je pravda, no... Nejvíce se osvědčilo prostě, když člověk nějak reaguje na ně, no...

Takže prostě nějaký momentální nápad, nebo to vyplyne z té situace nebo něco. Ono ne úplně všechno lze aplikovat po dvaceti letech stejně.

To je pravda no.

(Jméno kolegyně) měla právě, ta měla takhle komínky. Za za ty roky a opravdu s nima vydržela až do důchodu, nezměnila ani větu. Vždycky si vzala na co hodinu, tak to měla dvojlíst, to měla přípravu...Takhle to otevřela ve třídě, zavřela, dala, došla pro nové a jela... Pořád měla...

Fakt? Tak to je dobrý... A tak něco jako je použitelný pořad, platí to stejně, to zas ne, že by se mělo všechno vyhodit...

Ale třeba to čtenářství se vyvinulo úplně jinam teď, vid', teď ty dílny čtení, to je hodně jiný...

Jo, to hodně, ty jo, já jim úplně závidím, to my, kdybychom si ve škole mohli číst, co jsme chtěli

Jo, jak byla (jméno žákyně, která odešla na gymnázium) včera za mnou, tak říkala, že na gymplu mají teda povinnou literaturu, z který si musí vybrat já nevím pět titulů a že jenom jednu knížku si můžou vybrat podle svojí volby a jednu, kterou jim někdo doporučil.

Jak jenom jednu, to je divný ne, když si přečte deset navíc, to jim přece nikdo nezatrhne, ne?

Tak asi do nějakýho toho referátu nebo čtenářskýho listu, takhle asi to myslela...

No vždyť já říkám, že tady to mají úplně..Ti vezmu ukázat deník našeho čtvrtáka, někdy...

Hmmm, a stejně ještě někdo s tím má problém...

A ještě se vofrnouj vid'...Ale tak zase nepoznali nic jinýho, vid', to je těžký...

Máš ještě nějaký nápad?

Jo ještě inkluze vlastně no, to mě taky překvapilo, že je možný, aby byly dvě asistentky v jedny třídě. To jsem třeba vůbec netušila, že jako je to možný...

Tak asi je to to možná potřeba.

No, to nevím, no ale tak proč jako jsou třídy udělaný tak, že někde není žádná a někde jsou dvě..

Hmmm, tomu taky nerozumím, protože občas by se hodila i jinde...Má to bejt asistent učitele, že jo, ne toho dítěte...Takže myslíš, že by ty děti mohli přerozdělit nějak líp, ty, co potřebují asistenty?

No třeba, a někdy třeba vůbec by nemusely ty děti na základní škole bejt... Jenže když na to někdo nemá tu kapacitu, tak asi by měl prostě jít jinam...Jenže teď už není kam, protože to zrušili všechno, že jo...

Což to nezrušili, jako ono asi je kam, ale prostě je to tak, že teď o tom rozhodují rodiče, že jo, to může dát jakýkoliv kdo doporučení a dokad' rodiče trvají na tom, že je tady, tak je tady, no... S tím asi nikdo nic...

Jo a ještě si myslím, že to mi chybí teda... Protože neumím vůbec spolupracovat s asistentkama, že vůbec nevím, co po nich mám chtít, co po nich nemám chtít, že jako si to postavím tu hodinu, tak jako kdyby tam vlastně asistentka nebyla...Takže беру, беру to tak, že ta asistentka je tam s tím dítětem a že ona mu to kdyžtak nějak vysvětlí. Takže vlastně já ani se nevěnuju už tomu dítěti, protože to беру, že je zabavený, nebo ne zabavený (smích), že jakoby ta paní asistentka mu to dovysvětlí...A že jako vlastně vůbec nevím, co mám chtít..

A tak ono teoreticky, já když jsem někdy chodila dřív ještě třeba k (jméno kolegyně) na první stupeň, nebo to, tak právě ona si vzala tady ty, jako oni tam neměli asistenta, ale byly to děti, že to zvládaly miň nebo pomalejší, nebo to, že si je nechala ona třeba a já těm zbylým dvaceti jsem diktovala diktát klidně, nebo tak jo, že se to dá jakoby ne přímo otočit, ale že vlastně můžeš to vyměnit, použít nebo tak no víš, nebo že jsem s pěti, který četli, tak tyhle už se neučí číst, i když by to některý taky ještě potřebovali, tak s pěti jsem si četla něco jiného, zvlášť někde, no... A ne přímo furt s tím jedním, jenže zase to je tady dost takový těžký, i když to bylo s (jméno žákyně, kterou jsem měla v minulosti) taky, vid'...Ale víš co, diktát nadiktuju taky nebo něco to, že se to dá... No a ty můžeš pro změnu zkusit tam s těma něco, nebo takhle se to dá,no...

No vidíš to je docela dobrý, to mě nenapadlo...

No ono není od věci, když i my to máme jiný chvílema pro změnu...

To je vlastně pravda, to by se taky dalo, no...

Jinak za mě ale docela dobrý...víš co, požádat můžeš o cokoliv, maximálně řeknu tohle teda dělat nebudu, ale jako většinou nemám problém s ničím, ne... (smích)

To jo, to je pravda, no...

Hmm, teď už jsem se teda netvářila na tu další odpoledku, ale to nebylo na tebe, tak nakonec mám i tři přestávky a ještě nejsem za drzouna, takže dobrý...

Ale jinak myslím, že umíš jednat s asistentama, ne?

No, ale jako spolupracovat no, jakože nevím co vlastně můžu po vás chtít nebo jak vás zapojit, to cos mi třeba teďkon nabídla tu možnost, tak to mě třeba vůbec nenapadlo, že by šlo udělat...

Víš, že já musím vždycky jít na nějaký kurz, aby mi někdo řekl, já ten repertoár pak využiju, no (smích)

No tak takhle jsme to dělali někde, že to bylo takový fajn. I jako pro mě pro změnu...Nadiktuju lehko, jen mi řekneš, jestli jsou zvyklí celou větu nebo po kouskách, to to asi zvládnou a prostě ty si můžeš mezitím tam s těma to doplňovat, no... Pro změnu, kdybys chtěla, ale i jindy..No a jinak já nevím, při dějáku, no to taky...Tak jako když dělají ve skupinkách, tak to se samozřejmě taky zvednu a jdu se k nějakým podívat, to je jasný...

Jo, to jo, to jsem si všimla, to je dobrý.

Na občance tu nejsem, to úplně nevím, co tady vytváříte. :-)

No třeba teď máme volby, tak jednak jsme zkoušeli ty volby...

Jo, to jsem slyšela... A taky ti nejde je úplně neovlivňovat, že?

Nejde no.

To mě taky ne, když se zeptaj, koho budete volit a tak (smích)

Tak jestli už žádnej nápad, dáme to kafe a kdyžtak to ještě v případě potřeby dořešíme později. Každopádně moc díky :-)

Příloha III: Přepis rozhovoru – Tamara

...

Prosím tě, já abych na to pak nezapomněla, jenom se zeptám, kolik ti je, jak dlouho už pracuješ ve škole?

25 a teď jsem tady třetí rok. Teď jsem začala jakoby při magistru.

Rovnou už? No já mám v podstatě jenom jednu takovou hlavní otázku a to je, jak se tvoje současné vnímání práce liší od těch představ, který jsi o tom měla předtím, když jsi jenom studovala ve škole... a povídej, cokoliv tě napadne, já se kdyžtak doptám...

Tak úplně to první, ten fakt jako znatelný rozdíl bylo to, co se učí, vlastně. Myslela jsem si, že prostě se na tý vejšce toho učíme víc, než se učí na tý základce. Jo, to jako v pohodě.

Jako z těch jednotlivých předmětů, nebo myslíš něco jiného?

No jako obecně jo, a tak jsem si prostě řekla, fajn, takže učit ve skutečnosti budu tak půlku. Pak jsem přišla a zjistila jsem, že to není ani ta půlka. A že je to fakt jako základy jo, jenom základy, jo a to ještě jsem dostala tu, že jo teďka tu vaši třídu jakoby tu osmičku a přijde mi, že jsem toho do nich sypala jako hodně jo, i přesto, že jako jsem si říkala, že budu ubírat, ubírat, tak furt toho bylo jako hodně, oproti tý další třídě, kde to fakt jsem jako zredukovala ještě...

Je to vosekaný ještě víc, jo?

A to jako v rámci jednoho roku, jo, to není v rámci patnácti let prostě. No, takže to byl jako hlavní rozdíl. To fakt bylo jako takovej ten první šok. No a potom co jsem čekala? Tak bylo takový to, že člověk se fakt jako nezastaví. Jo na začátku běháš tady o těch přestávkách a tak, a když jsem odpoledne chtěla něco jako vyřešit, tak už tady nikdo nebyl. Jo, že jsem čekala, že prostě ty lidi tady třeba budou se víc jako připravovat, nebo tak. A já tady v půl čtvrtý byla sama.

Třeba se nějaký připravujou aspoň doma, no...

Jo to jako určitě, ale tady jakože nikdo není, že nebylo úplně jako za kým jít. Ani v tom kabinetu nikdo nebyl, ale tak člověk se pak jako naučí takhle fungovat. Jo že teď už mi to nepřijde, taky tady jako nejsem. Taky jdu co nejdřív, ale. Jako tohle taky bylo takový, že když jsem fakt chtěla s něčím poradit, nebo tak, tak už tady nikdo nebyl. No a jinak, co se týká dětí, asi jsem měla jako představu nebo, aby to zapadlo do kontextu, tak já jsem chodila na (název školy), takže tam byl jako jasně daný řád, co a jak. Třeba jsem byla po škole, protože jsme jednu hodinu nepřišli pro učitele, jako nic se nestalo jo, ale prostě byl to problém. A celá ta polovina třídy jsme byli po škole jako na pozemkách, a tak mě překvapilo, jaká je tady jako volnost. Ale tu necítím asi negativně úplně. Jo jako ono těžko říct, jak by to bylo teď tam, protože ty děti jsou podle mě podobné na všech základkách. Tak je to takový probuzení do reality, co si jako dokážou říct ty děti. A co je třeba fakt v tý třídě řešit. To jsem taky nečekala úplně, jo že pár prvních hodin bude spočíval v tom, že prostě se nebudeme hádat a nebudeš mu říkat debile a tak...

Řeší se jiný věci než to učení, že se musí nastavovat pravidla a tak. To tak asi bohužel je. No a třeba připravili vás na to v tý škole, nějak trochu, jak řešit různé situace, co se netýkají učení? Víš, co myslím, třeba pak, když musíš ty děti usměrňovat...

Hele, tak jako tak něco jsme měli, ale že bych se cítila připravená, to jsem se teda necítila. Jo, že potom jsem právě řešila i tohle dobře, tohle řešení, nebo spíš touhle cestou, nebo

jak. Ale já zase nevím, jestli se na to dá připravit, že jo oni nejsou žádný jako postupy, který by platily prostě pro všechny. Ale jo, tak pár příkladů jsme jako řešili. Jo, ale ta právě taky záleží, že jo na tom kontextu, jaký je to dítě, jak se k němu chovat.

To tam s kolegama úplně nenasimuluješ, no to je jasný...

Jako třeba co se týká šikany, tak to si fakt přijdu jako lepší až teď po tom školení.

Jo, na ty Miši (školení Minimalizace šikany) jak jste byli?

To jako ze školy, jsem úplně neměla, tohle.

To je docela škoda, no protože si myslím, že se to řeší všude, aby se to pak muselo dohánět těma školeníma.

No, já mám pocit, že totiž ty učitelé na vejšce měli jako pocit právě, že to řešíme všude, takže v tom jejich předmětu jsme to jako nedělali. A ve výsledku z toho bylo, že se nás ve čtvrtáku, pátáku možná zeptali na šikany a my jsme koukali jako, no tak něco víme, že jo, ale bylo toho málo.

No jasně, to asi každé, ale co s tím, to už asi úplně ne, no...

No a teď to školení, teda to mi jako hodně pomohlo. To fakt bylo přínosný. No že jsme si to tam i hráli, jako, no jak pracovat s těma rodičema, s dětma, a tak to bylo fajn, to bylo lepší.

Tak to je zase dobře. Aspoň že ty školení jsou takhle...

Tady je to jako fajn, že se na ty školení fakt chodí, jo, jsou školy, kam prostě když je to místo práce, tak smůla, tak tohle, jako to mě třeba překvapilo mile, to jsem si úplně nemyslela jo, že já jsem to brala tak jako "Ty jo, no poslední rok na vejšce, tak to ještě honem se zapojit do nějakých projektů, protože pak už prostě práce a nebudu moct a ono to tak není, jo."

No, a jde to i teď, vid'?

A je něco ještě i na těch dětech jinýho? Třeba co tě překvapilo?

Že je to vlastně vůbec nezajímá (smích) To bylo, ježiš, já jsem byla tak naivní na začátku. Já jsem pořád jako žila v tom, že je to trošku bude zajímat, jo. Ne, vůbec, oni to vlastně vědět nechtěj, a to nám teda na vejšce říkali, ale my jsme si to asi nepřipustili dostatečně, jo.

Jste si možná mysleli, že vy to budete dělat tak skvěle, že od vás to chtít budou?

No možná, vlastně do jistý míry asi jo(smích), protože taky tam převažuje takovej ten stereotyp, jakože starý učitelé, a nedělají to dobře, jo, a teď přijdeme my a spasíme svět. A vono to tak není vůbec, to ano, furt to ty děti nechtěj. A úplně si nemyslím, že by to jako starý učitelé učili blbě jo.

Je to asi případ od případu, no...

No jasně, ale to je, i mladej může učit blbě, to jako vůbec... No ale jako srovnat se s tím, že oni to jako nechtěj vědět a že to do nich musíš teda nějak jako nacpat.

I proti jejich vůli, to je blbý no...

Přesně, tak to, to bylo, teda. Jak dělat ty hodiny zajímavě tak, aby oni aspoň jako chvilku chtěli něco vědět.

Hele, mě to přijde hrozná škoda, když vidím tebe, když vidím (jméno kolegy) při fyzice, nebo to, ten jim to fakt taky dělá tak zajímavý a hezký a málokdo tam jako je vidět, že ho to zajímá, málokdo... Tak aspoň těch pár, třeba. No ale škoda to je.

A co mě jako teda chybí, a to mi chybí furt, tak je nějaká jako zpětná vazba. Jo, jasně, když se na tebe přijde někdo podívat, tak jí máš jako jasnou a já se ani nebráním jako špatný, nebo jako. Někáká konstruktivní kritika v pohodě, jo ale. Že jako ty nedostaneš vůbec žádnej, nic jo... Akorát ty děti tam třeba sedí zmuďený. A možná, že to ocení, až tady nebudou na tý základce, jo...

Věřím, že v některých případech třeba jo...

Ale to už se ty nedozvíš vlastně, takže je to takový, jakože občas sedím a říkám si "Ty jo, má to cenu, jako stojí mi to za to, to tady připravovat tu půlku vikendu, za tři čtvrtě hodiny je to pryč, oni pak stojí u dveří, protože už zvonilo a chtějí jít pryč." Tak, takže to tak jako polemizuju nad tím, jestli kdyby se to s nima dělalo víc, jestli by to pomohlo? Pak, když je ale slyším jak o přestávkách nebo na obědě, tak si říkám, ty jo, o co se tady snažíme? Vždyť jim vůbec nejde o nějaký učení, že jo? Jim jde o ty kamarády a kdo s kým chodí a tak. No tak ta zpětná vazba, že mě to vlastně hrozně nakopne, když někdo přijde se podívat a řekne mi, hele jo, tohle bylo dobrý. Tohle bych udělal takhle, takhle, že mě to jako dodá takovou jako energii na to to pořád zkoušet nějak...

Tak ono je v tomhle asi blbý, že fakt ti, které by to zajímalo jako v dost případech odejdou, třeba na ty gymply, ale zase oni by tu taky těžko, jak to třeba přežívali, já když to slyším doma, tak ta by to tu nedala, vid' třeba, jakože tam jsou už ty lidi, co to mají víc srovnány a v pohodě, nebo tak většinou...

Jo, no jasně, to já si taky říkám. Pak si říkám, sakra ale je to pro naše město 30 lidí z těch všech základek jako...

No a to jsou i z okolních vesnic vlastně..

Vždyť to nemůže bejt takovej rozdíl, no tak, (Jméno kolegyně) mi říkala, že, to překryjou hormony, ten zájem. No tak, je to jako těžký jo, když pak mi někdo řekne, prostě. "To je vtipný, jak vy se snažíte, ale my stejně nic dělat nebudem." Tak jako se to uvnitř mě teda hrozně pere, jo, jako dobrý, no tak aspoň vidí, že teda chci něco dělat...

Že si jako všimli, že se tam o něco snažiš...

Ale stejně to s nima nehne, jo. No tak to bylo taky jako jedno z těch, ten nezájem vlastně no, a ta zpětná vazba, že pro mě je i fajn, když prostě něco pošlu šestákům, tedka na němčinu a prostě tři rodiče mi napsali jenom jako, děkujeme, jo, tak pro mě je to už takový, že teda ví, že jako něco děláme, protože jedeme bez učebnic, že jo. Tak je to takový. No jinak vlastně mrtvo, tak já nevím, jestli si to doma přečtou, jestli to má cenu jim to posílat, tak některé děti to hlásí. Jo, a já bych to asi poslala i bez toho. Jo ale, že je to takovej jako impuls dobrej, že prostě, nějak jako se vo to zajímají, no. Ale jsou rodiče, že jo, který jsem za ty dva a půl roku teda neviděla ani jednou. A ani žádnou zprávu nemám.

A tak třeba jako nemají pocit, že mají co řešit. Víš, já třeba na gymplu třeba za těma učitelama taky nechodím vlastně...

A to mě právě přijde, vlastně jakože jo, že nemají pocit, že by měli něco řešit.. To je vlastně skvělý, jo, protože to není ta jako špatná zpětná vazba, že jo? Ale asi ani nemají pocit, že by to bylo nějak dobrý. Na druhou stranu si říkám, no jo, ale i kdyby ten pocit měli, tak oni určitě nebudou jako psát, že je to dobrý.

Jo lidi nejsou moc zvyklí chválit, to tak je, když jsem pracovala kdekoliv, tak taky do cestovky chodily stížnosti a málokdy pochvaly.

No přesně, vždyť je to úplně normální Jenom jak to asi potřebuju takhle na začátku, no...tak mi to přišlo asi takový...

To já myslím, že potřebujou i ty na konci i ty v průběhu, ale málokdo si to uvědomuje, no...

No určitě je to dobrý, určitě je to jako fajn, jo ale...

Jo tak možná na tom 1. stupni je to v tomhle jako lepší, že jo? Tam přece jenom jsou s těma rodičema v kontaktu..A možná kdybych byla třídní, tak taky je to jiný, jo, ale to nejsem, takže..

No zas když s nima nejsi, tak nemusíš ani řešit nějaký konflikt s nima, že jo.. Nebo už jsi řešila někdy?

No, to jsem řešila, ale doteď vlastně nevím, co po mně ta maminka chtěla, protože přišla a řekla mi, že jestli o tom vím, tak její dcera měla ve 4. třídě papír z poradny na dyslexii a dysgrafii. V tu chvíli ta holka byla v sedmičce. Já jakože to nevím, že to měla a teď mně bylo tedy jako trochu blbý se zeptat jestli to má pořádk, protože já jsem o ničem nevěděla... A ona sama řekla, že už to neplatí, že už to propadlo a že už oni to prodlužovat nechtěj..Ale, že pani učitelka na češtinu i pani učitelka na angličtinu o tom jako ví a jenom já o tom zřejmě nevím a opravuju jí ty chyby, jo...

No ale vždyť i tyhle děti potřebujou mít ty chyby opravený...

No, hlavně jako když to dítě nemá ten papír, tak já mu to mám opravovat stejně jako všem ostatním, že jo..

No jasně, a třeba to z přírodáku neznámkovat, ale opravím to, když tu chybu vidím, ne?

Tak jsem se jí jako zeptala, jestli by bylo lepší zkoušet jí ústně a ona na mě jako vyjekla, že to v žádném případě, že to by bylo zacházení moc v rukavičkách...

Hm, takže co vlastně chtěla, nikdo neví..

Nevím, nevím..

Tak asi měla potřebu prostě ti to jenom sdělit

Hm, no, takže to byla jediná taková, co řešila...

Tak možná až budeš třídní, že bude hůř, nebo teda líp, prostě budeš řešit asi víc, no...

To stoprocentně, ale jinak jako musím říct, že se všema rodičema, co jsem něco řešila, tak to jako bylo úplně v pohodě..

Hm..

Což je teda vlastně známka taky, jo.. Já byla strašně nervózní, protože na tohle jsme jako teda, na tohle jsme mulově připravený...

Vůbec teda... Nějaký jednání s rodičema nebo tak něco?

Absolutně nic..

To je teda..

Jako vůbec nic..To jakože o nějakých problémech jako nekázeň a bla, bla jsme se bavili, tak třeba o třídních schůzkách, nějakým jednání s rodiči absolutně vůbec.. To fakt mla

mula nic, absolutně nic, vůbec..No a zvlášť když nejseš úplně třeba jako moc komunikativní typ nebo takovej ten, co umí vést ten rozhovor, no tak...

Ale i když seš, tak potřebuješ jako, no prostě myslím, že by to bylo fajn tam k tomu jako něco probrat, si myslím...

No tak to fakt vůbec..

Tak to je škoda si myslím.

Ne, to vůbec nepřišlo..A to jsem tady třetí rok a letos v září nebo kdy byl ten první rodičák, když tady (jedna kolegyně – tř. učitelka) nebyla, tak (zástupce) řekl, že to teda uděláme...Hele, mně ztuhla krev v žilách, jakože mám mluvit na 30 rodičů, který vlastně neznám vůbec..No taky to tak vypadalo, že jsem byla tak nervózní, že jsem to na ně vyplivla za asi 6 minut...a říkám, no tak jestli k tomu nic nemáte, tak asi můžete jít, no...(smích) a nějaký tatínek vepředu řekl “No to bylo rychlý teda”

Tak asi mu to ale nevadilo, ne?

No, tak ono na tom prvním rodičáku stejně není moc co řešit, jo, známky žádný nemaj, takže se řekne školní řád, šatny, a takový ty obecný věci jo, tak ono to bylo rychlý asi všude, ale já to teda vzala jako..

Prostě už jsi to chtěla mít za sebou, chápu (smích)..

Tak, no protože prostě je to jako nezvyklý, fakt, nebo nevíš vůbec, jak s těma rodičema jednat...

Je to jiný, no, nemůžeš jim říct to, co těm dětem a tak všechno, i když oni si to přetlumočí taky, ale...

Jo, jasně, ale nemůžeš jim, že jo, říct tyhle věci, no..

No a potom ještě jako co se týče učitelů, tak že mě občas překvapilo, některý jako postupy jo, některý mě překvapily jako v tom smyslu, že by mě to nenapadlo a funguje to...

Jako ty postupy, který oni mají s dětma, myslíš?

Jo, jo jo... A některý mě překvapily tak, že mně přišly jako lidsky blbý, jo, že to byly prostě návrhy na něco, který mi jako úplně logicky připadaly..

Hm, ten pocit já zažívám taky někdy, občas no..

Jo, prostě hloupý, no...

Ale možná, že oni už to dělají tak dlouho, že jim to nepříjde, no... No ale jestli by si zase každéj z nich nechal říct, že takhle to není úplně... Toť otázka, víš jak...

No jo,no... Já hlavně nevím, jak jim to říct, protože já mám pocit, že tyhle lidi, když to dělaj, tak jsou asi přesvědčený o tom, že to bude fungovat.. No ale jako... Takhle (odmlčí se)..Teďka si připadám v pozici, jako že - seš mladá, nemáš zkušenosti, takže vlastně mi do toho nemáš co kecat...Jo takový jako, tak to jako cítim...A teď si myslím, že ten třetí rok už je to jako lepší, že už si některý kolegové všimli, že tady jako jsem, s některýma si tykám už třeba jako pošestý, jo... (smích)

No, já myslím, jak teď nastoupily ty jiný mladý, (jméno kolegyně) s tím (jméno kolegy), který se fakt mezi těma dětma ztrácej víc, že ty už seš za paní učitelku..

No, tak teď už to taky jako beru, že je to lepší jako, ale fakt jsem to tak jako na začátku cítila, no. Že jsem chtěla jako něco navrhnout, jak to udělat jinak, ale vlastně vo to nikdo jako nestál..Protože, ty nemáš ty zkušenosti, jo...Do jistý míry je to pravda, jo..

Jako jo, ale můžeš mít i dobrej nápad, tím jak to vidíš jako ještě zvenčí, nezúčastněně, no...Ale ne každěj ho asi ocení,no...

No, mně totiž přišlo, že jako rozumím i těm dětem, vlastně ale i těm učitelům..

Jo, to zažívám já taky někdy...

A chtěla bych to jako nějak spojit, ale ono to fakt leckdy jako nejde, protože ty učitelé maj občas jako zarytej názor...

A nějaký - ty jsi třeba měla nějakýho provázejícího učitele?

No, měla... Ale... úplně nemůžu jako říct, že by mě to nějak spasilo jako jo...že spíš je to fakt jako hodit do vody a plav...přišlo mi toho jako hrozně moc fakt, a to jsem tady byla na půl úvazku, jo... A přišlo mi, že těch věcí je fakt jako hrozně moc co řešit, ještě do toho řešit, že támhle někdo kecá a protože já jsem se musela držet striktně tý osnovy, kterou jsem si dělala jako přípravu, abych se jako neztratila a teď už to taky tak není, teda..

No ono to dost dobře nejde vždycky..

No, nejde, akorát na začátku jsem..Pamatuju si, že jsem třeba ty první hodiny, když jsem šla jako na tu první hodinu, tak jsem šla po tý chodbě, kde už bylo úplně ticho a říkala jsem si: "Nesmí to vypadat, jako že se jich bojíš tak, jak se jich bojíš (smích) a byla jsem fakt jako úplně vyřízená, jo...a byla jsem po každé tý hodině fakt jako úplně vyklepaná...maximálně...

Fakt?

Třeba na tu jednu třídu, když jsem jako poprvý se naštvála a spustila jsem na ně, tak já jsem se úplně klepala jako i já sama...

Sama ses sebe bála (smích)

No přesně, no tak to už taky pomínulo jako teda, no ale...

No ono taky jako fakt nefunguje přímou úměrou, že když tomu ty věnuješ půl dne tý přípravě, tak to pak taky dlouho zabere a všichni to ocení...No a pak můžeš vymyslet fakt nějakou blbost, že jo, při hodině...

No a je to lepší, je to super...

No ale to těžko říct předem, no...

No a už se nedivím, že někdo jede jako frontálku většinou, že jo... Vlastně jako se nedivím, jo...Jsou to lidi, který nejsou odvážný, ale jako...Ale vlastně někdy to tak je,no...Já taky, po nějakým třeba nezdařeným pokusu mam taky naladění spíš na frontálku, no...

Hele, a je něco, co je lepšího, než sis představovala? Nebo co tě překvapilo spíš příjemně?

Hmmmm

To se přemejšlí dýl, vid'?(smích)

No tak ty školení, to jako beru pozitivně...

Nebo i mezi kolegama...Klidně i horšího mezi kolegama, cokoliv...Nebo i s vedením, nechci tě navádět...

Tady mě náhodou docela překvapilo, nebo teda takhle, já jak jsem nastoupila za covidu vlastně, jo, já jsem přišla a hned byl covid, tak mě překvapilo, jak lidi jako byli na těch Teamsech, jo, že oproti jinejm školám to tady fakt jako docela fungovalo, tak to mě jako překvapilo mile...

No já nevím, nebo klidně ještě nemile, jestli máš víc takovejch...

No já jsem si spíš asi vysnívala takovej ideál, jo, jako v hlavě...a ten jako není a nebude (smích) a hlavně už se taky významně liší v mojí hlavě ten ideál, jo...asi jako neřeknu fakt nějakou věc, která by byla lepší než jsem si myslela, že bude...

Hm, to vůbec nevádí..

To nevím...

No a něco teda ještě jenom jako jinýho, když ne lepšího (smích)

Jo ale vlastně jako tahle studovna, jo...ten koncept toho jsem vůbec neznala, jo...

Já taky ne.. Mně jak řekli studovna, tak jsem si říkala, dobrý super...

No ale když by to fungovalo, tak jak to má fungovat, tak je to vlastně super, je to věc, která usnadňuje jako tu práci, ale to jsem ještě chtěla říct, že na začátku, když někdo jako zlobil a protě jsme to jako nezvládli ve třídě, tak jsem je do tý studovny nevyhazovala, protože jsem měla pocit, že jsem to jako já nezvládla, jo tu situaci, jo, že je to jako moje chyba vlastně...

Hm, že jsi k tomu nechala dojít, vlastně..

Hm...a to už teď jako tak teda nemám...Takže jako, ono to fakt někdy jako jinak nejde než jako se seber a jdi!! Ale to mám až jako tehle třeba třetí rok, jo...Já jsem si prostě loni řekla, že prostě se jako já nenechám otrávit, jo, v těch hodinách..

Super předsevzetí ☺

Takže i kdybych jako měla to dítě vzít a dovést ho do tý ředitelny nebo k zástupcům, tak to jako udělám...protože se nechci nechat otrávit a už si to jako nebudu vyčítat, že já jsem to nezvládla, což bych měla předtím..

Hm, tak to je dobrej posun...

Jo, to první jako chvíle byla, když jsem (jméno žáka) řekla, tak ten telefon seber a odnes ho panu řediteli na stůl...to byla jako první chvíle...on se teda zvednul a šel, což mě jako překvapilo teda...a ještě jsem mu řekla - řekni mu, že tě posílám já...a on tam jako nedošel no...

No oni sem mnozí leckdy nedojdou, no... A potom říkaj - já jsem tam nešel, no..

Jo, že jsem až teď dostala takovou tu důvěru v to, že kdybych ho tam fakt poslala a on by tam došel, že jako by se nic nestalo proti mně nebo.. Že je to fakt jako pomoc...

Jasně, že ty bys nedostala vynadáno, ale že tě ten ředitel podrží... To mně přijde tady vedení taky jako dobrý...

Jo, to jo, v tomhle jako určitě...A to řešení těch věcí okolo je vlastně důležitější než to učení, jo..to vyřešit, že si prostě nebudete říkat debile, jo, což teda se stejně nevyřeší za tu jednu hodinu...prostě je na to stejně 5 minut..jo jako...ale nenechat to plavat...protože to prostě není v pohodě.. Jo, teď jsem třeba přišla do třídy minulej tejden a voni si dávali takovej kvíz a za každou špatnou odpověď si dávali facku...

To jako mezi sebou vymysleli takovou zábavu, jo?

Jo, jo...a já jako jestli je to v pohodě? A oni –nooo...A já - tak to prosím nedělejte... Jo a ono mi řekli - ale teď nám kazíte jako hru, kazíte nám výuku a to by učitel neměl dělat... nebo něco takovýho (smích)...

No to jsou ty jejich argumenty vždycky...

No a teď bylo vidět prostě, že všichni tři se tomu jako smějou, jo, takže...No ale prostě není to v pohodě, ne? Dávat si facku jakože...

No mně to taky úplně v pohodě nepřijde, no, ale občas... Mně prostě nepřijde normálních tolik věcí, co ty děti jako dělaj, že už... (smích)

No, hele, já mám teda, nikdy jsem neměla pocit, že jako si budu ve škole rozumět se všema, jo, to zase jako až takhle moc naivní jsem nebyla, jo...Ale asi jsem čekala, že si jako sednu myšlenkově s víc lidma než jako si tady vlastně sednu...

Jo? Jako i z těch dospělejch, kolegů teďko myslíš?

No, jako čekala jsem, že to bude jako lepší... že mam teď pocit, ale to je momentální pocit posledních třech týdnů, že jako jsem v něčem prostě divná, jo, asi...

No vidíš, tak mě to zrovna nepřijde (smích)

Že jako se někdo chová prostě.. Jo, jsou to chvilky, že si prostě řeknu, tak já nevím, co jako je špatně? (Jméno kolegyně z kabinetu) mi řekla v kabinetu takovou větu - víš, to jsou takový ty hrany, co se obrousí... A já jsem se ptala jak dlouho to trvá a ona říká - no mně třeba čtrnáct let, jo...

No to asi dlouho,no...

Jako myslíš, že ty máš třeba ještě jako moc ty ideály a oni ti je snižujou, nebo úplně v tý spolupráci jako, že třeba něco sdílíte, nesdílíte a tak?

No o sdílení, nesdílení, to jsem se tady taky rychle jako naučila, jo...že vlastně všichni chtějí všechno sdílet, ale jako každej to chce vlastně pro sebe, jo.. Že já jsem potom s něčím jako přišla,jo, s nějakou hrou a ukazovala jsem to všem, protože jako mi to přišlo dobrý, že jo... No ale stalo se to, že ta hra se udělala úplně stejná vlastně na ten jinej předmět, jo a tím, že já jsem tady byla jenom na půlku úvazku, tak jsem neměla těch hodin tolik a pak jsem přišla do tý třídy s tou jako mojí hrou a voni - jéžíš to už jsme dělali při matice (otrávený tón)... A já jsem si teda jako řekla...takhle ne...

Hm, to je blbý, byl to tvůj nápad, vid'... Ale mně to zas někdy přijde škoda jakoby, když se to nesdílí, když je to dobrý, jo... Že je fajn, aby to měly i ty děti ve vedlejší třídě, víš? Že by jako mělo jít o ten společnej zájem asi, ale...

Hele a taky jsem se setkala s tím, že mě něco přijde fajn, přinesu to, a oni ti řeknou - to stejně nedělej, stejně si z toho nebudou nic pamatovat, stejně je to k ničemu, jo... A ty přijdeš jako nadšeně s něčím - koukej, co mám, jo... a strašně často..se mi to stalo.. Že hned dostaneš jako... stěrka..

Ty jo, tak to je blbý, vlastně ještě než to ukážeš těm dětem...

Jo a na tom jsme se shodly s kamarádkou, která teď nastoupila na (jméno školy) v září, jo, a to teda zažívá ještě ve větším než já tady...

No tak je ještě čerstvější, no...

No. Jo i takový jako, třeba pokus s kvasinkama a oni jako – a kde to chceš jako učit? A to se mě teda stalo i na vejšce, když jsem tenhle pokus měla jako na vejšce, tak jsem dostala vynadáno, kde to chci prý učit, jo... Jakože to úplně jako do přírodopisu není, že kvašením vzniká oxid uhličitý...

No, vždyť to je jedno, všechno se vším souvisí, ne? Vždyť přírodák, chemie a tak.. To musí být všechno pojmenovaný přesně, kam to patří, jo? Hlavně, že to je něco zajímavého, ne?

No jako týhle pani doktorce, docentce asi dokonce se to prostě nelíbilo...Ale mě to inspirovalo, že jsem pak diplomku psala prostě na tadyty úlohy, co nepatří vlastně nikam...

No, ale vždyť to nejde ten život tak přesně přerozdělit taky, ne? Mně fakt přijde, že všechno se vším souvisí, ne? Tak když se jim něco zajímavého ukáže a trošku to souvisí i s něčím jiným, tak by to nemuselo vadit, ne? A ono jo?

Noo, asi jo (smích)

No, co mi ještě dalo to, že jsem začala jako u toho magistra vlastně... že já jsem do té doby žila jenom tou vejškou, jo... a pak jsem začala učit, trochu mi to otevřelo oči, že realita je jako někde jinde... a pak jsem seděla na těch přednáškách a říkala jsem si - jóóó, to co tady posloucháme, je krásný, ale prostě to tak nefunguje vůbec...

A pak když jsem v diplomce napsala, že je problém s tabletama, tak se mě jedna učitelka zeptala – proboha, co je za problém nainstalovat aplikaci do tabletu?

No tak jsem jí jako řekla, že na týhle škole máme XY tableti, ty tablety jsou pro všechny, takže abysme je na tu hodinu měli, tak se musí to nějak zařídit a navíc ty aplikace do těch tableti stahuje správce sítě, protože nikdo jinej tam nesmí. A ona na to: “Proboha, proč?”, jo, občas mi fakt přišlo, že ty lidi dlouho nebyli na těch základkách, ne všichni, jako byli tam i super učitelé. Abych teda... dodržela tu zpětnou vazbu, jo...

A tak to tak je vždycky, že na někoho se těšíš a někdo jiný, no...

Jo ale to to bych nepoznala, kdybych tady nebyla, protože já do té doby jsem žila v tom, co oni nám říkali, že jo, a pak jsem přišla sem a ono jo čoveče, a nic vid', jako další hesperidium, jako je jim úplně a já to taky nepovažuji za důležitěj termín, jakože by děti měly vědět, že pomeranče plodem jako hesperidium na základce...Proboha proč, jo?

No na tohle je fakt dobrý, to dělám i doma, zeptám se na něco, co si jako myslím, že je důležité... Mimule, to bylo, když u nás byl truhlář a já vyměřlela mízní soustavu (test na ni)... Jo, a já říkám klukům, teda co víte o mízní soustavě a (jméno), ten truhlář mi řekl: “A to je jako co?”

Aha... Jo, to je dobrý, že testuješ, jestli to ví jako nějaký normální člověk...

A já, no přírodopis, 8. třída, lidský tělo, mízní soustava... a on se na mě tak podívá a řekne: “vůbec nevím, že nějakou mám”

No, a jak funguje hezky, vid'?

Jo, takže si řeknu fajn, tak prostě něco si řekneme, ale asi nebudu úplně tlačit na to, jak moc to funguje, jo? Na druhou stranu některý děti přece chtějí vědět víc, jo?

No, naštěstí některý chtějí, no (smích)

No troška jo.. No a ještě mi tady dali jako návod.. Vzpomeň si, co ty si pamatuješ z přírodopisu ze základky?

Hele, to já si říkám taky... Víš, co.. Tebe kdyby se zeptali z matiky nebo prostě navzájem těch jinejch.. Kdybys dala dějepisný test někomu na češtinu, no i když to ne, protože to maj většinou stejný lidi, dějepis a češtinu, ale prostě někomu jinému, tak že by se asi nestačili divit, taky... No a vod těch dětí, v podstatě, se to chce všechno, jo...

No určitě... A já jako, ty testy si myslím, že letos se snažím fakt dělat jako věcný, že se neptám úplně na nějaký, nebo jako snažím se neptat teda na nějaký jako podrobnosti. Když to srovnám s nějakýma kolegama tady...tak je mam fakt jednoduchý...

To je pravda. Zatím bych jich většinu asi dala, i bez přípravy (smích)

Jo tak někdy tam musíš něco dát, no...

To jako ale jo, tak já si vlastně taky nepamatuju nic z té základky, akorát až na atlas ptáků, kterej byl, to mě tak jako prudilo, že to si teda pamatuju a vystudovala jsem to, takže jako dá se s tím žít no.

Ale jako ty znalosti prostě...

Já jsem si představovala úplně něco jinýho, no, jaký budou... Asi nás ty věci učili zbytečně moc do hloubky, ale ne ty věci okolo...

Jo, ale možná i takový jako základní věci, prostě, že jo, občas přilítne nějaká otázka. A já si říkám, jo, to je jako logický...

No a mě by to taky zajímalo.

A to nevim...

Jo, ale hlavně že vím...

Jak by to bylo latinsky a německy...

Ale zas asi nemůžu teď posoudit, jako jestli by se toho mělo učit na těch vejškách míň...

Jo to jako...

No ono zas kdyby to osekali vám, tak tím, že si člověk nepamatuje všechno, tak víš...

No přesně jo, ne, tohle já jako určitě nechci ani soudit, ale...

To ne, ale možná spíš něco asi navíc k tomu – jak s žákama, jak s rodičema, jak s kolegama a tak...

No jako jo, to by bylo skvělý, to opravdu jo...

Jo a tys vlastně chodila kam? Do Plzně nebo do Budějce?

V Budějicích jsem byla...

Jo, jo, a tak já musím říct, že jako katedra teda přírodopisu...

Jako já jsem vlastně i tu němčinu i ten přírodák měla relativně dobrej jako obě ty katedry v porovnání s jinýma to víš, že tam byli lidi, který prostě jako nic, ale byli tam i skvělí lidi jo, se kterýma jsem třeba v kontaktu doteď, takže...

Tak to tady vždycky je, vždycky je to o lidech...

Že, no jako, teda i třeba když jsem pak byla s děkankou jeden tejdén...

Tak to je podle mě jako skvělá ženská jako na svém místě jo, že má představu dobrou, no akorát...

Některý lidi nepřesvědčí, že ta představa je dobrá, takže teď si jedou ve svém ale...

Jo, tak mě to jako...

Jo, nemůžu si stěžovat, tak asi jako kdybych se měla někam přihlásit znova, tak půjdu tam, jakože stěžuju si na něco, ale není to tak hrozný (smích)

Jo ale není to tak hrozný ve skutečnosti...

No a vlastně já nemůžu porovnat teda jiný základky tady, protože jsem byla jenom tady, ale až na nějaké mouchy, které jsou prostě všude...

A tak jako dobrý jo...

A kdybys věděla, co víš, tak šla bys do toho znova?

Ještě teď hele, já teď hrozně jako bojuju se s tou párovou výukou jo, že ten koncept je jako dobrej podle mě a kdyby to fakt fungovalo, jak to má fungovat, tak by to bylo super. Ale ono to tak jako nefunguje.

To jsem si taky tak nějak všimla...

A mě to jako strašně vysává jo, že? Já si jako třeba před Vánoci, já jsem se tady cítila strašně k ničemu, protože já mám jenom sedm svejch hodin letos a zbytek mám jako párový... A já vlastně jenom supluju jo, no a nevím, no...

Tak mě to prostě fakt jako vysává, takže si říkám, sakra, ale to tady může stát někdo jinej a pustit jim ten film, nebo jim tady přeříkat stránky v učebnici, jo (skoro slzí)

A tak se někdy snažím, prostě jim to přeříkat tak podle sebe, ale leckdy to nejde, když je to nějaká fyzika, prostě tak taky už netuším, prostě jo...

No to já taky ne...

Tak, tak s tímhle trochu jako bojuji teďka v sobě, že nevím, jak to jako vzít dál, že vlastně jsou chvíle, kdy to jako přecházím, dobrý, zvládli jsme to, jako jdu den po dni, ale jsou dny, kdy bych jako chtěla bejt nějak užitečná jo a to úplně tady v tom suplování...

Hm, že si připadáš nevyužitě?

No trochu jo, takže nevím, jak to pojmout do příštího roku, no.. Tak asi...

Já si někdy připadám tak nevyužitě...

Je tak jako co mě taky překvapilo, je práce učitelů s těma asistentkama, nebo tady nevím, jak je to jinde, ale já poprvé, když jsem jako přišla a byly tam dvě asistentky v tý třídě...

Tak jsem si řekla sakra, vždyť já vůbec nevím, jestli jim mám jako něco říkat, nebo jak, nebo jako co...

Tak postupem času to jako šlo, že jako si třeba někdy něco prostě nějak, ale úplně nemám tady jako ze školy pocit, že bysme to uměli. A vlastně ta myšlenka je jako hezká i to, co nám říkali na těch fakultách jako dobrý, ale v realitě, nebo jak to vidíš ty?

Jo, já to mám úplně stejně, no že prakticky to nefunguje asi tak úplně, jak by teoreticky mělo, že máš bejt vlastně asistent pedagoga a na chvíli já můžu něco jakoby říkat tam těm všem ostatním, vid', a ty si můžeš tam s tím jedním něco tam šudlit, kdybys hodně chtěla, klidně můžeš, fakt (smích)

No tak ten mě zrovna jako podle mě úplně ignoruje, ale...

Ale jo, jakože ten koncept je taky dobrej, jak u tý párový výuky, ale v praxi to právě tak není a jako mě je to třeba líto vůči některým těm asistentům, který jako vidím, že že by to šlo...

Ale vlastně jako člověk neví, jak do toho...

Někdy je to, to jako říkám na rovinu, někdy je to asistent, s kterým já vlastně jako ani nechci spolupracovat, jo?

Protože mi přijde... než mu to vysvětlím, tak už to jako zvládnou prostě v té třídě, vysvětlit. A to jako se mi taky stane, ale že to jako neumíme a že jsem si to představovala jinak, je teda určitě pravda, zvlášť tady, když je těch asistentů jako hodně docela jo.

No tak nemám pocit vlastně ani z jednoho učitele ani sama ze sebe, že bych to jako uměla dobře.

Hmmm... Tak třeba časem něco vymyslíme...

No tak jo, jsem pro...

Jenom u toho přírodáku úplně nevím, víš co, já si umím představit třeba z češtiny, to jsme i dělávali dřív s někým, třeba že já jsem mohla diktovat těm zbylým diktát, to jako nadiktuju taky že jo, a ty tam pak s tím jedním můžeš něco, no ale...

No jasně.

Jo, tak je fakt, že ten přírodák je jako pro ně předmět, na kterým nestojí svět, jo...

No ale zase...

Jako jo, tak něco se jako snad dozví, něco si snad budou pamatovat, ale jako jsou důležitější předměty tady jo...

A no tak, takhle... můj cíl je to jim ten přírodák neotrávit...

To je dobrý, náhodou...

Jako někoho třeba zapálit, že by ho to zajímalo, ale vlastně neotrávit, aby při slově přírodopis nebyli hned zpruzeli.

Jo, zatím se tohle nestalo...

To mají u chemie zatím (smích)

Tak, takže to je můj cíl a...

No to je asi všechno, co si dávám za cíl, že tady vlastně jo, aby to tak nějak proběhlo v klidu a...už nevím, co bych povídala a stejně musím...

Tak zatím díky moc. Ale kdyby tě ještě něco napadlo, cokoli, ráda to tam přidám. Nebo se může stát, že se přijdu zeptat sama (smích), nevádí?

Klidně přijď, tak zatím...

Příloha IV: Přepis rozhovoru – Denisa

...

Jen abych nezapomněla potom na konci - řekneš mi prosím kolik Ti je a jak dlouho už pracuješ ve škole?

Je mi 31 let a ve škole pracuju pátým rokem..

Super, a pořád jako asistent pedagoga?

Jo..

Tak a mě hlavně zajímá jedna věc, jak teď vnímáš svoji práci ve srovnání s představama, který jsi o tom měla, než jsi to šla dělat..Prostě nějak sis to představovala a co je teď jinak? Jedno jestli horší, lepší, prostě jiný....

Dobře, tak co se týká představ, tak jsem úplně tak jako neměla nějaký představy, šla jsem do neznáma a vzhledem k tomu, že jsem se toho docela bála, bylo to úplně takový nepředstavitelný, tak čím jsem tady dýl, tak to je pro mě jakoby lehčí. Myslím si, že ta praxe a ty zkušenosti mi potom tu práci dělají lehčí a je pro mě jednodušší, i když jakoby vždycky je... vždycky mě něco překvapí, nebo je něco, na co vůbec nedokážu bejt připravená vzhledem i k tý praxi...

Hm, a co tě jakoby třeba překvapí? Klidně uveď konkrétní případ...

Tak já jsem u pořád toho samýho dítěte, ještě jedno mi teda přibylo, takže to dítě už mě v podstatě moc nepřekvapí, jo, ale dokáže mě překvapit, vždycky vymyslí něco jinýho, ale teď už je to takový lepší, asi má po pubertě (smích) ale vždycky potom, když třeba jdu k tomu jinýmu dítěti, tak mě překvapí, že vlastně každá ta práce tý asistentky je úplně jiná, každý to dítě je úplně jiný... Každý dítě vyžaduje něco jinýho... Takže tam mě potom překvapí, že vlastně, vlastně je to strašně, strašně variabilní, no... Nedá, nedá se na nic, na nic připravit, na každé dítě funguje úplně něco jiného. A tak.

Nedá se to aplikovat stejně, nedá no... Že se to musí spíš tak jako vychytávat... a je něco jakoby... Překvapuje tě to spíš k lepšímu nebo k horšímu? Je to lepší než sis myslela, že to bude nebo horší? Já vím, že to nejde říct takhle úplně, ale...

Tak i tak, někdy mě zaráží, že celkově ten systém, třeba co se týká tý inkluze, tak já mám pocit, že někdy se to mine účinkem. Někde prostě je to úplně zbytečný. Myslím si, že některý děti nepatří na základní školu mezi... a nejenom kvůli tomu dítěti...Myslím si, že pro dobro všech, jak pro dobro toho dítěte, ostatních dětí, ostatních učitelů by bylo lepší, kdyby opravdu bylo ve škole, kde jsou na to specializovaný...

Hm, já to vidím úplně stejně, no, ač to dělám, že v nějakých případech to není ku prospěchu...

Jo úplně... úplně ta inkluze, stejně to dítě vlastně v podstatě separuješ, děti s lehkou mentální retardací by tady taky být neměly, protože tady nezažijou úspěch a ty lidi, i když má asistenta, tak to... Ale jinak s ním pracuješ v podstatě individuálně.

A furt je trošku za exota, kdežto kdyby byl někde...

Přesně tak, tak tam zažije úspěch a je tam mezi svýma, v uvozovkách...Takže, takže mě překvapuje občas taková ta nesmyslnost inkluze v některých věcech, to je asi to špatný, to negativní a potom v dobrým mě překvapí, když... (váhá) nebo pro mě je. Pro mě. Já bych to hodnotila, takže vlastně dobře mě překvapí, to když vlastně vidím, že ta moje práce k

něčemu je a že že si dokážu poradit s věcmi, nebo celkově, ten asistent si dokáže poradit s věcmi, a to dítě začlenit. A asi konkrétně nevím...

Ne, to je v pohodě takhle, hele a ty jsi říkala, že sis nic nepředstavovala, tak něco sis představovat musela... nebo pročs to vlastně šla jako dělat? Nebo proč jsi to chtěla?

Já jsem, já mám syna, kterej má, který má tělesný postižení, takže co se týká tady těch věcí, tak mě strašně zajímaly, vzhledem k tomu, že se mě týkají osobně.. Takže, takže mě tady ta práce třeba jako hrozně zajímala, (jméno syna) měl ve školce asistentku, takže, na tohle se ale nedá připravit, představovat si něco... Nevěděla jsem, k jakýmu půjdu dítěti... Věděla jsem, že když budu mít tělesně postižený dítě, že mu budu pomáhat s nějakým, aby byl mobilní... Na to se nedá vlastně vůbec připravit, no nevíš přesně...

Nedá no, každej je úplně jinej...

Já jsem se v den nástupu dozvěděla v podstatě, k jakýmu jdu dítěti. Já jsem moc nevěděla, nevěděla jsem, jak se mám na to připravit... a postupně se mi to všechno ukázalo až časem.

Hm, to asi tak je u té asistence... Že to je mnohem víc různorodější než třeba učitelé, vlastně, no to je jasný... A i když přijde někdo, kdo má autismus, přijde někdo jinej s autismem, tak stejně je to úplně jiný, není to nikdy stejný...

Přesně i autismus.. Každý typ je úplně jinej, každý dítě funguje na něco jiného. To samý, u (jméno syna) si dovedu představit, u syna si dovedu představit, jak tam mu asistentka pomáhá... A i tak, někdy to tělesný postižení, někdy třeba jsou rodiče, který, který si myslí, že tam ten asistent pedagoga je kvůli tomu dítěti a bude dělat všechno za něj. Toho nejsem zastáncem. Já si myslím, že nejvíc, co tomu může ten asistent dát, je vést ho k tý samostatnosti a nechat ho...

Tak učitel, to je ta idea toho, jak by to mělo bejt...

Přesně, přesně, ale dost často to selhává, že jo? Dost často, prostě si ty děti zvyknou na to, že to za ně někdo dělá.

Hmm, tak jestli jim to ty rodiče tak podají, víš, ona ti tam se vším pomůže a to... víš, to je fakt..

Přesně, já jsem měla toho (jméno žáka) a ten... tam rodiče na všechno řekli, ale od toho má systém, takže jo, to nefunguje to. No tak kdežto jakoby co se týká mě z pozice rodiče, tak když (syn) nastupoval do školky i do školy, tak jsem vyžadovala, že to, co zvládne, ať dělá sám, ať nemá žádný privilegia.

Hmm, to je super..

I co se týká pomůcek. On měl speciální židličku, ale i on sám ji nechtěl, protože nechtěl vybočovat z řady, těm dětem na tom prostě záleží, aby nevybočovaly...

Je mi to jasný, to (jméno žákyně, u které jsem jako asistentka začínala já) tenkrát taky nechtěla.. Dokad' to jde, tak chtějí všechno stejný...

Jo přesně, takže i třeba on, když je teďkon ve škole ...Ve školce se to nějak ztratilo, to prostě jeho asistentka byla třetí učitelka a teďkon, teďkon je to tak, že je ve škole, ale co se týká výuky, tak paní asistentka opravdu dělá všechno, nedělá pro něj nic navíc oproti ostatním dětem. Co se týká výuky, tak nezasahuje vůbec nějak zvlášť, ale...

Protože on taky zatím vůbec nevypadá, že by to potřeboval, taky jako...

No ona mu pomáhá spíš s tou sebeobsluhou, kdy mu pomáhá třeba s tácem, s oblikáním a tak...

Hm, jasný, a tady jak máš ty dva kluky, tak i z těch rodičů každý má jinej přístup teda?

Já mám jednoho chlapce, kterej má hraniční mentální, teďkon nově i cukrovku a tam selhává to, že vlastně není vůbec samostatnej, není k tomu vedenej, takže tam je problém, co se týká tohohle a ten druhej, no tak tam je to od začátku takový, že vlastně on doma nic nemusí, není vedený k tomu, k nějakým povinnostem doma, nechce se mu nic dělat v podstatě, funguje doma tak, že z 90% procent je asi na počítači a tady ve škole, když se po něm něco chce, tak to taky trochu vážne...

Nějaký rodiče to mají tak jakoby divně podle mě... No že tím, že seženou papír myslej, že nemusí nic, místo toho, aby přepli, že musejí o to víc, když už mají nějaký problém nebo postižení a nějak se s tím snažili něco dělat, co?

No a přesně to takhle ten jeden z nich bere, že vlastně se vykašle doma na úkoly a pak za mnou chodí o přestávce, jestli s ním budu dělat úkoly, nebo prostě spolihá na to, že má nějaký privilegia, že ten test mu pomůžu dělat, nebo si bude moct prostě napsat opravnej...

Hm hm, a přitom by bylo v jeho silách to dát, kdyby chtěl...

Hm, přesně využívá toho, tady jde jenom o to, že je líněj...

To se mi tak dost často jeví tak, u toho mojeho. No to je jasný, ale když třeba pomínu ty rodiče, měla jsi nějaký, no jenže ty zas moc spolupracovat nepotřebuješ... Nebo takhle o spolupráci třeba s učitelem, s kolegama? Měla jsi nějaký představy a funguje to líp, nebo hůř, nemusíš jako jmenovat někoho s kým třeba skvěle, s kým blbě, nebo tak, ale....(smích)

Já jsem měla trošku respekt, protože vlastně tady na tý škole jsem chodila do školy a spoustu učitelů je tady už, už dlouho...(smích)

Jako že tě učili?

Učili, takže, takže to pro mě bylo těžko představitelné, jak budou teďkon kolega s někým, komu jsem devět let vykala, kdo mě učil, ale měla jsem jenom takovej strach, ale takovej ten obvyčejnej, co má každý, kdo nastupuje do práce, já jsem neměla moc času přemejšlet, protože ta práce se mi naskytila v podstatě ze dne na den, ale já tuhle školu mám ráda, ty lidi mám ráda a nikdy jsem nebyla zklamaná z kolegů nebo to...

Hm, tak to je super, víš. Taky třeba že někdo si představuje, že bude fungovat, spolupracovat a pak to tak není...

No já měla vždycky štěstí na učitele, kteří mě brali a spolupracovali, byla ta práce fakt jako dobře udělaná, spolupracovali hezky... Ale potom mám pocit z některých učitelů, že, že jakoby nechtějí nebo neví, jak využít toho asistenta, ale to je spíš výjimečně, když potom jdu někam suplovat nebo tak nevím, jak to funguje...

Jo, jo, no já ten pocit mám někdy taky, no... nebo asi možná mají pocit nějaký další kontroly, nebo to, že na to nejsou zvyklí zatím...

No, a nebo neosloví, vůbec neosloví třeba...

Mě se to stávalo u těch starších spíš zatím, anebo zase naopak úplně mladejch...

Ale, ale vyloženě s nějakým negativním postojem nebo s nějakým odmítáním jsem se vůbec nesetkala...

Tak to je super, to je dobře. Je něco třeba, co tě překvapilo, jakoby v dobrým, co je lepší než sis myslěla, že to bude?

Jo, že i ty přísní učitelé jsou nakonec hodný učitelé, já je fakt jako měla, nevím, jestli je to štěstí nebo neštěstí, že jsem je znala už předtím a ono se ukázalo, že i ty učitele, který byly přísný, jsou nakonec fajn...(smích)

Jo, že vlastně jsou to normální lidi (smích)

No, přesně, že jsou to vlastně normální lidi...Co tě ještě zajímá?

No nevím, napadá Tě ještě něco? Ono ta asistence je fakt jiná, než když jde někdo dělat učitele, no tak tam je těch představ asi víc, ale ...

No právě, tady to hodně záleží od toho určitýho dítěte, jak to bude...

Takže každá asistentka si to dělá jinak, třeba ta paní asistentka, co vlastně měla (jméno žáka) přede mnou, tak si všechno tak jako zapisovala každý den, si dělala poznámky ke všemu... Byla systematická a já jsem tohle nikdy, k čemu mi to bude? Už se v tom nikdo asi hrabat nebude...No prostě každej to má úplně jinak...

No mě spíš připadá, že s těmahle dětma se musí fungovat podle momentální situace, nálady, jak se to prostě vyvine a to, co fungovalo včera, ani nemusí fungovat dneska... Už to nemusí taky zase platit, no...

Přesně, to je vono, no, to je vono...

Takže ty asistenti to mají fakt jiný, no...

Na každý dítě funguje něco jinýho, no.

Hm, napadá Tě ještě něco?

Asi teď ne...

Ale kdyby sis na něco ještě přeci jen vzpomněla, co je jiný než sis myslela že bude nebo Tě cokoli jinýho napadlo, tak budu moc ráda, když se ozveš a dáš mi vědět...

A kdyby ses teď třeba rozhodovala, po tom, co víš už, nebo tak, šla bys do toho znova?

Jo, klidně určitě, jasně, já jsem naprosto spokojená (smích)

Jo, takže se chystáš to dělat dalších třeba klidně x let?

Jo, klidně do důchodu, dokud' to půjde...

No on jako jen tak nebude, vám ho, počkej, nám jestli posunuli na 66 nebo kolik psali, takže to máš ještě hodně času (smích)

Já tak daleko nevidím.

Tak já zatím moc děkuji, nic jinýho mě taky nenapadá, to spíš bylo takový, jako když má někdo nějaký představy. A pak, co zjistí... Zatím mi připadá, že ty učitelé toho zjišťujou daleko víc, že ani ty běžný děti tak nefungují, jak si mysleli, že budou...

Já jsem si opravdu žádný představy moc nedělala, protože prostě nevíš, no... Když potom nastupuješ možná cíleně k nějakýmu dítěti, tak to je asi jiný, to si nějaký představy stihneš udělat, ale já opravdu nevěděla, no...

Hmm, možná jako žes měla potřebu, jakože někomu pomáhat zas jinýmu, když víš, že (jméno syna) taky potřebuje, ale jako znám rodiče, že dělají třeba asistenta svým dětem, ale to bys asi nechtěla, ne?

Ne, to rozhodně ne, nikdy, já bych ho ani nechtěla na svojí škole, jakoby na škole, kde pracuju.. Myslim si, že to není dobře, a když ten, když ten rodič je ještě ve třídě, vždyť tam je úplně rušivej element...

Já to chápu, taky se tomu snažit vyhnout, abych se vyskytovala tam, kde mám třeba dítě...
Někdy ale není zbytí, ale jen na chvílku a výjimečně...

*Když tam jdeš výjimečně, tak to nevadí, ale bejt tam denně, zaprvý to dítě s tou mámou,
prosím, vždyť oni si musejí od sebe odpočinout, že jo, pak to dítě není samo sebou, chová
se jinak před tou mámou, vůbec bych to nechtěla...*

To by bylo blbý, neměl by ti ani co vyprávět, jak bylo ve škole... to se shodneme, to bych
taky nechtěla...

Tak zatím díky moc, ale kdyby sis vzpomněla, nebo kdybych já ještě něco potřebovala,
určitě si dáme vědět. :-)

Příloha V: Přepis rozhovoru – Helena

...

Já mám vlastně jenom jeden takový základní dotaz, jak vnímáš svoji práci s ohledem na to, jaký jsi měla představy, nežs to začala dělat?

Jestli je to jinak , lepší, horší, to je jedno..

Takže já si myslím, že vlastně je to lepší, než jsem si jako představovala. Je takový rozmanitější.. A i jako samozřejmě rok od roku nebo časem je to náročnější, protože jak víme, že jsou nové technologie, děti jsou prostě jiný nebo společnost jiná...

Takže takhle, ale i přesto mě to teda jako baví, nebo snažím se držet krok, no..

Ale jako třeba je něco, co ti přijde lepší než sis, myslela, že to bude nebo něco zase naopak horší a je to jedno, ať se to týká kolegů, rodičů, dětí, čehokoliv?

Asi, asi si myslím, že jsem si myslela, že ta práce s dětma jako bude lepší, jakože nebudu tak vychovávat v uvozovkách, že budu víc učit, protože ty děti fakt se musí na to vyučování jako připravit v tu chvíli a než se soustředí, to je ta výchova, nebo ten prostě ten přínos vode mě a pak teprve můžu ten čas jako učit.

Tak to jsem si možná naivně myslela, že děti automaticky v hodinách nebo při vyučování se budou prostě soustředit a budou hodný (smích)... Je to trošku jinak, ale i s tím umím pracovat...

Jo, takže že ještě jakoby řešíš víc těch věcí kromě toho učení...

Jo to jsem si nemyslela, že bude takhle... samozřejmě papírování, ale to v dnešní době, protože to může být přes počítač jako skoro všechno, taky to není tak hrozný, s rodiči já mám zkušenost většinou dobrou, jsem spíš typ, kterej předchází konfliktům, takže si je nepřipravuji, ale někdy prostě to jako vygraduje, že to musí být... A to řeším teda nerada. Tohle si myslím, že je i má slabina, a to nemám ráda ty situace, že se musí něco většinou v negativním smyslu řešit s rodiči neboi s vedením. No ale je to moje práce, musím to vždycky nějak ustát, no...

Hm, ty ses normálně připravila, ty mluvíš jak kniha, skoro...

No vždyť to nahráváš, tak aby to...,

To se neboj, opravdu to je pro studijní účely, ne na hlášení tady někomu (oboustranný smích)

Ne, ne, mě to fakt baví..

Tak to je dobře, to jsem ti mohla připravit nějakéj víc hvězdněj mikrofon...

Hele, a jak jsi říkala, když třeba předcházíš těm konfliktům s rodičema...

A třeba, řešili jste to nějak ve škole? Připravili tě na to už tam?

To už si vlastně nepamatuji, ale asi ano, měli jsme nějakéj předmět, nebo to bylo v rámci nějakého předmětu, ale bylo toho málo, nebylo to dostačující...

No nebylo to opravdu dostačující, tak já už mám veškeru dávno za sebou a doufám, že dneska mají nějakéj předmět nebo nějakéj okruh toho - komunikace nebo práce s rodiči. No komunikace s rodiči, prostě...

Hm hm, což to je jedno asi jak se to jmenuje, ale hlavně jestli se tam řeší takový věci

No, to je jako velká část dneska toho učení našeho.

Hm, že řešíš dost jiných věcí věci kolem..

Ale zase ty rodiče si myslím že každý, obzvlášť na tom prvním stupni, každý rodič chce slyšet, že to dítě je v něčem dobrý, proto do té školy chodí, že má nějaký posun, že je dobrý, tak si myslím, že vždycky se dá najít něco, co je na tom darebákovi dobrý a pak to můžeme řešit, tak to víme, že je naše taková cesta k tomu...

Hm, to se shodnem, že na každém se dá něco najít, to jo...

Hm, tak ono je to fajn, tak já když půjdu taky jako rodič, tak taky to uslyším ráda, že jo..

No já právě taky

Poslechnu si to dobrý a pak jsem přístupnější řešit i něco jinýho, než když přijdu a už mezi dveřma - udělal tohle, tohle...a ještě tohle, darebák jeden...

No tak asi umíš tím pádem vycházet i s rodičema, tak to je dobrý...

No, ale jak říkám, nezastihl mě nějaký třeba větší konflikt, kterej řeší kolegyně na druhým stupni, tam už to jde, teda jako, to už je konec, tak třeba někdy...

Tak to je dobře, tak třeba se ještě něco vyskytne, hele a teď jsi mně připomněla, ty učíš už, jak dlouho vlastně?

No, tuhle jsem to počítala, že jsem začla 93 na (jméno školy), takže to je 30 let.

Ty jo (údiv)

No s přestávkama na mateřskou, ale je to dlouho už, no...

Počkej, kolik ti je vlastně?

54.

Hm, to bych fakt neřekla...

No já jsem teda... mám povídat?

No jasně, klidně, povídej cokoli..

Já jsem učila, já jsem měla pěkný nástup a to možná dělá taky jako dobře těm začínajícím učitelům...

Na (jméno školy), tady vlastně na škole jiné, jsem měla dobrou paní učitelku na praxi jsem tam chodila tři týdny. Nevím, jak to teď mají studenti, tři týdny k ní na náslechy a teda mě nechala taky učit. Já na to vzpomínám moc ráda, protože mě jako nepoučovala moc jako, nebo viš jak...Neříkala jako přesně, co mám dělat, prostě nechala mě, samozřejmě mě tak nějak korigovala, ale moc mi neradila, pochválila mě, samozřejmě pochvala (smích)

Asi to bylo dobrý, no...

A to mě jako si myslím na ten začátek hodně jako dalo dobrýho, no tak jsem tam zůstala, tam jsem učila 16 let s přestávkou, teda jedny mateřský a ...takhle první 2 roky jsem byla na druhým stupni...

To bylo taky samozřejmě dobrý, praxe s velkejma dětma. Tam nějaký posbíraný předměty, tělocvik, sexuální výchova, výtvarka...

No to muselo být zajímavý...

Hned jsem dostala osmáky jako třídní a psaly se vysvědčení ručně...

No to já si pamatuju ještě, že jo...

Jo, takže to byl pěkný začátek a pak jsem teda šla na první stupeň. Ještě, ještě mám povídat?

No klidně, určitě, cokoli tě napadne, pořád...

No a pak jsem byla v (jméno obce) ve vesnici, rok teda ale taky dobrá praxe ve školách v uvozovkách.

Je fakt, že ty děti, nevím jak teď, už je to taky deset let, ale ty děti tam byly ne lepší, ale prostě jiný. Všechno to tam šlo jakoby rychlejc, takřka se nemuselo psát, že bude třídní schůzka, protože se to řeklo, jedna maminka a už to šlo obchodem, hospodou a přišli všichni...

Hm, asi to věděli rychlejc, než kdybys jim to napsala...

Když jsme měli vši, nemuselo nic psát se, druhéj den všichni kluci na ježka, holky teda ne (smích)...

Ale tak jako tak dřív to tak fungovalo no.

Ale jako učení samozřejmě, taky jsme měli osnovy, nebo tak, jó, to tam bylo stejný...

Hele a když srovnáš třeba, já nevím tady a nebo i jinde, nemusíš někoho jmenovat konkrétně, ale nějakou třeba spolupráci s kolegama, nebo tak, je to takový, jak sis představovala, nebo lepší, nebo horší, nebo v čem je to jiný?

Já si myslím a nechci pochlebovat, že tady fakt na škole na (jméno školy) je to teda nejlepší z těch tří.

Já jsem teda ještě učila na rodinné škole 3 roky, ta už není, tak tam to, no tak tam to nebylo moc dobrý, jako ten kolektiv učitelů tenkrát nebo já jsem to tak viděla svejma očima, ale tady si myslím, že fakt kolegové, vedení je dobrý, nebo já nemám žádnou špatnou zkušenost.

Hmm, já vlastně taky ne...

Myslím si, že i ostatní, holt si tu práci musím udělat. Papírování si musím udělat, když jsem připravená na nějakou kontrolu, tím líp, když něco nestíhám, no tak mě vedení většinou podrží nebo nějak pomůže.

A, takže prostě tady... Na té (jméno jiné školy), když jsem učila, tam to bylo víc první stupeň, že tam měl svůj pavilon, takže babinec, učitelky první stupeň mezi námi vedení a druhý stupeň. Takže jsme se moc jako, ale taky to jako.. samozřejmě ale taky jako měli nějaký sezení nebo nějaký schůze jako normálně. No a v těch (jméno obce) tam to byl malý kolektiv učitelů, nebo teda pedagogů, ale tam...

Pan ředitel prostě tak nějak jako už se těšil do důchodu.

Jo, takže moc věcí neřešil, jo...

No spíš tak celkově, tam nebylo na čem stavět, no... Co ještě tě zajímá?

Spíš tak celkově, úplně, když si jakoby představíš ještě, já vím, že už je to teda dávno, i když bych to neřekla do tebe (smích). Když si třeba studovala tu školu, ty jsi dělala dálkově to?

Ne, ne, ne, já jsem dělala normálně.

Já jsem dělala normálně, 2 roky v Brně, 2 roky v Budějovicích...

Aha já jsem myslela, že jsi říkala, že si předtím byla ještě v jiné práci, takže?

To jsem byla, já jsem byla na soudu v Brně, protože jsem se hned nedostala, vlastně z gymná. Já jsem chtěla jít na zvláštní pedagogiku do Olomouce.

Hmmm.

Ale tam jsem neudělala přijímačky z biologie.

Nebo udělala, já nevím, možná neudělala nějak o 2 body a už jsem se nesnažila o odvolání. Já...

Nevím, možná někdy člověk udělá, ale je moc těch, který udělali, takže nic...

Ale vlastně jsem teď i jako ráda, protože nevím, jak by mě to naplňovalo nebo bavilo. Ale teď vidím, že ta práce by byla taková těžší, jako náročnější, no...

Hm tak to asi dopadlo tak, jak mělo, takže i teď, po tom, co víš všechny zkušenosti, bys klidně do toho šla zase znova, jo?

Jo, jo, jo...

Takže jsem pracovala na soudu dva roky v Brně a dostala jsem se v Brně na vejšku, ale to jsem chtěla jít na čeština, výtvarka ale tam bylo plno, to zkoušky jsem udělala.

Jako druhostupňová?

Jo jo jo jo a osud mě šoupl na národku, což dobře udělal.

No, ono to tak dost často jako dopadne, že prostě..

Takže sem tam nebo takhle, tenkrát to bylo tak, že buď to vezmu nebo nepůjdu... Samozřejmě jsem šla s tím, že ještě přestoupím.... Kdyby to šlo, nešlo, ale nešlo, tak jsem dva roky dělala v Brně, dva v Budějovicích a jsem spokojená.

Hmmm..

Takhle to dopadlo...

Ještě k té praxi třeba na té vejšce, to právě no tohle už si moc nevzpomínám, ale tenkrát to byly náslechy, což moc jako praxi těm studentům studentům si myslím nedá, jo, sedíš vzadu, paní učitelka si připraví samozřejmě vzorně hodinu, no a vidíš to, jak to teda jako bude takhle pěkně vzorně? No nebude...

To je jasný, no...

Tak to bylo takový... My jsme snad ani neučili na té vejšce. Fakt jsme neměli nebo pár hodin jo, ve dvojicích jsme učili. Jakoby nějaký hodiny, ale málo, strašně málo...

Hm, nebylo toho moc..

Docela hodně málo, takže praxe málo.

No a co se tam teda učí, když se tam neučí jako jednání s rodičema, tohle taky ne moc?

Ne, no, já jsem teda byla specializace tělocvik, ještě na té národce byli specializace. Nevím teď, jestli jsou ty výchovy.

Jak kdy asi, já vím, že někdo mívá...

No tak jsme měli hodně tělocviků, no a místo toho abysme se soustředili na třeba tu komunikaci s rodiči, nebo nějaký problémy žáky, tak jsme se s holkama třeba hrozily, jestli uděláme zápočet z plavání, bruslení a bojuješ nebo v rámci národky nepotřebuješ uplavat motýlka za nevím kolik sekund. Takže no...

Hmm, to fakt nepotřebuješ, stejně je dovedeš na zimák, na plavečák a tam je předáš... To nepotřebuješ ani s velkýma, prostě potřebuješ, aby se tam nepřizabíli...

To jsou moje vzpomínky, že to jako, no mělo to být naopak, si myslím, že jo. Jakoby samozřejmě víc praxe, nějaký jakoby dneska, třeba jsou ty videa, to za nás nebylo, nebo nějaký online jako ty semináře, tak to určitě mají taky.

Že by to chtělo víc řešit to jednání spíš...

No ale nic nenahradí stejně ten kontakt s rodiči nebo dětmi, že jo? Třeba si nasimulovat nějaký případy jednání s rodičema, nebo tak doufám, že toho mají víc teda, dneska...

To si úplně nemyslím, jak to tak slyším od jiných, bohužel... To je jasný, že je lepší, když si to vyzkoušíš...

....

Hele a jsou samotný ty děti jako v něčem jiný, než sis myslela, že budou třeba?

No, takhle myslela jsem si třeba, že ty děti budou víc jako nastejno... Jako já z dětství si pamatuju, nebo jsem to možná viděla dětskejma očima... jsme prostě třída, všichni se tak nějak učíme stejně, všichni tak nějak stejně jsme šikovný na něco, všem nám to bude tak nějak stejně...

Nebo za nás nebyly asistentky, spolužák, to už byl na vozíku, tak jsme ho nosili po schodech...

Tak to se divím, že jste ho tam vůbec měli zase ale v té době... Podle mě na to nebyly děti, ale vůbec lidi vůbec zvyklí za našeho dětství...

No já si ho pamatuju, (jméno spolužáka), moc hodnej kluk, tak jsme ho nosili po schodech a ty děti jsou teď, nebo jiný, je to přirozený, že jo, nechtěj být jiný, ale prostě jsou individua individuální, a to jádro třeba... Já nevím, ve třídě, když je 21 dětí, tak je takových jakoby třeba 5 - 6 nastejno a pak jsou individuální...

To je dost málo, co?

To je dost málo, ale ono to je taky dobře, že jo? Ty individua se prostě rozvíjí, ty děti každé svým směrem, takhle jako pavučina se rozlézájí, ale pro to učení je to náročnější.

To si myslím, no..

No a teď je před tím učitelem, dobře, zvolím cestu, vy se podřídíte a jedeme podle...

Jenže kdo podle čeho, co je lepší?

Nevím, to my řešíme doma každý večer, když slyším stížnosti, proč se pořád jede podle těch, na kterých se musí čekat a nikdy ne podle těch rychlíků, kteří se potom trvale nudí...

No no, právě no. A tak, takže nevím no. Tak asi já už ve svém věku? Ne, to neřeknu (smích)

Možná spíš zkušenosti a pohodlnosti asi střední zlatá cesta jakoby, dát, zavděčit se každému trochu, no vy počkáte na tyhle? Teď se věnuju těmhle a půlka zatím..

Hmmm

Paní asistentka pomůže, i když teď s tím úplně nepočítám, ale stejně je to jakoby, že jo na mě.

No, jasný, ty seš tam ten, kdo to zastřešuje...

Takže rozdílnost dětí i rodičů jakoby... Ty nároky jaký mají, nebo i mám jako malou zpětnou vazbu se divím teď...

Od rodičů jako? A ty bys chtěla větší?

Chtěla bych větší, no... Teď konkrétně chystám dotazníček na schůzky.

Ale tak to je dobrý...

Protože no, oni mi to jakoby odkývají, nebo teď konkrétně v té třídě nejsou žádné problémy, tak ta třídní schůzka bude zřejmě probíhat, že to já jako povím, povím, tak máte dotazy, ale oni určitě mají. Chtěli by se zeptat, ale jakoby já myslím si teda, že se třeba nezeptají, nebo je to takový, že to všechno je dobrý teda...

No tak asi je všechno fakt dobrý, tak zase lidi jsou zvyklí si většinou jenom stěžovat, málokdo je zvyklej, že by přišel, pochválil, vid'

No a nebo to je konečně po letech dobrý, že se nic jako neřeší, no...

No tak třeba já myslím, že kdyby měli problém, že se ozvou.

Ale spíš to chci psát i směrem, jestli jako stihají domácí úkoly děti, z hlediska, jak třeba jim probíhá to odpoledne doma, jestli mají režim na tu přípravu, protože pořád říkám u těch prvňáků, takže si myslím, že by měl být nějaký pevný režim...

Nevím, jestli jako děti rádi čtou doma, pak už ty konkrétní otázky jo...

Hmmm

Jestli zapojí prarodiče a tak...

No to je dobrý, takovej dotazník já bych třeba vyplnila ráda, zase bych si myslela, že paní učitelka má zájem. To mě přijde dobrý. Jestli teda nebudeš mít 86 tam otázek, ale jenom nějaký takovej stručnej, tak to je dobrý.

Stručnej, opravdu, 10 max a teď jestli to mám udělat anonymně, zvažuju, nebo kdo chce, se podepíše, asi dám ho tedy anonymně, no...

Já bych to nechala asi na nich, že jestli chtěj, tak jako na tu vazbu ti to stačí, že jako zjistíš, že třeba těch úkolů je moc, ale zase někdo třeba se bude chtít podepsat, nebo jestli.... Já bych se asi podepsala, já s tím většinou nemám problém.

No kouknu na to, no...

Já bych to nechala na dobrovolnosti, že kdo chce, ať se podepíše...

Já to ale, jde o vztah v té škole, no protože ty rodiče že jo, tak jako tak jim píšu pravidelně v pátek vždycky zprávu na bakaláře za ten týden, co šlo dobře nebo co hůř, takže to jsou zvyklí, to mi čtou, známky, ale ještě, ještě trošičku ještě jsem čekala v té první, že budou víc...

Jako angažovaný, myslíš?

No prostě jsem čekala v té první třídě, že jako, že budou chtít vědět víc. No a nebo, jestli jsou z těch školek zvyklí, že to tak, jako je dobrý, když se paní učitelka neozývá, taky možný...

Já třeba jako rodič, taky mě to zajímá, a když jsem přišla k dceři na jinou školu do 6. třídy na rodičák a nestačila jsem se divit, jak byla ta paní učitelka nepřipravená, tam v papírech furt, pak řekla, no to si přečtete na stránkách školy, teď neměla jako tohle, nevěděla, kdy pojedou na nějaký kurz, i když je to jenom třídní...

To je dost zvláštní, no tak jak, jenom třídní, tak právě, že to je třídní, tak kdo jinej by to měl vědět?

Bylo to zvláštní, no víme, tak jsem si, tak jsem měla to zrcadlo, že jako neříkám, extra připravený, abych jako je to, ale to fakt jako seděla na stole učitelským, tak to já moc jako nemám ráda sedět na stole na lavici.

Tak to bylo... Ale oni jí mají rádi, to v pohodě, ale jako ten rodičák jsem si představovala trošku jako připravit, na to bych si taky myslela....

Připravená by být měla, to bych si taky myslela, to je jasný...

A je něco, přemýšlím, co tě napadá, prostě kdybys měla, nevím jednu, dvě věci vypíchnout, co je prostě třeba lepší, než sis představoval nebo jednu zase, co je horší, prostě úplně jedno z jakýho soudku...

Takhle, tak jsem si představovala, že nebude to, na mě jakoby (hledá slova), je to tlak, ale ne ve zlým. Já to pojetí, ale že prostě asi do každé práce ráno si řekneš, tak musím jo, ale že to bude jako že se očekává ta dobrá práce tady a je to, nemůžu v tom svým povoláním třeba půl hodinky vysadit, sednout si k počítači a dělat jako že dělám... Ta expozice toho učitele prostě ty čtyři nebo pět hodin jako furt ne, tak to už mi trošičku jako zmáhá. No ale, to tak je, no, to k tomu patří...

Tak to je to horší a lepší asi je to, že to školství teď jde konečně taky s dobou, že se to trošičku už jako blíží k tomu jak my jsme si to představovali, protože prostě technologie, teda se zapojují do výuky, souvisí to možná i s vedením školy, že podporuje různé akce, hodně akcí a spolupráce s rodiči a veřejností, to jako je dobrý.

Hele, a ještě třeba se s těma kolegama, nemusíš vůbec jmenovitě, klidně ale můžeš... Je tam nějaká třeba spolupráce, když jako něco třeba vytvoříte, předáváte si to nějak, nebo nee? Nebo?

Hele no, (odmlčí se) asi no, no ne, jako takhle - nebráníme se tomu, asi jsou kolegyně, že si třeba víc předávají jako nějaký zkušenosti, nebo tohle většinou ročníkově, prvňáčky spolu že jo, druhačky a tak no.

Jo a to jste jako zvyklí nebo si každéjšušní to svoje?

No, je to tak, že spíš jako každéjšvou hromádku, ale zase když něco potřebujeme, nebo takhle, mám zkušenost, že vždycky půjčí, pomůže.

Víš, nebo já jsem třeba někdy měla pocit, že mi přijde jakoby škoda, když někdo něco jako hezkýho fajn vymyslí, tak jako, aby třeba o to přišly ty děti ve vedlejší třídě, když jakoby měl bejt takovej ten společnej zájem, ale nevím, jestli je to úplně tak, jestli to tady funguje...

No asi jako nebudem si nalhávat, že asi radši každéjši to, jako že to je jeho, že jo nápad nebo výrobek, protože tak je to asi i přirozený...

No asi jako jo, já se jen ptám, jak moc to funguje, já to na vedení hlásit nebudu... Jen prostě jestli je zvykem, že když už to někdo vytvoří, že to používaj i jiný nebo moc ne...

Ne, moc ne, každéjšvoje. Já vlastně taky, já se i jako víc teď nesnažím nějak jako syslit, prostě nějaké věci. Třeba teď mám prvňáčky a za pět let nebo za šest jestli tohle zase použiju? No těžko... Jednak to nenajdu, jednak si to všechno je možný najít na internetu jakoby, takže ono s těma pomůckama je to takový, že si to spíš stahuje jako každéjšvoje. Takovýto to jako ofocování, to už jako moc ne...

Že vždycky, když už není co, tak se může pustit interaktivka a učíš tam, no...

Takže ti to ani moc nevadí a nechybí, že si to tolik nepředáváte?

To mě nevadí, jednou tady byla snaha ještě minulé pani zástupkyně, že nás svolala a řekla, holky, vy si vyrábíte pomůcky, tak teď všichni ty pomůcky nějak jako zorganizujeme a teď po ročnicích, jo a to právě nevyšlo...

Hmm, ale tak to se zas nikomu nechce, ne, to jako hromadná krabice, to zas jako se úplně nedivím, no...

No, protože nás je myslím 17 na tom prvním stupni, no tak to, jako ono to je i kolik v tom kolektivu je, když je škola třeba v těch (název obce), kde jsou jako čtyři učitelky na prvním stupni a jestli jsou v pohodě, no tak ty určitě můžou spolupracovat jakoby nějak s těma pomůckama. Já, tady je nás hodně, no...

Hmm, tak to je asi jasný, že jenom v rámci ročníku, nebo jenom s někým nebo s někým zase vůbec..

To asi jo, ale to nic nemění na tom, že ty vztahy myslím máme perfektní tady jako právě....

Jo, to já si taky myslím, že dobrý, když slyším některý lidi na jinejch školách...

Co jsem ještě chtěla... S těma dětma, jakože řešíš i ty věci okolo, nebo tak různý to tě až tak nepřekvapuje? Nebo to víš, jako že to není jenom o učení, ale že se asi řeší i různý výchovný kdesi cosi, s tím jsi tak nějak počítala, že budete...

S tím jsem počítala, to mě nevadí, to třeba i někdy jde od těch dětí. Když teda já mám malý děti, no tak slyší já nevím, že jo, o válce teď slyší nebo o prezidentovi, tak v rámci jejich myšlení nebo na úrovni, tak toto mě i baví. Takový rozšíření toho jako jo, to jako to mě fakt baví... Zjistit, jak oni to vidí nebo co si myslí anebo jak, tak to určitě do školy patří také abys tam, ale zase citlivě, že jo, aby doma zase neřekli, že se učili o válce, hodinu, nebo nějaké to. No tak...

Hmm, no určitě ne. Tak jako v podstatě zodpovíš dotazy, když je to zrovna zajímavá, to je jasný...

Hmm, tak jo, no nevím, nějaký nápad? Cokoli, ještě klidně cokoliv tě napadne, já to buď použiju nebo ne...

Tak třeba, samozřejmě jo, třeba jsem samozřejmě, že když jsem studovala nebo potom, jsem, no ne, nevěděla ale, že třeba je taková práce s romským dětma...

No že to je tak jako velký problém, kterej pořád je... nebo problém. Prostě, že jo, ale jejich komunita to vzdělávání bere jinak, takže je to taková práce....

No to je pravda...

Jako navíc musíš to pro to dítě udělat, ale zase to má hranice a že aby to nezasahovalo do času těch ostatních, kdy každej den jdu k tý (jméno žákyně), každej den jí půjčím tužku, každej den ji hledám ušmudlanej sešit v tašce, takže i ty děti vidí už to, aha, tak ona je taková a co ta rodina a už se zase se, se odděluje to, to já bych nechtěla, ale musím to udělat, aby prostě vůbec fungovala. Tak to jsem si nemyslela, že bude takhle jako... Se mnou taky chodil cikán, to je fakt, že pak už nosil jenom propisku v kapse vid'...

Byl teda poslušnej, byl jako normální, hodnej no, takže s těma dětma je to takový..

A do toho samozřejmě máme cizince.

Tak to jsem vůbec netušila, že jo, když jsem studovala...

Tak s tím se asi nepočítalo, v tý době...

No to jako nikdo, takže to je taky takový navíc, někdy prostě musí se jim člověk fakt věnovat. No, takže taková roztržičnost, ale asi to taky tak má být, že prostě se ty český děti zase učí nebo vidí, že některý lidi potřebují různý jiný zacházení a něco.

A máš jich tam hodně, těch co potřebujou nějaký jiný zacházení, ve třídě letos?

Ale to, no, letos mám tu (jméno žákyně), tu cikánku, pak tam mám (odmlčí se) já to budu říkat, jak to je, jo?

Určitě, v pohodě...o to jde...

To je jakoby nejhorsí, nebo ta příprava tam je taková, pak tam jsou i teda cigánky jakoby z dobrých rodin, že se snaží ty rodiče, holky teda špatně čtou, špatně píšou, ale snaží se, jedou s náma, nosí si pomůcky, takže ono to jakoby jde vlastně no, záleží na tý rodině...

No to vždycky, no...

Pak tam je vietnamská holčička, ta je taková uzavřená do sebe...

No tu já vlastně mám na kroužku, tu znám...

Tam si myslím, že je to, že doma mluví samozřejmě vietnamsky a pak přijde do školy a musí mluvit česky, ale i když se snaží, tak teď má takovou stagnaci bych řekla, že se nerozvíjí. Myslela jsem, že jako víc bude...

No vidíš, já jí udělám na příště nějaký jinej ten pracovní list, vy umíte číst už jako, málo písmen vid', zatím, ne?

No třeba ať ti ukáže ve slabikáři nebo v písance, jo? No, takže tam hlídám, aby jakoby se neodchýlila od těch holek, ona si moc jako třeba ani nehraje, nebo...

Jo, jo je taková zamlklá, já jsem si všimla...

To já jsem nevěděla, jestli to tam nemá jen u mě, ale asi to tak má tedy normálně, no..

Spoustu kroužků má zapsáno sice, ale tak jako pořád stranou, no...

No a v minulým tom ročníku, nebo co jsem měla ty děti předtím, tam jsem měla ty Mongolce dva, tak to bylo asi nejnáročnější, co jsem kdy měla, když teda cizinci dají dítě do české školy, když vůbec neumí česky, tak co asi očekávají? Že ho nějak budeme učit česky, ale tam....

Asi jo, asi to očekávají, já bych řekla... To je dílo, vid'?

Ale tam byla souhra, nebo je si myslím, tolika vad u toho (jméno žáka), co má (jméno kolegyně) teď, jo... Jo, tak tam je to nejenom, že je cizinec, ale i to myšlení, to teď nebudu...

Je to pro ně těžký, jo, to chápu, no ale..

No jasně no.

No a oni by měli možnost vlastně dát ho jinam rovnou, nebo jako na nějaký rok ještě, víc jako na tu češtinu, jenom třeba?

No, já nevím, možná si jako nějaký to intenzivní doučko zařídit...

Jestli to právě oni můžou oni udělat jinak, já nevím ani...

A to stejně asi přijde domů, že jo to dítě a mluví teda tím jazykem, takže ty rodiče...

To je fakt, že ty Vietnamci to hodně měli tím, že mají různý ty hlídací české babičky a tak, vid' asi jo, ale...

To nevím, jestli tyhle mají.

Tak uvidíme, co nás čeká dál. Jaký cizinci by ještě mohli?

Já jsem tedy v těch (jméno obce) byla a tam byl nejlepší žák z 8. třídy z češtiny korejský chlapec, no...

To věřím, no, věřím, no to říkávala i (jméno kolegyně), jak její Vietnamky vždycky je daly do kapsy, jako může bejt klidně...

Češtinu se prostě naučil nejlíp, učil se to sice mechanicky, ale to jsme se smáli na poradě...

Jasně, neměl třeba ten cit, ale ty testy vyplnil dobře, no může bejt.

Můžu ještě mluvit?

No, no, povídej klidně co chceš, já z toho co chci použiju...

Myslím si, že je dobrý, že mají děti různé kroužky, tak to mají jako od školy nebo i ve městě že chodí, že jako ta nabídka je široká a po covidu teď zase že se rozběhlo.

Takže to je dobrý.

A spíš co se týče tebe jako s tou prací, neměnila bys asi, ne?

Já jsem spokojená.

To je dobře...

Jakoby u mě se to setkalo s tím, že jsem to jako ne nevěděla, ale tak, tak jako dobře. No tak budu učitelka, nakonec, no...No dobře, dobře budu učitelka prvního stupně jsem si řekla, a nakonec vlastně mě to jako baví, nebo jsem v tom ráda. Jsem spokojená v tom...

Tak to je super, to je dobře...

Jako najdou se, to ne, že ne (smích)

By bylo divný, kdyby ne, spíš...

Tak, když si to člověk jakoby připraví, tak nějak ten den má v hlavě, co a jak půjde, tak jo, ale vždycky něco překvapí (smích)

No a musíš si ještě i teď dělat třeba ty přípravy fakt jako teda pořád?

Ne, přípravy si nedělám už léta (provinitý smích)

V pohodě, neboj...

To si myslím, že tak jsem udělala první rok a stejně to podle toho neto...

A jo, to to nás učili na té fakultě, to jo, přípravy, jak si dělat, si pamatuju, nebo nějaký samozřejmě všechno ručo, velké sešit a 1 den 1 stránka a už se jelo...

Když člověk má ten první stupeň, no tak vlastně jede furt, tam to točí furt, na druhým stupni je to jiný, když máš různé třídy...

Ale tady jakoby nic, tolik jiných, novějších věcí se neučí, no tak jako...

Jo, co se asi stane, že bude, tak budeme číst další stránku, je potřeba udělat další no...

Jasný, tak 2 + 2 jsou pořád 4 a jaro léto se taky střídá podobně, vid'?

Ale baví mě z těch dětí dostávat něco navíc, právě takový to třeba, jak jsme říkali, něco, když mluvíme jako o něčem, a nebo nějaký hry jako na postřeh, takový ty, ty malý děti

jsou jako houba, prvňáci, druháci si myslím, na tu mám zkušenost, takže chtějí dělat všechno, chtějí soutěžit všechno...

Hm hm...

Všechno, všichni všechno, tak třeba takový různý postřehování tomu říkáme, nebo něco. A to mě hodně dá i v tom, že vidím ty děti jako šikovný, ale nesmím se nechat zmást, třeba i ty děti hloubavý, který právě nejsou takhle bystrý a rychlý, ale věděly by to za několik třeba sekund později...

Jasně, no...

A vymysleli třeba zajímavější řešení nebo něco klidně, vid'?

Tak to je taky zajímavý, proto si řeknu, aha, tak ona (jméno žákyně) počítá pomaleji jako, ale dopočítá to.

Anebo taková ti, co zvednou ruku na všechno, ale jako pak neví, co mají říct, jo...

No tak třeba spoléhají, že je nevyvoláš, ale paní učitelka, ta je ráda, že se hlásej, no může být.

A ještě teda z mého pohledu, jak ses ptala, tak právě, že mě baví tyhle malé děti, ty velký, když slyším, že to je takový, jakože musí a nechtěj a nutí se, no tak to, kdy teda v tom učitelském povolání je potom jako to zadostiučinění, ta radost nebo jo? Určitě taky někdy je, ale...

Že jo... No asi, když se najdou aspoň nějaký, který chtěj třeba...

To by bylo hloupý dávat si velký cíle, aby chtěli všichni, vid'...

No to asi nikdy takhle nebude (smích)

No možná kdyby ses zeptala u učitelů druhého stupně, tak to slyšíš samozřejmě jinak, jakože...

Tam to asi je opravdu trochu jiný, no..

I když jsem tam teda učila ty dva roky říkám, no, ale to už je dávno, tak to je jako hodně rozdílný to povolání, učitel a učitel, no...

Hm, no o tom žádná, to jo... Máš ještě nějakou myšlenku nebo nápad?

Nebo když tě něco napadne dodatečně, klidně mě to dopiš do mailu nebo příběhnu, když to půjde... Anebo jestli tě opravdu tak baví dělat rozhovory, můžem klidně častěj, když tedy bude čas... Což je občas problém (smích)

Nebo mam říct ještě třeba k asistentkám?

No klidně, to víš že jo...

Takže máme asistentky (smích), z nichž každá to třeba pojme jinak a je to i pro toho učitele nebo učitelku zase takový jako úkol, nebo prostě práce, aby si našli společnou, že jo řeč nebo notu, nebo takový to rozhraní, která co dělá. A to pro mě taky není moc lehký...

Hmm, na to vás asi nepřipravovali, co, že budou nějaký asistenti?

No, no to vůbec ne. A já jako naivně předpokládám, že ta asistentka jako to pochopí tak, jak já a bude dělat tak, jak, co myslím já, ale ne, ne, že by byly nějaký hroty, ale a ono to ukazuje i mně, je to takový zrcadlo, protože já si říkám, no tak proč jí to neřeknu, že nechci, aby tohle dělala...No ale neřeknu, no...

No tak to řekni asi radši, ne?

Řekla bych, asi, že už pak očekávám zase tu reakci, no tak ona se naštve nebo takhle, tak s tím jako nic...

Ne, to já jsem se třeba i s (jméno učitelky) domlouvala, protože někdy to já jim tam něco dovysvětluju a opravdu jí říkám - hele, kdybych ti do toho kecala moc, tak to mi klidně řekni, víš, nebo, tak jsme prostě normálně domluvený, ne?

No asi jo, s někým to asi jde...

Ale teď teda konkrétně, nebudu jmenovat, ale paní asistentka vlastně studuje jakoby taky na magistru, takže ona možná cítí, jako že už bude brzy, taky třeba učitelka.

Tak ona chce ale asi do školky, ne? Aspoň myslím...

No, nevím, asi do školky, ale prostě si to dodělává, no

No tak jako, je to takový, se srovnat no ale...

Myslí to taky dobře, samozřejmě.

Někdy i je dobrý, když něco mě zastoupí v něčem, no ale zase nemá ty zkušenosti s malejma dětma a diví se, že něco napíšou pomalu nebo jinak.

A jak já už mám za ty roky, že jo zkušenosti, tak už předpokládám, že to napíšou čtyři kluci špatně, takže no...

To je ještě dobrý, jestli jenom čtyři (smích)

No ale ona ty své výlevy a emoce...Ježiši, jaks to napsal, tak takový ty emoce to je myslím zbytečný před nima, že?

Tak to dělala i (předchozí asistentka) si říkala, ne?

No ale je to zbytečný, od tý asistentky, že jo...

Jo, tak třeba z těch kurzů asistenčních nebo já nevím, jo, tak si myslím, že je malá zpětná vazba, že třeba oni by měli chtít třeba praxi a pak od toho vedení nebo tý učitelky nějak, jak to prožívá a tak...

A tak to bejvá, já myslím..

A i pro ně by to bylo dobrý ne? Že jo... V čem se zlepšit a tak, ne?

To jo, to i pro ně je dobrý, že jo?

No jasně...

Ale jinak to bylo vždycky dobrý, až na to, že jedna paní asistentka neuměla pracovat s cvakačkou, tak to teď už snad nic nepředčí (smích)

Hm hm, tak ale to užs jí naučila, ne?

No ona to vzdala, tak já jí říkám, tak to nech...

Jako s děrovačkou? Nebo sešivačkou myslíš?

Sešivačka. Dělali jsme na podzim dráčky, děti měly mašličky a já jí říkám (jméno asistentky), prosím tě, přicvakuj jim ty mašličky.

Tak ona na to koukala, tak to různě obracela (smích)

A pak pry - ale já s tím neumím pracovat....

Fakt?

No tak to tě překvapí, trošku zaskočí, no...

To jo docela, no...

Že měla chyby v matice ve 2. třídě, tak to jakože se stane, ale no...

Ty si jí nepamatuješ? Ta (jméno) taková, no ta...

Pamatuji si jí, vím, kterou myslíš... Jako taková zvláštní byla trochu no, to tak i působila...

Ona byla nejdřív jinde, ale tam to bylo nějaký takový...

Ona (zástupkyně) říkala, já se na ni budu chodit koukat. Já říkám, ne, nech ji, tak buď si sedneme... Já ji nějak pomůžu, nebudu jí tady před dětma a nebo to k tomu nebude. No a za měsíc...

Hmm?

Bylo jasné, že to nepůjde už za měsíc, jako takhle, jako děti jí vůbec nebraly, ani si ten vztah nechtěla nebo nevytvořila. Jo, ani se nepozdravili ráno, ona si sedla dozadu do lavice a začala svačit, no...

Tak to zase i ty osmáci mě ještě jo, tak to je dobrý asi (smích)

Tak tohle už mě jí pak bylo líto, jo... Tak to byla zdravotní sestra, nebo nevím jestli vystudovaná.. Myslím, že je ve školce někde, no vlastně.

Hm, já vím, že potom docela rychle vymizela, nevím, jestli byla odejita nebo odešla sama, no ale...

Tak to já nemyslím, že ji úplně nějak vyhodili, no ale...

No ale tak asi naznačili a tak to muselo bejt úplně...

Prostě někdy to nejde, no...

Tak třeba si říkám, že v tom kurzu, jak to teda udělala?

Hmm, to je zvláštní, no...

Tak oni jsou taky asi různý kurzy, různě dlouhý a různé úrovně a tak, no tak to je jasné, že na to vás asi nikdo nepřipravoval.

To ne, no...

Protože to je asi taky náročný si zvyknout, myslím, ne? Že to můžeš brát jakoby ne kontrolu, ale furt tam máš někoho dalšího velkého, protože když cokoliv řekneš před těma dětma, tak prvňáci jako že jo, vid'?

No tohleto... To jo, no... nebo něco nejsem si jistá, nebo někdy něco říkám, třeba fakt jako hodně jinak, když to nevím.

Já nevím, třeba teď jsem vymyslela o oběhu Slunce, oběh Země. Proč je jaro tak a tak, jako to říkám podle sebe... A kdyby mě slyšel zeměpisář, tak asi opravdu kroučí očima, no...

A jo, no, tak s těma malejma je to sranda, jak říkáš, ty právě věří všemu, no..

To asi jo, no...

Tak já za sebe jsem jako spokojená, ještě nějaký rok vydržím (smích)

To je dobře...

Tady teda konkrétně na škole je blbý, že jsou ty družiny, že jsou teda....

Jo, že je máš ve třídě, vid'?' To je hloupý, no...

To říkáme leta, to je blbý pro děti, pro mě, pro družinářku, i fyzicky jsou v tom stejným prostředí od rána do půl čtvrtý, vždyť to snad není ani možný...

No, jo, no, to se tady na družiny při stavbě asi pozapomnělo, nebo je to prostě už tak nacpaný, že...

No, to jinde na škole jsem neviděla... Už mě nic nenapadá, co bych...

Hmm no tak jo, já asi děkuji moc, ale jako, nebo chceš ještě povídat?

A co bys ještě potřebovala?

Hele, já potřebuju hlavně to, v čem je to jiný, než sis myslela, že to bude prostě, takovej ten základ, no...

Cokoli tě k tomu napadne, nic není špatně...

No, já si teda třeba troufnu říct, že jako je to, je to lepší, dobrý podmínky, jako jakoby i prostředí...

No tak super, ne?

Jako že sis myslela, že třeba budeš muset řešit něco a teď nemusíš nebo...

Tak ano.

Tak jako řešit, no...

Nebo, promiň, já jsem ti do toho skočila... Nebo cos myslela téma podmínkama přesně?

Jako konkrétně třeba třídy jsou vybavený pěkně...

Jo úžasný, ty interaktivky, že máme, notebook mám svůj super, to je taky dobrý.

No tak samý pozitiva, ne?

Takže takhle ty věci, že jdou... ty mají dobrou tu výpočetku na druhým stupni, ne?

Jo, to maj, no...

Takže fakt se snaží to školství, nebo naše vedení konkrétně, že fakt je to dobrý... To jsem si třeba před... no hodně, před deseti lety třeba takhle ani nepředstavovala...

No tak já myslím, že my máme vedení fakt v pohodě, jo, to si nestěžoval zatím nikdo, to je fakt (smích)

A horší, tak jako to třeba dělá, a to je tady tak, že je to velká škola... Takže hluk je hodně, přestávky a ty děti jsou právě takový akčnější, živější... To je taky všude, ale prostě s tím musíme počítat, vid'?' Třeba teď, nějaký řev na chodbě, snad to nějak nahraješ, no...

Jo, no to jo, no tady to je takový, to jo no...

No tak jo, hele děkuji moc, takže když tě cokoliv napadne, tak klidně můžeme ještě udělat nějaký pokračování, nebo tak, jo?

Já jsem asi moc spokojená, vid'?'

No to vůbec nevádí, to je dobře, samozřejmě, to je snad v pořádku...

Tak dáme asi to kafe, ne?

Příloha VI: Přepis rozhovoru – Matylda

...

Takže prosím tě... Já budu mít jenom jeden takovej hlavní dotaz, ale něco si tam napíšu předem, abych věděla a potom nezapomněla, jo?

Zeptám se tě na věk, tebe ještě určitě můžu.

Ještě 29, v září bude 30 teprve (smích)

Ještě 29, dobře, píšem 29 ... a jak dlouho už učíš celkově?

Pátým rokem teď..

Tak tys vlastně jinde nebyla než tady, ne?

Ne, jinde ne, vlastně jsem měla půl roku jako asistenci...

Nejdřív jsem dělala za (jméno kolegyně), že jo, cca půl roku jako zástup, pak vona vlastně přišla, takže jsem dělala půl roku asistenci plus do toho jsem suplovala, že jo všude, všude ve škole...

To je pravda, to už jsem skoro zapomněla...

No a pak už jsem dostala 1. třídu, no..

To je pravda, to už jsem skoro pozapomněla, což to jo, no ale že si vlastně měla (jméno žáka - mongolský chlapec s asistencí) ty, to jsem úplně už zapomněla.

Takže vlastně jakoby učím čtyři a půl, no...

Jo, no jasně, ale jakoby pět, teď končíš pátej, co seš tady ve škole ...

Tak a já mám hlavní jeden dotaz zásadní.

Co je jiného na té práci, než sis myslela, že bude, kladný, záporný, jedno jestli jako co děti, co rodiče, co vedení, můžeš cokoliv tě napadne, co je prostě jinak, než sis myslela, že to bude?

Úplně všechno, bych řekla (smích)

No tak jako mě hlavně překvapilo to papírování, že jo, to vůbec nás na to ve škole nikdo nepřipravil. Vůbec jsme k tomu neměli jako žádný hodiny.

Vůbec nic? Jako, že se bude něco takovýho muset dělat?

Jako prakticky víš, že bysme něco probrali, jako my jsme měli teoreticky, že existují ty opatření, kde to můžeme najít a tím to jako skončilo. Takže já jsem v životě neviděla, tady zrovna třeba mám ty papíry, když vyplňuju do poradny.

Hmmm...

Já vlastně jsem to na škole vůbec neviděla, takže když se mi to tady dostalo poprvý pod ruku, já vůbec nevěděla, co s tím mám dělat...

Což je taky blbý, vid'...

Já vůbec nevěděla, co tam máš doplnit, vid', jak to tam máš doplnit, aby to jako bylo správně, nebo vlastně, když jsem posílala teďkon že jo na sociálku vůbec jsme jako nic takovýho tam neměli, ani jako v jakých případech je třeba něco hlásit.

A to je docela blbý, protože v každé třídě skoro je někdo, kvůli komu musíš něco řešit takovýho... Dřív nebo později...

Je to, bylo to hrozný, já jsem vůbec jako nevěděla, co s tím mám dělat, takže naštěstí tady byly jako všichni ochotní a jako prostě...

Takže jsi šla za někým, kdo už to řešil?

Jo, pomohli mi, jo, ale kdybych to měla řešit sama, tak možná dodneška si to tady nějak šulim na koleni, no...

Fakt? No to je docela blbý, že nic takovýho se tam jako vůbec neřeší, ve škole...

Ani jiný papíry, které jsou s tím spojený, nebo tak?

Ne, my jsme fakt jako měli teoreticky - podpůrné opatření najdeme v tady té knize, když potřebujeme tady, víme, co máme dělat, a tím to jako haslo, pak jsme vlastně, jestli jsme měli nějaký práva, a to se furt tam byla nějaká novela zákoníku a ty asistenti, ale to bylo jako všechno. Takže já vůbec žádný jako papíry ve škole neviděla.

A tady vlastně když jsem přišla, tak ale to máš i ty katalogový listy, že jo já fakt neviděla jakoby žádný papíry...

Všechno...

No já fakt neviděla vůbec žádný s tím spojený papíry (rozhořčení)

A to si nemyslím, že by tady byly nějaký speciální, který by na jiný škole nebyly, že?

Ne, vůbec, to určitě ne, ale fakt jsem nic neviděla..

Takže katalogový listy, já vůbec nevěděla, co to je, jako, co s tím mám vlastně dělat, k čemu to slouží? Ty poradny...Vůbec jsem taky nevěděla...

Katalogový listy, tím myslíš to, jak je záznam o těch jednotlivých žákách, jo?

No přesně, jsou tam ty podstatný informace, ale vlastně jsem to jako v první třídě dostala a...

Hmm, prostě tady to máš a nějak se s tím...

To jo... No ale co s tím mám dělat, že jo?

Hmm, to je hloupý...

Takže to bylo úplně jako něco, co jsem v životě neviděla za pět let na škole.

Hmmm

Asi mě i překvapilo, kolik dětí jsem vlastně dostala jako, který potřebujou ty opatření právě, kterými třeba i IVPéčka...

Jo, že je jich hodně takovejch nestandardních, ne těch ukázkových.

No, protože když jsme chodili, že jo, na školy, tak nám, jako na praxe buď jako se koukat a nebo teda učit, tak od, na žádný škole, kde jsem byla, to prostě nebylo. Já nevím, jestli....

A to byly fakultní školy nějaký, nebo vás posílají na nějaký výběrový, kde se nevyskytují takový (smích) Protože jinak to je divný....

Tak nevím, jako byl docela velké rozptýl, tak já nevím, my jsme taky dostali, jakoby tu učitelku, která má lepší třídu, víš?

No a to je zas taky špatně, vid'?' Protože by vás podle mě měli poslat jakoby do normální, standardní, kde se vyskytují děti různý

No, to jo, někdy i hrůzný (smích)

Co se mi líbilo, tak jsme byli třeba se podívat na třídních schůzkách, že? Že vlastně jsem fakt byla součástí tý přípravy tý třídní schůzky...

Jo, takže to jo, to jste teda řešili...

Jo, to jo, takže vlastně jsem věděla, co vod toho vočekávat...

Jo, že i třeba ty paní učitelky, každá to dělala jinak, takže jsem jakoby viděla, co by se mi líbilo víc.

To bylo fakt super, to jo...

Ale tak to je dobrý, protože to vím, že mi zase říkal někdo, kdo je jako třeba starší, kdo už tady učí dýl, že třeba rodičák taky, že vůbec jako je jim neřekli, co říkat na rodičáku a tak...

To my jo, protože to je jediný... Musím říct, že to bylo super jako na tý vejšce, že jsme fakt byli na rodičáku...

Hm a jako to v tý třídě, kde jste byli na praxi předtím, nebo někde zase úplně jinde?

Jo, přesně s tou paní učitelkou, celý jsme to takhle jako připravily... Vlastně ona napsala si body, co bude říkat, co všechno chce řešit a vlastně pak bylo i hezký, jakože připravovala třeba pro ty rodiče nějaký občerstvení jako, já nevím, uvařila čaj, kdyby chtěli, nebo takhle prostě...

Hmm, to je dobrý...

Takže to bylo takový jako příjemný... Celá ta atmosféra byla jako příjemná, ne takový ty klasický schůzky, kdy tam ty rodiče seděj jak zařezaný, že jo..

Jo, to jo, no...

A co ještě, ještě tě něco dalšího napadá, co je jinak?

To je fakt úplně jedno co...

Opavdu co chceš, může se to týkat dětí, jejich rodičů, tady kolegů, vedení....

Tak jo... tak jako třeba komunikace s rodičema (odmlčí se)

Takže jako, my jsme tam úplně, jako nic takovýho neprobírali, řekla bych.

A to bych zrovna čekala, že jo, že to je důležitý...

Jakože teda, věděli jsme, že budeme s těma rodičema komunikovat, nečekaně (smích)

No, je to tak nějak dost pravděpodobný (smích)

Ale že by se nám hodily nějaký přednášky, jako třeba jak jednat s rodičema, který nespolupracujou, nebo s agresivními rodičema....

Vůbec?

No fakt jsme nic takovýho neměli, vůbec nic...

Hmm, to je docela škoda teda, bych řekla....

No, hodili nás do tý vody v tomhle, no...

Nebo teda, řekli vám prostě, že se vám nejspíš stane, že budete komunikovat s rodičema a to je všechno tak nějak, jo?

Jo, to jsme samozřejmě jako věděli, ale jakože nějaká i ta teoretická část, kdybysme tam měli, jakože - tak, když ten rodič bude agresivní, tak bych měla dělat tohle a tohle, to vůbec...

No to nechápu. To bych zrovna čekala že jo... tak jako, co se tam teda učí? Jak to ty předměty do hloubky jenom nebo co?

Hele, no, my jsme všechno měli jenom teoreticky, jakože já vím, jak teoreticky naučit češtinu, jak teoreticky naučit, já nevím angličtinu, ale třeba mi hrozně chybí... (odmlčí se)... nějaký aktivity... Jo, že jsme třeba v matematice, jo, to byla skvělá paní učitelka, to jo, ale třeba v češtině se nám střídal každej půlrok, každej semestr jako někdo jinej a všechno jsme měli jenom teoreticky, abych věděla, že N může být nosový anebo jako normální, ale abych měla jakoby zásobu aktivit...

No, to je super, no...

Jo, že bych třeba měla celej sešit a vlastně věděla, tak hele - v češtině můžu použít tady a tady ty aktivity, no tak to jsme vůbec neměli, no..

Hmmm...

Takže vlastně všechno teda okoukáváš tady od ostatních, jo...

To chybělo prostě hodně, no...

Hm a když jsi na to narazila, třeba ta spolupráce tady jako s kolegama tě přijde v pohodě nebo miň v pohodě, nebo sis myslela, že to bude horší, nebo lepší?

No, asi takhle.. Když jsem vlastně nastoupila, tak mě měla pod sebou (jméno kolegyně) a ta byla teda zlatá, opravdu zlatá...

A já jsem myslela, žes byla místo ní ne?

Jo, já jsem byla místo ní, ale vona mi vlastně...

Dala spoustu pomůcek, ukázala mi, jakoby jak bych měla třeba zapisovat vůbec do bakalářů...

Tak to je dobře, to určitě...

Protože nějaký systémy, jako bakaláře a tak, to jsme taky vůbec jsme neměli, takže ta fakt byla hodná a představila mě tady jako na patře spoustě učitelů a vlastně jako mi dohodla, že když budu něco potřebovat (smích), tak za nima můžu dojít...

Tak to je hezký.

To bylo super a vlastně jako během těch pěti let, tak vim, jako ke komu půjdu, když něco potřebuju, protože je ochotný mi pomoci, ale taky vim ke komu nepůjdu, protože....ta ochota tam není.....

Jo jasný... já nechci klidně žádný jména nebo tak... ale tím ochotný mi pomoci myslíš co? Třeba, že se podělí o nějaký materiál, nebo jak?

Třeba (důrazný souhlas) Protože třeba, já nevím, nebudu teda říkat jména..

Můžeš, nemusíš, to je jedno, já s tím pak něco udělám...

No dobře, tak třeba (jméno kolegyně), nakoupila, to se nesmí, že jo... Nakoupila nějaký materiály a ...

Co se nesmí?

No vlastně, i když já koupím jako materiál, tak ho jakoby nesmím šířit dál, protože jsem si to koupila, ty věci, jako pro svoji potřebu, že jo...

Jo takhle, aha...

Nakoupila nějaký materiály.

No každopádně s (jméno kolegyně) jsme si ty materiály jako vyměnily a ta s tím neměla jako problém, já taky jako ne a vlastně jsme tím získaly každá něco navíc, že jo...

Jasně, to chápu, no..

Jo, takže vím, že když něco jako takovýhle jako potřebuji, tak fakt můžu třeba zajít za ní, no...

No a pak je tady třeba (jméno jiné kolegyně), to tam ve finální verzi nebudeš psát, že ne?

Ne, neboj, ve finální určitě ne...

Takže ta, ta jede jenom prostě sama za sebe, když za ní přijdu, tak vždycky řekne, že prostě jako neví....

Fakt? No vidíš, já jsem myslela, jak jste tam na tom patře, že spíš se vy nějak domluvíte...

Není ochotná vůbec jako mi nic jako půjčit, ukázat, nějak pomoci...

Fakt jo? To bych neřekla...

Takže jako vím, že když mám něco řešit jako s ní, tak vlastně vona si to udělá stejně vždycky podle sebe...

Hmmm...

I když máme třeba jako ročníky, máme nějaký ten den EVVO (den enviromentální výchovy atd...), takže máme nějaký jakoby téma a měli bysme to tak nějak jako všichni... Takže já jsem dělala, že jo nějakéj, nějakéj podklad, všichni jsme to odsouhlasili, udělali úpravy a (kolegyně) nakonec měla úplně něco jinýho...

Jo, jakože ona v té své třídě dělala něco úplně jinýho, než co ste byli domluvený, jo?

A to je jako v pohodě, ale kdyby to řekla rovnou, tak jsme to vůbec jako nemuseli řešit, ale je to asi tak, že fakt jako jede si sama za sebe....

No vidíš, to jsem fakt netušila...

Takže jsou jakoby učitelé, že už po pěti letech vím, za kým půjdu a jsou taky ty, že vím, za kým opravdu jako nepůjdu...

A tak to je dobrý, že aspoň někdo se najde, jako za kým se dá jít, no... No jo, protože mě to přijde kolikrát škoda víc, když někdo třeba něco vytvoří a je to fakt jako dobrý, že jako je škoda, aby to neměly ty další děti, když by mělo jít jakoby o společnou věc, nebo tak.. těm lidem.

Přesně, to já si taky myslím.. I nějaký ty aktivity, že jo...

Právě, že si řeknou, jéé, to je super, to bych chtěla taky s těma mejma...

Jo, já když jsem byla jakože na různých jako hospitacích, tak fakt když tam bylo něco, co se mi líbilo, tak to se zeptám a ráda to použiju, že jo i ve své třídě a vlastně já jsem měla (výše jmenovaná kolegyně) jako první rok, když jsem měla první třídu, tak ona mě měla

pod sebou.... a vlastně hele... mi přišla jako na hospitaci, nikdy mi jako vlastně nijak neporadila v té první třídě...

To je škoda, vid'?' Člověk by si myslel, jako že, jak už je starší a je tady dýl, tak...

Možná je už moc starší (smích), že ta (jiná kolegyně) je jenom o kousek, vid', že prostě to, no...

Možná, no, možná... (smích)

No a potom mě třeba překvapilo, to jsem třeba nevěděla, když jsem teda nastoupila, potřebovala jsem něco řešit...jako s kým to mám řešit? Protože já jsem furt chodila za chudákem, za (jméno ředitele), za ředitelem a furt jsem ty kraviny jako řešila s ním, protože jsem teda jako, já nevím, no...

No jasně, no, jestli nikdo neřekl nic jinýho...

Až von chudák, já nevím, třeba po měsíci, tak mi jako řekl, jako že třeba za zástupcem, kdybych zašla, tak že by to bylo možná lepší (smích)

No ale tak zase, aspoň měl přehled, no...A určitě ti to řekl hezky a slušně, jak ho znám...

Jo, to jo, a vždycky mi pomoh...

Tak to je dobrý...

To je super, to jsem zas jako mile překvapená, že ten ředitel tady funguje jako skvěle... On teda dosáhne vždycky toho, co chce on (smích)

Jako jasně, ale umí ti to zdůvodnit, proč to chce tak, jak to chce, že jo...

Přesně tak, umí to dobře zdůvodnit, takže vlastně ten člověk to nakonec přijme, jako že vlastně má pravdu, no...

Hmmm, to jo, s tím musím souhlasit...

Protože já jsem ještě měla původně nastoupit do (jméno obce), protože jsem neměla vlastně dodělaný státnice.

A ta ředitelka tam mi řekla, že když je neudělám, tak vlastně nemůžu nastoupit...No jenomže já neudělala...

Jo, to si vlastně vzpomínám, žes něco řešila, s češtinou asi, že jo?

No, s češtinou, no.. Prostě s paní učitelkou na češtinu jsme si tenkrát nějak nesedly, no...

A když ten někdo chce, tak tě prostě vyhodí, vid', na čemkoli, já vím, no...

Takže mi to poprvý nedala, podruhé mi to taky nedala...

To jsem nevěděla, že až tak...

No prostě hledala...

Ale tak když chce, tak najde, to tak prostě je, to je jasný, no...

No přesně, no, ale to je jedno...Takže mezitím... Já jsem teda měla nastoupit do těch (jméno obce), no a mezitím mi psal, protože měl životopis tady, ředitel...

Nebo volal, to je jedno... že jako že tady bude volný místo na záskok, jestli bych měla zájem? Takže já jsem mu myslím psala, že nemám dodělaný ty státnice...

A on, že vlastně v tomhle případě, že to je jakoby...

Nevadí, protože to je na trase, jasně....

Že to je jakoby nouze, že to je jenom na záskok, takže vlastně to jako nevadí, no...

Takže já jsem neudělala státnice a tím pádem jsem věděla, že v (jméno obce) mě nevezme, ale mám místo zatím tady, takže jsem byla v klidu, no...

No ale jako to jednání tý pani ředitelky, no... jednání tý ředitelky tam, to bylo fakt strašný, ta na mě byla sprostá, řvala tam na mě... jakože vím, že tohleto by si jako ředitel tady v životě nedovolil....

Hmmm, to já si myslím, že tady je fakt vedení jako v pohodě, jako, to jo...

Jakože tady mi přijde, že si tě jako váží, nebo prostě jsou rádi, že tady jako jsi, a tam jsem si přišla jako, jako... takhle malá, no...

Ne, ale to mám pocit i já, ač jsem jakoby asistent jenom tady, nebo to... takže fakt jako dobrý, no že prostě s tebou jednájí... jako jo, občas tě pošlou někam nebo něco, kam se ti úplně nechce, ale to je prostě potřeba v rámci toho provozu, co on všechno řeší..

To jo, to je jasný, ale řekne ti to vždycky tak nějak lidsky, to zase jo...

Hmmm, takže s vedením seš jako spíš příjemně překvapená, že jako lepší by to bejt vlastně nemohlo, ne?

Jo, to jo...

No, jsem třeba ráda, že nemám (jméno zástupce) jako zástupce, protože pro mě by bylo divný, že vlastně, když jsem sem chodila, že jo, na druhé stupeň...

Jo, to je pravda, ty jsi jedna z těch bývalých žáků, co se vrací (smích)

No a teď bych s ním měla něco řešit, jo, to nevím...

Jo, já jsem sem chodila jen na druhé stupeň, takže (jméno zástupkyně pro první stupeň) jsem vlastně neznala, takže s tou je mi to mnohem příjemnější, jakože.... Že to je prostě někdo, koho jako, kdo mě neučil prostě...

To je pravda no, to mě třeba vůbec nenapadlo...

A to taky musím říct, že bylo moc milý, že vlastně ti učitelé, co mě učili, tak spousta z nich mi hned nabídli jako tykáni a bylo, no prostě takový milý to bylo, no...

Je to je asi milý, ale takový zvláštní, ne? Aspoň na začátku, nebo ne?

Bylo, bylo to divný jako....

A kdo tě učil?

No vlastně my jsme měli nejdřív (jméno kolegyně), jo, jako třídni, ale nebyli jsme moc dobrá třída...

Takže chudák s náma řešila furt jen nějaký průsery a pak nás dala (jméno jiné kolegyně), takže ta nás měla, a koho jsem ještě tady měla... No (jméno zástupce) na zeměpis, nám se to moc nepovedlo no (smích)

Hmm, to je takový jako zvláštní, ale jako asi se přepne, asi se dá zvyknout, ale na začátku to musí bejt zvláštní, no...

Jo, teď už je to fajn...

Tak jako třeba (jméno další kolegyně) jsme měli na němčimu, ta je zlatá....

Jo, to jo, ta je fajn...

Vlastně, jakoby s mojí mamkou nakonec se jako seznámily a vždycky, když se vidí ve městě, tak si pokecaj, no...

Hmm, to je dobrý.

Protože ty lidi jsou fakt tady milý a fajn, většina, no...

Nemůžou bejt úplně všichni, to by bylo podezřelý zase, no...

Přesně, to je pravda..

Takže to bylo hezký, takový...

Tak to je dobře...

Ještě přemejšlim....

To je úplně jedno, klidně cokoli, ještě něco k těm dětem, k těm rodičům klidně zpátky znova...

Jo, k těm rodičům, no jako já jsem byla překvapená, jako co všechno ty rodiče chtějí řešit, třeba... Já jsem vlastně ze začátku řešila úplně všechno, no...

Hmm... Jako žes to musela a chtěla řešit ty, nebo ty rodiče to chtěli řešit?

No ty rodiče to chtěli řešit, ale já jsem nevěděla, jako, co je důležitý na to, abych to teda musela řešit a nebo to důležitý není a že jim vlastně napíšu jako - tohle fakt řešit nebudu, nezlobte se...

Hmmm, jo...

Takže si myslím, že jsem tam udělala i velkej jako sama sobě průšvih, nebo ne průšvih, ale... Jako zadělala jsem si sama sobě, protože ty rodiče mi teďkon fakt píšou... Hele o víkendech, volají mi o víkendech, píšou mi jako v noci a očekávají tu okamžitou odpověď...

Hmmm, to je blbý... A co jako potřebujou tak nutnýho řešit, že to nesnese odkladu, třeba?

Třeba včera mi volal tatínek (jméno žákyně) - Vietnamky, že na konci června letí do Vietnamu...

A to by nepočkalo do pondělí sdělit takovou zprávu, jo...

A musel mi to jako zavolat...

Jo, asi aby mu to nevypadlo, zrovna jako se to dozvěděl, tak volal...

No takže dobře... Tak já jsem asi moc nenastavila takový hranice, kdy vlastně já jsem neměla žádné zkušenosti, takže jsem z toho, takový hranice, protože vlastně jsem hned odpovídala všem, ráno, večer, v noci pomalu...

To asi chce, no,...

No jasně, to už vim taky... Jo furt jsem, jako fakt jsem každému odpověděla, no....

Tak i teď po čtyřech letech, jako co mám tu mojí třídu, tak už to taky nedělám tolik, ale jako furt mi ty rodiče volají a píšou a vlastně řeší úplně kraviny...

Hmmm...

No potom, co třeba mě překvapilo? Všechny ty jako poruchy nebo vady, co ty děti mají, tak vlastně my jsme to jako taky měli jenom teoreticky, bohužel...

Jo že, jako třeba za mě bylo fajn, kdyby v té třídě, kde jsme měli praxi, tak kdyby nám řekli, hele, tohleto je klučíček, má tady ADHD, dysgrafii a děláme s ním třeba tohle a tohle a tohle a tohle s ním neděláme a pomáháme mu takovýmhle způsobem, jo...

Jo, takže tohle, nebo něco takovýho nám taky nikdo neukázal, jo...

To tam takový jako nikdo nebyl, tak vy jste chodili do samých vzorných tříd ne?

No tak ono, ale mě přijde, že ty praxe jsme neměli zase tolik, jako že by jí mohlo bejt mnohem, ale mnohem víc, no...

Víc praxe než se učit do hloubky nějakýho předmět, který jim stejně předáš pětinu, bůhví jestli?

Jo, no jako přesně, takže to mi taky jako zaskočilo, protože ty rodiče očekávají, že já tomu rozumím, že já odhalím ty problémy a případně je pošlu třeba do té poradny.

To asi jo, no...

Jenomže během té 1. třídy to byl jako takovej nářez, že jsem teda nevěděla, jako co, co mam vlastně dělat, no...

Jenže v té první to asi tak je, no že oni ti v poradně stejně řeknou, no někdo se rozkoukává dýl, tomuhle to dýl trvá, a vůbec tohleto a tamto...

Jo, ale myslím si, že teď už to bude lepší, když jako máš nějakou tu praxi a tak nějak to odhadneš, že jo...

Ale jako spoustu dětí si myslím, že třeba mohlo opakovat klidně ročník, třeba (jméno žákyně). Ta pak jí zpětně řekli, že by klidně mohla jít zpátky do školky a opakovat, nebo jakoby nastoupit až příští rok.

Jako některým dětem to nepomůže, ale některým zase docela jo, taky takový znam...

Ale jo, prostě (jméno žákyně) zrovna by to pomohlo, ale prostě já jsem to jako v životě neviděla prakticky, co všechno jde dělat...jo... Takže jsem to těžko odhalila všechno.

Hmm, to jo no, že se vlastně můžou třeba vrátit do té školky nebo i tady opakovat...

Třeba to jsem vůbec nevěděla, jo, to nám taky nikdo nikde neřikal...

Což o to, já o tom vim, ale to jde jen nějak do tří měsíců, stejně, ne?

Jo, tak nějak...

Hmmm... To je blbý, takovýhle věci bych zrovna čekala, že se dozvíš... Viš co? Já bych nečekala, že vás budou učit nějaký předměty jako, nebo nás, jako protože na prvním stupni je předpoklad, že to většina průměrně inteligentních lidí, že to dá, vid' jako, nebo co?

Jo, jako samozřejmě je fajn, když tě naučí nějakou tu metodiku, to jo...

Ale vlastně my z té praxe jsme fakt neměli jako skoro nic, no...

Mně připadá, že stejně jako dost že řešíš víc ty věci okolo skoro, než to učení, někdy, nebo aspoň to tak vypadá...

No i psaní třeba toho IVPéčka, nic jsme neměli. Takže jo, tak to jsme nic neměli. Hlavně, že jsme si museli jako dělat různé plány, jak je tady ŠVP, tak jsem si musela vytvářet, ale to je mi teda prd platný, no...

Hmm, přitom ten už většinou vytvoří někdo jinej, vid'?

Přesně, tak to přece museli vědět, no...

To je jasný.

To je zvláštní, tak jestli teď je to aspoň třeba lepší, nebo těžko, ty zas nejsi vlastně moc dlouho ze školy...

No nejsem, no.

To je právě, nejsi, když by mi tohle říkal někdo, kdo jako je dvacet let už tady, tak to беру to no, ale ty...

To já zas nejsem...

No jo ty seš jakoby relativně čerstvě ze školy, tak to je jako někde chyba na trase, v procesu (smích)

No, to asi jo, někde v Plzni jo, to mají...Něco špatně...Kromě práv (smích) na zkrácených úvazek

Tak ty mají úplně nejlíp, ale víš co ... stejně je to, samozřejmě, když tě do toho hodí, tak musíš, ale čekala bych, že aspoň od každého něco takového už budeš vědět. Aha, tohle je to a to a jako musím, musím jinak na tohle...

No a třeba mě i překvapilo, jako že ta poradna tady, jakože ta spolupráce tam je hrozně těžká s níma.

Jako že to je na dýl, jako časově anebo tak vůbec?

Za prvý časově, to mě hrozně jako překvapilo, že to dítě to potřebuje teďkon teda a oni ti řeknou tak přijďte za rok..

I za rok? Já myslela, že za tři měsíce aspoň...

No tak na konci tohoto školního roku, teda...

No tak asi to nepovažují za důležitý, ale já pak dostanu jenom jako výpis a když si ho vezmu, tak každý dítě má v podstatě to samý...

Že jo? Mně to taky přijde, vždycky ty doporučení

Mají různé problémy a každému napíšou, že potřebuje individuální zacházení a...

Přesně! A já to mám třeba na šest dětí, že jo, a teď každé má vlastně to samý napsaný...

Že by potřeboval individuální péči, že jo... No jasně, ono, ne že ne...

Já když jsem, než jsem jako nastoupila, tak jsem si představovala, že vlastně ta poradna to bude dělat trochu jako líp, no..

Hmmm, přesně na míru, tomu jakoby jednomu dítěti fakt, no... já, no já když ty posudky čtu taky někdy, když mi někdo ukáže, tak si říkám, no to už jsem někde četla jako takový podobný...

To jo.

No potom bych klidně uvítala třeba lepší spolupráci s psychologkou...

Tady myslíš?

Tady... Víš co, já tam mám spoustu dětí zase, který....prostě jsou fakt divný, když to řeknu takhle, oni by fakt potřebovali jako.... Já nevím, jestli je to po tom covidu, Leni, nebo po čem, ale prostě ty děti teďkon jako, oni jako se bojí...jako...vůbec se přihlásit... vůbec něco jako říct...Přitom já na ně nekřičím, nejsem na ně zlá...

Může bejt, no... Že si jako všichni odvykli, že to neřešili..

Mám tam že jo, toho (jméno žáka), kterej se mi sesypal, bere nějaký prášky z psychiatrie, má zameškáno, má já nevim, asi 67% absence má, jako je to teda...

Já ho znám jenom ze školky ještě...

A vlastně jako ta (jméno psychologičky) tady, mi nikdy nijak nepomohla, s nikým a s ničím...

Hele, úplně upřímně, mně taky ne... to stačilo, ještě když jsem měla, nic jako proti ní, i když já nevim proč tady, jak tu je zrovna ona, nebo to?

Ale i když jsem měla třeba ještě (jméno mé první svěřenkyně), která někdy rozsypaná seděla na chodbě, brečela, tak to zase nás obloukem jako obešla, nebo ne, to nebo jednou jsem musela někam se svýma dětma, ač nikde jinde nebývám....

A ona suplovala místo mě a potom na mě takový - já jsem vůbec nevěděla, co a jak s ní mám dělat jako... A já si říkám - ty, jo, to říká jako ona mně? Víš, jako, že mně to přijde, ne úplně člověk na správném místě, ale to asi my nevyřešíme, ale mám ten pocit úplně stejnej.

Vždycky, když jsem jako měla problém, tak buď mi řekla, že nemá na mě čas nebo přišla a udělala z toho hroznou aféru, že jako... to jsem zase nepotřebovala.

Hmmm, a nebo takový obecný řešení jakoby, který bys vymyslela taky, no jo, ten pocit mám taky.

A vlastně když jsem děla asistentku u (jméno žáka) ještě, tak to bylo strašný, protože vlastně on vůbec jako nepracoval. On neměl žádný návyky, protože do školky nechodil...

Hmmm...

No a ona, jako jsme třeba chodili s nim spolu a tady jsme ho jako zavřely a čekaly jsme jako venku.

On tady chudák řval, že jo....

Jako úplně samotnýho, jo?

Jo...

Fakt jo? Jakože metoda ať se vyřve jo, aha...Docela drsný, no...

Ale on fakt třeba dobrý dva, tři roky, vždycky, když jí viděl, tak úplně zbělal a jenom jako že ne, ne, to ne...

To mi přišlo strašný, teda...

Fakt, prostě jsme ho tady jako zavřely a čekaly jsme venku,,

On řval, mu bylo blbě, že jo, protože...

Jasný no...

No takže takhle to, tak jsme to s nim praktikovaly nějakou dobu...

Hm, taky dobrý... Jo, jak říkám, to teda sedí, no tady, že to není úplně ten správněj... asi že jsou i jiný psychologové, no vlastně to. To nevim proč...

Takže jsem třeba čekala, že budu mít větší jako možnost se na někoho takovýho obrátit. A že mi jako víc pomůže, no...

To já už občas něco řeším jako spíš s (jméno kolegyně), jak je jako výchovná poradkyně...

Jo, ta je dobrá, no..

A místo ní bude stejně (jméno jiné kolegyně), takže to by mohlo bejt do budoucna fajn... Víš, že ona stejně přes ty IVP toho víc ví...

Jo ta jako má přehled, ví...

No vidíš to, pak že nepovídáš a jak hezky nakonec povídáš...

Já nevím, ale teď už mě asi opravdu nic nenapadá...

Hele, fakt cokoliv, co je lepší třeba, tak jako jednu takovou věc, než sis, myslela, že bude a jednu horší? ... nebo jak chceš, co tě spíš napadá...

Už mě asi nic nenapadá...

Spíš jsem jako nevěděla, jestli mě to vůbec bude bavit jo, protože vlastně jsem si vyšla gympl... Co děláš po gymplu? To já nevěděla... Ještě jenom, kolik mi bylo, v patnácti, teda spíš v osmnácti, co chci dělat, že jo...

Takže vlastně na mě zbyl pedák (smích)

No a teď je to, jako hrozně mě to baví, opravdu, hrozně moc...

Tak to je dobře.

Strašně mě to baví, fakt...

Jenom jsem, ze začátku si to neuměla udělat tak, jako jak to odučit tak, abych to všechno stihla a bylo to jak v pohodě, že to mi trvalo dlouho...

Ale to je asi o čase ne, jako se vším...

Ale nikdy už bych nechtěla jako dělat asistentku, mě to tak nebavilo (povzdech)

Hele, je to fakt psycho vysilující víc než to učení, já třeba vím, nedělala jsem k tomu ty papíry, dobře, ale i když jsem tejdén suplovala (jméno kolegyně), že to bylo fakt jako víc v pohodě a já jsem byla víc v pohodě, můžeš se chvílema obrátit i na někoho, kdo jako to má v tý hlavě srovnaný, pak zas něco, pak to je to takový víc různorodý, uděláš si pár srandiček s nima a jako dobrý docela...

Jo, mně přijde, že když jsem dělala tu asistentku, já po první hodině se mi zavíraly oči, no hrozný...

No někdy je to o přežití, to jo...

Já fakt, já vás jako obdivuju, já bych to dělat nechtěla..

No tak to je taky jeden z důvodů, proč já taky jsem se až na starý kolena rozmyslela ke studiu, abych měla víc možností...

Ale mě i hrozně přijde fajn jako spolupráce s mejma asistentkama, ale že jo, to jako záleží, že jo, je jako člověk od člověka, jakože fakt (jméno asistentky), to je úplně skvělý a pak vidím jinou paní asistentku a říkám si ty, jo, co tady dělá?

No to já si občas říkám taky, že to takhle má každej jinak a já to asi přeháním s aktivitou, a to když to vidím jinde, ale já jsem se jich tuhle těch tvojich na doučku ptala, kdo tam bude místo (jméno jiné asistentky), ne? A oni – no normálně (jméno), kdo jinej... Tak já říkám, no to nevím, že by s miminem v podpaží...

A koho ses ptala?

No toho spolku na doučku ... No a kdo tam tedy bude?

My nevíme, je víc možností...Možná (jméno další asistentky), možná ještě někdo jinej... K nám se to ještě jakoby nedostalo...

Jo? To je akce kulový blesk asi, se mi zdá...

No tak jo, už tě fakt nic nenapadá? Kdyby tě něco napadlo i dodatečně, tak mi to klidně doplň, jako nějaká věc, co se liší a je úplně jiná než sis myslela, že bude, já si to klidně doplním (smích)

Jako takhle asi úplně ne, nemyslím si, že bych se setkala s něčím, že bych si jako řekla týýjo, tak to jsem si nemyslela... A co tak říkaj jiný?

Ale tak v něčem se docela shoduješ, tak jako to už jsem někde slyšela, že říkali, že je jako hodně řešení kolem toho učení, vlastně ani ne tak to učení, ale všechno to okolo víš...

Jo, to papírování, to jo, no...

I třeba jako, za mě důležitý je ta šikana, umět to nějak jako vyřešit, vědět, náč si s tím jako poradit, a to jsme prostě taky, Leni, neměli.

Fakt vůbec jo?

Prostě a to je podle mě takový to gróó...

Jakože teda dobře, teoreticky se to taky naučit, ale jakože aktivity do hodin, jak vyřešit tady ty problémy a jak na rodiče, to prostě my jsme tam za pět let neměli...

To je zvláštní...A to bych zrovna čekala, že to by jako fakt chtělo, no...

Mě to taky přijde jako důležitý. Hlavně teď, když to zpětně jako vezmu, ale fakt jsme to tam jako neměli...

Jestli oni, třeba to tam, víš, že spoléhají na sebe navzájem, že se to učíte někde jinde, nebo že jeden si myslí, že to řešíte s někým jiným, ale je to takový, no... A tam jsou normálně teda jednotlivé předměty do hloubky, jo? Jako matika, čeština a tak nebo teda i nějaký psycho předměty?

Taky no, psychologie, pedagogika, práva, biologie člověka, víš co, vid', já vím, jak se narodí mimino, jak se vyvíjí no...

Já měla Ericksonovo fáze a tadyty a k čemu mi to je?

Kdybych věděla, jak řešit šikamu, tak budu spokojenější...

Hmm, no jasný, no...

Jo, takže fakt jako je toho spoustu, ještě o tom jako fakt jako hledat knížky, číst tak to jako s tím jsem počítala, ale...

Tak no jasně,no..

Ale tadyhlensto gróó jsem si myslela, že si odnesu a neodnesla, teda, no...

Hmm... Bylo by to hezké, no, tak třeba časem nějaký nový už si ho odnášet budou, no...

Tak já nevím, jestli třeba v Budějovicích jsou holky víc spokojený?

Tak já myslím, že to je podobný, ale je to zvláštní teda no...

Tak děkuji moc, jsi opravdu hodná... a začíná mě to bavit a zajímat čím dál víc...

Příloha VII: Přepis rozhovoru – Viktor

...

Já se tě zeptám, jak dlouho už učíš, vlastně...

Tak já jsem vlastně začal učit před nějakými osmnácti, devatenácti lety, kdy jsem odučil jen rok, pak jsem byl jinde v jiných jakoby zařízeních, a pak jsem přišel, tak myslíš potom co jsem přišel, ne?

Myslím, jestli je to teď teda jiný, než když jsi studoval, jestli si ještě vzpomeneš, ale i rozdíl teď a na začátku, jak chceš...

Ono se to totiž srovnávat vůbec nedá, pokaždý to bylo úplně jiný a pokaždý byl jiný ředitel, no...

Tak v tom případě asi spíš teď, jaký je to teď? Jak současně jakoby prožíváš tu práci, když to srovnáš s představama, jaký jsi měl o tom předtím? Než jsi to začal dělat? Nebo, ty učíš vlastně jak dlouho... nebo klidně řekni asi i ten začátek...

Já jsem učil celou dobu, že jo...

Takže tu jinou práci, jak jsi zmiňoval, tu si dělal k tomu ještě jako?

No, spíš učení jsem dělal k tomu (smích). Nebo takhle, když jsem odešel předtím, před těma osmnácti lety, tak jsem šel do vzdělávacího institutu a tam jsem teda šéfoval, ale učil do toho i počítače...

To vím, žeš něco takovýho dělal... Ale tady na základce?

A tady na základce, co jsem učil, tak to jsem učil rok a teď, co jsem se vrátil tak to jsou... pět let, aspoň myslím, pět, šest...

To tak nějak bude si myslím, žeš přišel chvíli po mně ještě...

No a přitom jsem učil ještě další počítače a nějaký další věci, jako psychosociální a tak... Něco jinýho zase, no, ale to byli spíš většinou dospělí.

Jasně, hmmm, tak asi spíš jak to vidíš teď?

Dobře, takže když beru současnej stav...

Hmmm, současnej stav, prostě jak se to liší od toho, jaký sis myslel, nežs to začal dělat, že to bude... Je úplně jedno jestli z pohledu jaký je to s kolegama, s rodičema s těma dětma samotnýma? Jedno jestli je to lepší, horší, prostě co je tak nějak jiný?

Noo, je to, já jsem si nedělal moc představy, jako co mám očekávat, protože já, když jsem odcházel z té firmy, ve kterých jsem byl předtím, tak pro mě tohleto bylo vlastně to, že jsem šel za tím, co chci jako dělat, jo...

Hmmm...

A za prvý mě to lákalo.

Super...

Byl jsem rád, že jsem se domluvil s (jméno ředitele), že, že jsem do tohletoho šel. A ta představa, původně jsem... s ním jsem se znal a věděl jsem, jaký má přístup, jo...

Což je dobrý, určitě...

No ale od předchozího stavu, který byl předtím byl, byl velmi rozdílný... Já víceméně jsem nevěděl, co očekávat od toho, od administrativních věcí a od těchle všech okolo...

Hmm..

Což mě velmi potěšilo, že tady je na rozumnej míře, jo v tuhlectu chvíli.

Jo, že děláte vlastně jenom ty papíry, který fakt musíte, že se nevyžadují jiný?

Ano, ano, přesně, když ti řeknu ten stav předtím, co byl, tak byla povinnost mít na každou hodinu přípravu, což příprava znamenala A4, kdes musela mít všechno vypsaný, všechny cíle, všechny tyhle ty kraviný... A učit fakt přesně podle toho...

A prostě si to musel fakt v papírový formě mít, jo?

Já ale podle toho, co si napíšeš a nalinkuješ neumím učit...

No ono to ne vždycky taky tak dopadne, vid', si můžeš plánovat, jak chceš...

Přesně, za prvý to tak nedopadne, je to věc, která ti sežere strašně času a já si to rozmyšlení dělal jinak. Já jsem si to tehdy dělal už v myšlenkových mapách jakoby.. a to, co jsem potřeboval...

A to bylo špatně, jo?

A to mi tehdy řekli, jako bylo to špatně, jako jo, protože to bylo něco, co nikdo neznal tady a jako bylo to blbě. Ale já jsem podle toho jel i na vejšce, jo...

No ale vždyť jo, vždyť myšlenkový mapy jsou jako super, někdy na něco...

Takže ty přípravy vlastně byly jako jedna velká zabíračka, což je rozumný to mít jako rozmyšlený, ale já to mám i teď jo, ale prostě jiným způsobem, ale tehdy to bylo vyžadovaný, že přes to vlak prostě nejede, jo...

No jasně, že to máš. Ale někdo to potřeboval přesně tou formou, jakou to chtěl on, jo?

Ano, přesně, no...

Tehdy to bylo takový jakoby velmi nalinkovaný, funkce lejtro systém, velmi takový svazující, jakoby ...že pro toho učitele tam nebyl, nebyla možnost... Jako v tu chvíli bych si představoval, že ti stačí robot, kterýho máš ve třídě, ke kterému dáš prostě, co má říct, a ten to řekne, jo... Nebylo to o tom, o tom systému učení jako...

Hmm, to je potom asi smutný...

A to mě strašně, strašně vadilo v tej době, jo..

No to se úplně nedivím..

A i když by si chtěla něco jakoby dávat dál, tak tam vlastně na to nebyl prostor, jako víceméně... když ti řeknu, tehdy jsem měl ruku v sádře, protože jsem měl zlomenou klíční kost a neměl jsem udělanou nástěnku, byt' jsem neučil výtvarku a dostal jsem za to...dostal jsem. Dostal jsem hroznýho sprdáka od paní zástupkyně tehdejší.. Že jako, jakto, že nemám udělaný nástěnky? Jo a toto, to není pro mě jakoby to stěžejní, já se snažím jako žít s těma dětma...

No jasně, tak to je fajn, když jsou, ale když se to prostě nestihne, tak se to nestihne, no...

Tak, tak... Ale hlavně pro mě je to funkční věc. Ne, že tam vystavím obrázek, který tam je, jenom aby byla zaplněná nástěnka, jo, jako nástěnku používám pro něco úplně jinýho...

A teď...tohleto je o 180 stupňů jinak, jo, ty máš...zaprvý, první co je velmi důležitý, že tady cítíš důvěru v toho učitele, že vím, že vedení ti věří a že ti...ty víš, že nesmíš zklamat, ale ty to děláš prostě naplno, jak se říká.

No jasně. A možná o to víc se snažíš...

Prostě co nejlíp dovedeš, no. A dáváš do toho prostě svoji invenci a to máš dovoleno. Samozřejmě v určitých mezích. Ale potom, ty musíš učit tak, jako jak ti to chutná jakoby, protože ve chvíli, kdy to budeš dělat jinak, tak prostě nevíš, co s tím, že jo? Takže já když jsem sem šel, tak jsem očekával, že budou nějaký, nějaký mantinely, očekával jsem možná, že budou jakoby větší, než jsou teď.

Jasně, že jsi čekal, že nějaký budou, ale...

No oni jsou, ty mantinely jsou, ale nejsou tak vysoký jako...respektive, jsou rozumný. Jo jsou, jsou tak, že dávají ti prostor pro to se pohybovat v určitéch mezích, být kreativní a přitom splňovat podmínky, který, který ti dává ta škola.

Hmm, což je super verze asi, ne?

Jo, takže přesně tak. Ano, jo, a ne že by tohleto bylo na mnoha školách. Myslím si, že to není. Je to leckde na nějaké menší, soukromé škole, jo, kde ten učitel má ten rozhled...

Ale ta podpora, která tady je, je strašně moc důležitá a ve chvíli, kdy myslím si, že ve chvíli, kdy ten učitel necítí tu podporu toho vedení, že k tomuhleto může, tak leckdy jede na půl plynu, protože nemá šanci jít jinak, že jo?

No, protože to nemůže dělat po svém, no...

Protože, jo přesně, protože buď, když to zkusí, tak dostane přes prsty, a nebo, když to nezkusí a nebo to nezkouší, protože ví, že to není, není vyžadováno jako... Tak proč teda, že jo?

Hmmm.

Takže, já tady v té škole mám pocit, že je to opravdu mířený na ty žáky, jo, že je to o tom, aby byli spokojeni oni... A ve chvíli, kdy chceš to dělat dobře, můžeš to dělat dobře. Ve chvíli, kdy, kdy chceš být líná, tak v určitým smyslu, jako může být ten člověk taky, může jet jakoby na tuhlectu, ale je to hodně, hodně bráný na tu jeho odpovědnost. A samozřejmě, když se to vymkne tomu mantinelu, tak už tam je jakoby nějaká restrikce, jakoby jo, že...

Tak to je zas ale dobře, to by mělo být tak nějak všude, ne?

Jo, to jo, ale myslím si, že tohleto je právě na tom, co by se měly učit ty děti jo, jako na tej, na tej vlastní odpovědnosti, že na tobě to visí... jako ty ručíš za to, že to bude dobrý, dej do toho něco samozřejmě, ale musíš s rozmyslem, jako je to tvoje odpovědnost...

No jasně.

Jo, takže ta odpovědnost není na škole, ale je na jednotlivých učitelích, a to si myslím, že je důležitý. A to i to, že pokud to ten některý učitel dělá, tak to přenesení na ty děti, jo, že i to učení je... ať jsou malý a nechápou to v leccems, tak pro některý jako už se stává to učení, že si, že si berou za své, že to není jako to, že my jsme tady ve škole něco s náma dělejte, ale že to je o tom jako, jako...

No jasně, že ví, že pracuje na sebe a pro sebe, to je dobrý, no. A když ty děti vezmeš ještě takhle, tak jsou takový, jaký sis třeba myslel, že budou, nebo jsou furt stejný, nebo jsou jiný než byly dřív?

Jsou úžasný..

To je hezký..

Ne, fakt, bez keců, protože já když si vezmu, tak jsem měl, asi mám štěstí na ty třídy, jo...

To asi jo, no...

Zaprvý...Když jsem měl tu minulou třídu, tak tam bylo málo dětí.

Což je vždycky lepší...

Tam bylo asi dvaadvacet dětí a na ten rozjezd pro mě, to byla čtvrtá, pátá třída, tak to bylo úžasný a ty děti, oni nebyli úplně jako extrovní parta, jakoby že by fungovali, ale ten potenciál tam byl velkej a musím říct, že se z nich vyklubaly úžasný, úžasný osobnosti jakoby který, který potom, i to ukazují teď jo, jakoby, že jo že jsou hrozně moc vyzrálí a našli v sobě prostě to dobrý...

No mě přijde že docela jo, no, ti tvoji bývalí...

A co mám teď ty děti, od první třídy? Některý jsou... na přišpendlení na nástěnku, protože jsou šílený někdy, ale vesměs jsou to prostě úplně normální děti, a to samý jako jo... že teď, jak jsem ti říkal o těch knížkách, jo? Ty děti přijdou prostě leckdy s věcí, kterou bych já jim nevymyslel. Já vím, když já jim to dám jakoby, aby to udělali, tak nepřijdou, ale oni prostě...

Ne, to ne, musí si to prostě vymyslet samy, no...

Ale to jsou prostě věci, který tě o těch dětech řeknou prostě strašně moc, jo, že u nich to stojí za to jako s nima, s nima ty věci dělat i navíc, jo...

No vždyť oni mají taky štěstí na pana učitele, vid'?

No, to jo, to... velký (smích)

Jo, já myslím, že jo, to tenkrát jak tu byly na tý letní škole, tak ty ženský z toho byly úplně hin, že kde jsme sehnali chlapa a na první stupeň a jestli jsi jako jinak normální a tak (smích)

Hele, a když vezmeš třeba spolupráci s rodičema nebo jednání s nima?

Já jsem za ně strašně rád.

Fakt?

Jo.

Tak to jsi fakt dobrej...

No, hele, zaprvý, zatím jsem nenarazil na nějakej problém, kterej by nešel s nima vyřešit úplně, jakoby úplně běžně... A s těma rodičema si jdeme většinou na ruku, což chudáci děti teda, protože at'..

Tak máte společnej zájem, že jo...

Jo, no jasně, jo, ale at' je jakýkoliv problém, tak vždycky se mnou hráli otevřený karty, já s nima taky, takže, takže když potřebovali volno jako byt', to byly jako rodinný důvody, nemuseli říkat, řekli, hele, jedeme tadyhle na to, vadí to nevadí, to, co se máme doučit?

No a je to lepší, než kdyby vymejšleli nějaký důvody, vid'?

Úplně, vždycky jsme se domluvili. Nebyl nikdy problém. A když jsou jakoby výchovný věci, jako že bejvaj, jsou tam různý děti, se, kterejma je to třeba řešit, tak nebyl problém.

U většiny si zavoláte, jako z 99%, ty lidi buď přijdou, nebo si zavoláme. A jako ty linky jsou otevřeny na obě dvě strany prakticky kdykoliv, jo, takže a myslím si, že ten model, asi je to blbý, jakoby že neodstříhneš práci od toho soukromí, ale já to беру tak, že když ten člověk potřebuje, tak potřebuje v tu chvíli, že to prostě potřebuje, no..

Tak mně taky občas píšou ještě i večer, není to teda vždycky, že by to nepočkalo...

No já jim to toleruju a oni mi to taky tolerujou, no...

Hmm, tak to je ale zase dobrý, no, když jste tak jakoby domluvený...

A to je, to je jakoby velká věc, že i třeba co, my jsme museli při covidu, že jo komunikovat, takže když jsme měli ta skupina, která je na třídní, tak ty lidi se tam nebojí napsat dotaz a to si myslím, že je další věc. Jo, že za prvý už fungujou i mezi sebou jako komunita, což mi přišlo výborný, že se, ač se neznali, tak jak dělají takový ty dětský jejich párty a tak, tak se už znají mezi sebou a většinou...

To je dobrý...

Není problém po komkoliv cokoliv, někam to poslat... A když je něco, tak oni se domluví už sami, řeknou, hele my si to domluvíme, to je v pohodě, jo, nabízejí. Takže tam, jako s rodičema já rozhodně nemám problém, naopak ten vztah si myslím, že je jakoby velmi dobrej...

Fakt, tak to je super... Upřímně, mně přijde, že ty nemáš problémy vůbec žádný (smích) a to nemusí bejt problém, jenom něco, v čem se ta představa rozchází se skutečností, já nevím, třeba tady s kolegama, jestli to funguje, jak sis myslel, že bude fungovat, nebo tak... víš, třeba nějaká spolupráce, nebo sdílení materiálů, nebo nesdílení...

Ten první rok, respektive ty první dva roky byly hrozně důležitý a to mi hrozně pomohlo to, že kdykoliv jsem si na kohokoliv z nich obrátil, tak vždycky mi pomohli a nikdy jsem se...

Takže ta pomoc od těch kolegů byla i kolikrát, že jsem si ani neřekl a že, jak se říká, co ti na očích vidí, ne oni přišli a zeptali se, hele, potřebuješ pomoc? Budeme dělat tohleto, anebo přišli a říkali, hele, tohleto se dělá jednou za rok, tak chceš poradit? Jako vždycky, to víš, že potřebuješ...

No, tak to je fakt dobrý, to potěší...Je jasný, že je za to člověk rád nebo něco tě ani nenapadne, že bys potřeboval, ale oni to ví už, tak přijdou, tak to je super...

Takže taková ta vstřícnost tady, ta kolegiálnost, jakoby, byla úplně suprová. Jo, že jsem si nikdy necítil, necítil nějak jako blbě. Samozřejmě spoustu z nich jsem znal z toho roku předtím, oni znali mě, ale nebo znali, tak znali jsme se rok...

Vzpomněli si na tebe, no...

Ale ono i ten rok jakoby fungoval, že jsme se jako lidi poznali a myslím si, že to není tak běžný, že je na lektorej škole zacházejí ty... Já k tomu říkám nějak ten baby management, víš, takový ty, ten management, kterej vlastně teprve se začíná učit dělat management, tak s těma lidma zachází jak s dětma, jo, že s dospělejma, prostě, se k nim nechová, jakoby jak to neumí... Jakoby fungovat, ale tady to není jo, tady je to opravdu o tej důvěře a, ale to, jak se říká, ryba smrdí od hlavy jo, takže to tam funguje opravdu tím, že není nutný to tak dělat, jako oni nevidí ty vzorce chování jakoby jinde, že někdo bere... Jo, nevráživost tady je taky, jo, je mezi lidma, vždycky se najde a je nás tady strašně moc, takže něco si prostě nemůže sednout každěj s každým, ale naštěstí ta škola je tak velká, že oni se spolu nemusí potkat...

Tak to by zas bylo podezřelý, kdyby byli úplně všichni se všema kamarádi...

A když se potkaj, tak se pozdravěj a dál se bavit nemusej, no..

Určitě, přesně...

Ted', když vezmu současnou dobu, tak to, že jsem dole (v oddělené části školy u jídelny), tak je pro mě ne překážka, ale když jsem byl tady na patře s holkama, jako se kterejma si rozumíme, máme spolu třídy, tak jsme se vidali, jako mnohem častěj a měli jsme čas si popovídat a víc se podporovat a víc řešit ty věci..

I víc se dalo udělat, ale takhle, jak jsem jako strčenej dole, tak nemám šanci, jo, že já vyběhnu o přestávce nahoru, dolů, protože mám většinou dozory a nedostaneš se, nedostaneš se jakoby mezi ně, jo...

Hmm, to je jasný, no...

Takže to je asi jedna věc, která mi možná chybí, ale zase to je o tom čase v meziprostoru nebo v mezičase, nebo o těch přestávkách, kdy máte šanci se vidět, jo... Ale jinak jako kabinet nemám, že jo s někým nebo tak, ani bych do něj asi nechodil jako moc..

Jo, to si pamatuju, to bylo docela vtipný jednou na tý radě, jak říkali, že Vojta bude mít kabinet asi s tebou. A ty na to, že žádnej nemáš, tak prý - no, tak tam budete dva, no (smích)

No to jo (smích). Takže, takže i v tomhlectom si myslím, že zatím není úplně extrémní problém. A když je nějaký konflikt, tak většinou se tady asi řešil. Jo, super, jsou i ty večírky, že se toho dá jakoby s lidma popovídat a pořešit a že víš, že jsou jakoby prostě pravidelný, takže kdo chce, tak může a takže v tomhlectom...

No, to zní úplně jak práce snů, v tvým podání.

No ale opravdu je to tak, jako já, když když, když to vezmu obráceně i z toho, co jsem fungoval ve velkéjch firmách, tak tam je to úplně jinak postavený. Jo, ty lidi tam myslí jinak, jo, a ne každej tam dělá práci, kterou chce. A tam si hrabe každej na svým, na svým písečku, ale tady je to tak, že ty lidi spolupracujou, jo, že to je opravdu úplně jiná dimenze tý práce, jo, je to určitě tím, že jsem to chtěl dělat, jako že to tak je. I ti ty lidi sednou, že to tak je, jo, a můžu porovnat, jako soukromej sektor, jo, tohleco je úplně něco jinýho. Já jak už jsem říkal, že jsem tady za odměnu, takže já si to fakt užívám, opravdu si to užívám...

Tak to je ale super, ty jo... Tak to je hezký, ale musím, jako taky si myslím že s vedením a tak jako máme takový štěstí, jak nikde, nebo vždyť kolik lidí přechází odjinad', vid', nebo to já myslím, že se to řeší fakt dobře tady, no... A je něco, co tě vůbec, teda jako kromě toho, že seš dole odstrčený trošku, ale to není tím, že by tě nechtěli potkat, ale prostě je to tím umístěním, je něco, co tě teda jakoby štve někdy?

Na lidech? Anebo na škole?

Tak celkově, to je úplně jedno asi. Prostě, co souvisí s tou tvou prací?

Štve mě prostor, ten je, ten mi přijde jako velmi nešťastnej... A prostor a počet dětí ve třídách, protože to ti neumožňuje dělat právě zase... Je to taková určitá brzda, která tam je, jo? Protože v tu chvíli nemůžeš... No nemůžeš dělat to, co by si chtěla... Já prostě tam s dětma bych kolikrát potřeboval sednout i na to, co fakt potřebuješ dělat, sednou do kroužku nebo opravdu, abysme na sebe viděli, ale my jsme furt jak v autobuse, jo, oni si koukají do zad a nejde to tam udělat jinak, už jsem to zkoušel tolikrát, než se přesuneš ven, tak ta aktuální situace, kterou potřebuješ řešit, tak ta prostě vyšumí a nebudeš, jakoby navážeš na to tak, jak potřebuješ...

Hmm, to mají teď naše dítě ještě horší, ty jsou v té třídě, co bývala (jméno kolegyně) a ti v zadních lavicích se fakt mohou opírat hlavou o zed', což je hrozný, no... ve čtvrté třídě, kdy ten pohyb fakt potřebujou ještě...

Takže ten prostor je prostě nešťastnej v tomhlectom a počet, ono to s tím souvisí, a počet dětí.

No jasně...

Z toho, co co mě štve, tak to nevím, no jako asi nějaký věci tady byly, teď přemejšlim...

Tak to je zas ale hezký, že si na nic vlatně nemůžeš vzpomenout, ne? To je vlastně důležitý... Spoustu lidí napadne tohle, tohle a ještě tohle, tak to taky samo o sobě o něčem svědčí, to je dobrý, náhodou (smích)

Tak můžeš říct, co ti dělá radost naopak, nebo můžeš cokoliv vlastně...

To už jsem docela říkal, ale další věc, že ať přijdeš do jakýkoliv kanceláře, tak když potřebuješ s něčím pomoci, poradit, tak to funguje. Jo že je to i v tomhlectom, v tomhlectom systému, že je to takovej jakoby docela dost blízkej vztah s těma lidma tady.

A z toho nefunkčního? No inkluze mě štve taky dost.. To jako myslím si, že jako není chycený za správněj, za správněj konec a další věc, která teda, když už jsme u toho, co mě štve, je, že některý učitelé nejsou, nejsou ochotný jakoby dodržovat pravidla, respektive chtějí dodržovat pravidla, protože v tu chvíli, teď, teď tím myslím, že se něco dohodne, třeba že děti by něco neměly dělat... A u některých to je tak, že jako to fakt, teda když jsme se dohodli, tak to pak dodržíme, tak nebudem dělat. A když někoho vidím, tak mu to řeknu a jsou jiní, který koukaj v tu chvíli, jo, že to, že to prostě nechtějí řešit a nebo...

Nechtějí si přidělovat problém další?

Ano, přesně tak, jo, nebo se nechtěj shodit u těch dětí, což, což je, myslím si, že velmi kontraproduktivní a že se to vymstí jakoby do budoucna...

Ty jo, to já někdy než projdu školou, tak napomenu tyhle malý, tyhle velký, s těmahle promluví a něco proberu...tak jako normálně, i když je jakoby neznám konkrétně nebo nejsem v té třídě, tak řeknu to jako fakt, tohle myslíte vážně? Nebo takovýho něco aspoň...prostě mi to nedá, no...

No, přesně, to je ono, to já taky.

No ale je to prostě tady ve škole, tak to řešíš... Ale pak přijdeš na oběd... a nebo situace teď, jak jsme měli ten den dětí, že jo, tak jsme tam stáli u zmrzliny, nemuseli jsme jo, protože se tam děti dohadovaly, ale potom ti tam přijde učitelka, která ti přivede svojí vnučku a ty, ty řešíš s těma dětma, že se tam nesmí předbíhat a ona jí prostě přeskočí přes všechny a nebo, že tu svojí třídu, kterou hlídá, tak prostě jde od nich pryč, aby oni si tam právě v klidu předběhli, no...

Hmm, tak to je blbý, no, když to nefunguje tak nějak všeobecně..

Jo, tak to mě vadí, tyhle věci jako jo, jo, to, že se na něčem dohodnem a pak to nefunguje to...

Je prostě není to tak, že když to někomu někomu nejde, udělá to jakoby náhodou a stane se to... Chápu, ale když to někdo dělá úmyslně a trvale, tak to, to potom mi vadí, protože to víceméně hází klacky těm ostatním pod nohy, to nevím, ale to je taky jedna z mála věcí, který jsou, no...

Hmm. A tak tohle zrovna je zase o lidech, že jo...

Je to o lidech ano, vždycky je to o lidech a stačí jeden člověk, kterej to tady dokáže, ač je to tady teď jako v pohodě, tak jeden člověk to dokáže rozbourat a taky si myslím, že každá takovádle jakoby, i komunita, byť bych to nazval tou komunitou má určitý hranice a určitou dobu...

Jo, že všechno běží v takovejch nějakých sinusoidách... A ty, ty lidi se za určitou dobu mám pocit unaví a potom to půjde dolů. Jo, byť v jeden čas to bude úplně úžasný, ale pak nutně to musí začít klesat dolů...

Nemůže to jít pořád nahoru, já ti asi rozumím...

Jo, ty lidi budou vyšťavený, nebude to tak dokonalý. Očekávám, že přijde, že přijde nějaká inspekce a že ta s tím taky zamává, protože to bude věc, která jakoby začne štourat do věci, do kterejch by vůbec nemusela a že se musí ty věci řešit, takže to půjde zase nějakou dobu dolů...Ale zas potom to půjde nahoru... Ale otázka je – jak jsou ty lidi silný, který to ustojí a jak to bude no...

Hmm, tak záleží, jak dlouho bude trvat ta dolní vlna, no...

No ale teď jsem rád, že to je jakoby na tej... I když řekl bych, že teď to jde jakoby trošku dolů... Jo, že ty lidi jsou prostě unavený už...

No když se to snaží dělat naplno, tak zákonitě musí bejt, no, to je jasný...

A napadá tě ještě něco dalšího, co je jinak, jedno jestli hůř nebo líp, prostě jinak?

Nevím jako, fakt nevím už... i když řeknu třeba vybavení, co tady je, tak většinou pokud něco potřebuješ, tak se k tomu dostaneš, byť to není úplně stoprocentně za tejdén, ale trvá to dýl... Tak jako většinou se vychází vstříc, takže v tomhlectom myslím, že to je taky dobrý.

No a jídlo, teď jsem, teď jsem, abych nezapomněl na jídlo (smích) ale to je strašně důležitý...

To je, to já vím...

To jo že i ten systém... I vydávání jídel, jako že ty děti tam nestojí takovou dobu, byť je tam obrovsky dlouhá fronta až sem ke schodům, tak za deset minut je to vodbavený a jsou pryč, to když si vezmu, jak to jde na jinejch školách...

No když si vzpomenu, jak dlouho jsme vždycky ve frontě stáli i my na (jméno školy) kdysi...

No ale tam je jinej systém, jako jedno okýnko jedno jídlo, druhý okýnko druhý jídlo... Byť tady je 90% na prvním a na druhým deset, ale tak to prostě je, no...

To je fakt, že tady se už docela zvyklo na ty dvě, ale taky to předělávali, to si myslím musel zrovna nějak přijít, ne?

Asi... Já už si to jinak ani nepamatuju... Je to fakt velmi rozumný tenhlecten systém, co tady je... Ale to je taky vo tom.. Že se někdo prostě zamyslel, no...

To stejně jako myslím, že se zamysleli u tý zmrzky a že tenhle způsob už jako nebude, fronta bez rozpisů, to bylo fakt docela...

Jasně, jasně, jo a i mi přijde, že třeba i když je to o jídle, tak že to je ale strašně důležitěj jako bod. To prostě patří mezi ty základní, základní věci, který člověk má, tak je to věc, na kterou se ty lidi těší a je třeba se těšit každěj den aspoň na něco, že jo...

Tak jídlo je tady fakt hodně dobrý, vždycky se dá aspoň něco vybrat v salátech, když už ti náhodou nechutná to hlavní...

Tak jestli už tě opravdu nic nenapadá, já děkuju moc, ale klidně mi to můžeš dodat i dodatečně, kdyby sis třeba vzpomněl na nějakej zádrhel nebo něco...

Já jsem se tě nezeptala na důležitou věc, vlastně, kolik tu seš let, na to jsem se ptala, ale kolik je tobě, to není tajný, že ne?

Kolik je mně. Počkej, já ti ani nevím.. Co je za rok?

23, aspoň myslím, taky se vždycky dlouho přepínám...

Jo, tak to mi bude asi 48 (smích)

Já jsem si to tak nějak myslela. Taky už to nedopočítáváš, vid'...

Neřeším to vůbec, nemám, nemám potřebu to řešit (smích)

Já většinou už taky ne, tak děkuji zatím moc, dodám ti aspoň něco dobrýho ke kafí na svačinu...

Příloha VIII: Přepis rozhovoru – Zlata

...Tak dcera taky teď psala a prostě takovou tu... nemůžeš si všechno taky vycucát z prstu, že jo..

No, to opravdu nejde... a hlavně by mi to bylo hloupý..

Prostě to nejde, je to hloupý. Protože furt všichni všechno opisujou, že jo no...

No někdo jo, furt dokola, no...

No pak udělala nějakej takovejhle ten jakoby průzkum, no nevím o tom moc..

Tak hlavně jestli to ví dcera.. no mě v podstatě zajímá jenom jedna jediná věc, jak jsem Ti už říkala, jak se liší ta tvoje současná práce od toho, jaký jsi o tom měla představy... A je úplně jedno z jakýho konce začneš...

Jo, jo, jo, jo...

Což je vlastně, nebo já nevím, jestli ty děláš celou dobu jenom vychovatelku, nebo jestlis dělala i něco jinýho?

No, tak já to vezmu asi zeširoka..

V pohodě, tím líp, aspoň já čas mám...

No, takže začínala jsem vlastně jakoby ve školce. A ve školce jakoby, ty (jméno obce), to není ani město, nebo to, takže spíš taková jako vesnická školka? No a tam jsem byla vlastně hned jakoby ještě jsem ne, neměla ani tu školu dodělanou. Vím, že jsem jim poslední zkoušku dělala v září, ale nastupovala jsem už prostě jako půl roku předtím... Dobře bylo, že jsem prostě tou školkou prošla, protože jsem si pak jakoby uvědomila jednu jedinou věc... že to, co jsem si vystudovala a to, co jsem chtěla dělat, bylo moje správný rozhodnutí.

No tak to je super, když se to tak natrefí, ne?

No ne, protože jako ty malý děti jsou super jo, ale... Tam vlastně, nebo já jsem pak narážela na to, po těch třech letech, že vlastně aha tak, já je tady jako nakrmím, já jim ukážu, jak se drží tužku, já je přikreju, když se odkopou, když spinká jo, ale takový ty tvořivý činnosti a takovýho toho, kde by si si jako říkala jéžíš, no tak on zase někde jako se posunul. Ano, to bylo třeba v tom, že už si teda nebryndal po triku, to dítě jo, ale nebylo to takový to, víš...

Takže jsi vlastně zjistila, že školka ne, co?

No, že prostě tam, tam je to jakoby nějaký, jakoby naučení tý sebeobsluhy.. A takový to jakože je hlídáš v podstatě, jo?

Hm, no v podstatě jo, no...

Jo, ale jo, přijde mi, že no prostě je tý tvořivý práce minimum... a hlavně tam to bylo zajetý tak, že to nebylo, že ty jsi si vzala to dvou, tříletý dítě a šla jsi s ním do tý další třídy a do tý předškolní. A prostě to bylo postavený tak, že... tyhle dvě, ty chtěly ty předškoláky. Tyhle dvě byly prostě...víš...

Jo, ale to je tady myslím ve školce taky, že třeba ta ředitelka nebo vždycky mají ty předškoláky a tak...

No, no, no, no, no, no, a mně to nevyhovovalo, protože jsem říkala, když už ty děti znáš...

Když už si je vycvičíš, vid'...

Když už prostě si zvykly ony na tebe, ty na ně, jo, ty jako víš, kolikrát víc věcí o těch dětech než ty rodiče, tak vlastně mi je vzali, jo...

Hmm, a zase celý nanovo, vid'?

No a tak jsem říkala, no to asi nebude to pravý vořechový, no tak jsem si rozeslala prostě pár nějakých žádostí, až... až prostě vyšlo tohle, no...

Hm, a tos přitom dělala jakoby toho bakaláře na pedagoga volnýho času přitom už, jo?

No, na tý teologický v Budějicích taky, no...

No a pak ses octla tady?

No pak jsem se prostě octla tady no... (smích)

A to bylo před kolika mnoha lety?

No, 2015 jsem nastupovala...

No, tak to zas není tak to... Počkej, to seš tu podobně jak já asi...

No, možná jo... my jsme s holkama zjistily, že jsme tady jakoby víc nás, (jméno kolegyně) je taky tak nějak, jako hodně.

Hodně, protože já si myslím, že jsem teď taky osmej rok tady... Tak to bude tak nějak podobně asi...

No hele, mojí (jméno dcery), ta šla do 1. třídy... A já jsem nastupovala tady a tenkrát mně bylo hrozně hloupý prostě říct tomu řediteli, že prostě tady nemůžu bejt, jenom ten jeden první den, no tak prostě tenkrát šla prostě místo mě mamina, máma jako, trošku mě to mrzí, vid'? Ale jako já nevěděla, jak by na to reagoval, vid', jako jsem ho znala chvíli, snad jo. No dneska asi by to už bylo jiný taky, no...

No, tak půjdeš za chvíli s vnoučatama, no...

Ted' by to bylo jiný, ale prostě tenkrát, no...

Jsem si říkala prostě máš furt smlouvu na dobu, vid' určitou, jo, tak jako co nejvíc nějakým způsobem jsem nechtěla...

No jasně, no, to chápu, asi bych to měla podobně.. Tomu rozumím...

No takže asi tak, no... Ale jako v čem je to jiný? Hele já bych řekla, že jsem sem asi s nějakýma očekáváními ani jakoby moc nešla...

No tak jako něco sis ale určitě představovala, že to bude... a teď je to třeba jiný, nemusí to bejt horší, může to bejt lepší, nebo prostě jen jiný...

No tak jako nějakou, protože když jsi na škole, že jo, tak chodíš, po těch různých praxích. No a já nevím, jak to třeba jste měli vy, ale já jsem byla i v dětském domově jo, v těch nízkoprahových zařízeních, že jo a, a prostě že jo, v DDM všude, tak jako... jsem si k tomu přičuchla a takže jako nějakou představu, když jsi pak i byla v tý družině člověk samozřejmě měl jo, ale...

To je jasný...

No a že bych nějakým způsobem jsem jakoby chtěla třeba měnit něco na tom, co jsem někde viděla, to asi ani ne, ale... ono je to taky i podle toho, jak máš prostě tu věkovou skupinu... jo, protože máš třeba menší družiny a máš tam dětičky od první třídy až do tý čtvrtý, všechny pohromadě a máš jakoby malotřídku nějakou...

No ale to tady takhle nemáte, ne?

Ne, my tady máme prostě těch družin devět, že jo? A většinou, když je těch prvňáčků dost jako že jich je nevím dvacet čtyři, jo, tak to chodí třeba všichni, tak jsou jenom ty, ale když pak je jakoby rok, kdy těch prvňáčků je míň, tak se doplňují čtvrtákama a ono je to fajn, že zase když máš prostě na starosti tolikle malinkatej prvňáčků a potřebuješ třeba to dítě někam poslat, nebo jo...

Hmm, tak toho čtvrtáka tam s větším klidem pošleš už, chápu...

Hmm, toho čtvrtáka jo, no, ten to vyřídí jo... Takže není to taky úplně blbý... Blbý je to v tom, že oni mají dlouhej rozvrh a ty pak třeba na ně čekáš...

Jo, protože nemůžete ven nebo tak...

Jo to teď máme, právě, když mám druháky a třetáky, tak oni mají ty moji druháci odpoledku jenom jednou, ale třetáci mají třeba dvakrát v tejdnu a ještě dlouho do půl druhý a do toho kroužky. A tohle pak zjistíš, že prostě jdeš ven jako jednou za tejdnu, pořádně jako, aby to stálo za to, protože my vždycky než se vyhrabem, tak jsou pak dvě a v půl třetí musíš bejt zpátky, že jo...

Jo, no, já vím, než se oblečou všichni, to tak někdy je...

Hele a jinak, já nevím, já jsem spíš jakoby překvapená z těch vztahů tady jako, že, že jsou tady vztahy mezi těma lidma, mezi těma kolegama a kolegyněma takový jako vstřícný jako no...

Jakože v dobrým seš překvapená? Že jsi čekala že to možná bude horší?

Je to fakt dobrý, protože to se dneska moc nevidí.

Jako nevidí no, to je pravda...

Nevidí, a hlavně jako jsem naučená, že prostě jakmile byl ženskej kolektiv a bylo jedno, jestli to byl malej nebo velkej kolektiv, tak tam vždycky prostě někdo byl, kdo dělal zlou krev a nějakým způsobem, prostě to tam, prostě třeba pro někoho nebylo ani jakoby dobrý, jo, tadyhle já prostě nemůžu říct, ať je to učitelka, ať je to uklízečka, ať je to prostě kolegyně, vychovatelka, že bych prostě měla potřebu se s někým pouštět do nějakého sporu nebo vůbec...

Hmm, takže jsi nemusela nikdy s nikým řešit nic zásadnějšího...

Ne, ne, ne, ne, je to dobrý, to jsem jako, fakt jsem z tohohle hrozně příjemně překvapená a v podstatě, když jdeš na prázdniny, tak jako netěším se potom, jakože jdu do práce.

Jasně... (smích)

Ale těším se na ty lidi. Víš a my prostě máme s holkama... Máme třeba založenou i na whatsappu skupinu, protože prostě občas si potřebujeme něco sdělit, ale ta neslouží, nebo ta slouží, ale nemůže se vyměnit s tou jako... A posíláme si tam hele jako ale i recepty a fotky z dovolený, víš a takový a tak...

Hmm, takže kolektiv fajn, to je dobrý...

Hmm, a hele a tak... jako nevím, jak moc se třeba změnil nějaký ty metodické postupy a takový prostě doporučený věci, co se týká družiny, protože samozřejmě, že jedeš podle nějakýho toho plánu, že jo... Ale nemáš to tam tak striktně nastavený, jako to maj učitelé...

Víš co, to jsem se taky chtěla zeptat, jak moc musíte dodržovat nějaký plány nebo jako do jaké míry a jak moc si to můžeš ovlivnit sama?

Protože když si třeba promítnu, že jako... teď mě napadá, že zrovna třetí třída, že jakoby je dost těžká pro ty děti... Když si promítnu, že prostě to dítě v září přijde, ale v červnu už musí umět vyjmenovaný slova, kus z nějaké ty násobilky, jestli ne celou...

Násobilku už celou ve třetí...

No a prostě nikdo se ty učitelky jako neptá, jestli jsou tam ty děti silný, slabý, prostě jestli...

Hm, rozumím, no nějak to do nich do většiny aspoň nacpat musí...(smích)

Jo, musí tam dojít prostě a je úplně jedno jak a to a je no a tadyhle... ti říkám, my máme taky jakoby, že jo nějaký plán, zrovna jsem si ho dala, ale do toho, do třídy. Rámcový vzdělávací plán, kde máš co by asi tak, že jo. No a...

A na tom se nějak podílíte? Ten tvoříte vy spolu nebo nee? Ten už je, prostě ten je?

Prostě ten rámcovej vzdělávací plán, jakoby musí vycházet z toho, jak ono se to jmenuje... Ono se to... Dítě a ten druhý a dítě a tohlencto... já si teďka honem nevzpomenu...

To nevadí, tak časem nebo uvidíme...

No a ty si prostě ten svůj družinovej plán, já pro něj přeci jen dojdu...

Klidně... víš, jako, jak moc to můžeš uzpůsobit třeba?

Tak takovejhle jakoby tematickej plán, každěj rok si vytvoříš, no a tam máš prostě po měsících, že jo...

No a tohle si děláš jakoby ty sama nebo to máte všechny stejný?

Ne, to si děláš sama... Ale v podstatě jako... Jasně, to jsou takový, to jsou takový věci, že oni asi těžko budou moct dělat něco jinýho, než hrát míčový hry, vid'? A takové jo, v některých věcech se to samozřejmě liší. Já nevím, nějaká výtvarná činnost. A jo, ale...

Hmm, něco obecnýho bude asi stejný, vid'?

Prostě na každěj ten měsíc mám jakoby něco stanoveno, nějaký téma, jako někdy se to jako podaří ti dodržet, někdy prostě... já spíš vycházím z toho, co ty děti baví.

A tak nějak jako, aby se to k tomu ročnímu období nebo tomu danýmu měsíci vztahovalo, jo, když pak zjistíš, že prostě je na Vánoce baví, já nevím vyrábět svíčky, no tak, i když tam máš napsáno já nevím co a naopak jo...

Jasně, no tak není to úplně striktní, no.. Že by přes to vlak nejel, to chápu, no...

No, tak takhle, to jsme teď na první schůzce si prostě udělali s (jméno vedoucí vychovatelky)

Hmm, kdo jdete i do těch domovinek a tak, ne?

A no, no, no... No jo a to je ten rámcovej plán, kdy se prostě promítnu, jo a tohlencto... by se ti mělo promítnout zase do toho... Je to hodně tematický, no...

No, takže tohoble se asi tak nějak jakoby držím. Jo, no a pak ten organizační řád školní družiny... ten by vlastně měli mít i rodiče nějakým způsobem prostudovanej... bejt s tím seznámený, jo... děti s tím taky seznamuješ, furt jim to v průběhu připomínáš, že jo... Co se smí a co se nesmí...

Hmm, a je něco třeba v tom řádu, co tobě přijde špatně, ale je to tam? Víš, co myslím, jakože třeba tobě by to přišlo mimo nebo zcestný, ale prostě se to musí dodržovat, že to je v tom řádu, tak mě jenom tak napadá? Nebo to jakože dává smysl?

Já vím, že jsme ho teda jako upravovali, protože tam bylo občas něco jako takovýho, že to nebylo úplně jako... Nechalo se to prostě vyložit dvojsmyslně jo, tak aby to bylo prostě jasné, no...

Právě, oni si to vždycky vyložej tak, jak ty nemyslíš...No to jsem možná asi viděla i někde u (jméno vedoucí vychovatelky)...

No a když... počkej, kolegyně si říkala, že jsou super a tak žádný konflikty prostě řešit nemusíš, jo?

Ne, vůbec...Ale můžu ještě?

No určitě, povídej...

No a no a mě tady na tý práci, jako hrozně baví, že prostě máš volnou ruku v tom, jako co s nima budeš dělat.

No to asi jo, víc než ten učitel, to každopádně...

No víc, než jako úplně kolikrát jo, protože když, když nebudu mít někde v nějakých osnovách, že je dneska zrovna nutně, musím seznamovat s jeličnatejma stromama, třeba...

Hmm, tak je prostě zrovna seznamovat nebudeš, když to nebude k tomu, no...

No, tak je seznamovat nebudu.

A, a budu prostě s nima dělat něco, co, co zrovna třeba je zaujalo. Jo, tam je třeba já nevím, třeba lepit netopýry nebo něco jinýho, no...

To je jasné no... Není to nic proti ničemu, když je to baví a je to, rozumím no...

Víš jo, jo, jakože já, já mám prostě volnou ruku v tom, že nemusím už tolik řešit, jestli prostě můžu, nebo nemůžu.

Jestli se to stihne, třeba...

Já jsem spíš, přesně, teď si na to narazila, osekáná tím, že musíme zase udělat takovou činnost, aby oni to stihli. Jo, protože když máš v řádu, že do jedné hodiny si je můžou vyzvedávat, pak jako až v půl třetí, máš sice hodinu a půl, ano máš, ale jsou v tom kroužky a vlastně když chci, aby se za celý den proběhli...

Což fakt potřebujou, to je jasné, to je na nich vidět už během toho dopoledne, to jo...

No, což jako potřebujou, přesně tak, jako pokud je to aspoň trochu, tak se snažíme prostě...

Je chvíli vypustit aspoň venku, hmm...

No a nebo, nebo prostě jeden den v týdnu se tomu věnuje, ale je to stejně hrozně takový to... To by se mi líbilo, kdyby...

Nebyly kroužky třeba jeden den, že by bylo daný, ale já to vidím, no jak tam furt pro ně choděj a to já, taky jsem se třeba snažila dělat tak, aby zrovna jste byli venku tu dobu, nebo když už jsem měla kroužek, ale jako vidím to i teď, jak jsem u tý (jméno jiné vychovatelky), že tam pro ně chodí, angličtina bude, keramika bude a teď tohle...

Přesně, jo (rozhořčení) Protože voni, voni a víš, co víš, co je právě blbý, že oni, jak mají to dopolední vyučování, že jo, pak většinou, já nevím, začíná to angličtinou nebo něčím. Ale hned v jednu hodinu jdou na kroužek, přijdou, už jsou ale unavený, takže už se jim taky jako kolikrát nic moc nechce. Jo, takže je to potom takový, na nich vidět, že oni by potřebovali...

Nedělat nic chvíli (smích)

To ne, ale fyzicky něco, nějaký, jako proběhnout se, to jo, ale jako někde zrovna sedět, stříhat malovat ještě, to jako moc ne...Ještě tak možná jako něco si zahrát, ale i tak, jako spíš bych řekla, že je to vo panenkách, stavebnicích.

Něco takovýho fakt jednoduchýho u čeho už nemusej přemejšlet, protože jsou fakt za to dopoledne unavený, no...

Hm, což se není čemu divit zase, no...

Já bych, jediný, co bych asi udělala jinak, že bych jakoby do tý družiny nespala tolika těch kroužků. Víš, že bych dala jenom pár nějakých základních...

Hm, že by třeba dva dny byly volný bez kroužků, vid'?

Protože kolikrát fakt to dítě jde z jednoho kroužku do druhýho, přijde z angličtiny, jde na keramiku, přijde z keramiky, jde na basket, a to nevím ještě kolikrát ty děti jako mají další kroužky mimo školu.

Potom, hmm, to ještě v dost případech mají, no...

Takže za mě, já bych se jedinež přimlouvala, aby prostě se zrušily nějaký ty kroužky trošku, aby ty děti prostě měly jakoby víc toho volnýho času spolu...

Já tomu rozumím, jako, abyste tam byli všichni v tý družině, protože takhle, když jich tu půlka nedělá, zas něco vid'...

To taky, ale vem si, že všude se říká, že prostě máš dětem vyplnit volnej čas... Ano, ale zase si myslím, že jako dítě v první třídě asi samo od sebe neřekne, že chce jít na angličtinu... Jo, že je to spíš přání toho rodiče.

Hmm, jako v mnoha případech určitě, no jsou takový ambiciózní, že jo...

Jo, že potom jako takový to, že máš dítěti nějak smysluplně vyplnit volnej čas, tak...

Aby nějaký mělo vůbec no (smích)

Tak jako kde ten volnej čas jako, vlastně v podstatě kolikrát má?

Hmm, málokdy, no... to vím, že mě říkají ty Vietnamci kolikrát, ty, co znám, ty choděj, ty mají kroužky a potom mají ještě matiku, češtinu, todle, čtyři za odpoledne kolikrát...

No no no.

Říkám, no kde? Já si teda, ze svýho dětství moc nepamatuju, že bysme my v družině měli takhle jakoby našlehaný ty kroužky...

Určitě nebylo... V družině se už nechodilo na jiný kroužky. Prostě jsi byla buď v družině, nebo jsi šla domů a pak venku na nějaký kroužek. Podle mě školní nebyly. Byl nějaký jakože pionýr asi a tak, tady ty ale jiný kroužky si taky neuvědomuju.

No, no, přesně... Jako netvrdím, ale nemůžu tomu říkat, že je to kroužek šití. My taky všichni s dětma občas ušijeme nějakou sovičku, nebo něco. To, to se dělalo i v rámci tý družiny ale kdysi taky, že jo, ale nejmenovalo se to ruční práce, když jsme zpívali, nebyl to kroužek zpívání nebo sbor, jo, nebyla to já nevím, jestli to bylo opravdu jo...

To je fakt, že se vám to, to je pravda, že se to takhle roztrhá, jakoby že tam málokdy jste všichni, vid'? Že ten čas není společnej, no...

No a dalšího, že v podstatě jakoby ty rodiče mně přijde, že nás začali vnímat jako služby. Jo, ne jako vychovatelky, ale jako služby, protože za tu dobu, co to prostě dělám, tak se

setkáš jako s mnoha rodičema, do dneška a prostě třeba ty děti už dneska jsou, já nevím v šestý, sedmý, osmá třída a do dneška ty děti tě zdraví rodiče a tohle... A, a měli jsme prostě výborný vztahy, všechno, ale pak máš rodiče, který je prostě, já mu budu říkat od rána do večera, prosím vás, nechodte si pro tu (jméno žákyně) ve dvě ani ve dvě pět, jenom výjimečně... Prostě jsme tady teďka, ale normálně bych s nimi šla možná na vycházku, nebo budeme mít něco rozdělanýho a prostě on to... Pokaždý to prostě poruší, jo?

A to je fakt divný. No to já fakt jsem si jako tady, a jsem tu, i když dcera, když byla v 1. třídě, tak nekompromisně jsem si řekla, hele v půl třetí a prostě jsem si to ani já nedovolila ji chtít vysbírat ve dvě. Třeba, i když jsem šla zrovna ze školy nebo něco, tak jsem se radši pro ní potom vrátila...

No, no, já jsem říkala jako výjimečně, když prostě přijde ten rodič...

Jo, jo, nebo jde k doktorovi, dobrý...

No ale když to je prostě jednou za čas, dobře, ale to bylo pravidelně, každý den, každý den A o to víc mě to pak vytáčelo, když třeba nešly telefony, videotelefony... (Jméno hlavní vychovatelky) tam vyvěsila naše osobní čísla a..

No jasně, to nic moc...

No a ten si ho zrovna jako uložil a pak, pak ti prostě volal kdykoliv, ale kdykoliv... Jo, takže ty seš večer v osm doma, on tě volá...

Jakože co?

Jakože to je, něco potřebuje vyřešit. Víš jo, já vím, že ty učitelky to mají stejný, že prostě taky jako řeší s rodičema. Jestli má (jméno žáka) úkol z toho nebo z toho? Jo, no ale nezlob se na mě, ale já fakt s nikým nebudu v osm večer, když ještě jsem pětadvacet kilometrů odsud, jestli si nechala klíče na (název hřiště) a jak to teda jako já vyřeším? (rozhořčení)

No, to už jako ne, no to je jasný...

Už jenom z toho přístupu - jak to vy vyřešíte? Co vy s tím uděláte? Vůbec jakoby ty děti, mně přijdou, že tak jako jak všichni mají plnou pusou toho abysme je vychovali k samostatnosti, jo...

Nejsou k tomu vedený moc některý, no...

Tak voni ty rodiče dělají přesnej opak všeho. Jo, kolikrát vidíš rodiče, děti jdou domů ze školy a voni jim nesou batoh, třeba, že jo.... Pokud by, pokud by to šlo, tak by s nima chodili asi až do 9. do třídy některý teda jo...

To jsem třeba já nikdy nedělala, no, ale taky to vidím...

No ale prostě to je milion a milion jinejch věcí, že si říkám, co z těch dětí jako bude, protože oni si myslí, když je tady takhle jako posadí, ať už tej učitelce nebo tady tej vychovatelce, takže to, co oni jako nějakým způsobem jo....

Já vím, a starej se, že jo...

Jo, to, co oni doma vychovávají prostě jako jinak, tak ty to tady přece nemůžeš jako mávnutím prstu jako změnit, že jo...

Určitě ne, no...

Jo, protože... Já nechápu, když prostě dítě k tomu není. No tak jako napsali třeba do listku, kdy má to dítě chodit buď s doprovodem, nebo samo a teď prostě i ta matka ví i já vím, že prostě to dítě není spolehlivý a ona ti tam napíše, třeba že odcházet může mezi 15. a 16. hodinou.

Jo, jak sám usoudí, hmmm...

Jak sám usoudí.

Víš co, já to třeba jsem psala taky, ale jako vím, že prostě usoudí a půjde rozumně, nebo to, ale až teď v klubu, a to, ale když to tobě napíší u druháků nebo u čeho...

A no, já jsem třeba i říkala, no to je dobrý. No, ale jako můžu prdlačku, protože takhle si to zavedla v 1. třídě (jméno hlavní vychovatelky), těch dětí, to bylo asi u dvou... A já přece nemůžu teďka říct tej mamince hele...

Hele nic, jako no usoudil ve tři a šel no...

To nejde no... Jo, ale co, co se samozřejmě stane, že holčička usoudí že dneska teda nepůjde, že půjde teda v ty čtyři, ty jí to řekneš, ona se zabere do hry, joo a odejde prostě ve čtvrt na pět, třeba a matka prostě zběsile volá, kde je?

Šílí, no...

No, tak zas, když to nechá na ní, ať usoudí, tak to musí brát se všema důsledkama, vid'...

Hmm, takže asi takhle no. Co mi vadí je to, že si prostě rodiče z nás dělají služby, že nás vůbec neberou jakoby partnery. Neříkám, že všichni, ale. Je to tak prostě zažitý v těch rodičích. Jo, to už máš jenom co když se vrátím k těm kroužkům... tak rodiče si dopisují s těma, já nevím trenérama, s těma, kdo ty kroužky vedou, ale už nikdo nedá vědět tobě, no...

To vím, to mi kolikrát říkaly holky, to jsem holkám, hlásila basket podle toho, ještě když chodil (jméno syna)...A prý (jméno vychovatelky) vždycky, to my ale vůbec nevíme.. A já, že vím, no...

Jo, takže to je blbý. No ale to je chyba v tom systému, že prostě kdyby asi přidali nějakou kolonku do bakalářů, nebo já nevím.

A tak jde to vyřešit, taky jsem psala, půjde dřív, dneska nemá basket, ale když se chce, tak to jde, vid'... ale.

No jasně, no...Ale spíš mně jde o to, že to není jakou automatický, jo....

Protože jediný, co tak zase přijdou ty rodiče a zase - tobě vynadaj, jak je možný, že oni ho tam přihlásili, ale tys ho tam za a) neposlala.

A tak třeba ten basket jde úplně mimo vás, vid'...

No, vid', když to nevím... Za druhý, kolikrát oni si myslí, že ho přihlásili, ale už se tam prostě jako nedostali. Jo, takže pokud mi nepřijde to říct sám, ten, kdo to vede, tak já to prostě nevím.

Hm hm, já to chápu, nebo ten rodič, že jo...

Nebo, nebo, když třeba to není, protože marodí někdo, že jo, ten kdo ten kroužek vede? To je to samý a furt to máš na triku ty, protože ty je máš pouštět, ale jak já mám si vycucat z prstu, jestli to dneska je, nebo to není a nebo dneska to je, mám pustit, nemám pustit, jako furt si jakoby jednou nohou v kriminálu, protože todlencto nevíš, jo...

Hmm, to je blbý, no, to by chtělo nějak systémově asi pořešit...Bud' aby ti rodiče museli nebo trenéři, nebo tohle. Někdo by to hlásit měl, vid'...

No, no, tak jako říkám, no tak třeba zrovna ty basketáči, tak jsme si jako trošku vychovali toho (jméno jednoho z trenérů), že pokud si vzpomene a to tak, že jako spolupracuje.

Hm, tak aspoň to.

No, takže jako tohle je takový. Kdyby se to nechalo prostě nějak změnit...

Jo a ještě kdyžs narazila na rodiče, tak je něco ještě co tě jako třeba překvapilo, nebo je jiný než sis. myslela, že bude? Jako v jejich fungování a spolupráci, kromě toho, co jsi teď říkala?

Nooo, tak já nevím, no zase tím, že vlastně od tebe nedostanou to vysvědčení nebo... Jo tak oni s tebou zase až tolik nepotřebujou jakoby komunikovat, vid'...

Hm, to oni ani nečekají, já jsem si říkala, jak se všichni hrozně zajímají třeba před první třídou, co budou mít za paní učitelku, vid', ale vychovatelku nikdo neřeší, prostě někdo tam bude, někdo je ohlídá, víš, nebo to mě přijde takový, že jako to je až tolik nezajímá a přitom tam stráví stejně času nebo dělaj jako spoustu věcí taky...

Jo jo, to jo. Tak to jako už tak je jako. Před těma rodičema, no to mě přijde naprosto stejný jako v tý školce. Jsou rozumný rodiče a pak máš prostě rodiče, který, nooo (smích) a kor eště co mě teda opravdu jako vytáčí, když pak jako ty rodiče jsou rozvedený, teď jako mají tu střídavou péči a teď jako ty učitelce řeknou, že by bylo fajn, kdyby jako až ten jejich (jméno žáka) přijde do školy tak, aby paní učitelka napsala, jestli přišel čistej, jestli neměl napsaný úkol, jestli měl svačimu a podobně, jo..

Jo, aby měli na toho druhýho rodiče něco, hmm...

Jo a podobný věci prostě chce i po tobě jako po vychovatelce, jo

Hmm, ty jo, to je fakt, že tady těch jak jsou rodiny rozpadlý a ten je může vyzvedávat a ten ne, vid' a tamtomu strejdovi se dávat nemůžou, to je taky asi docela zajímavý...

Jo jo, přesně, jo, to se mě stalo osobně, taky to je od (jméno žákyně) mamka jo, když nastoupila v 1. třídě, tak měla ty rodiče voba. Pak se něco stalo, on má partnerku prostě úplně jiný národnosti. Maminka, nevím jestli to miminko, co prostě už se narodilo, měla teda s ním, nebo s kým, to nevím. Nicméně prostě teď má čerstvý miminko. No a loni pro tu (jméno žákyně) chodila vona, pravej táta, přítel ty (jméno maminky). Protože ten tatínek pravej má za partnerku tu cizí státní příslušníci a ten kluk chodí sem do školy, tak pro ní byl párkrát i von. No a já když jsem po ní letos chtěla, aby mi vyplnila zápisovej lístek, říkám a prosím vás, napište mi tam ale všechny, který hodláte, jako aby dítě vyzvedávali, protože já fakt nemůžu...

No jasně...

Nemůžu, jakoby to dítě vydat někomu jinýmu... A říkám, a hlavně mi tam napište i nějakej čas jo, a jakoukoliv změnu kdykoliv tak to buď k tomu připišem nebo připichneme lístek to je jedno, ale já si potřebuju, teď si potřebuju prostě ujasnit, jestli chodí sama, nechodí sama, kdy... tečka. A ona na mě jako že má venku kočár. A bla bla bla. A já říkám, no ale jste jediný, který to neodevdali a já nevím vůbec, jak jí mám pouštět. Říkám, já vám otvirám a ona byla nas..ná, že prostě má venku ten kočár, já říkám kočárek si vezete sem, ne?

No jasně...

No a že ji zdržuju a kdesi cosi...

Tak jako je to v jejím zájmu, hlavně, že jo...

No, tak na mě spustila, že jsem loni měla údajně s tím chlapečkem tý cizí státní příslušnosti, jako jí poslat a ona to neměla v tom zápisovém lístku. Já říkám hele....

A to teď půl roku zpětně to jako chtěla řešit, jo?

Půl roku zpětně, jako ty zápisový listky už jsou někde zaarchivovaný, jo, takže to po mně doufám nechcete, abych teďka šla a šla to dohledat, kdo z nás má pravdu...(rozhořčení)

No tak tím spíš, ať si to tam letos napíše, ne?

No, vždyť...já říkám, to se mi teda nezdá, protože proto jsme to právě dělali, aby nedocházelo k tomu, že prostě vydáš to dítě někomu, komu nemůžeš.

No jasně, někdy to není jednoduchý...

No ale teď si vem, že prostě někdo tam má těch lidí napsanejch šest nebo osm, jo - babička, druhá babička, dědeček, druhý dědeček, teta, sousedka, sestra...

Hmm, že nevědí komu z nich se to povede zrovna asi, no... Vždyť kolikrát oni choděj, vid' od jednoho a že si berou tyhle dva spolužáky a to taky, což byste teoreticky taky neměly dát, když to nemá na lístečku.

No, to neměly, no..

Taky o ústa docela tydle situace...

No, protože já, jako nebo teda my, vyžadujeme, aby prostě všechno bylo jakoby doložený papírově jo..

To je asi rozumný, no to je jasný.

No a nebo mně třeba jako taky trošičku vadí, když... Což je každou chvílku, vid' to dítě má nějaký úraz a je to jedno, co je to, protože i když si odře koleno... Tak si slyšela pana ředitele, že byt' je to sebemenší blbost, máš to jít zapsat. Do dneška mi nebyl nikdo schopný říct, jak to mám teda udělat? Jak mám současně ve stejné době jako zapsat úraz, zavolat rodičům, informovat je vo tom a zároveň prostě jako bejt k dispozici...

No jasně, tam je těch dvacet dalších, vid'...

Jo a zvedat ten telefon a pouštět ty děti. A vysvětlovat rodičům jejich prostě když každéj druhý, hmm já bych potřeboval a tohlencto, že jo...

Hmm, to tak prostě je někdy no... Taky vzpomínám, když jsem obsluhovala v recepci, k tomu počítala účty nějakým odíždějícím, nabírala zmrzlinu a tak (smích)

No právě, je to taky takový jako nedomyšlený, jako, no...

Hmm, tak asi to, je ale nebude informovat, až když odejde, vid' jako dvě hodiny potom, když se to stane ve dvě, tak do čtyř čekat nebudeš...

Protože jako. Tam máš nahoře k dispozici služební telefon, ale...

Já vím, ale, no...

Než tam dojdu, než todle,...

Tak by taky mohlo bejt úrazů dalších pět, vid'?

Takže tak, stejně použiješ ten svůj telefon, že jo? A maximálně teda až když jako pomine tahle největší vlna, tak ten úraz nezapišu okamžitě. Já nevím ne v půl třetí, ale zapišu ho

třeba ve čtvrt na čtyři, že jo? Jo ale pak máš zase taky dobu, kdy v tý kanceláři ani nikdo není, že jo, když máš potom konečnou.

Hmm, tak není no, to je pravda...

Jsou takový některý věci, který jsou... mně přijdou takový jako nedotáhlý...

No, protože si to asi nepředstavěj úplně tu situaci, jak to tam zrovna je kolem těch dalších dvaceti a všechno kolem, víš, nebo já nevím, no, možná představěj, ale...

No hele, já si myslím kdo tam někdy občas suploval z těch učitelů, že si to naopak představit umí a že o to nikdo moc jako nestojí.

Nestojí, ono jak je ještě neznáš ty děti a nemůžeš na ně zavolat jménem a nic, tak kolikrát oni s nimi ani nejdou ven, nebo to, protože prostě se bojí no...

Protože je jasný, no já se jim taky na jednu stranu nedivím, ale oni zase v tomhle směru mají tu práci lepší, protože ty děti sedí v lavicích, že jo, zazvoní jim na přestávku, tak maximálně na tu přestávku, tam je nějaký riziko, že by se teda mohlo něco stát, že jo? Když budou blbnout... A vůbec jako máš nějaký páky, když to dítě potom neposlouchá, nebo já nevím něco vyvádí, pohroziš mu známkou, pohroziš mu poznámkou...

Studovnou, ...

Jo, a co máš tady jako za možnosti takový?

Nic, a to já jsem si právě říkala, že v tý družině je to takový, že oni ještě jakžtakž se držej jakoby v lajně, i když taky všichni ne během toho dne, ale pak jsou zvyklí, jak je družina, že se úplně jakoby utrhnou některý z toho řetězu, víš?

No, oni se odventilujou a už to jede..

Vypustí páru, no, no, no a jsou prostě dny, že jako říkáš i tahle? Tahle, která jindy sedí v koutě, tak i ta už zlobí? (povzdech)

No je to tak, přesně tak mi to přijde...

Jo, prostě to stačí jeden, potom to napadne jak mor celou třídu, no, to zlobení...

Já si myslím, že vůbec v leccems to máte jakoby těžší než to, než ty učitele, který jako víš, že tam mají právě a ještě ty děti jsou zvyklý, že jakžtakž musejí při vyučování, ale pak padne družina a...

Jediný, jako co mě ještě nenapadlo v souvislosti s tím, co a jaký jsem měla očekávání, tak jako mě nenapadlo, že budu ty děti pouštět jako přes videotelefon, jo?

Hm, jo jakože neuvidíš toho někoho, kdo si pro ty děti jde...

Jakože s ním osobně jakoby nepřijdu do kontaktu. Víš, že jako myslela jsem si, že to je tak jako na osobní předání, no prostě předtím...

Jo, prostě jako v tý školce, protože tam to tak je...

Máš radši osobně většinu věcí, prostě osobně i vyřídíš, a to je možná taky ten kámen úrazu, že nás potom ty rodiče berou opravdu jako ty služby. Jo a když třeba já nevím, říkali jsme (jméno hlavní vychovatelky), hele, ale tenhle kroužek nepatří pod družinu to by si možná asi ty rodiče mohli ošéřovat nějak jinak a tohle, tak i vod tý (jméno hlavní vychovatelky) slyšíš, ale to je služba rodičům. (pohoršení) Služba rodičům jo, takže služba jako jo, no...ale jako víš co?

Hmm, tak to ale říká i ředitel, vid'?

No ale vo to víc si pak opravdu připadáš jako služka.

Hmmm...

Jo, já nevím, jak to oni vnímají třeba ty učitele, jestli to mají třeba taky, tak jo, ale o to víc ti říkám, že si pak jako to, že s tebou fakt jako vymetou kdejakou blbost, když na to přijde, potom ale takovej ten jako by kredit u těch rodičů si myslím, že jako ty vychovatelky nemaj, no...

No, já myslím, že dneska už ani ty učitelé moc právě, a ty vychovatelky ještě hůř, to asi bohužel jo, no tak to lidi berou jenom, jakože levný, ne - li zdarma hlídání, skoro, vid' odpoledne, jako kolik by jinak zaplatili a takhle to maj, no...

Přesně, no, to mě to taky přijde, no, že je prostě hlídáme...

Asi jo, což je vlastně docela blbě no... Vždyť oni vás jakoby ani nemusejí znát, jako kdo není třeba tady 1. září v tej první třídě... Když furt pouštíš jenom přes ten videotelefon, tak oni tě jakoby neznají ne, nemusej, vůbec fyzicky...

No jasně, protože já je vidím, ale oni mě ne, že jo...

No právě, tak oni ani nemusí pak vědět, kdo je jakoby jejich vychovatelka, když teda nepřijdou si ven zrovna...

No to je jedna věc a druhá věc je, že my máme jako v jednom výhodu a v druhým nevýhodu, že tu družinu máme v tom přízemí. Jo, takže když pak třeba nejdou telefony nebo něco, tak prostě můžeš pružně reagovat, jako oni si zatukají, což nám taky tedy nevyhovuje úplně, no...a já říkám dětem, že prostě když to bude fungovat, tak všichni ty rodiče budou zvonit a já nebudu běhat k oknu, protože toto už opravdu jako ne, no...

Jim to asi přijde jednodušší, že když jdou kolem nebo tak, tak si ťuknou, vid' a je to...

No, jako neříkám výjimečně, když potřebuje něco jakoby, aby to tam nekulákal před všema, nebo podat sešit, nebo něco, tak to jo, ale jako aby chodili k voknu, ještě ťukali, tak to jako...

Hm jasně, to jo, no...

No ale říkám, no, někdy je to výhoda, když to pak nefunguje, že teda aspoň to mám, jenom toho tátu vidím a tak jako se domluvíme, pustím vid', než abych posílala nějaký starší dítě a furt jako někdo pendloval a posílám...

Hm hm...No a máš ty šanci s nima, teda třeba vůbec promluvit, když potřebuješ něco jinýho, než to dítě vypustit, třeba když to dítě se tam nechová tak, jak by úplně mělo, nebo dělá bugr nebo něco tak s nima se domluvit, víš myslím...

No, když něco potřebuju řešit, tak jako učitelka přes bakaláře.

No, normálně píšeš přes bakaláře, to jim píšu, i když máme nějakou akci jako třeba já nevím, chodíme k (místní název), nebo teď děláme ve středu ten sportovní den, tak jako aby věděli, aby třeba když by měli v plánu si ho vyzvednout, nebyl to problém, no...tak aby ho tu nechali, že jo...

Jasně, no jo, což to psaly vždycky i holky, když jsem měla děti v družině...

No jasně, přes ty bakaláře, tak aspoň tak..

Takový ty hodnější rodiče ti třeba i napíšou, že prostě já nevím, tehdy a tehdy že nepřijde do školy a tak jo...

Hm, že to píšou i vám, to asi dělá málokdo...

No, to fakt málokdo...

Abyste s nima nepočítali, hmmm..

No tak. Asi víceméně takhle. No a jinak třeba teď, když byl rodičák, tak jsem tam taky zaběhla. Ptala jsem se, jestli něco mají k družině, vzala jsem si seznam takhle těch kroužků a všechno jsem si to s nima odsouhlasila, no...

Hm, tak to je dobrý, si myslím..

No prostě jsme si to odsouhlasili, oni v klidu, já v klidu, protože pro ty děti kolikrát někdo na ten kroužek už ani nepřijde... A vono víš, co..I ty rodičáky si myslím že nejsou takový, jako bejvaly, protože zase když to slyším každá druhá paní učitelka má whatsappovou skupinu s rodičema. Jo nebo mají fakt, jako když je to akutní, tak jako přímo jako jenom její telefonní číslo, že jo že to neřeší přes skupinu...

No tak ono na rodičáku se to hlavně stejně neřeší už tady ty jednotliví zlobilové a tak... Na rodičáku se probere, co se má kdy, kolik, za co zaplatit, kam se pojedete... tam se toho zas tolik neřeší, vždyť tam jsem taky..

No, to máš asi pravdu, no..

No a třeba na těch dětech samotnejch je něco jinýho než sis myslela, že bude? Když už jsme probrali rodiče trochu aspoň...

Jako v jakém smyslu?

No v jakymkoli... třeba jestli ti přijdou třeba teď jiný, než byly před dvaceti lety, nebo jestli je to pořád stejný jako tenkrát? Nebo cokoli tě napadne, opravdu...

No, stejný určitě nejsou, protože...(hledá slova)

Protože mobily, myslíš?

No jasně, protože mobily... A když potom seš v družině velký, tak jako počítače, všichni se na to prostě těší, jak kdyby to doma neměli, přitom vždyť to tam venku všichni maj, že jo, no v tomhle jsou jiný, no že, že prostě jsou hrozně taky jakoby propadlý těmhle věcem, no...

Jenomže když to vidíš...To jsem ještě, jsem to zapoměla (jméno manžela) říct, jako manželovi...Byla jsem u zubaře a teď jsem tam seděla já, jeden pán, druhý pán... A ten pán, co teda byl tak starej s mým manželem, tak měl mobil a...

A mobiloval (smích)

No třeba kdyby ten mobil měl zapleť něco si tam prohlížel, což dělá skoro každej, že jo, tak je mi to úplně jedno... Hele von si to tam normálně pouštěl na plný koule...Ale opravdu, to je čekárna...

To mě dostává vždycky úplně...

Chvíli to zpívalo, chvíli tam byl nějaký komentář k něčemu, chvíli se tam mluvilo vo Putinovi, chvíli to byla...

A řekli jste mu to někdo? Nebo jste se všichni jen tvářili?

Já jsem říkala tak jako se zachovám, no?

Já bych napřed asi hodně jako koukala, jestli to jako myslí vážně, ale oni ty lidi asi jsou úplně, to se mi taky tohle stává i v autobuse, no...

No, no, no. No a on teda našťestí šel jako přede mnou a potom vylez a já myslela, že se jde omluvit, ale to ne... On jenom prý: Tak ať vás to moc nebolí. Držím palce.

No vidíš, tak aspoň v jistým smyslu asi slušnej na něco byl, ale něco mu... asi tohle jim nedochází těm lidem, že... Mně se to taky stává, nejen s dětma, no...

Ale nejhorší je, že my třeba budem chtít jako asi ty děti, taky vod vod těch mobilů o těch počítačů jako nějak jako dostat. Ale když to vidím, že prostě tomu třeba propadne pětapadesátiletý chlap. A neděláš s tím nic... Prostě pro, pro ně je to způsob relaxace, může, ten mobil prostě veme a je úplně jedno, jestli kouká na to, jak vaří Babica, jestli někde strhli, jak prostě jeden poslanec pomlouvá druhýho, je to úplně, ale úplně jedno... A vůbec jako si neuvědomuje, kolik času na tom stráví a vůbec si neuvědomuje, že kolikrát na něj třeba mluvíš. On ti něco odkýve, něco řekne, ale přitom neví, protože je tak zaujatej tím, na co kouká...

To je hrozný, já jsem právě ale myslela, že řekneš, že tam byly nějaké děti. To já taky, když kolikrát vidím i dvouletý, kterým to dají, jenom aby se zabavily, víš, třeba i do kočáru, nebo něco i ten telefon, nebo aby se najedly, aby něco, aby tohle, ...

No ale jako víš co? No když se to nepřehání, může to bejt dobrej sluha...

Jako všechno, to je jasný.

Jako všechno, ale je to podle mě jako s ohněm... Ale zlej pán prostě, jakmile se jako tomu nedá nějaký mantinely, tak je to v háji, no...

Hele a v tý družině třeba můžou mít děti mobil, nebo ne?

Ne, to fakt ne, u mě ho nesmí vůbec vytáhnout...

Tak to je dobře... Za mě v pořádku, ale asi jsou i jiný rodiče...

Může se teda stát, že třeba jako vomarodí hodně prostě lidí a pak se ty družiny začnou spojovat a ty máš najednou v určitý době prostě hrozně těch dětí, máš jich tam třeba třicet, jo...

Jsem byla párkrát za toho covidu, když jsem jich měla třicet, z kterejch jsem znala, tak tři jménem, což bylo fakt výborný, to jo, no...

Tak aby ty velký nevymejšleli blbosti, tak jsem je třeba posadila mimo tamty, aby jich šest sedělo, abych viděla, jako co a nevím, měli je třeba v tu nejblbější dobu, od půl třetí do tří, pak to museli uklidit, jo...

Hm, to by bylo naše dítě nešťastný, který ho ani nenosí s sebou...

Ale říkám, to vyjimečně, když prostě, máš prostě opravdu plnou třídu těch dětí a nemůžeš, nemůžeš prostě nic jiného. Oni by se tam jinak pomlátili..

Hmmm, takže se snažíš přežít...

Přežít, no prostě někdy jo... Protože mezi těma lavicema, stolama. Vždyť víš, jak to tam vypadá? To, to je pro třicet dětí ano, ale který sedí.

No na třicet běhacích moc ne, no...

Který seděj v lavicích a ne aby se tam prostě jako něco dělalo, že jo...

No, to jsem tam byla, no jak se hlídali párkrát za covidu, to bylo dobrý, no...

A nemůžeš je pouštět třeba ven na chodbu nebo na kostky, protože nemůžeš se zase hnout od toho videotelefonu a od těch dětí, co jsou vevnitř, jo...

Hmm to má zas až ten (jméno vychovatele v klubu pro starší děti) v tom klubu takový víc jako volnější, že nějaký jsou v tělocvičně nějaký jsou venku, nějaký tamhle, zapisují se, odpisují, jak chtějí taky...

Už se spolehlo, že to daj no, vod těch páťáků...

No to já bych zas ale třeba takhle dělat nemohla...

Já bych se taky bála furt, když tyhle dělají tohle, tamhle zas něco, já taky ne, no to musí mít taky na to povahu, prostě doufat, že se nic nestane jako...

Jo, to je jedna věc, ale druhá věc - mě by tam chybělo to tvoření. A takovýto to, co mají s těma dětma společnýho, že když třeba nacvičíme pohádku a někde jí prostě jako předvedeme, takže ty babičky jsou šťastný, a když jsme teď byli na tý akademii, tak rodiče jo, tak z toho, prostě z toho mám asi stejnou radost jako ty děti no...

No to je normální, to já taky slzím u besídek cizích dětí klidně (smích)

No, takže tohle, to by mi chybělo asi...

Hm, to je pravda, to on tam nemá zas tohle...

Víš takový to, že hele, podívej se, třeba ta (jméno žákyně). To jak jak to prostě krásně namalovala, no to jako víš, jako dobrý. Já nemám to srovnání jako těma známka, což...

Což je zase ale dobře, protože oni můžou bejt dobrý, úplně v něčem jiným, to já myslím, že naopak je dobře.

No ale můžeš prostě říct, hele, tak takhle já nevím, kreslila, malovala v první třídě. A dneska je ve třetí a podívej se... víš, že prostě, no to je na tom právě zase to dobrý, ty je rozvíjíš tam, kde oni chtějí, když je baví malovat, kreslit, tak z toho, když je bude bavit hrát fotbal, tak se vyřáděj zrovna na tom hřišti, že jo? A jakoby přijde mi, že jim furt jakoby nic nepodsouváš, nic nestrkáš, že je to fakt jako z tý jejich hlavy, no...

No jasně, to je fakt.

I mi přijde, že prostě to dítě vždycky k tomu učiteli bude mít respekt jako především proto, že on mu dává ty známky, víš že je tam takový to...

Hmm, jo, já asi vím, že jakoby musí trochu, kdežto vy spolu si společně něco vytvoříte a je to fajn... Asi vím, co myslíš, no...

Víš, jak já nevím jak to mám jakoby formulovat... Tomu učiteli prostě, i když k němu vzhlíží a všechno, že jo, tak prostě ví, že musí odvést nějaký výkon, něco udělat, aby...

Hmm, že to je někdy něco za něco, v podstatě...

V podstatě ano, něco za něco, no.. Kdežto tady... No tak jako já ho nemůžu ani nechci nutit k něčemu... Chceš? Nechceš, že jo, jo že tam jakoby on má víc toho svobodného rozhodnutí pro něco. Ale zase musí to bejt, tak aby si neublížil, aby to prostě jakoby fungovalo vůči celý tý skupině, že jo, nemůžeme jít, já nevím se projít po (jméno města), protože to (jméno žáka) chce...

Jo, tomu rozumím... a zase, když naopak jako třeba něco tvoříte, jdete dělat, já nevím, jdete kreslit jarní kytky, tak musej dělat všichni, nebo ne?

Nemusí, jenom kdo chce.

Vždycky to tak je? Není nic, do čeho bys je jakoby tlačila?

Ne, i když ono většinou i ty, co třeba jako v první chvíli nechtějí...

Tak se pak chytanou?

No právě, řeknou si, aha, to tady budu jako sedět a sám jako... Nebo dělám, že se jich třeba zeptám: No a nechceš to třeba zkusit? Jo, neříkám nikdy musíš, ale můžeš...

No jasně, ale když ne, tak je to v pohodě, jo? Tak to je dobře, no to je dobře. Já myslím, že občas někdo je trochu jako nutí, mi přijde...

Ale zase třeba když vím, že by to dítě tady blblo, běhalo, dělalo stojky, když to přeženu...

Tak to nemůže, když jako vy zas něco děláte, to je jasný...

Tak mu řeknu prostě, dobře, ale tak si tadyhle vem knížku a tak ji prohlížej a pak nám třeba řekneš, co tam bylo. Jo, zase jako musíš, aby tady...

No jasně, aby to tu mezitím bylo bezpečný, jako nenecháš je metat kozelce venku za dveřma, to je jasný.

Právě, pro všechny...

Napadá tě něco ještě tak celkově, co je lepší nebo horší nebo prostě jiný?

Já nevím, mě přijde, že ty děti nejsou jako jiný, než by byly předtím, že nejsou ani jakoby zkažený dobou, jak furt někdo říká. To ne, jsou to děti no. Ale může se...spíš záleží na těch dospělejch no...

Hmm, takže v podstatě nějaký takový si to čekala, že to bude, jo?

Jo, no potom si říkám, ale tak jako to je to pořád tou dobou, jako jestli se něco změnilo k horšímu, tak bych řekla, že prostě ty rodiče. Ne děti, ale rodiče. Opravdu rodiče

Hm, to mi někdy taky přijde. A v čem tobě?

Jak se prostě hrozně změnil ty rodiče, že prostě tak, jak se razí, já nevím moje dítě starší je taky jakoby potrefený těma bioproduktama. No víš a vegetariánský támhle já nevím jidelny a todle a zdravá výživa a todlencto. Ale co se zase týká výchovy, tak si myslím že to není o tom, že by jim prostě malej skákal po hlavě a byla tam taková ta výchova jako, no tak my ti to vysvětlíme, poprvý podruhé, jo a prostě. Třeba když něco provedeš, že by ho přes tu ručičku netřepli, třepnou taky jo, ale máš prostě rodiče, který, no nevím, no kdyby jim dítě skákalo po hlavě, tak oni...

Budujou tu osobnost, asi ne?

No, budujou, ale často si myslím, že se to pak prostě musí obrátit proti nim, jo...

Hele to já si kolikrát taky říkám, i když mám někdy pocit, že to, třeba (jméno syna), když přijde víc s něčím. A to, že to paní učitelka nevymyslela úplně super, i když mám pocit nebo něco, tak ale jemu řeknu, hele, asi nějaký důvod měla a blabla a neřeknu, to je ale kráva, nebo něco. Ale myslím si, že v mnoha případech to tak funguje, že bohužel to řeknou, no... No víš, že řeknu, no tak asi nějaký důvod měla, protože tohle s vámi chce dělat, to víš, nebo prostě podpoříš jakoby toho učitele, nebo vychovatele, ale myslím si, že mnoho rodičů tak nemá, no...

No přesně, přesně, tys to řekla dobře, no že prostě ti dítě přijde, teď ještě vlastně tu informaci, co podá, tak podá jakoby...

No jasně, aby von v tom vypadal dobře, to je jasný...

No právě, takže ve finále to ten rodič vyhodnotí jako negativně vůči tomu pedagogovi, i když by třeba jinak nechtěl...

No vidíš, a to já si většinou řeknu, že asi nějaký důvod měla, že to tak udělala.. A tohle...

Hele a ještě mě napadá, třeba s holkama, takhle vychovatelkami jinejma, když někdo třeba něco hezkýho vytvoří, nějaký pomůcky, nebo tak, sdělíte to nebo ne?

Není problém s tím určitě..

Takže to normálně v pohodě funguje, jo?

Jo jo, nebo když třeba si uděláš projekt jakoby, já nevím, mě to tenhle tejdén třeba, nevím proč, ale zaujala nás veverka, jo, no, no takže jako hry o veverce. A prostě teď jsme, my děláme ze šišky na tu výstavu a předtím to byly třeba zase houby, jo, no tak třeba já nevím, (jméno kolegyně) říkala, že má něco na zelenimu a že i jim jako hrála i na kytaru a má prostě k tomu jako písničku, kdy se k tomu zvedaj a zpívaj...

Takže si to prostě předáme, no...

Jo, nějaký třeba pomůcky nebo nějaký vytváření nebo něco, nějaký šablony jestli si třeba půjčujete?

To taky, to taky, no mě došly velké šišky, tak mi je přinesla (jméno jiné kolegyně), já zase zítra vezu (jméno další kolegyně) mech a truhlíky.

Tak to je hezký, to je dobře...

Jo, jenomže si takhle jakoby vypomáháme i jakoby prakticky. No a to nemluvíme o tom, že kdyby zase jsme si jakoby nepomáhaly, tak v životě nebude žádná akademie, v životě nebude žádná domovinka (vystoupení pro důchodce), to nejde...

Hm, to jo, kdyby si každé šušnil jenom na svém, nebo to, protože to mě kolikrát přijde u těch učitelů, třeba, protože některý se taky jako, některý se podělí a některý míň rádi, víš a že mě to přijde jakoby kolikrát škoda, když je to fajn, proč by to nemohly mít i ty jinýdětí vedle ve třídě víš, nebo tak něco?

Mezitím soukromý hovor z domova...

Já už tě nebudu dlouho zdržovat, ale když tě ještě něco napadne, tak mě to klidně dořekneš na chodbě nebo donapíšeš, kdybys na něco zásadního si vzpomněla, co je jinak, než sis myslela, že bude, jo? No takže ale v podstatě jakoby po tý škole jsi šla hned ze střední? Nebo co jsi kde vytvářela? Možná mi tam pár let chybí, vid' (smích)

Já jsem začla studovat todlencto až když se narodila (jméno dcery), ta se narodila 2008 a já jsem vlastně vlastně začla studovat 2009 až...

No a předtím jsi dělala co, jestli to není teda tajný?

Předtím jsem dělala mzdovou účetní...

No prosím tě, fakt? To tě bavilo?

No, tak jako nebylo to špatný, no...

No je to jiný zase, vid'?

Jako když se (jméno druhé dcery) narodila a nebylo to prostě tam, kde jsem bydlela, tak to nešlo skloubit. Tak mě nabídla kamarádka místo ve škole v (jméno obce), tak tam jsem rok učila. Dělala jsem zkoušky na vejšku, všechno, ale ten samej rok, co mě tam ředitel přijal, tak ten samej rok ho nějak odvolali, nebo už nevím, prostě přišla tam paní ředitelka a vyměnila ty lidi, který oni si tam jako přijmuli...

Jako všechny, jo?

No byli jsme asi tři nebo čtyři...

Prosím tě, no tak já jsem ale říkala, no ale tak jako já tu vejšku dělat nebudu, protože když nejsem zaměstnaná v tom školství, jak já budu někde v kanclu, nebo já nevím, za kasou v prodejně, jak se s nima domlouvám, že prostě potřebuju každé pátek bejt prostě v Plzni. Hm, takže to takhle spadlo jako domeček z karet, no...

No prosím tě.

Tak jsem pak chvíli jako prodávala, a tak různě, na benzince jsem taky byla, jako prošla jsem toho hodně. Ale tím spíš si myslím, že to potom dospělo k tomu, že si člověk, jako po tej druhéj mateřskej uvědomil, že takhle to nechci...

Hmm... Takže ve škole už se chystáš zůstat, asi...

Jo, to určitě, to jako já jsem chtěla v té škole dělat jako od malička. Já už jsem měla v sedmi letech jasno, že chci bejt paní učitelka.

Hele, to já taky (smích), pak se to tak různě přeto, možná časem uvidíme, ale já původně taky, když se někdo v 1. třídě zeptal, tak jasná věc.

No a říkám, ted'ka říkám a říkám to i svý dceři, tý starší, protože je taky, že jo dělá v tom školství a paradoxně asi i ta malá se nakazila, takže ted'ka dělat zkoušky na pedárnu, že jo, ta končí... Takže jsem říkala, paradoxně, jako možná tím, že jsem si todlencto takhle jako musela oklikou najít... tak tím, spíš jsem za to ráda, že jsem se rozhodla tak, jak jsem se rozhodla. Protože nevím, jestli bych chtěla v současný době učit. Protože je mi těch učitelů hrozně moc líto. Protože ani ten učitel mi přijde, že nemá ty... Jako on se pomalu musí kolikrát omlouvat a vysvětlovat, proč tomu dítěti dá pětku, proč mu dal poznámku? Jo, proč když dítě někde něco provede a ty mu takhle zataháš za bundu už si tě bude pan ředitel zvat na kobereček, jako co to je za násilí? Jo, kde to jsme do prčic... Víš, že už prostě ten kredit, co míval ten učitel, ten prostě není, ten se ztratil...

Není, no, to vůbec už... To těžko říct, jestli někdy zase bude, no úplně to nevypadá teď.

A když jsi viděla za toho covidu jako zase, co všechno museli, nikdo se neptal. Ne, já jsem ráda, že je to tak, jak je to...

Hm, tak to je dobrý.

S těma dětma dělám, jako dělám si v podstatě s nima v uvozovkách, co já chci, jo říkám, musím se držet v mantinelech...

No ale ty mantinely jsou víc volný, rozumím...

Jo, ale je to pro mě víc volný, nejsem svázaná něčím, kdy prostě, aha, vy jste, ale už dneska jako měli umět vyjmenovaný slova po s.

No a jste teprve u těch po m, já vím no, rozumím. Jo, to oni dost často se tváří, jak jsou ve skluzu, jak něco, že už jsou měsíc po... já vím, no, co myslíš, tohle asi je dobrý. No a zase k těm vašim tématům jakoby prostě tě vždycky inspiruje, co zrovna se děje venku nebo něco...

No a pak jediný, co ještě je takový menší jako mínus týhle práce, že prostě máš nějakou tu směnu ráno brzo, pak máš třeba dvě, tři hodiny pauzu, jo, nebo kolikrát i čtyři, že jo... Záleží, jako co to je za třídu...

Víš co, pro ty, kdybys bydlela tady, tak je to jako, může to bejt plus, že mezitím oběhneš, zařídíš něco to, ale když ty to máš takhle kus, tak jako pokaždý ve městě taky nepotřebuješ něco, vid' tady?

Tak to je taky takový jediný nějaký... jakože když seš v tý školce, tak máš ranní nebo odpolední, že jo, ale tady...

No a třeba s tou ranní vy máte takhle jak často?

Jak často? Tak já nevím, jako normálně jí mají holky určitě minimálně jednou za tejdén, ale (jméno kolegyně) ta má snad každéj druhej den, já mám taky mimo pondělka a středy taky ranní...

A pak po tom obědě nebo tedy při obědě spíš a odpo... A co děláš teda mezitím vždycky?

Já mám teďka zase asistenci.

No to je pravda, vlastně, vždyť já vim...

Ono několikrát, než jsem se vyhrabala odsud, tak bylo devět, půl desátý... No tak jako jsem se plácala a nebo jsem jezdila k tej dceři, vid', nevím no...

Tak jsem říkala, že prostě dokud nějak extra nepotřebuje to hlídání ode mě, takže jako ještě zkusím a chtěla jsem si vyzkoušet, jestli to ještě prostě dám, protože každéj rok mi přijde, že jsem víc a víc unavená jakoby, když máš ty dvě práce, já to myslím, že když jako tady v sedm zasedneš a ve čtyři skončíš každéj den a nemluvíš o tom, když máš konečnou a zapomenou tady dítě...

No a v podstatě furt jsi s těma dětma, není to, že by si půlku času dělala papíry.

Jako je to vo tom, že musíš mít voči jako pořád na š'opkách...

Furt, a stejně nevidíš za roh ale...

Jo, že prostě seš unavená z toho, že... no někdo - vždyť jen pozoruje, to není pravda...

Ať to jdou zkusit vždycky tady ty chytráci, no to nemá vůbec smysl se s nima dohadovat, to je jasný...

Jako prostě musíš furt předvídat.

Nevyzkoušíš, nevíš a někdy stejně vymyslej něco, co by tě nenapadlo, že je napadne (smích)

Přijedeš domů a voni Ti vynadají, protože řeknu ježiš marne tohle nedělej, vždyť si něco... Není ti to jedno prostě.

No ale ty to vidíš, prostě, protože domýšlíš, co všechno se může stát...

Tak já už ale Leni musím běžet, opravdu...

Hele, seš zlatá úplně, ale jak říkám, když tě ještě cokoli napadne...

Příloha IX: Přepis rozhovoru – Petra

...

No mě prostě zajímá, jak teď vnímáš svojí práci? Jestli se to shoduje s tvými dřívějšími představami nebo moc ne, jak to prostě je? Já vlastně vůbec nevím, jestlis dělala někdy i něco jinýho nebo vždycky jenom vychovatelku?

Jinýho nic, rovnou jsem šla jakoby na pedárnu do Prachatic...

Hmm, takže seš tady kolik let už?

No, (smích), hodně...

Kolik je přibližně hodně?

Nevím...

Tak cca?

A tak 25, asi 25 myslím...

Fakt jo, ty jo to je dobrý, no...

Už jsem inventář, no...

Tak jestli si teda na to ještě vzpomeneš, to už je přece jen pár let.

No tak, když jsem šla jakoby do školy, já jsem to jakoby chtěla dělat vždycky, ale já jsem byla ve školce a tam nějak nevím. Prostě mě tenkrát nevzali na učitelství, ale na vychovatelství, tak prostě jsem dělala vychovatelku už od prvního, vlastně hned po ukončení školy jsem šla dělat do dětskýho domova, jenom na rok, tady v (jméno města), zvláštní školy internátní nebo jak se to jmenovalo?

To je jedno asi.

A potom čtyři roky ve škole v přírodě ve (jméno jiného města). Taky jako vychovatelka. Stála tam, protože tam vždycky přijela celá škola, tak teď vlastně si rozebrali nějakou třídu, tak potom čtrnáct dní tam byli s tou třídou, no a potom už tady...

No a když si ještě vzpomeneš, třeba i na tu školu nebo začátky, tak co je teď jiný, než sis myslela že to bude? A je úplně jedno z jakýho to vezmeš konce.

A teď jde o to... Jako myslela, když jsem začala nebo teď v současnosti?

Nevím, to je jedno, no prostě jak to teď tu svou práci prožíváš?

Tak určitě, určitě vlastně jakoby přejdeš na jinej břeh, že jo? Ty si to přeješ z pohledu dítěte. A vlastně si představuješ jakoby něco...

Že si budeš pořád hrát?

No, jakože prostě v tom světě zůstaneš jakoby v tom dětským. A samozřejmě realita je úplně jiná, jo, myslíš, že si to jakoby prodloužíš a ono ne (smích) Prostě jsi už na druhým břehu, no...

A už už, prostě, ale jakoby no tak z pohledu toho dítěte, co to chce dělat, to povolání samozřejmě je jiný. Ale mě bavily vlastně všechny aktivity, co jsme dělali. Já jsem měla ráda zpívání, měla jsem ráda sport hodně, měla jsem ráda, nevím, pohádky, prostě jo, takový ten dramatařák, trošku k tomu jsem přišla až tady, ale spíš jsem byla k tomu, na ten sport, takže i to jsem si říkala, že mi jakoby zůstane jakoby potom, že jo? Ale samozřejmě,

když to porovnáám, tak potom jako z pohledu té učitelky je to, je to prostě, prostě úplně jako o něčem jiném, nejdůležitější je zvládnout prostě ty děti, že jo nějakým způsobem, pak je něčím zaujmout... A to je teď, jako bych řekla, čím dál horší no...

Jako že to je těžší, myslíš? Aby jim to přišlo zajímavý?

No samozřejmě, no jasně. No jako člověk musí vyměřit, aby jako je to zaujalo, ale stejně se jakoby všichni nezapojí, protože samozřejmě mají jiný koníčky, než jsme měli my, že jo? Ta technika a všechno.

Samozřejmě se ještě všechno změnilo, že jo v tom, když my jsme si vážili toho, že máme hry stolní a všechny tyhle věci. No a teď v podstatě už je to tak nezajímá, protože už mají ty počítače, mobily a všechno, ale tak některý, jo, no, taky to je, jako nejde všechny dát do jednoho pytle jakoby ty děti. No, takže moje představa byla asi víc, víc taková jako snová. Takovej sen a realita a tam prostě je ten rozdíl, že já jsem si musela ty děti organizovat a ne být jejich součástí, nebo začít, ne organizovat, to je blbý slovo jakoby...

To nevdá, já ti asi rozumím, no jasně

No prostě je, je vychovávat než být součástí týmu.

Takže to, já jsem byla taková hodná, vzorná, že jo, samý jedničky, no ale...

Ne všechny děti jsou takový no.

Přesně, jo a prostě mě to bavilo ta škola. Takže, takže jakoby já jsem neměla jakoby problém s tím si tohle povolání vybrat, protože mi tam jakoby bylo dobře, jako jo, neříkám, že nikdy nebyly zádrhly s někým, tak učitelé jsou všelijaký i tenkrát byli všelijaký, ale obecně mi to jakoby bavilo. Asi jsem víc chtěla do té školky, ale ve finále, když jsem se dostala na tu vychovatelku, tak ve finále jsem byla jakoby šťastnější, že jsem na té vychovatelce, protože tam bylo za první víc možností, kde dělat a za za a postupem času jsem si uvědomila, že mám radši práci s většíma dětma.

Jako s většíma než školkovejma, ne zase třeba druhostupňovejma, jo?

Tak to jsem si kvůli tomu dala dramaťák. To jsem si dala druhej stupeň dramaťák, abych s nima zkusila, ale to k tomu jsem taky dospěla jako postupem. Teď jsem dostala prvňáky, asi po deseti letech a byla jsem z toho trochu zdrblá jako jo, protože vždycky mám třetáky, čtvrtáky a ještě jsem si dala ten dramaťák jako starší, takže jakoby ve finále jsem byla ráda že mě nevzali do té školky. No to už vlastně v té škole v přírodě. To jsem dostala 14 dní prvňáky a dalších 14 dní devítka, jo, a tam to jelo. A čtyři roky jsme takhle jeli. Každý 14 dní jiný děti. To byl trénink paměti. Jo, ale to bylo super, to jsme chodili furt do přírody, jsme byli v lese na louce, na vycházkách, tak to byl ten smysl toho, že jo...

Z té školy jsi byla připravená dobře ti přijde, nebo tě pak něco překvapilo?

Ježíš, to je let. Tak nějak jsem byla připravená. Ale všechno pak přišlo tou praxí. Určitě jsem byla spíš taková stydlivější. Musela jsem se jakoby otrkat postupem času. Že jsem třeba nerada mluvila s rodičema, bylo mi to nepříjemný jakoby mluvit. Třeba před třídou k nim mluvit, na rodičáku, nebo něco jo...

Jo, takže jako všeobecně s rodičema ne s nějakýma konfliktními teď nemyslíš, ale celkově jako mluvit před lidma?

Tak celkově jakoby před lidma, no prostě to zas pomohl ten dramaťák. No to jsem pak začala jezdit na semináře a tak, a přirozenost a autoritu přirozenou, i když to někdy mám pocit, že ji nemám ani teď. Před nějakýma dětma jako tu autoritu. No, oni berou čím dál

míň, ty děti. Nevím, jestli jsou jiný ty děti, nebo jestli jsou jiný ty rodiče, který je vychovávají, ale myslím si, že my jsme víc brali ty autority ve škole. My jsme si nedovolili.

S tím nezbývá než souhlasit, to jo, no.

Jako našel se tam jeden nějaký takovej problémovej, ve třídě, dva maximum, jo, ale tady je jich třeba mnohem víc ve třídě. Ve škole je dobrý, že je to zaměřený na ty výchovy, ale občas jsem narazila v tom životě na nějaký problém. Radši se na něco konkrétního ptej už...

No to já právě nechci...Ale když jsi narazila na ty rodiče...Řešila jsi s rodičema něco, s čím jsi třeba nepočítala, že budeš muset řešit nebo něco takovýho víš?

Jako myslíš nějaký j konkrétní případ nějakýho rodiče?

No třeba, klidně.

No hlavně škola nás moc na jednání s rodičema, na tyhle prezentace moc nepřipravili, si myslím, no možná trochu tam byl ten dramatičák, ale to bylo takový, že jsme neměli tu specializaci, že jo, já jsem měla na tělocvik, no a úplně to mluvení jako, naopak oni dřív nás docela vystresovali, že jsme museli furt stát před tabulí, že jo, a byli zkoušeni, a to se skoro nedělá. No a tenkrát to dělali jako, že jo, nám, a to mi taky hrozně vadilo, že i když jsem to uměla, tak jsem byla schopná to neřict jako jo. Možná i z toho jsem mohla mít ten stres, potom jakoby před nikým nemluvit, nebo takhle jako...

Hm, ale to já mám taky, že když to nevím na sto procent, tak to radši neřeknu, ale někdo to ví na dvacet, možná, ale hned se s tím teď ty děti chlubí už, no.

No to je pravda, že jsem radši neřekla ve škole tu odpověď, aby náhodou nebyla špatná, jo tak to jsem měla taky tenhle ten pocit.

Hmm, to některý ty děti nemaj, klidně plesknou, co je první napadne, vid'?

Jo jo jo, to je pravda. Tak co dál?

No to já se právě nechci ptát. To je jedno, jestli tě napadne něco s rodičema, s kolegama, s vedením...

No tak vždycky si, ať už v tý (jméno města) nebo tady, vždycky si najdeš někoho, kdo ti je tak nějak nejbližší, že jo...

A tak to je jako přirozený, to je jasný.

Ale tak zase my řešíme všechny věci družinový tak nějak společně na těch schůzkách, že jo, no a pak vlastně jsi sama, že jo v tý družině. Hm, maximálně venku se vyřeší nějaký věci, jakoby co, co je potřeba ještě když ty děti si hrajou samy.

Hmm, ale tak na pár akcích se domlouváte zase dohromady že jo, teď jak jste měli myslím ten sportovní den, ne třeba?

No, to jo, no, to se jednou za čas jako domluvíme a uděláme něco takhle společného, no a pak máme většinou každá svojí, že jo, individuální akci, ale zase se sejdem venku, no tak tam máš že jo dvě místa, buď (název místa u školy) nebo (jiné místo), no.

Jo, takže to není zas tak těžký se tam potkat...

Anebo si dojdeš na vycházku, ale ono to taky někdy nejde kvůli kroužkům, že jo.

Jak kvůli kroužkům?

No protože to je pořád něco, no.

Jo, jakože nemůžeš moc ven, protože jsou furt nějaký kroužky?

No když maj nejmaň do půl druhý, tak to už do lesa zase se moc nedojde třeba, že jo.

No to je pravda. Dostanete se vůbec někam jako třeba na celý odpo?

Hele, já dojdu na (místní název místa poblíž školy), na (jiné místo), když se mi povede v jednu odejít. Jenže to se mi nepovede letos, protože do půl druhý maj angličtiny a od půl druhý maj baskety. Jako různě jo, maj ty dny, ale prostě nemůžu. Třeba bych je někomu musela dát od tý jedný hodiny.

Jo, to vím, že jste tenkrát dělaly s těma basketákama, když jich bylo pár.

No tak to prostě nedojdu nikam daleko.

Chodila jsem dřív na pyramidu na (místní název sídliště)

Tak to je zas docela blbý, když pořád takhle někam odbíhají na ty kroužky, že vlastně málokdy jste v tý družině všichni, co tam mají být, co?

No tak jasně no.

Ona to zas na to vyrábění to je docela dobrý, když si odejde pět dětí na angličtinu, já si to udělám s tou jednou částí a s taměma to udělám potom, no.

Jo, když jsou zase pryč tamty.

No ale draky už děláme měsíc a ještě pořád jich půlku nemáme, no...

Neboj, ještě podzim bude (smích)

No ale už by si s nima mohli lítat, vid'...

Takže jako kolektiv, tak to je určitě dobrý

Hmm, a když třeba něco vyrábíte, je nějaký problém s holkama si to od někoho půjčit? Nebo je to v pohodě a jde to?

Ne, to je v pohodě, jo, my máme nějaký věci společný, když něco nemám, tak si k někomu doběhnu vždycky.

Normálně to jo a nebo, spíš teda, tak ne půjčit věci, ale třeba když někdo něco dobrého vymyslí, tak to asi nevadí, když to udělá ten druhej taky?

Nevadí (důrazně)

Ale tak většinou si to nekopírujem, protože každěj má svý nápady. Dneska je toho tolik na internetu.

No to je jasný, jako já nemyslím, že byste si všechny obkreslovaly jednu šablonu, ale když už se něco fakt povede nebo tak, myslím...

No tak to uděláme taky, to je v pohodě úplně, není nikdo takovej vlastník, asi, to ne...

No ne to já nechci konkrétně jmenovitě nebo co, to je úplně jedno, to ani to nikde hlásit nebudu, ale spíš, že mně přijde, že to máte tak všechny dohromady docela v pohodě a tak.

Jo, já to mám i v kabinetě, takový nějaký společný věci. My máme něco i svojeho, že jo, svoje výtvarné věci tyhlety a v kabinetě je třeba laminovačka, ten big shot (pomůcka k vyrážení různých tvarů z papíru) nebo co...A tyhle věci, to si jako různě půjčujeme.

Hmm, tak to je zase dobrý, asi je zbytečný, aby to měl každěj svoje, když to tady je, vid'...

A tak celkově je něco vyloženě lepšího než sis myslela, že bude? Nebo klidně horšího, to je jedno...

No, to je dobrá otázka teda.

No, prostě cokoliv tě napadne, nic není špatně teď.

No já už fakt nevím jako úplně, no...

Nebo jako prostě jinýho, nemusí to bejt lepší, ale prostě sis to představovala, že to bude nějak úplně jinak, než to teď je. A je jedno jestli děti, rodiče, kolegové tady, vybavení. Já nevím, prostě cokoliv, něco co je jinak než jsi s tím počítala

Ježiš, já fakt nevím už, prostě nevím

Ne, tak já tě nechci trápit určitě, to ne, tak jestli nevíš...

To mě netrápíš, já jsem spíš jako blbá, protože nevím, co si mám tam vymyslet... Jako co jsem chtěla, chtěla jsem prostě tu práci dělat, ale jako. No lepší je, že si vlastně v tý družině můžeš ten režim přizpůsobit tak nějak sobě, víš.

Jako víc než třeba učitelský?

No určitě, i víc než v učitelství, i víc než ve školce, že si jako ve školce si pišou ty plány jako týdenní že jo? A my máme nějakou roční. No a přibližně se ho držíme, abychom udělali prostě ty věci, co máme měsíčně naplánovaný, no.

Takže já si to vlastně do toho měsíce můžu dát jak chci, sama. A to je taková volnost jako, to mi docela jako vyhovuje.

A to máte každá taky jinak, prostě si uděláte, co vás jakoby napadne?

Samozřejmě.

Tak samozřejmě, máme tam nějak třeba něco podzimního, tak si uděláme něco podzimního, ale buď se udělají písničky, jo, a někdo víc tihne, že jo hudbě někdo víc tihne k výtvarnu, někdo víc tihne nevím k čemu. Že v tomhle tom je dobrý v tom vychovatelství, že máš tam tu svobodu, že si třeba jdeš víc tou cestou hudební, nebo u mě hudebnědramatickou třeba. A třeba holky jsou, že jo, hodně výtvarně nadaný, tak ty jdou zase třeba tou cestou výtvarnou a tohle, to je tady dobrý... Samozřejmě, že se od každého snažim dělat něco, že jo

Hmm, jasně, tomu rozumím, tak každej je na něco jinýho, no..

Jo, třeba někdo si s nima zpívá písničku, ale nemáte nástroj k tomu zrovna, tak si prostě zazpíváte bez nástroje a tak...

Hmm, že si to prostě každá uzpůsobíte podle sebe, to je dobrý, no.

Ale jako každá má nějakou specializaci prostě vyloženě, no...

Ale co třeba když se zpívací děti dostanou k výtvarný paní vychovatelce?

Tak víš co, já si je potom stejně přebíram ve třetí třídě, takže si potom zazpívají se mnou ve třetí, nebo s (jméno kolegyně) ještě taky třeba, že jo.

Hmm, tak to je dobrý zase, se (jiná kolegyně) si tam zamalujou mezitím, tak to jo (smích)

Přesně, takže to máme takhle, no

Hmm, to je fakt, že vy je zase nemáte nikdy od první do pátý, takže buď absolvujou malování, zpívání, nebo zpívání, malování.

Ne, ne, vždycky jsou první, druhá a potom jdou ke mně, nebo teda k někomu jinému, no
Jo, jo, jo...

No to možná až teď. Já je mám jako prvňáky a není to družina se třídou, tak mi je možná nechaj až do čtyrky, to nevím ještě, no.

Já co mám já teď prvňáky, protože oni to mají kvůli tomu, že v první, druhý jsou v družině a zároveň se v té třídě učí, protože ta třída patří k té družině nebo teda obráceně, ale ve třetí třídě už mají dlouhej rozvrh, takže to by tam už být nemohly v té stejný družině, vid' fungovat, jo. Už maj třeba do půl druhý a kam by potom šli ty ostatní?

No to je pravda, no.

Protože máš třetáky, že jo, ale máš k tomu jako kus prvňáků, jo, nebo někoho. Takže kvůli tomu se musí učitelky jako stěhovat z těch družin.

Hm to je pravda, ty prvňáci by neměli kde být, protože tamty by se ještě učili, to je fakt.

Ve třetí třídě vždycky, neradi. (smích)

No to vim, že nadšený nebývají...

Neradi, no, ale ono to fakt jinak nejde, protože tady prostě architekt nemyslel na družiny, ale vůbec. Já tady mám ze šaten tohle.

No to jsem slyšela, to je ale divný, ne?

No tady byly prostě ty šatny klecový, ale družiny nikde, no...

A to fakt jako nikoho nenapadlo, že by mohlo bejt potřeba?

Ne, tady prostě nikoho nenapadlo, že by mohly bejt družiny, prostě vůbec.

Nebo jestli mysleli, že tu bude jako miň dětí prostě, ale to ne, já myslím, že na to fakt nemysleli vůbec, no...

No ale je zase pravda, že my jsme taky kdysi na základce jako zvláštní družiny neměli. Prostě jsi věděla, že máš jít do té a té třídy a hotovo. Ale myslím, že je to docela blbý i pro ty učitele, jako tady u tebe ne, ale tam kde jsou prostě v té stejný třídě, tak to blbý docela fakt je, no.

Já vim no, to je blbý, to učitelky nemaj rády no, třídu s družinou, ale prostě jinak to tady nejde. To my bysme taky radši měli jako někde klid, nebo já to tady mám teda, ale holky, že jo...

To není jako na vás, to já vim, že to není vaše chyba.

Jako třeba neděláš ráda nějakou činnost, aby ti ten druhý se na to pořád koukal nebo poslouchal, jo, učitelka se tam připravuje, ta tam dělá s dětma, má neustálej dohled nad ní že jo nad tou vychovatelkou (smích), nebo máš takovej pocit jako jo, nemusí to bejt, jakože ona to třeba vůbec neřeší, jo, ale je to takový...furt máš takovej jako divnej pocit, že tě tam někdo sleduje, vid'

Tak to je dost podobný i s asistentama, to je jasný, to tak taky někdo bere někdy

No ale to je jako vzájemný, to potom přijde si vychovatelka dřív do družiny a taky jako může sledovat, co ta učitelka tam...

No, takže to je takový, ty prostory tady prostě asi jinak vyřešit nejdou no...

Já jsem sama byla v družině, já jsem chodila na (název školy), a tam tu družinu měli jakoby zvlášť, vid'...tam jakoby nad jídelnou. Takže já jsem prožila dětství jakoby tam, no...

No je to ale fakt divný, že se prostě zapomene. Jako víš co, kdyby se zapomnělo na kumbál pro uklízečku, tak je to taky jakoby blbý, ale spíš to pochopíš, než že se zapomene takhle celkově jako na něco. A to není zas tak jako stará škola, vid', do tý družiny chodí děti převážná většina.

No on byl potom udělanej jako projekt na zvýšení o patro, jako na družiny, na kroužky, to dělal právě (jméno manžela) táta, no ale na to se nikdy nesehnaly peníze, no.

Aha, to jsem nevěděla. Jako vim, že je projektant, ale tak uvízlo to na financích, hmmm....

No, prostě to bylo drahý, na to by se nikdy nedostaly ty prachy, no

Tak jak ty prostory, no to je jasný, že za to nemůžete vy, ani učitelé a přesto z toho nikdo není nadšeněj. No to je jasný... a ty seš furt tady ne, ale? Nebo ne? Jakože co si já pamatuju, tak že ty jsi vždycky tady v tý velký družině.

Tak ono holky taky zůstávají v těch svejch, že jo. Protože my tam máme věci svoje. Já nevím, proč zrovna já jsem šla do týhle... Já mám pocit, že jsem jako zrovna přišla z mateřský a tady se začly zrovna dělat ty skříňky v šatně a za mě šla (jméno kolegyně), když jsem šla na mateřskou

To byla moje družina dřív, ta nahoře a ona už se tam zabydlela. Ona vlastně, ona nemusela odejít, oni si jí nechali, i když já jsem přišla jakoby z mateřský, prostě to místo jí tady zůstalo, já neměla družinu teda tím pádem a zrovna v tý době se to tady dělalo, myslím, že se asi v tý době rušily ty klece, no. Skříňky se vešly do tý druhý části a tenhle prostor zůstal. Takže asi to padlo na mě z toho důvodu, že jsem prostě v tý době neměla jako družinu.

No ono to taky není žádněj med tahle velká družina, ono tady mají děti pocit, že můžou furt lítat, jo, řvát, víš jak, v tý malý by je to asi ani nenapadlo a nemutí tě to tak jako se rozběhnout, takže ten prostor není zas tak ideální, a ještě nemá ani dobrou akustiku, bych řekla.

A pak taky párkrát ty záplavy, že?

No ty vado, to bylo hrozný tady všude..

Vždyť já jsem to viděla

Z tohohle ze všeho fakt lila voda, no, nějak se stoupačka ucpala, tak to tam neprotejkalo, nevím no, a šlo to do stropu. A ze stropu to chrlilo sem no...

No já jsem to párkrát tady viděla.

To byl všechn nábytek mokrej, kytara, všechno bylo prostě úplně jako mokrý, no...

Já nevím, tak ještě něco?

No můžeš, cokoliv tě napadne.

Co bych si ještě tak vzpomněla..

Je třeba něco, co bys dělala úplně jinak, než se dělá?

Co bych dělala jinak?

No, třeba kdybys tu o tom mohla rozhodovat, jsem myslela...

Já jsem přizpůsobivej člověk, já se přizpůsobim tomu, co je, ale samozřejmě přijde ti někdy chvíle, kdy je člověk nespokojenej...

Tak to by zas ale bylo divný kdyby ne, vid'

Já bych osobně zrušila ranni pro mě (smích) ne, to je legrace. Mně by vyhovovalo chodit až odpoledne a pak třeba klidně tady bejt do pěti, jo ale...

A to se střídáte nějak pravidelně? Že musej všichni? Tak třeba někdo by zase rád chodil ráno, ne?

Ale tak jako třikrát jdu, dvakrát nejdu, tak se to dá... Ale ne od šesti, jeden den jenom od šesti, pak to vostatní to je od sedmi už.

Tak to je ale docela hodně, třikrát ne? I když to je fakt, že těch ranních skupin je víc vlastně, že jo.

No a buď máš kroužek, v šest jde jedna, v sedm přijde druhá. Anebo třetí přijde na kroužek... Já mám gymnastiku že jo ve středu ráno. Družinu mám jenom čtvrtek a pondělí mám počítače nahoře ráno.

Tam vlastně si chodí ty starší děti teď po ránu.

Jo, vlastně, to teď hlásili nedávno, že můžou...

Hlásili teď jo? No vono to bylo vždycky, ale prostě ty děti tady všude posedávaj po chodbách stejně

Což je zase blbý, no... To přijdeš, je tma, vidíš jenom mobily, jak svítěj.

No, tak ono se na tom počítači taky hrajou hry jo.

Ale jasně, no ale furt..

Někdo třeba může si tam i něco udělat nějaký úkol nebo prostě má k dispozici, když tady od sedmi sedí, tak to tady hodinu, tak tam může něco vytvořit. No a nebo si tam prostě koukaj na filmy jsem si všimla i ty děti, nějaký takový, no no.

No jinak mě tak jenom napadá snad to, že ty rodiče by mohli mít větší úctu teda k pedagogům, někteří...Že si tam leckdy navymějšlej takový věci. Ale teď teda zatím dobrý, co mám tyhle prvňáky

Jo? Tak to je dobře.

No vopravdu, já mám asi nejlepší rodiče z těch prvňáků teď teda si myslím.(Jméno vychovatelky) má nějaký komplikovaný...

A ty máš čí třídu?

Já mám (jméno učitelky).

Jo, tak to je asi dobrý, no.

A tak ono to není jako učitelem jenom, samozřejmě, že taky, ale někdy teda se ti sejdou, jo, vopravdu...

Ale tak víš co, no. Já si taky někdy pomyslím, že to ta učitelka mohla udělat jinak a nebo tak něco, ale tomu dítěti doma řeknu, že asi měla nějaký důvod. A neřeknu, že je to kráva. No ale možná, že někde to okomentujou trochu jinak,no.

No jasně no. Hlavně před dětma že jo.

No právě, já kolikrát taky zdůvodňuju leccos, řeknu, že to asi udělala proto a proto a bla, bla, bla, chci, aby ta učitelka z toho vyšla dobře a chceš jí jako podpořit, vid'?

No no no, ale to seš asi jedna z mála.

No a když se zkusíš vrátit na začátek teda, i když ty už to děláš dlouho teda docela, tak takhle nějak sis to představovala, že to bude probíhat?

Já ani nevím, něk tak to plyne, občas udělám něco takovýho, co mě baví, většího. Vid' pořád jenom pohádky moje, protože už mám tři hotový, takhle už takový větší. To mám o kočičím zpívání.

Ty jo, co to bylo za rok? 2007? Pak byl čert Makrela.

Jo, to si vzpomínám, no.

To bylo o sedm let potom, takže tak 2013, je to možný? No a pak tahleta Vrba, jo...

No tak to máš jako vzestupnou tendenci, ne? Když vezmu ten počet repríz a tak...

No na počet herců určitě. (smích)

To je asi taky dílo se domluvit, co?

U koček jsem měla asi šest herců, jo, šest dětí jenom, no.

Jo ale je to na domluvu asi jednodušší ne? I když pak zase když vypadne, tak je to blbý, vid', tady když ze tří vodníků vypadne jeden, tak se to jakoby dá. I když blbě, ale dá, no.

No, musel by to někdo říct za něj zase.

Já fakt už nevím, co bych povídala. Tos měla jít za někým víc hovorným.

To já jsem chtěla, ale na mikrofon zase nechtěli oni...

Ještě si vlastně ybavuju, že jsem šla jako první rok do tý zvláštky, do tý zvláštní školy, tak tam jsem šla do družiny na rok jenom nějaký záskok za mateřskou. Tam teda to byl mazec jo? Tam jako to nebyly děti z děcáku, to byly děti z města. Vždycky zůstávaly v družině, protože ty, co byly z děcáku, tak šly do do dětskýho domova ze školy už rovnou, že jo? A no tam chodily děti z města. To bylo jako zvláštní škola internátní, takže tam chodily jakoby do zvláštní školy z města a zároveň z toho dětskýho domova. Tak tam teda jako opravdu ty děti byly... Jako strašně komplikovaný, zlobivý. Bylo tam hodně Romů, že jo. A to byly ty z města, ty byly ještě horší jako, vůbec jsem snad s rodičema nepřišla nikdy ani do styku, to vůbec jako, a ty byly fakt dost nevychovaný ty děti. Oni totiž, že jo, buď byly jako trošku postižený, že jo, mentálně, tak ty samozřejmě, tak ty ale byly v pohodě zrovna docela, já už si je teda moc nevybavuju, možná tak dva kluky si vybavuju...

Ale pak to byly takový ty, ty zlobivý, který dali do zvláštní školy jo tenkrát a to taky úplně jako neřešili žádnou inkluzi nic. Prostě tam se nasoukaly všechny děti, které byly pro pro základku nepotřebný, že jo a. Takže třeba i chytrý, ale zlobivý, prostě nepřizpůsobivý základní škole. Takže tam, tam jako vopravdu ten rok mi jako dal zabrat, to jsem byla fakt ráda, že jsem odešla. No a to víš pak po tý zvláštní škole a potom jednom roku praxe náročný, tak to mi tady přišlo jako úplně v pohodě, no (smích)

To je pravda, no, a furt ti to tak připadá?

No ne jenom tady takhle. Já jsem byla v tý škole v přírodě a tam to bylo jako parádní. Tam jsme byly třeba patnáct vychovatelek, stálejch tam bylo, ona vždycky přijela celá škola, víš, z Chomutovska tam většinou.

Hm, to jo.

A ještě si vezli s sebou, že jo vychovatelky svoje oni, jako část jsme pokryli my, vezli si učitelky, že jo? Ty dvě měli do půl 12 třeba a my jsme nastupovali až právě takhle pěkně kolem půl dvanáctý a měli jsme třeba do šesti. A pak už nastoupili zas noční vychovatelky, jako těm jsme předávaly to a víš co pro svobodný úplně ideální, jo, jako prostě jsme tam bydlely. Měly sme tam svoji budovu, kde bydlely vychovatelky, takže tam jsme bydlely v tý partě jakoby...

Tak to mohlo bejt dobrý zase...

To bylo supr úplně, to byl život ty čtyři roky (smích) A i ty děti jako byly takový třeba mladší, tak když jsem byla mladší, tak jsem měla k nim takovej, jakoby blíž no. To teď, že bych je jako chovala a tohleto, tak to zase ne už, no... Jo a vím, že dřív byly děti takový nějaký mazlivější i nebo já nevím... Ale teď si něco takovýho vůbec nevybavuju, jo, jsou nějaký, který tě třeba obejmou nebo takhle, to jo, ale dřív se tak nějak víc chovaly nebo za ručičku chtěly..

A taky oni moc neodlišujou prvňáci ještě tykáni a vykání a oni normálně to do mě chrlí, já vždycky je vpravuju (smích)

Jo to mně taky, oni vždycky ahoj, tak já na ně dobrý den (smích)

Takže tam jsem byla ty čtyři roky vlastně a pak teprv tady no. A tam to bylo hodně takový, jako tam jsme teda měli organizovaný ty vycházky, protože jak tam byla celá škola, tak jsme nemohli se sejít na jednom místě v lese někde jo, takže tam byla vycházka číslo 1, číslo 2, číslo 3 a to byla třeba do (název obce) jsme chodili, ne tam (název jiné obce) pak byla na do nějakých sadů do támhle, jo a každý měl každý den to vycházku vypsanou někam, víš, tak my jsme se maximálně dvě spojily a šly jsme spolu, že jo, ale tam to tam jako jsme to měli takhle určený trošku kam jít. Nebo hřiště? Někdo měl, že jo tam bylo milion hřišť jako prostě.

No a pak jsem šla teda sem, s (jméno učitelky) jsem dělala jako s první učitelkou tady.

No jo, no, ta tu byla dneska zrovna, že jo? No bylo z toho taková nějaká u oběda, jakože mírně v šoku po dlouhý době v důchodu, jak sem vlezla...

Já jsem nastoupila asi ke čtvrtákům, ale to nevadilo, protože jak jsem byla trénovaná jako ve všech ročnicích z tý školy v přírodě. Tak jsem prostě začla u čtvrtáků, tenkrát ještě jakoby větších už...

Ale když se vrátím, jak jsi říkala, že třeba nestíháte moc ty vycházky, nebo to, tak je to kvůli těm kroužkům hlavně nebo, že choděj blbě domů ty děti nebo proč?

No my máme v rozvrhu, v řádu teda družinovým, od jedný do půl třetí, že si je nemají vyzvedávat, takže tam je tam v pohodě kdybych vyšla v jednu, dojdou si až k řece nebo do lesa, vrátím se v půl třetí. Jenomže tam maj dvakrát tejdně od jedný angličtinu, do půl druhý, tam mám jedno omezení a ty další dva dny v tejdnu maj basket od půl druhý. Že tady musím čekat do těch půl druhý.

Jediný snad v pondělí tam si jenom (jméno učitelky) bere v jednu výtvarku jako ale zase tam mám omezení, že ještě k tomu mám čtvrtáky a ty mají v půl druhý teprve oběd, tak to bych se musela domluvit třeba s (jméno kolegyně), která má druhou půlku těch čtvrtáků, že by si je vzala všechny, že by šli k ní všichni, no...Jo, když bych si s nima v tu jednu chtěla vyjít.

(...) hledání ztracené lahve jedním žákem

Jo, takže ty ty kroužky, na něco jsou jako dobrý, že jsou, na něco to zase komplikují ty kroužky ne docela?

Jakože dobrý je to na to vyrábění, že třeba půlka odejde nebo pár odejde a s miň dětma se jako líp vyrábí, tak to je, že jo.

No jasný, to je jasný bez diskuze.

No a ty si pak jdou hrát, když to maj hotový a dodělávám to s ostatníma, no ale na to se projít někam, nebo udělat třeba nějakou tu hru, ne, jak se tomu říká, třeba šipkovanou nebo někam dál, tak to nejde no. Jako myslím, že bylo na to víc času dřív, teda to, když takhle nad tím přemejšlím, že jsme jakoby...

No a bylo vždycky těch kroužků tolik tady?

No asi ne...

Třeba když jsi nastoupila nebo tak...

No já jak jsem nastoupila, tak jsem neměla hned kroužky. Někdy potom až jak jsem nastoupila, tak jsem si začla dělat ten seminář na dramataák, protože pan (bývalý ředitel školy) to tady chtěl. To bylo z jeho popudu. On kdysi hrál divadlo.

No jo vlastně, vždyť on je taky nějakej divadelník jako bývalej, vid'?

No tak jako jednu pohádku, nebo co říkal, že hrál, že kdysi hrál divadlo. Tak se mi ptal, jestli bych to tady nezačla dělat, ten dramatickej kroužek. No a pak, já jsem taková, že proč ne, tak jsem byla taková trošku poslušná, že jo, jsem říkala, tak mě přijal. Já vím, ono nebylo dřív jednoduchý sehnat místo jako vychovatelky. Jo to teď třeba docela, jako si myslím, že holky šance mají, ale že dřív, dřív to bylo dost, jako holky byly hodně třeba v Praze, nebo byly po vesnicích různě, viš, takže jako já, když jsem si tam místo tady v (jméno města), ještě na skoro novej škole, tak to bylo něco

(...) Přerušeni paní uklízečkou

No takže jsem jako byla slušná, šla jsem na seminář dramatické výchovy a prostě, prostě jsem to začla dělat a začlo mě to bavit.

Bavit a vlastně mi to i pomohlo. Hrozně v tý praxi jakoby, nebo v tom, abych se tam prostě našla. V podstatě jsem si našla to svoje, jo...

No vidíš, já jsem myslela, že seš odjakživa divadelník a tak..

Nebyla, to vůbec. Já jsem byla spíš sportovec, já jsem byla jako hodně jako na sport, já jsem i tenkrát po pedárně přemejšlela, jestli nepůjdu na ten institut tělesné výchovy a sportu.

Fakt, no vidíš to...

Ale já jsem pak chtěla vydělávat si já. Už jsem říkala, už žádný studium, protože naši mi dávali málo peněz a jo, tak jsem si říkala, chci peníze prostě nebo takhle, chci být nezávislá na nich a prostě jsem furt škudlila a tak.

Takže to, no, spíš tak živořila, takže jsem vejšku úplně už zavrhlá, viš (smích)

No to je jasný a potom, když už člověk jednou přičuchne, tak málokdo se vrátí, no...

I když mi to všechno šlo jako, ale já jsem prostě nechtěla jako už, jsem jsem byla hlavně na ten sport. A pak tu gymnastiku si myslím, že jsem začala mít až dýl, protože jsem se začla asi až po tom dramataáku, ale to už teď tak přesně nevím. Jsou tyhle dva kroužky moje, i když vidíš, na tý gymnastice je to horší, dřív jsem jim to všechno předvedla a teď už teda jako to moc nejde, no (smích)

Pověříš někoho šikovnýho vždycky jenom nebo to, vid', vybereš.

No jasně, tak jsou tam děti, který tam jsou už několik let, takže už ví

No ale celkově jich asi bylo míň těch kroužků, ne, tady?

Já si myslím, že asi jo a že postupně jsme nabrali, ale zase to díky tomu je to takový výjimečný, že jo tady v tý škole, jakože jiný školy to tam nemají. Třeba na (jméno jiné školy ve městě) nemají vůbec kroužky.

Ne? To jsem nevěděla...

Ne, žádný, vůbec.

Takže i ty rodiče sem ty děti dávají z toho důvodu, že že je tady i hodně kroužků, ne třeba všichni, ale tak někdo to ocení, že nemusí to dítě nikam chodit, že to mají všechno tady, že jo, pod nose...

No jasně, tak to je zas pro rodiče jako velká výhoda, to jo...

No a hlavně je to taky za cenu družiny, takže nemusí nikde platit tisíce, že jo. To jenom v hudebce jsem zaplatila 4.200,-

Ty jo, to my jsme doma taky tuhle pro zajímavost sčítali, kolik bylo za kroužky, a to jsou za dvě děti, a k nějakým dvaceti jsme se možná dostali. Protože to máš lezení, zuška,...

No jo, jenže to fungovalo nějak jakoby, že třeba jako tancování, to jo, nějaký taneční už tu byl i tenkrát možná nějaký jako sportovní hry byly, že to měl někdo jinej, že to bylo jako i míčové i třeba gymnastika se dá dohromady, to taky. Ale jinak jsme to asi postupně založili. I kvůli úvazku, my bysme neměly úvazek, že jo?

Ale jestli jich teď není zase až, až, si někdy říkam.

Tady je to udělaný jako na ty hodiny, že protože já nevím na Benešovce to pokrejou bez kroužků. No a my to prostě bez kroužků nepokryjeme, tak já nevím, kde je zakopanej pes, oni tam slouží po víc. Víš třeba v určitejch hodinách, oni mají do pěti, takže to je další půlhodina. Oni maj každej den do pěti a ještě to slouží dvě myslím.

Tak ono v určitejch hodinách by to nebylo od věci, že jo

No ale zas někdy tam v těch pět musí být každá s jedním dítětem, si myslím teda...

No asi jak kdy... Já když někdy za toho covidu jsem tady byla, jo, a třicet cizích čtvrtáků, který skoro nikoho neznáš jménem, tak to bylo taky blbý, no...

Hele, já už musím a opravdu už mě nic nenapadá, co bych ti řekla. Ale když si ještě na něco vzpomenu, dám určitě vědět, to můžu i dodatečně, ne?

Určitě, budu ráda, zatím díky moc.

Příloha X: Přepis rozhovoru – Sylva

...takže jak už jsem ti říkala, já mám v podstatě jenom jeden dotaz. Jak se tvoje prožívání současné práce liší od představ, který jsi o tom měla, nežs to začala dělat? A klidně můžeš začít odkud chceš, nebo jak už to dlouho děláš vůbec a tak..

Jak už to dlouho dělám. Dělán deset let zhruba. Předtím jsem neměla, neměla ani, ani nápad, že bych to jako použila, vzhledem k tomu, že jsem jako začala nějaký vysoký školy, že jo, který bohužel, bohužel nedopadly, takže jsem no, že jsem jako měla potřebu jít s tím dál, ne jenom to nechat...

To tak nějak tuším, myslím výtvarnou, ne, skoro dodělanou?

Takže jsem nechtěla jít úplně do družiny, ale pracovat s daleko staršíma dětma, že jo...

No a to už teď nehrozí nebo nejde teda spíš si to nějak dodělat?

No to by fakt nešlo už. To jsou praktický obory, že jo. Tam je docházka podstatná (zklamání)

Hm, to je fakt, že to dálkově asi nefunguje moc, hmm...

Jako něco by se dalo třeba odpustit, dalo by se i dálkově, jako dělala jsem něco, i nějaký kombinovaný, ale je to, je to málo, no prostě musíš tam dojíždět. Je to denní studium. Je to od pondělka do pátku. Tam ti neodpustí, že jo? Abych se tady votud' sebrala a šla to říct panu řediteli, tak to zase jako úplně fakt ne, no. To by se mu asi nelíbilo.

No, takže prostě jako družina. To už je ta poslední štace moje, no, bohužel.

Kde já to úplně nevyužiju, tak jak jsem chtěla původně, takže samozřejmě moje vize o družině nebyly do jistýho ročníku nebo roku jako viditelný a nároky jsem na to neměla nikdy žádný, abych pravdu řekla, jako to, co jsme se naučili ve škole, tak jsem si myslela, že to takhle záhy zapomenu a bude to jenom taková ta původní cestička. No na gympl jsem jít nechtěla, takže pajďák byla, no vlastně jasná volba.

To bylo i ovlivněný tím, že rodiče mě nechtěli nikam dál prostě na nějakou vyšší odbornější školu, ne vyšší, ale zaměřenou výtvarně, protože těch není zas tolik no...

Hm, což to jo. No a pak ses tam pustila sama, teda na tu výtvarku? Výtvarku jsi dělala, ne?

No, ale tak to už bylo po střední, tak to už jako...

Jo, takže to už jako neměli do toho co povídat, jako měli, ale neměli nárok?

No, to nebudem asi radši teď rozebírat (smích)

Ale tak tam už, tam šlo o jiný věci, že jo? Já jsem měla zaměření na střední školství.

No a dyť tam bys teoreticky teď mohla, ne? Vždyť se pořád řeší, že budou moct učit i ti, co to nemají úplně vystudováno na střední, ne? I když to asi ne, musejí mít zase něco aspoň jinýho, to je pravda, no.

To asi nemohla opravdu.

Já si myslím, že tam jako na střední školy, který už jsou specifický nebo specializovaný na výtvarku, tak tam musíš mít toho moc. Hele dneska, ve školce, některý školky požadují taky, aby holky, aby měli vysokoškolský že jo...

Hmm, takže když nedopadla teda ta vejška, tak jsi skončila tady? Teda začala a skončila myslím...

Tak jsem skončila tady, no. Bohužel no.

Ale nějak sis to předem představovala, ne, když jsi sem šla, nebo jsi to nějak narychlo našla?

Hele představovala, no já jsem jenom vlastně byla nejdřív na (jméno jiné školy ve městě), tam jsem byla rok. A jestli víš, jak tam panují zvláštní poměry nejenom jako na základce, ale mezi těma vychovatelkama je to tam takový podezřelý, divný... Neříkam, že tady je to stoprocentní, ale furt jako fungujeme jako velice dobře, nikdy jsem si nemyslela, že, že se může kolektiv takhle jako propojovat. Navzájem. Víš, že tady máme tak jako i to zaměření máme takový, že každá dělá něco jinýho malinko a přitom si jako navzájem rozumíme, vid'.

Jo, jakože ty jim třeba nekecaš do toho hudebního a oni tobě do výtvarna, myslíš?

No, přesně, tam to bylo takový jako jednostranný. Tam byla jedna, už se zase vracím zpátky, byla jedna paní vychovatelka, možná jestli znáš paní (jméno), neříká ti to nic?

Jako něco mi to říká, jako od slyšení, ale neznám se s ní osobně.

V té době, a tak to pro mě byl profík jo, před těma třinácti, čtrnácti lety. Fakt to byla ženská, jednak nemohla mít nikdy děti, takže ta adoptovala syna a možná o to víc, jako měla snahu to těm dětem jako dát celým srdcem a jo, to opravdu to byla ženská. Ta to uměla vést, přísná byla a prostě, ale srdce měla na dlani, fakt.

Hmm

No úžasná ženská, no a pak tam přišla jedna paní. Tu možná taky znáš. Tu (jméno), říká ti to něco?

No říká..

No a ta se najednou vynořila z ničeho nic a dělala tam vedoucí, jo. Nikdo o ní nic nevěděl, do dneška se o ní říká, že nemá ani vzdělání v oboru a dělá tam prostě vedoucí, no.

Manžel je asi školník na gymplu, myslím...

No a ta (jméno vychovatelky), ta si tenkrát dodělávala vejšku, nějakou specializaci myslím... Nevím něco, možná to, co teď ty a dělala to s tím, že to tam potom převezme. Ne že by byla, jako že by měla lokty, ale těšila se na to, že to jako bude pod jejím vedením, protože to tam bylo takový, no, k pos....

Prostě ne úplně v pořádku, chápu

Že si myslím, že kdyby to vona vzala do ruky, takže to funguje třeba podobně jako tady. Jo, ty ženský by se daly dohromady, ale tam jsou takový struktury starý... No nic, a to jsem chtěla říct tu scénu, úplně to vidím, byla pedagogická rada, teď se všichni sešli, ta (vychovatelka) měla teda ten titul hotovej a čekalo se, že to teda převezme po té paní, která to jako tam vedla doposud. A pan ředitel s velkou grácií představil tuhle paní (jméno dosazené vychovatelky).

To je hrozný, když takhle někdo čeká a všichni s ním

Prej ticho, že by normálně špendlík byl slyšet, všichni ztichli, protože všichni jako čekali tak nějak podvědomě anebo tušili, že to prostě tak bude, že jo, protože to k tomu směřovalo leta a to mě tenkrát ten (jméno ředitele dané školy) jako duševně úplně namíchnul, že to, že to je profík, ale tohle...

Já si ho pamatuju ještě kdysi na (jméno základní školy, na kterou jsem chodila já), když nás učil děják

Jako učitel je to dobrej, je to teda cholerik jako prase ale, no je to strašně, nesmírně vzdělanej chlap.

No a čím si to u něj ta druhá teda zasloužila?

Nevim, co tam bylo, to je asi lepší nevědět, no

Vůbec netuším, ještě že už jsem tam tenkrát nebyla, to jsem byla ráda

To je blbý, vid', to naštvě, to chápu

No nic, to jsem zase zabrousila jinam

To vůbec nevadí

A pak si nějak náhodou přešla sem?

Ne, pak jsem náhodou přišla do jiného stavu (smích) Ne, to bylo plánovaný a byla jsem moc ráda, že to tak dopadlo, protože tam jsem fakt nechtěla bejt. Tam to bylo zlý, jeden na druhýho prášil, stálo se u dveří a kontrolovalo, jestli jsi přišla včas. Každý den jsem se budila a říkala jsem si já tam nechci prostě. Takovouhle práci, jednak je to práce, kterou nechci dělat, tenkrát teda a ještě takový lidi tam. No nic.

Takže když o tom takhle mluvíš, tak tady je to lepší, jo ti přijde?

No opravdu jo, to je nebe a dudy. Vo tom žádná. Tak jako samozřejmě máme nějaký, že jo každéj má nějakou představu o tom, jak by to mělo vypadat.

Na lepší se dobře zvyká.

Já nejsem ten, kterej by byl řídicí typ, takže já se víceméně nechávám jako nést s tím proudem. A co mě vyhovuje, tak to je, asi to k sobě vztáhnu, víš ne, loni, jak jsme dělali divadlo, to jsem byla ve svém živlu jako prase v žitě.

Hm, tak to je super, když se to aspoň někdy takhle naskládá.

To mě fakt bavilo. Já kdyby, ne, já vim, že jsou holky z toho ještě teď jako docela nešťastný, jo.

A tak nějaký kulisy můžeš dodělat do zásoby, ne?

No, to můžu (smích). No víš co, já jsem původně chtěla studovat architekturu, víš, takový to první...

Fakt? To jsem nevěděla.

No vidíš, to naše dítě taky mělo za jednu z verzí, ale asi už nemá.

Ne, a proč?

Teď má spíš nějaký matfyzácký sklony nebo tak něco.

Tak uvidíte, no. Jsem ti tady vypovídala věci vid'?

Ne, ne, to je dobrý pro začátek. A je teda něco jinýho tady, než sis to představovala? Nějak sis to určitě představovala, ne, když jsi sem šla.

No tak to jsou kapitoly samy pro sebe (smích)

No tak mi klidně nějakou řekni.

Hele, já jsem se sem hlásila o místo vychovatelky a dostala jsem místo asistenta, že jo, taky.

To je pravda, vlastně s (jméno žáka) tenkrát, to je fakt.

A to si myslím, že jako na rozjezd to bylo úplně ideální. Po čtyřletý mateřský, že jo? Když přijdeš a (jméno žáka) byl, co si budem povídat, zlaté dítě.

Hm, jo jo, asi jo.

Měl svý mouchy, ale

Ale to by zas neměl asistenta, kdyby je neměl, vid'

Ale byl to mazel.

Ne, ten byl dobrej.

Sice s ním byla práce, teda no hlavně do schodů a ze schodů. A moje sešity ala jeho sešity, (Jméno vychovatelky - asistentky), já to psát nebudu, Napiš to, tak to jsem kejvla jenom jednou a už jsem se v tom vezla

Tak (jméno zástupkyně) vždycky vzala ten sešit - Tak se podívejte, jakej má (jméno žáka) krásnej sešit, takže jedna s hvězdou

Čím to asi tak bylo, vid'?

Jo, to on byl rád, když jsem mu psala sešity, moc se z nich neučil, ale

No měl je hezký výtvarně, ty ses na tom zase realizovala, že jo? Ale je blbý je na to zvykat, to jo...

No, takže pak asi po roce jsem dostala místo, to jsem dostala třetíáky? Nebo druháky?

No, co byly děti s (jméno mé dcery).

No, tak asi ve třetí, napřed měli v první (jméno vychovatelky) takovou maličkou, potom asi (jméno jiné vychovatelky) a potom asi tebe teda... I když já už si to taky úplně nepamatuju, ono to utíká fakt.

No možná jako druháky jsem je dostala.

Tak možná že jo. Víím, že jeden rok měli tebe, to tě výtvarně chválila kudy chodila. To jo, už tenkrát.

Asi druháky, protože já jsem měla vždycky jenom nějaké druháky a prvňáky mi nedali, protože jsem začínala

Je to možný.

No (jméno žáka), ten mi dal zabrat.

No a překvapilo tě teda něco na těch dětech třeba, když jsi sem vlezla?

No to si fakt nemůžu jako vybavit, já fakt nevím, co by mě na nich překvapilo...

No prostě jestli byly v něčem jiný, než jsi čekala, že budou. To je jedno jestli v lepším, v horším, to je fakt na tobě.

Asi byly horší, než jsem čekala, to tak vždycky je, že jo

No a jako v čem? Jako ve zlobení nebo že byli natvrdlí nebo v čem?

No tak jako to nevyzkoumáš, jestli natvrdlí, to nevím...

No jasně, v družině úplně ne, no.

Třeba jako netuším. Já už si jako úplně nevzpomínám, co to bylo za kolektiv. Pamatuju si (jméno mé dcery), pamatuju si takovou tu modrookou jednu ukřičenou upištěnou, takovou fakt hlučnou...

A (jméno mé dcery) moc nemluvila, takže tam jsem nemohla jako nic, ta se projevovala jenom pastelkama a vždycky tak jako seděla sama, taková hodná, ty modrý vočit takhle mrkaly pořád...

Kdo mi tam ještě utkvěl... Holčička myslím, že měla nějakýho ruskýho tatínka nějakýho..

Já vím asi, ale už jak ta naše šla potom ještě do jiný třídy, tak si to úplně už nepamatuju taky...

Ale jako seznamy těch dětí mam ještě někde, kdyby...

To je jedno, to asi není podstatný

No a z těch kluků mi tam neutkvěl nikdo kromě (jméno žáka)

Vidíš, to si lidi pamatujou nejlíp, když jsou nějaký vzornáci a nebo naopak tyhle, já to říkám furt.

Tak hele, ale to je zase jedinej, kterej zdravil

Mě občas taky docela zdravěj tyhle průseráři, to je pravda, no

Ale někdy až tak jako srdečně, že si říkam, je to falešný nebo není? Myslim si, že asi ne, to oni zase jsou takový upřímný, jak jsou z vesnice

Tak asi ví, že tím nic nezkazí. No a když vezmeš ty děti teď, ne ty před deseti lety, tak přijde ti něco, že by něco mohly mít prostě jinak než mají... Víš co, já se ptám asi úplně blbě, ale co ti na nich přijde nejvíc takový jako...

Myslíš, co mě nejvíc štve?

No třeba, klidně, můžeš to vzít i tak...

Co mě na nich štve? Nesoustředěnost, neustálý moje vopakování, že jo...

Jo, jakože to nestačí jednou, dvakrát

Víš co tak? Jako oni by asi poslouchali, ale člověk už neví, jako jakým způsobem je zaujmout, jak jsou přehlacený a přesycený všema možnejma zábavama a informacema.

To je pravda, možná to je těžší v tomhle dneska

Tak pak jako filtrujou a filtrujou a ono tam nezůstane téměř nic, nad nima stojíš, něco jim říkáš a on se najednou otočí a zeptá se mě na to samý, co jsem mu tady říkala, ale stojíš nad ním, koukáš na něj, no... to vidíš, jak to takhle jako to teče okolo tý hlavy a přesně víš, jak to bude. Sedíme u oběda, já každěj den jim říkám, neberte si mikiny, nejdeme ven okolo oběda.

Kolik jich má mikinu?

Což o to, třeba je jim zima. Ale ta podstatná informace je to, že nejdeme ven.

Dojdeme do jídelny a přesně vim, co bude. Sednem si, přijde (jméno žáka) a (paroduje dětský hlásek) pani vychovatelko, půjdeme po obědě ven?

A po (jméno žáka) přijde ještě...

No ještě několik (smích) To je prostě...

No, takže tohle je prostě, to je brzda, i moje potom že jo, pak jako přestáváš mít chuť jako pokračovat v něčem, protože vidíš přesně, jak to dopadne, no

No jasný, když se to musí všechno několikrát, tak to nepřidá, no

Jak to dopadne? No zase se budou ptát. Znova a znova a znova.

Hm, no to tuhle byl nějaký článek zrovna, psala paní, že se úplně bojí o ty děti, že jsou jak uzlíčky nervů, že jdou něco vyrábět. Ona jim to pětkrát vysvětlí, ukáže a oni pak na každý jednotlivý krok se přijdou třikrát zeptat, jestli to můžou takhle nebo něco, nebo to, že jak jsou zvyklí od těch rodičů úplně.

Ne, tak to už jsem se odnaučila jako říct jim maximálně dva kroky a stejně je musíš rozebrat znova, jo

No dva je asi až až no.

Teď kdyžs to řekla v pěti krocích a úplně vidíš to áááá

To ani dospěli kolikrát nezvládnou dneska, že jo...

Já vim, ale u něčeho úplně jako primitivního někdy

No a víš co, to jsou jednoduchý věci jako vlastně systematický, že jo, který už by měly ty děti mít jako zaběhlý.

No já vim, jako že to první vystřihnu, pak teprv nalepím a tak, ne

No přesně, a logicky za sebou a oni prostě dělají věci úplně jako hmmm nesmyslně (rozhořčení)

No, tak to je, no, já vim

Absolutně nesamostatný jsou ty děti dneska v něčem, nevím, co s nima ty rodiče dělají, asi nic, nebo možná všechno za ně, fakt nevím

Hm, dost často asi jo, protože to je jednodušší, že jo

No rychlejší to je

Ale tak to je jasný, to asi tak nějak ví každý, kdo děti někdy měl, ale je to ve skutečnosti dost kontraproduktivní

No nevede to k ničemu no

Hele, a když jsi narazila na ty rodiče. A s těma něco musíš řešit, nebo ne, nebo?

Hele, letos zatím nic, zatím dobrý a já si myslím, že mě taky jako berou, když něco potřebuju, tak oni třeba jako i přijdou, zeptají se, ale není to, nejsou tam konflikty, jako nechci to přivolávat, ale loni jako, jako pani (jméno matky jedné žákyně), to teda bylo

No povídej

Ta nám dala zabrat všem, od vedení až, nebo teda ode mě až k vedení. Pamatuješ si tu cikánku, jak tady tykala (jméno zástupkyně) a všem asistentkám, no začala od asistentek, že jo protože ty tam byly denně a pak už se vrhla i na (jméno zástupkyně ředitele). A ta už jí dotáhla nahoru k řediteli no a ten jí domluvil už trochu.

No a co měla za problém vlastně? Co chtěla celou tu dobu?

No prostě pořád lezla do školy, pořád někomu nadávala...

No ale co bylo jako podstatou toho?

No to, že jí zakazujou chodit do té školy, tak to byl ten její problém, to byl ten prvotní impulz. No a posléze se zjistilo, že to je paní, která je velice citlivá na to děťátko, víš, oni to tak mají nastavený, že to opečovávají, jo od malička, že jo, tak aby se měli dobře a našli si dobré lukrativní zaměstnání a tak

No prostě asi chtěla ohlídat, abychom jí tu neubližovali moc

No a pak teda. Pak teda pan ředitel, už jí teda to vypadalo, že jí domluvil. A stala se taková nemilá zlá věc. A ona furt něco zapomínala někde, ta, ta slečna. No a my jsme šli ze (označení místa venku v areálu školy). A ona si tam nechala, nevím, jestli to byly tenkrát klíče, nebo co, prostě něco tam nechala. Jo a jak mám k tomu ty větší děti k těm maličkým, že jo o ty dva roky, tak ty už jsou přece jenom takový jako zdatnější. Tak jsem vybrala jedno dítě, protože jsem to zjistila až nahoru když jsme došli, že jo, tak jako s dětma se neseberu a nemůžu se vrátit, už zvoní telefony a tak, no

No, takže ponaučení pro budoucí ty situace, nedbat na to, nechat to bejt, nechat na sebe klidně rvát, ať ti vynadají rodiče, že si ty, že si neobstaral, že když odcházíš, tak máš přece těm dětem říct, ano, říkáš jim, máte klíče, máte bundy, máte lahve, no prostě všechno si posbírejte, dojdeš nahoru, teď přijde někdo a brečí Já nemáám klíiče, třeba

No tak říkám, dobrý tak zase než abych koukala na ten ksicht tý mámy, protože s ní byl problém, už dva měsíce, tak jsem poslala jednoho chlapce. Věděla jsem, že tam s ní dojde, že to bude jakoby, nikdy to není bezpečný, že jo, tak říkám ještě běžte zadem, abyste neběhali vokolo celý školy. No a co se nestalo? Madam šla pro ní, protože bydleli někde tady na (ulice poblíž školy), nebo kde a madam šla pro něco do školy a potkala je.

No a?

Vzala ji za fligr a letěli nahoru a tady už na mě čekala nahoře.

Jakože co?

Jak je to možný, že se moje holka toulá po, po areálu? (křik)

Říkám, zapoměla si klíče, chtěla jste to řešit potom, nebo byste šli bez klíčů? Ona by šla neoblečená nebo. Hmm, tak to ne, jdeme za ředitelem. Ona řekla, půjdeme za šéfem nebo něco takovýho dokonce.

Kecáš, no ty jo.

Tak jsem ji nechala bejt, protože mě úplně vykojčila tou reakcí.

No a jaks to měla řešit? Já bych byla ráda, že jsou klíče vyřešený.

No, takže vletěla do ředitelny, tak já jsem šla na kobereček, že je to špatně

No a jak se to mělo udělat?

Nijak asi, zřejmě to tam nechat a řešit to, nevím, jako jo...

Tak já bych to asi udělala podobně, tak nepošleš je někam na (frekventovaná silnice poblíž školy) do provozu, ale v rámci areálu?

Hele, no, takže prostě byl průser. Jako vrata, že jo.

Tak jako ředitel říkal, že úplně tak jako strašný prohřešení to nebylo, ale prvňáky teda asi radši teda nepouštět. Ale problém byl v tom, že ona už jako byla srovnaná s tím, že nepoleze do té školy, aby si tu holku vyzvedávala a otravovala s ní. No a na to konto já jsem udělala tohle, no

No, jo, ale tak jaks to měla jinak...

No, jo, tak todle jako to je s rodičema, no takže to dopadlo tak, že pak měla ještě konflikty s (jméno kolegyně), pak ještě s někým a pokaždý jsme šli na koberec, že. Ale vědělo se to vo ní a ředitel pak už říkal, zase ta kr..a...

No, tak já zas jako myslim, že von je docela uznalej, ne?

Ale jo, já to prostě nemyslím ve zlým, ale von to prostě potřeboval udělat, z toho udělat jako nějaký zápis a to, ne, že jo? No tak potřebuje vyslechnout dotyčné osoby.

To musí no, to je fakt.

No nic, tak když už to bylo jako asi potřetí, takovýhle nějaký extempore s touhle paní, tak ona řekla, tak to teda ne, já odcházím tady odtud. Takže jí odhlásila.

Jako z družiny nebo ze školy?

Ze školy. Občas je potkám, víš, ale teď jak jsem jen vyslovila její jméno, tak mně běhá mráz po zádech (smích)

Nechybí vám ale, vid'?

Ne, to ne, vůbec nikomu.

A teď já jsem šla asi po půl roce po tom incidentu, nebo třičtvrtě...

No, incidentu..

No pro mě to bylo... Já jsem skoro nespala, že jo? Protože kdybys jí viděla, ta byla zlá ta ženská, na ní bylo vidět prostě, jak je hnusná, jak je, jak chce ubližovat jo.

No a teď jsem vylezla, jsme tady krafaly s (jméno kolegyně) na rohu a já jsem se otočila na podpatku a teď ona stála přede mnou asi tak metr a půl a teď ve mně úplně...já jsem se lekla.. Hele, teď jsem nevěděla, jestli mám plakat, jestli mám se smát, ještě jsem měla aspoň sluneční brýle, protože kdybych je neměla, tak nevím...

Tak ale já na ní Dobrý den (důrazně) Zřejmě nečekala, že bych jí jako po tom všem ještě jako pozdravila, a teď já jsem se úplně celá rozklepala, utíkala jsem tou (jméno ulice) nahoru rychle do auta, až tam jsem si ulevila. Ale byla to noční můra

No, to je teda, takováhle může být jedna, vid', dalších dvacet může být třeba v pohodě

Ne, tak budu upřímná, tady u těch se dá jako počítat, že prostě dělaj takovýhle kiksy, no jako se všema možnejma rodičema, co se kdy jako odehrálo, tak vždycky to, mě to teda jako, já jsem neměla nikdy jako špatný zkušenosti, holky asi na tom úplně tak nejsou, ale no tak. Já myslim, že s touhle jsem si aspoň tak na tři roky vybrala, no (smích)

Ale jako naštve to, pak ten jeden to umí tak znechutit, vid'?

No, jasně a pak furt chodíš a jen koukáš po tom dítěti, kde je, aby se mu něco nestalo

Hmm, tak místo aby byla ráda, že jste šli pro ty klíče a nemusela to potom řešit, tak...no s někým je to prostě těžký, no.

Ale to byl mžik, že jo? Prostě to, kdybych jí poslala třeba o dvě minuty dřív, tak se o tom vůbec jako nemluvílo, no.

No, to tak prostě je, to je zákon schválnosti, to je jasný. Tak ale neposlalas jí...no to je fakt asi jedno.

A tak ona byla hysterická strašně jako, jo...

No tak pak sem jednou volala, že jí nemůže vyzvednout jako, a to byla se mi zdá, pedagogická rada zrovna, nemohla se dovolat vlastně nikam.

Na něco takovýho si matně vzpomínám, to bylo no...

A pak z ní vylezlo, že pro ni nemohla, protože byla na policii u nějakýho výslechu prej, nebo co...

Ale? A copak? Určitě byla jen svědkem něčeho a jinak je v tom nevinně. No to je jasný.

Jo a já jsem se jí potom, v tom jsem prsty tentokrát neměla (smích), ale ptám se jí a proč jste to nevolala mě, když máte na mě telefon a já jsem její vychovatelka?

To by mi taky dávalo smysl, to jo.

Se mnou už jako nechtěla, nechtěla se mnou už vůbec, volala jsem pani učitelce, volala jsem na vedení, volala jsem řediteli, no jsme seděli všichni tady, že jo?

No jasně no.

Jo a pak říkala, jo a volala jsem do kanceláře, jako k sekretářce a sekretářka říkala, že tam žádný hovor nebyl. Že tam prostě žádný nepřijatej telefon nebyl.

Hmm, no tak kecá, zkouší to, no. No to je jasný. To je podobný s tím slibem nezarmoutíš...No vidíš, to jsou rodiče, děti, ...

Kolegové (smích)

No, kolegové. Tak co kolegové? Nemusíš jmenovitě, klidně řekni, jestli tě někdo něčím těší nebo štve, nebo tak a vůbec je nemusíš jmenovat. Já to nikde sice stejně nenahlásím, opravdu. (smích)

No co víme, že jo, jsou tu ambicióznější. No jsou tu tak takoví, co nechtějí dělat téměř nic (smích). Já už nevím, kdo to vyprávěl, zrovna minulej tejden, asi (jméno asistentky) to byla. Prý já už do toho kabinetu radši ani nechodím, tam se jenom chlastá

Hmm, to je možný no, já sem nechodím vůbec tím, že mam vždycky děti i přes přestávku, já tady mam na starost jen několikrát za rok inventuru, že jo

No ale já vim i o někom, kdo si fakt dá a potom jede třeba v poledne někam autem, jo..

Hm, to je docela o ústa, no ta asi jo, i jinde na těch akcích, že jo, první ligu bych to nazvala..

No, no tak to víme, že to umí, no docela za to vzít, ale tak to je její svědomí a musí vědět, kam až může zajít, že jo...

Hele, tak já se tady taky fakt nevyskytuju, já se tady ráno prostě zuju a tím to končí... A odpo zase přezuju zpátky, no

No, ono už ten kabinet není, co to bejvalo, no...

Jo, tak já ani jako já jsem tady sice osm let, ale prostě nikdy nemám dítě, které by se mohlo o přestávkách nechávat, vid' tak jako... Přijdu sem teď v pátek udělat inventuru, to tady půlku věcí nenajdu. Jak to přestěhovali, no taky se budu divit no, to je ale věc jiná...

Hele, a co ty? Seš v kontaktu s těma (jméno žákyně, s kterou jsem začínala) rodičema?

No občas jo, zrovna nedávno jsme byly s její mamkou na kávě. Tak furt to tam je, prostě bylo to jejich dítě, že jo, to nepřebolí asi nikdy. Ale jsem za ně ráda, že aspoň ten brácha funguje tak nějak normálně, teď přecházel na jinou vejšku, koupili mu byt, taťka ten

vždycky někam radši vymizí se projet na kole, no je to takový... To jsem si myslela, že ta, co mám teď, bude trochu podobnej případ, ale to fakt vůbec, ani náhodou, srovnávat to opravdu nejde, no...

Hmm, podle je zvířátko trochu, vid'?

Ale jako ona třeba by nebyla fakt hloupá, nebo to, ale fakt nemá takový nastavený ty hranice vůbec.. To, co by mělo proběhnout tak ve dvou letech, tak teď ve osmi, jako už jo, ona má takový to vždycky Dobrý den, pane řediteli, Dobrý den, všude kolem, toleto jo, pak poděkuje, to jo, ale tím veškerý slušný chování a tak úplně končí.

No já to vím právě od (jméno asistentky, která měla zmiňovanou žákyni přede mnou), ta z ní byla loni dost nešťastná právě.

Ale no, takže ta tuhle něco uvidí, tak se tam rozběhne, když řeknu dvakrát míčem, tak hned ne, čtyřikrát říkám, ne, (jméno žákyně) dvakrát, a jdem, hotovo, prostě konec a víš a takový to, to jako nemá vůbec. Jo, učitelka řekne, budete to psát vlevo nahoře zeleně, tak ona hned, že ne, že ona to udělá dole a modře, no

Tak ona asi ta babiččina výchova není úplně dostačující, se mi zdá..

No, tak asi úplně ne, když už vychovávala děti a vnoučata takhle, to spíš taky jak a kde za chvíli taky skončí, vždyť jí je za tři roky osmdesát, že jo...

Ty bláho, tak to je teda.

A tak jako oni se vzdali péče nebo jak to funguje?

Asi jo, někdy hned brzo.

Ty jo, to jsou osudy taky, vid'?

To jo, jim to doma pořád říkám, že se mají dobře (smích)

Oni se teda tváří většinou, že teda asi jo, no

Spousta lidí by mělo vidět do takovejhle domácností, aby viděli, že to může bejt i jinak a aby si uvědomili, že není všechno úplně samozřejmý...

To jsem teď četla, že dělají nějaký projekt jako sdílený bydlení vysokoškoláků a těch, co v osmnácti vylezou z děcáků a právě tam ty z vejšky se tvářili, že si uvědomili, že jsou někdy docela rozmazlený, no...

No, ale víš co, to jsou už rozumný lidi, který jsou si schopný to uvědomit a taky už to mají nějak srovnány, že jo...

No právě, to když tady budeš malejm dětem říkat u oběda, co by za to daly děti v Africe, když to nedojedly a takový ty, co zkoušeli už na nás, to prostě nefunguje, no to je jasný. Hele já nevím, napadá tě něco tak ještě jakoby, co bys myslela, že by mohlo bejt jinak? A ono to je tak a nebo nemyslím jen jako lepší a nebo i lepšího, jestli je něco než sis, myslela, že bude.

Hele, možná je to úplně mimo mísu, ale mě štve, že naše škola nabírá tolik lidí a nemá na to prostory.

Hm, to není mimo mísu, to mně přijde taky. Ty myslíš jako děti nebo tak celkově?

No jasně, že děti, no ale tak chápu, jsou v tom prachy logicky, ale není to nafukovací, ale mě hrozně štve, že prostě družinový prostory nejsou družinový prostory.

Hmm, že se na ty družiny v podstatě zapomnělo, že jo..

Když to vezmu, já myslím, že člověk by fungoval i jinak, si myslím, nemyslím, jako že jsem pod dohledem, to už jsme si dávno zvykli, že tam jsou to asistenti, učitelky tam zůstávají do odpoledne. Prostě furt máš někoho za prdelí s prominutím. A nemůžeš si jet tak jako po svém, není to prostě...

Já tomu rozumím, ale já myslím, že to jako úplně stejně štví i ty učitele, že jo

No jasně, no samozřejmě, že hele, jsou tady učitelky, který si přijdou ráno na šestou, udělej si to, co by dělaly odpoledne, jo to chápu...

Ale většina by to asi ráda dělala chvílku po vyučování, ale to už tam zase jako strašíte vy, že jo, jakoby

Jako no jasně, prostě si úplně zbytečně konkurujeme, co se prostori týče.

Hmm, to je pravda že ty prostory tu na to úplně nejsou, teda vůbec.

To zas na tý (jméno jiné školy ve městě), to jsem jim prostě vždycky záviděla, to jo

A oni tam mají zvlášť jakoby pavilon, že to je úplně zvlášť teda, jo?

No jo, prostě celej úplně mimo, no.

To asi i na (jméno jiné školy ve městě) tam dole teď, já když jsem tam chodila, tak žádný družiny taky zvlášť nebyly, to prostě byla určená nějaká třída, ale teď tam to asi mají taky zvlášť, co?

No ono i tady by se prostory daly přidělat, kdyby se to zvýšilo nahoru, že jo, nějak tam dát panely...

Nebo to udělat z toho prostoru, co je předsazenej k těm borovicím, vid', třeba by i nezatejkalo, že jo (smích)

No to je dílo někdy, já vim...

No jo, ale to je investice jako prase.

To asi jo, to je pravda, no, ty prostory.

A tak si vždycky říkám, já bych se zachovala jako mecenáš. Normálně bych to dala, ale aby nikdo nevěděl, kdybych třeba vyhrála ty prachy, že jo.

Já už myslela, že teď aktuálně tu možnost máš, teď se teda divím docela (smích)

Tak bych to prostě do toho investovala, no

Ty jo, to mě teď docela pobavilo, teda ne úplně pobavilo, jak jsem byla s (jméno syna) na tý olympiádě, tak je tam o přestávce lanařili z Open Gate, co má Kellnerová tu nadaci, jak přispívaj taky na to. No a hádej, co to stojí za rok? Sice říkali, že jsou různý sociální a akademický stipendia, který ti část pokrejou třeba, no ale stejně. Teda ne, že bychom ho tam chtěli poslat, přeci jen od šestý třídy na intru jakoby mně přijde dost brzo, no.

No já jsem teď hledala a koukala na nějakou soukromou, to bylo snad šedesát za semestr myslím.

560 za rok a my hele, tak tam najdeš, i kdyby to bylo za celejch osm let nedělám, takže to máš za čtyři a půl mega nebo kolik, no to už je jedno, i kdyby to bylo za celej osm let. A oni že ti sice můžou až asi 75% zasponzorovat, no ale prostě stejně, to prostě ani nevyděláme dohromady, no nic, no

To si děláš srandu, tos mě překvapila teda

No nás to taky překvapilo, ale zas abych jim nekřivdila, tak když seš ochoten tam denně dojíždět a jen se učit a ne jíst, tak je to asi jen 290 za rok.

No tak to už je luxusní nabídka, že jo (smích)

No takže tak.. Jinak to je pravda, že ty prostory tady fakt nejsou asi ideální, no. A ty už vlastně neděláš ale asistenta, vid'?' To už má jenom kdo? (Jméno vychovatelky) a (podobné jméno jiné vychovatelky), ne?

(Jméno) a (jméno) no, to zní jak nějaká firma, co?

No nabízela mi (jméno zástupkyně) toho školního před třema rokama, to tenkrát vzala ta, (jméno), teď nevím...

Jo, už vim.

No, tak ta to podle mého dělala, si myslím, asi jo ta měla a pak někdo. Jenže to je finančně ještě horší než normální asistent. A seš takovej hadr na holi trochu, no. Nevíš ani třeba, kde kterej den budeš, že jo...

No ono jak na co, mně to zas třeba někdy nevadí, když jsem někde jinde, nebo to, jak mám tady ty vždycky, s kterejma musíš bejt i o přestávce, tak potom je to takový vždycky jako skoro pohoda. No ale zase když trvale nevíš, to jo, no

Tak já myslím, že to může bejt dost zneužívaný zrovna tahleta funkce, no..

No to asi jo, tak ono i ty učitele vid' jak byly ty (jméno učitele na párovou výuku) a ten taky lítal furt nebo to? Nebo vlastně i (jméno učitelky na párovou výuku), no...

No ale aspoň to maj nějak ohodnocený, že jo? Ale ty ses ptala, jestli je lepší práce asistenta nebo vychovatele?

No, třeba.

Ne, no tak to je jasný, že vychovatele (smích)

Jo?

Mně ta asistence prostě nepřišla, že by to mělo k něčemu vést, jo.. Tam byl ten vývoj takovej...Ne, že by nebyly pokroky, to ne. Angličtina si myslím, že ho bavila strašně a to mu šlo, bavil ho dějepis. V tom se úplně vyžíval, ale teda jako zrovna, když nezaspal, že se má něco naučit. Ale to si myslím, že ho bavilo tohlencto. Zeměpis teda ne, to byl prostě úplně dezorientovanej, to je zajímavý, vid', tyhlencty –pisy, že měl každej úplně jinak. Ale jemu prostě chybělo to vidění, což je asi horší na ten zemák, no, tam prostě si řekla atlas nebo globus a on prostě vůbec netušil, kde třeba ten sever může třeba bejt... No matika, o tom vůbec nemluvim radši...

No ale právě když si vezmu tu družinu, tak tam si myslím, že tam právě nějaký progres jako chvílema aspoň je, no (smích)

No jasně, protože furt jich tam máš jakoby víc, že to je víc jako ten učitel, že prostě aspoň u někoho, že jo... Samozřejmě, že to nikdy nezaujme asi všechny, nebo tohle, kdežto takhle když máš furt toho někoho jednoho jenom. Takže seš radši, že seš v družině než asistent?

Jo, to asi jo.

Radši bys teda asi úplně někde jinde, ne?

Hmm, no to už je do dalšího života (zklamání) Nebudu-li zvířetem (smích)

No podle toho jakým, že jo. Jakým bys tak chtěla bejt?

No nějakým opečovávaným (smích) Když vidím naše kočky, jak se maj...

(...) povídání o kočkách

Hele, mě jenom napadá předtím, protože to třeba učitelé možná mají nějak jinak než vy nebo něco. Když jsi říkala, že s kolegyněma v pohodě a že každá třeba řešíte si něco trochu jinýho. Ten program si vlastně každá můžete udělat podle sebe a nějak striktně to nemáte teda?

No máme nějaký ty společný akce třeba sportovní, že jo.

No ale nemáte nic tak befelem, ale každá si to můžete uzpůsobit podle sebe jak chcete, ne?

No a třeba materiály nějaký to jako je problém sdílet, nebo není? Nebo myslím jako třeba pomůcky, nebo když něco vyrábíte nebo někoho něco dobrýho napadne, tak máš problém s tím, když to bude chtít dělat někdo jinej, nebo ne, nebo si to naopak půjčujete?

No, to asi ne, to nevádí, tak když se jim to líbí, tak at' si to taky udělají

Jasně, no já si to myslím taky, že když někomu se něco povede, že je škoda, aby třeba to neměly ty děti ve vedlejší třídě, ale tak někdo to má jinak, no...

Tak ono, jak se někdy prolínají ty družiny, tak oni to pak vidí a je, co jste to dělali, a oni si to potom i řeknou, že jo... Takže stejně, i kdybys nechtěla, tak jako musíš, no (smích)

No jasně, protože ty děti přijdou samy, že by to chtěly taky, hmm...

No tak to prostě uděláš třeba s nějakou obměnou, něco tě napadne jinýho, že jo...

Hmm, takže se třeba neděje, že by měl někdo nějaký problém s tím, že je to okoukaný od nich a tak?

To si nemyslím. Nezaregistrovala jsem nic takovýho, žádnou žárlivost.

Tak to je zase fajn. Když už někdo něco vymyslí, vid' nebo tak. Já nevím, napadá tě ještě něco? Když jsi teda žádný představy neměla. Fakt ne?

No ne, opravdu ne.

Teda tys je měla jiný než ty vychovatelský, no to je jasný, ale...

No právě no. To možná bylo tím zastíněný, děláš úplně, teda ne úplně, ale něco jiného. Víš co, nároky na malinký děti, že jo, zase jsou úplně jiný než na ty starší, s kterejma už se domluvíš na ledasčem A i ty děti mají potom jiný nápady, že jo? A víš, že to můžeš jako zkombinovat a tyhle děti prostě to jsou oslíci, že jo, který dělají jako to, co jim ta pani vychovatelka řekne, i když musí pětkrát, tak to prostě udělají no

A tak to je zas jako, taky ne všichni, ne?

No taky ne všichni, dobře, ne, mam tam takový jako prvky speciální, který si dělaj pokaždý, co chtějí (smích) Takovej (jméno ukrajinského žáka) třeba, ten dodneška nefunguje

A jakože nechce nebo nemůže nebo proč?

Nerozumí, téměř ničemu nerozumí, co se mu říká...

Jako když už to vidím na něm, tak se ho ještě zeptam z druhý strany a ještě takhle a ještě takhle a on furt dělá tohle (kroutí hlavou)

Jako nemá ani snahu nějak komunikovat, nechce prostě, jako někdy má dny a přijde a něco mi začne vyprávět, jenomže to je napůl ukrajinsky, napůl rusky nebo na čtvrt rusky a z toho čeština je takovej ten drobek, tak z něj jak něco vydolovat, aby to dalo kloudnej závěr, to se nedoberem na ničem vlastně

No a to tam ještě dají (jméno asistentky, pro kterou také není český jazyk jazykem mateřským a lze to dobře poznat), že...

To jsem si taky říkala, jako nic proti ní, ale dát k prvňákům takovýho člověka, jazykově nevybavenýho

No, která nedá česky dohromady solidní větu, ty děti na ní koukaj a nerozuměj jí prostě.

To jsem si já říkala přesně taky, jestli to není blbý zrovna k prvňákům

Minulý týden někde suplovala a měla nějaký zážitky zase strašný. Tak mně to začala vyprávět, nebo zážitky strašný, no prostě nějaký zážitky z družiny a byla z toho taková no.

Jako v družině jiný byla, no...

Jak tady nebyla (jméno vychovatelky) asi. A ted' drmolila, to byla změť slov, vět, všeho možnýho, no minutu a půl asi na mě mluvila a já jsem ale vůbec nepochopila, co mi řekla. Ale vůbec, fakt

Ale to jsem si říkala já taky, s tím jazykem, že asi to není úplně jako.

Jako asistent přeci se musí nějak vyjadřovat, že jo, zvlášť u těch prvňáků.

Bylo by to jako fajn, to jo, no

Stačí holý věty, jo samozřejmě, ale prostě musí to tam bejt.

A musí být správně česky i ty konce slov a tak, já vím, no mě to přišlo taky zvláštní, ale asi je od (jméno bývalého ředitele), nebo nevím ten důvod, no

No tento důvod je tam určitě, to je to jméno právě

To to jsem si říkala, to cos říkala, i když (jméno kolegyně, která už ve škole není) tu byla, tak moravsky jak na ně taky mluvila. Ale to je jako vtipný, ona se opravila a je to furt něco jinýho než ta (jméno asistentky), to jsem si říkala taky, jako asi je hodná, nebo všechno tohle, ale jako na tohle úplně mě to nepřijde vhodný jako, no.

Není no, to je úplně nanic.

To je blbý, no se docela divím, že nějaký rodiče s tím nepřijdou, nebo něco víš.

Tak víš, co, oni jí jako nezažijou, že jo? Takže děti můžou vykládat.

Že to neví a ty děti jim přetlumočí taky různě, to jsou asi taky zvyklí, to je fakt. No, no to je pravda. Možná je to ani nenapadne, že taková možnost je, že by jim tam dali někoho takovýho jako víš a to já jsem si přesně říkala i dneska u oběda. Ty jo, já si s ní jakžtakž jako rozumím, ještě někdy taky nejsem si úplně to, jo, dobrý, ale těm prvňákům je to blbý no.

No ale jak mi vyprávěla ten mimulej tejden. Já jako jsem jí to odkejšovala, otočila jsem se a radši už jsem šla, protože říkám, to bude další a další navalování nějakých informací a ona se mě potom na něco zeptá, já jí nebudu umět odpovědět, protože nevím, co mi říkala. Já si připadala jak blázen normálně

No ona se mi na něco dneska ptala u oběda, jo, já vím, protože my jdeme ve středu na to portfolio, ona jde a já jdu a ona tam něco na mě vychrlila, jako jestli do mejlu něco tohle

ten papír a já říkám Já nevím, já jsem si to normálně vytiskla, vyplním rukou a jako dám to (jméno psychologky), ale ona na mě začala právě něco chrlit, tak jí říkám, tak řekni (jméno vychovatele), ten jde taky asi ne, nebo to víš, jestli teda vstane (smích)

Snad jo. (Jméno vychovatele) chodí na schůzky, co máme jednou za měsíc ty družinový, tak chodí až od loňského září, protože (jméno zástupkyně) zjistila, že nechodí, vůbec prostě nechodil nikdy. Prostě ani jednou nebyl do té doby.

No ona to zjistila a jak je to možný? Tak si na něj došlápla a ještě jako to napsala do té zprávy. Všichni vychovatelé!! Říkala, tak snad to pochopí.

Jako on je teď milej a v pohodě, ale loni jsem ho nějak naštvála, ale jako v dobrým, měl to bejt jenom humor, jenom jsem před jeho synem prohlásila, když na něj marně zvonil a po dlouhý době otevřel, tak jsem řekla něco jako hele, tatka už se probral. No a ten se tenkrát tvářil, jestli jako nemam svojich starostí dost a tak... To jsem fakt jako od něj nečekala, já jsem to prostě jen tak pleskla, jak se ten malej na něj nemohl dozvonit, no...

A pak sis říkala, že jsem radši nebyla zticha, vid' (smích)

No přesně, to jo

A napadá tě ještě něco, co je prostě lepšího, horšího, jinýho? Je úplně jedno, čeho by se to týkalo. Jakoby ze školy tady teda myslim, to je jasný

Vopravdu chceš ze školy jenom, jo? (smích)

Ano

Nevím, učitele jsme probraly, nebo učitele, no. Učitelé si tu dělají, co chtějí, to je anarchistický stát tady, mi připadá.

Je, vid', někdy...

Víš co, když to tak vezmeš, a všechno ale funguje, jako funguje. To je pravda. No ne, to nemyslím, jako že by se mělo něco stát, ale prostě asi každé si jako plní povinnosti v rámci svých možností nenápadně někdy, no.

A tak, prostě to tak jako prochází, no, děti se umisťují na gympl, prospíváme ve všech možnejch kategoriích. Kde co zabereme, kde se zapíšeme

No, tak to taky není vždycky těch učitelů zásluha, vid'

A tak samozřejmě nejsou to všechny děti, že jo? No nějaký nevím, není to, není to škola pro blbce.

Jo, to mě pobavil včera (jméno syna) doma. No i když pobavil jen tak napůl. Protože já jsem tam něco měla rozdělanýho taky do školy a on takový. Neříkal náhodou už Komenský, jako že by se to mělo dělat od jednoduššího ke složitějšímu ještě takhle udělal těma rukama názorně od jednoduššího ke složitějšímu a já, no asi jo, ten taky. No a my to máme jednodušší, jednodušší, jednodušší, jednodušší. A já, no to máte blbý, ale úplně mi ho bylo fakt líto v tu chvíli.

Tak tos nebyla na zeměpise v devítce, to bylo jednoduchý, jednodušší, nejjednodušší, fakt, já jsem si připadala jak v pomocný škole, to byly testy teda.

A on přednes pár věcí, všechno bylo ve slidech, všechno bylo na obrázkách, tak jako proč ne... Samozřejmě lepší je, když to vidím, než když to jenom poslouchat. To je v pohodě, ale. Ty otázky byly typu, jako na louce se pase bílý kuň, jakou má barvu, že jo? Pro policajty, ale přesně takhle, prostě to byly tak okatý ty odpovědi.

Případně byla v další otázce odpověď na tu první, ne?

Tak ano, přesně, nebo se to takhle prolínalo, no

Kdo to byl a kdy je ten a ten a tak, no...

To vim, že se to kolikrát povedlo i (jméno učitelky)

A tak to jsem asi špatně sestavila, že jo, a ty děti, ne,ne, to tam takhle nechte, klidně (smích)

No, tak tentokrát vám to odpustím. No ale u toho (jméno zástupce) to bylo strašně průhledný jako, no

Jo, já jsem u něj asi snad nikdy ani na hodině nebyla ani s nikým, takže nevím.

Jako on tam měl klid, on tam měl rád, tam by si nikdo nedovolil něco zkoušet, že jo

U (jméno učitelky) jsem byla na zemák, ta docela jako jo, to bylo dobrý, mně přišlo

I když tady taky nebyl žádný výběr v té třídě no, to je pravda

Hm, no tak to je asi všude podobný, ne?

No takže ty jeho hodiny ty byly opravdu náročný, velmi (smích) Tak třeba to ještě zažiješ.

Počkej a ty jsi byla na druhým stupni?

No s (jméno žáka) loni, vid', s (jméno žáka)... No teď je prej hodnej, je furt na mobilu, tak my jsme se tak ještě tenkrát snažili, aby jako ho úplně neměl furt a to a tak. To taky jestli půjde úplně někam dál, to nevím.

A kdybys mohla nějakou jednu věc změnit? Co by si změnila tady?

No právě ty prostory, ty mně tu fakt jako pijou krev.

To je na prd, no, že jako nejsou no.

Třeba by se mi líbila aula, kdyby se předělala, aby to tam vypadalo kulturně, tam fakt jako by se daly dělat akce, i to divadlo než si potom pronajímat

No ale vždyť to nějak chtěli předělávat, ne?

No asi je to v plánu, no. Jako víš co, místo vrážení peněz támhle do nějakých sportovních

Jenže teď budou prostě basketáři tady hlavní asi, no, prostě basket, že jo

Tak jako běžecká dráha není pro basketáky, že jo?

To taky není no. Tak asi berou sport za hlavní teď tady.

A jako těším se na to, jak to bude využíváný, no

A to je vlastně místo tý sokolovny, vid' jakoby, že nebude, ale tam jsou rozběhlý vždycky všichni. A kde budou ty družiny?

Asi ne úplně, prostor zelenej prej tam zůstane, ale řekni mi, kdo sem bude jezdit běhat na dráhu, když támhle je (jméno hřiště na kraji města).

No nebude. Asi je to myšlený na lepší těláky, protože je fakt, že jak jsme loni byli v tý osmičce, tak že jsme se nikam ani nevešli a všechny těláky měli v hale. Tady prostě už nebylo místo, no.

Tak já nevím, už tě fakt nic nenapadá jinýho?

Ještě se ti to nevybilo?

Nevím, uvidíme něco tam bliká, to psal něco asi děda ale.

Co tam bude asi..

No něco tam bude snad.

To to musíš sepsovat, jo?

Já z toho něco vytáhnu, ty o kočkách vynechám. To je jedno. To je v pohodě, musím, potom to různě srovnám a porovnáám a tak, ale jde o to, že máme spoustu různých jiných seminářek, tak úplně není moc šance jako kdy. Počítám, že se k tomu dostanu někdy o Vánocích tak.

Tak umělá inteligence ti to přepíše, ne?

Hele, já jsem to zkoušela, ne teda do umělý, ale normálně v tom wordu je na to funkce, ale prostě to je každý druhý slovo úplně nesmysl, jako nemůžeš tomu vůbec věřit, to už je možná rychlejší si to normálně přepsat, že jo, ale stejně máš jeden rozhovor na několik hodin, no... Ale kdyby tě něco ještě napadlo, tak dej určitě vědět.

Tak zatím děkuji mnohokrát. Jestli tě nic nenapadá, tedy už...

Už opravdu nic, ale nemáš zač...

Příloha XI: Přepis rozhovoru – Hedvika

Napřed se zeptám, třeba kolikátá je to práce a kde jsi pracovala jinde?

Já jsem pracovala nejdřív v (zahraničí), pak jsem pracovala v cestovce, pak jsem pracovala v (místní podnik), pak jsem pracovala rok v montessori škole, pak jsem pracovala v administrativě, a pak jsem pracovala tady.

Takže šestá dejme tomu.

Takže je to šestá práce.

Jo, přičemž nějaký z těch předtím nebyly úplně jako práce s dětma, že jo?

Tak samozřejmě nebyly. Něco byla administrativa, něco byla logistika. Vlastně o práci s dětma byla jenom montessori školka, že jo, jinak nic

Jasně a teď seš tady. No a když se tak zamyslíš, tak je to takový, jaký jsi měla představy, nebo jiný, nebo jak to vnímáš?

No, když se nad tím zamyslím. Tak jaká byla představa a jaká je realita no. No tak já jsem to šla dělat proto, protože mám děti ráda a zároveň jsem hledala práci na zkrácený úvazek a tohleto byla taková vlastně varianta, která dokázala skloubit obě dvě věci.

Hm, to jsem taky byla ráda.

Takže s tím jsem začínala, že chci práci s dětma na zkrácený úvazek, protože v montessori školce se mi líbilo. A vlastně po tý montessori školce ještě jsem teda chvíli pracovala v (název obchodu se zdravým jídlem), tam jsem prodávala, no úplně na začátku, když začínala.

Hm, fakt?

No, takže samozřejmě jsem měla nějaký představy. Takový jako růžový, že jo, většinou má člověk, než začne. A hodně mě bavil ten kurz asistent získanej v Táboře v Sezimáku. Ten byl moc hezky udělanej.

Jo, ten je myslím docela v pohodě, co lidi říkaj

Bylo to tehdy plus mínus na půl roku. Byl takovej dobrej.

Ale nebyl to úplně ten krátký, že jo.

Ten úplně ne, ne, ne, to tehdy ještě nebylo si myslím, že buď byly ještě delší. A tohle ta byla jako zkrácená verze na ten půlrok. A já jsem v té době byla na pracáku a dělala jsem si ho jako přes pracák ten kurz

A to musím říct, že bych ho doporučila ten ZVAS Tábor, protože to bylo moc hezké. Byly tam paní ze Strakonice, tam vyučovala, paní (jméno lektorky). Teď si asi nevzpomenu, asi (jméno další lektorky) a já nevím ještě další nějaká.

Nebyla od toho faráře, co se teď stěhoval někam na sever?

Ona nebyla odsud.

Takže mi to přišlo kvalitní a vím, že někdo z nás z toho kurzu říkal, že vlastně škola chtěla po nich jenom jako ZVAS Tábor, aby dělali kurz. Žádný jinej, jenom tenhle. Hm, bylo to moc hezký a vlastně tu závěrečnou práci jsem psala na předškolní vzdělávání. S tím montessori zaměřením.

A ty jsi z té montessori teda odešla, že jsi chtěla na zkráceně, jako že s ohledem na svoje děti zase doma? Jestli tomu dobře rozumím, to já prostě jsem takhle odcházela.

No, no, no, no, no, kvůli svejm dětem, jo, to jsem chtěla zkráceně úvazek a v té montessori školce jsem vlastně končila kvůli tomu, že oni to měli jako dotované místo a oni mě pak už po tom roce jako nedokázali platit v té chvíli ze svejch peněz.

Protože měli nějakou dotaci od pracáku? Myslím to bylo. Jo a pak už jim ta dotace skončila, takže jsme se domluvili, že jako skončím taky, no tak potom jsem šla vlastně do toho (místní průmyslový podnik)

Hm, no.

Tam jsem si teda vyjednala taky zkráceně úvazek, ale vlastně jsem nastoupila k holčičě, která už byla taková jako krátce před zhroucením. Já jsem jim šla jakoby pomáhat.

A to byla nějaká administrativa, nebo něco takovýho, ne?

Automobilový průmysl.

Taky jsem dělala chvíli v Motoru (smích)

A ona dala teda výpověď a já jsem pak záhy dala taky výpověď, protože jsem tam byla domluvená na 6 hodin denně a pak jsem tam byla 10 hodin denně a o víkendech a podobně a takže jsem potom šla na ten kurz a na (jméno školy) nastupovala někdy v květnu.

Hmm, a jak tady?

K (jméno žákyně) do 1. třídy, to bylo u (jméno učitelky). Vlastně jsem dodělávala tu závěrečnou zkoušku v červnu asi osmýho, nebo tak...

To vím, to jsme se tenkrát nějak potkaly myslím, zrovna.

No, takže jsem začínala s (jméno žákyně). A vlastně to bylo u (jméno jiné učitelky) a ona propadla. To bylo u (jméno učitelky). Ona propadla a šla k (jméno učitelky) a tam vlastně nastoupil do 1. třídy (jméno žáka) s tou (jméno žákyně). Takže víceméně tam to bylo takové, že jsem se skoro spíš věnovala (jméno žáka), protože ten byl horší než (jméno žákyně) ze začátku a vlastně v pololetí tam nastoupila (jméno nové učitelky).

No, to je vlastně pravda, že ona první dělala asistentku, než šla učit a měla (jméno žáka) právě.

No a ona pak šla dělat učitelku a já jsem šla dělat (jméno žáka) asistentku, protože tehdy to vypadalo, že (jméno žákyně) bude na praktickou. Ale nakonec (jméno žákyně) pak tu ještě zůstala, hned se jakoby vrátila.

To je pravda, hmm.

No takže mám pocit, že vlastně v každé práci máš nějakou svoji představu, ale ta realita je většinou jako hodně odlišná.

No a na to se právě ptám. V čem jsou ty rozdíly?

Takže co asi? Nejvíc mě za ty roky přijde takový jako markantní, že je hroznej jako hluk ve škole. To jsem si nikdy jako nepředstavovala, jak je tady hluk. A že mi to skoro přijde, že by se to dalo měřit a považovat za nějaký jako rizikový pracoviště, protože to vím, že by se to s některýma fabrikama jako rozhodně vyrovnalo.

Mně se doma taky diví, jak to můžu vydržet, když jinak chci pořád jako ticho právě no.

No, teď já vopravdu, když jdu ze školy, tak se jdu na půl hodiny jako projít někam, jako do parku do města a nechci, aby na mě někdo mluvil vůbec.

Jo tomu rozumím, mám to dost podobně, někdy, no.

Tak to mi přijde fakt jako extrémní ve škole, takový to, že člověk je neustále prostě v ruchu v takovém jako shomu. Lidi z venku řeknou, že jo, že máme furt jenom prázdniny, ale vlastně dokad' si to jako člověk nevyzkouší, tak vlastně vůbec neví, o čem mluví. Takže hluk mi přijde opravdu jako extrémní. Pak jsem zjistila, že práce asistenta je hodně o vztazích třeba s učitelem i žákem. Potažmo s rodičema. A že prostě vím, že za těch třeba pět let, co jsem tady, tak vím, že asi bych nemohla strávit pět let s nějakým učitelem, který třeba nemá rád děti a dívat se na to dennodenně, to bych asi jako nesvedla.

No jasný, tomu rozumím, no.

Že vlastně potřebuji bejt v prostředí, kde mám pocit, že ten učitel má rád ty děti, že je to spíš takový trošku nechci říkat jako alternativní, ale že to není úplně jako frontální výuka a děti opakují, co řekl pan učitel paní učitelka. Takovýto papouškování nějakých jako informací. To už mi přijde fakt jako zastaralý. A o něčem učit se něco nazpaměť. Pak to tady přednášet nebo psát do písemky. To si myslím, že už tomu jako fakt odzvonilo tomudle. By to mělo probíhat jinak ve škole.

Hm, no tak já myslím, že docela se teď snaží ne všichni?

Jo, tak já si myslím, že každej má svůj styl. Přijde mi, že ty mladý paní učitelky, že jsou tomu jakoby hodně nakloněný, nějakou hravou formou, zapojení různých aktivit do výuky, že to není takhle, jako to bejvalo třeba za nás. To ale prostě mám už jasno v tom, že pokud bych si jako nesedla, řeknu s tím učitelem, takže bych to asi jako nedokázala dennodenně. Jako dělat a poslouchat a vlastně jako tady sedět a nesouhlasit s tím. To bych asi jako nedokázala. To je blbý.

No a vlastně v rámci toho prvního stupně, ty seš furt s jednou víceméně, vid', když vynechám nějaký angličtiny, nebo to, takže se moc nestřídají?

No, no, no vlastně já jsem celou dobu na prvním stupni, takže víceméně je to jako o jednom učiteli. Měla jsem jako štěstí na to, musím říct, jako nestalo se mi to, ale vím, že by to nešlo, no.

Jo, že se potřebuju jako sednout s tím učitelem a potřebuju mít nějakou podobnou asi jako vizi nebo styl, nebo...

Jo přesně, no. Takový ten světonázor, že to stejně vidím, že to mají podobně prostě.

Že to mají trošku podobně jako, no. Samozřejmě ve všem jako ne. Nemůžeme se asi shodnout úplně stoprocentně, ale ta většina jakoby toho, co se týče výuky, aby tam byla, no.

Co se prostě týká těch dětí myslíš, ne?

Vypadá to zatím, že mají rádi děti, to je jasný. Přijde mi, že ten učitel by vlastně měl bejt takovým jako vzorem pro ty děti, že nejde o to, aby je naučil nějaký fakta, že jo? V dnešní době si ty děti by fakta jako najdou lusknutím prstu jako.

To víš, google a tak, no.

V médiích a všude možně, jako si to můžou dohledat. Ale že by měl bejt takovou jako inspirací pro ně, takovým jako vzorem, kterému se budou chtít podobat.

A myslíš, že se to ještě děje, že nemají spíš teď nějaký youtubery a takový?

Já si myslím, že ještě jo, opravdu.

Tak to je dobře.

To, že (jméno dcery) měla vlastně dva roky (jméno učitele) a byla z toho fakt nadšená, no Tak jako to se opravdu nedivím, to jo, no.

Hodně nadšená. Ale to bylo fakt vidět, že to má velké vliv, no

Hm, tak jak to to to jo, tomu rozumím.

(Jméno druhé dcery) ta měla (jméno učitelky) a taky dobrý, že jo.

I tomu rozumím.

A tam vlastně jako bylo hodně vidět, že ona byla z té školy zvyklá na nějaký systém, který už pracujou a ona, když pak byla nemocná, tak ona se sama dokázala prostě to doučit. Ona prostě věděla, co má dělat, kde to má podtrhnout žlutě, kde to má podtrhnout červeně.

Jo přepnout do toho.

A prostě si to dodělala sama.

Hm, to je dobrý, nepotřebovala žádnou jako pomoc.

No vždyť to by tak mělo bejt, ne pořád jenom nějaký vodění za ručičku, to jo.

Za to jsem jako moc vděčná za tohle, že jsem měla tu možnost, takhle poznat. A vlastně (jméno učitele) byl hodně takový, že je stimelil tu třídu, že hodně dbal na ty vztahy ve třídě, aby se k sobě chovali slušně. Aby prostě si pomáhali.

A tak zas jako on je taky chválí, kudy chodí, i tyhle, i tu bývalou třídu.

To si jako myslím, že je možná důležitější, než to všechno učení. Co se všechno jakoby ty děti naučily, no že vlastně z nich jako dělá ten učitel, vlastně z nich může udělat jako lepšího člověka. Řeknu, jo.

Což je hezký, to je super, no a u (jméno učitele) tomu fakt věřím, že se to děje. Neříkám, že ve všech případech, ale aspoň u někoho z nich tam to tak určitě je.

Tam mi přijde, tak mi přijde, že vlastně učitel musí bejt jako na všech možných jako úrovních. Prostě flexibilní, musí to bejt jako úředník, že jo? Musí umět pracovat s počítačem. V době covidu se z něj stal ajťák, že jo? Všechno možný, že jo má na starosti, psycholog, výchovný poradce, v některých případech rodič.

No jasně. To i podle mě.

Že vlastně ten záběr je tak strašně jako širokej. Že je to taková jako pestrá práce na jednu stranu, ale přijde mi někdy, že to učení se jako na úkor tohohle všeho jako upozaďuje, že někdy mám pocit, jako že jde spíš o ty papíry a aby všechno bylo dobře vyplněný. A aby všechno bylo dobře v počítači a já nevím, co všechno okolo. A vlastně to samotný jako učení jako by už nebylo tak důležitý, no

Nějaký působení na ty děti v té třídě jde trošku jako stranou, myslím, že sami nejsou rádi, že to tak je, ale bohužel.

Prostě, než se jako obstarají všechny tady ty jako úkony kolem toho, tak to zabere o půlku víc času, no.

No to zabere půlku, ne- li víc času.

Zabere to určitě spoustu času a energie si myslím.

No a když necháme učitele, tak jak to máš spíš ty? Třeba jako to je úplně jedno, čím začneš.

Jak jsem si jako představovala tu práci?

No klidně, nebo jako co je prostě teď jako jiný a je úplně jedno jako jestli vztahy s vedením, s kolegama, nějaký půjčování věcí, nebo prostě, jak tady funguješ. Jako víš, jestli na tom ti něco přijde jiný, může to být i že ti to přijde lepší nežs to čekala nebo horší nebo prostě je to nějak jinak, než sis myslela, že bude.

No myslím si, že vlastně u nás asistentů to máš trošku jiný. V návaznosti na to dítě, o který jako plus mínus pečuje, stará se, protože některý to dítě pracuje, třeba se třídou a některý nepracuje se třídou. Jako třeba ten můj (jméno žáka), že jo, ten už nepracuje, dlouho se třídou, takže vlastně já tady vykonávám nějakou roli jako učitele (jméno žáka). Kdy se učíme podle osnov řeknu praktické školy, že jo a tak no...

Jo, tak to já jsem měla s (jméno žákyně, s kterou jsem začínala) vlastně taky celých šest let.

Mám pocit, že jako se dá těžko porovnávat. Ty asistenty jako mezi sebou, protože každé to má trošku jinak. Jo, jako je úplně jinej rozdíl, když pracuješ se třídou, vlastně sleduješ výuku té paní učitelky a nějak dopomáháš tomu dítěti, že jo?

Je to jinak, no.

A úplně něco jiného je, když se tady učíme jako fakt něco jiného.

Já tě chápu úplně, taky jsme tam dělaly něco úplně jiného než děti ve třídě, ale úplně, no.

Vlastně furt to jedeme do kolečka a ty furt to jakoby zjišťuješ, že to to dítě jako neumí. Takže je dost jako těžký se furt jako nějakým způsobem motivovat, zároveň motivovat sebe, zároveň motivovat to dítě, aby to jako. Aby ho to bavilo, že jo? Aby to chtěl dělat.

A ty myslíš, že on se dál nedostane? Takže existuje teď třeba jakoby nějaká idea třeba, kam půjde příští rok nebo nepůjde (jméno žáka)?

No náš plán je ten, že někdy po prvním pololetí zavoláme na praktickou školu a jestli by tam měli místo, pokud by tam nedopadlo, takže zkusíme SPC (jméno města), jestli by nám ho nevyšetřili dřív trošku. On má posudek do srpna. A potom bysme se sešli s rodičema. A zkusili znova jim oznámit, že si myslíme, že to není k tomu, aby šel na druhý stupeň, protože já si prostě myslím, že to k tomu jako není.

No to jsem se já taky tenkrát musela snažit to vysvětlit rodičům, vedení, prostě všem, že to opravdu na druhý stupeň není, no. No ale nakonec na mě dali našťestí, no.

Jako, fakt to k tomu není. Prostě on nedá, jako on neřekne kloudnou větu česky, nevymyslí sám, do teďka se nepodepíše svým jménem a příjmením. On si to jako nepamatuje, prostě jak to je, ty písmenka za sebou, no neví, co je jméno, on neví, co je příjmení.

No a třeba z matiky nebo tak?

No z matiky trošku, jako bych řekla lepší, ale to je tak, počítáme po desítkách do stovky, do dvaceti.

Hmm, takže tak začátek druhý třídy, to je blbý, no.

To je blbý a naprosto nevyhovující, ale co s tím?

Já nevím, co by dělal na druhým stupni, fakt ne.

Tak asi myslí, že jen seděl, ale to nevím.

Ale já tam u toho už být nechci, protože já už jako na to nemám nervy.

To chápu, ty ho máš vlastně čtvrtý rok, ne?

Ted' ho mám jako už šestej, von propad, že jo? On je v pětce, no tak já jsem nastoupila v květnu, že jo a tak je to, no.

No a pak už jsem nastoupila a pak už jsem měla (jméno žáka) jakoby ve třídě, no.

Jo to mě taky přijde, že to mají nějaký asistenti úplně jiný.

Takže to mi přijde úplně jako neporovnatelný? Tam se ta práce liší fakt jako diametrálně, že jo? Podle toho dítěte. Pak může bejt varianta, že máš fakt třeba dvě, tři děti ve třídě, který tak nějak jako ohlídáš, jestli dělají to, co mají dělat a vlastně taky jako funguješ s tou třídou? A to je strašnej rozdíl, že? A fakt si jako myslím, že on tady jako nemůže bejt šťastnej. Ted' mu to ještě jako nedochází, protože (jméno jiného žáka) se s ním jako kamarádi. No ale začal ted' od něj chytat. (Jméno jiného žáka) začal bejt, takovej, trošku bych řekla jako o drzej a on to hodně chytá taky. Takže si myslím, že jako dobrý by to nebylo do budoucna, že těžký to bude, horší.

Hm hm. Je to někdy kontraproduktivní, no.

To je vlastně jediný jako jeho kamarád. Jo, když si na těláku vybírají do družstev, tak on zůstane poslední.

Je to blbý, ale je to zas pochopitelný od těch dětí, no.

No ale on se jako nedokáže domluvit s nima, on se nedokáže jakoby zapojit.

Jo takže se jim jakoby nemůže těm dětem nikdo divit, že? To je blbý no.

A to jsme těm rodičům říkali, to jsme tý mamince říkali, že to jako vidíme, že ty děti už ho začínají vyčleňovat a že si myslíme, že to bude ještě horší než to je.

A oni to nechtějí?

No, oni to nechtějí slyšet pořád, ta maminka ta nám řekla, že jí prostě přišly na praktický škole divný ty děti, no, takže tam fakt ne,

Prostě chce, aby chodil k nám, protože si furt myslí, že tady něco víc pochyty, no...

Já nevím ale on tady ted' má mladší ségru, tak jsme si říkali, že třeba jim to dojde díky tý ségře, když uvidí, co ona zvládne a on ne. My jsme jí říkali, jako Vy nevidíte třeba rozdíl jako mezi těma sourozencema, jakože on je na tom jako jinak? A maminka nám říkala, že když hraje na počítači, tak že jo úplně jako v pohodě.

Tak to jo, to je super, no. Já si ho pamatuju ještě ze školky, když chodil.

Ale myslím si, že to musí jako vidět, že ta ségra ve druhý třídě toho umí daleko víc než on, no.

No to je jasný, že to vidí, to vidíš jako rodič, já taky vidím, co ty naše...

No, takže plánujeme vlastně, že se sejdem. Říkala jsem (jméno zástupkyně), jestli by u toho byla, protože ho ted'kon učí na hudebku, tak ho vlastně jako vidí, vlastně až letos jako řekla, to asi musí bejt hrozný, vid' s ním bejt pět let. Já říkám, no je. Jo že vlastně do ted'ka mi to jako nikdo nevěřil, nebo vlastně kdykoliv jsem cokoliv řekla, tak vlastně jsem měla pocit, že oni vůbec jako nedokážou jako pochopit a slyšet, jako co jim říkám, že vlastně.

No, já třeba jo, já to chápu, fakt.

To je ale někdy jako mluvit do dubu, mluvit do zdi.

Jako není co řešit, jakoby jo, takhle nějak. A vlastně až teď, když byly, když byl ten rozhovor nad portfoliem, tak jsem poprvé měla jako takovej pocit, že se trošku jako zajímají o tu moji práci, že jako se staraj, no.

Já jsem byla taky ráda za ty pohovory, to jo, no.

Že chtěli to slyšet, jako co teda si myslíš nebo jak to vidíš. Jo, ale za těch pět let předtím jsem ten pocit jako neměla teda. A zároveň jsem vlastně neměla nikdy pocit, že je tu někdo, za kým můžu jít a kdo mi přesně jako poradí, co s nimi mám dělat.

Jo myslíš tím, jakože za (jméno psychologky) se nechodíš radit, když něco potřebuješ?

No nechodím no. Je to ono. My vždycky, my cokoliv jsme po nich chtěli, tak ona nám vždycky řekla, že má moc práce, že nemá čas.

No já se s ní zrovna taky radit nechodim, myslim, že mi toho v minulosti moc neporadila, no. Nebo nějakou obecnou radu poskytla, já vim...

Takže daleko víc jako rad mi dala třeba (jméno speciální pedagožky), jo, že mi půjčila nějaký kartičky, teďko na matiku, takže počítání aspoň mám a tak.

No mně stačilo, když jednou za mě suplovala u (jméno mé první žákyně) a vůbec nevěděla, co s ní má dělat. Takže asi tak, no...

A přesně takhle to je, no to mi přijde jako smutný.

A co s tím?

No, přijde mi v poslední době, že se jako hrozně řeší ty děti všechny a všechno, aby děti měly jako támhleto, tohleto, na fotbal, aby si měly s čím pohrát, ale že se vůbec jako nemyslí na ty učitele a na ty pedagogy ostatní prostě.

Já jsem to teď ředitelovi napsala, že jak bylo v tom dokumentu něco jako psychohygiena pedagogů a tak...

Ty jsi měla takovýhle úkol zrovna?

Neměla, ale prostě já jsem si to začala číst od začátku. A napsala jsem mu, že si teda myslím, že v tomhle máme velký rezervy, protože jsem mu říkala, že by se mi třeba hodně líbilo, kdyby na škole byla nějaká relaxační místnost, tak třeba jakože odhlučněná malinká místnost třeba s lehátkem s kobercem. Když si chceš zavolat, tak si tam zalezeš. Byl by tam malej stoleček, tři židličky, když si chceš s někým v klidu prohodit pár slov a tak...

To zní dobře, no

Že si tam zalezeš, že vlastně my jako nemáme, já vlastně jsem celej den jsem tady v tom hluku, prostě jdu na záchod, je tam hluk. Když si chci zatelefonovat, tak musím vylézt prostě před budovu, abych si zatelefonovala. A je to strašně únavný a je to otravný prostě a vlastně si přijdeš jako ten poslední jako článek. Na kterej někdo jako myslí. Že vlastně taky potřebuješ nějaký trošku jako soukromí a pohodlí. Nevím, tak jako oni dělají třeba v kanclu, dají si v klidu kafe že jo, my si ho přineseme do té třídy, jako máme kabinet pro dvacet lidí, kde je, já nevím šest židlí nebo tak, jako to už mluví samo za sebe, že jo...

To jo, to jo, tohle vidím naprosto stejně, no.

Už jsem mu napsala, že do kabinetu prostě jako nechodím, protože mám pocit, že tam není jako přátelský prostředí, spíš jako konkurenční prostředí a že prostě bych uvítala, kdyby tady bylo něco, kam teda jako když máš deset minut, kam můžeš zalézt, protože to fakt není kam tady, no.

Tak já tam taky do kabinetu prostě nechodím, no

Jako já se někdy procházím po chodbě jenom, abych jako třeba nebyla furt tady, že jo?

Hmm, víš co, to je kabinet taky... Jako já tam udělám inventuru dvakrát za rok, to dostanu já na starost, ale jinak si tam jdu dát ráno boty a tím to končí, protože je to stejně od třídy na druhým konci školy a vůbec, no.

Já tam nechodím vůbec. Věci mám ve třídě.

Hele, tak já stejně, jak mám vždycky někoho, hele, já jsem tady vlastně osmý rok a vždycky mám někoho, že ho mám i o přestávkách a vlastně pořád, no.

Dobře, to mi přijde jako takový trošku jako smutný, že furt se řešej děti a všechny možný jako, že jo. Cizinci bla bla bla všichni jako aby všichni se měli jako dobře, ale v tomhle mám pocit, že ty rezervy jsou velký, teda.

Já jak jsem předtím zase dělala v nízkoprahu, kde byla jednou za čas supervize, tak jsem tady říkala, že by to taky nebylo občas od věci, se tak vypovídat, postěžovat si, něco probrat a tak...

Já jsem teda ještě navrhovala, u toho portfolia jsem navrhovala, že by se mi líbilo metodické vedení asistentů, jako jsem chodila od ZVASu na takový to pravidelný setkávání asistentů, kde jsme se sjeli z různých jako měst, bylo to tady v Biografu to proběhlo, ta paní byla skvělá. Byla to paní učitelka a metodička prevence a druhostupňová učitelka.

No, no no.

A ta vlastně tam dělala takovou jako průvodkyni. Ona tam jako nic nepřednášela a řešili jsme tam třeba takový jako vztahy. Učitel asistent, asistent žák a teď jsme si tam říkali jako ty příběhy z praxe, co komu jako zafungovalo a tak, no...

Však jo, to je fajn, to probrat.

To, co komu nefungovalo a tak, jako jsme se tam snažili nějak jako se podpořit, poradit si. A bylo to strašně milé, což jako nevím, proč by nemohlo fungovat na škole?

Což je super, já myslím, že klidně mohlo no.

Přišlo by mi to jako skvělý, že bysme se já nevím jednou za měsíc sešli na hodinu a teď, tak ať se sejde ten, kdo chce, ono to nemusí bejt jako povinný, že? Ať se ze začátku schází ten, kdo chce prostě a uvidí se, jestli to bude furt k něčemu nebo ne, no.

Jo to já jsem klidně za, na to se hlásím, když teda budu mít čas (smích)

No to si řekneme, hele, to moje dítě je takovýhle nemáš něco, co by ho zabavilo? Nemáš nějaký pracovní list, nebo co používáš? Já nevím, porad' mi něco. A on ti třeba dá pět papírů a ty je následujících čtrnáct dní použiješ. A zjistíš, že třeba skvělý. Prostě jakoby takový to sdílení té praxe popřípadě jako tam třeba přijdeš na něco, co by si potřebovala řešit třeba s vedením, že jo nebo... Nebo taky jsem si říkala teďkon, jak byly nějaký prémie a tohle, tak jsem si říkala, že vlastně všichni dostáváme jako stejný prémie. Ale že tam vlastně nikdy nikde není zohledněno, jak dobře děláš tu svoji práci, jak svědomitě děláš tu svoji práci, že to nikdo jako neřeší a všichni dostanou stejně, no

Protože je to pro ně asi jednodušší si myslím

Že ne každej jako třeba to jako bude dělat svědomitě, že jo, protože když ví, že ať to dělám tak nebo tak, tak vlastně vždycky je to dobré.

Jo já ti rozumím, na druhou stranu, když to bude dělat s ohledem jenom na peníze, tak je to taky blbě, ale jako rozumím tomu, co myslíš, no

Ne je to. Že prostě tak jako přeci by se dalo zohlednit i to, jestli funguješ jako učitel a nebo jestli teda funguješ jako asistent jenom

Když máš někoho takovýho. Hm, jo já ti rozumím dobře.

Koho je víc vidět, tady to jako napiš. Já jako nemyslím, jako že si zasloužím jako víc, ale že vlastně tam vůbec není nijak jako zohledněné, jak tu práci vykonáváš, protože já jsem jako získala dojem, že se tady vlastně hraje na to, kdo co dělá navíc. A pak si to napiše jako do odměn. To, co dělá jako navíc.

Jo ale nedělá v tý třídě pro samou práci navíc pak pořádně asistenta, no, taky o nějakých takových vim.

A vlastně mám takovej pocit, že na určitý jako aktivity tady funguje nějak jako monopol, kdy někdo má prostě už dopředu, jakože ke mně se nikdy nedostala jako nabídka třeba o prázdninách zúčastnit se příměstského tábora. Jo že, třeba ti vypočítají, že ti chybí dvacet hodin. A nikdy ti nikdo nenabídl, jakože se můžeš zúčastnit příměstského tábora a pomáhat tam.

Jo, to tak je? Myslíš s tím monopolem teď (jméno asistentky) třeba? Tak to já si kolikrát říkám taky.

Nebo prostě jako mi řekni, jak ona se dostala k funkci, že koordinuje strážný anděly.

To fakt nevím tohle.

Viš, jako že nikde nic nezaznělo a ona si nás tam prostě rozepíše, úplně jak chce, no.

Jo, ale pak slyšíš od těch, co jí mají ve třídě, že tam toho zas až tolik nedělá, jen si stříhá do družiny nebo to něco navíc, no ale to je potom vidět, no...

A tohle mě jako fakt potom štve, když potom jenom oni vypadají, kolik toho dělají jako navíc, no.

Já vlastně dělám hodně svědomitě tu svojí práci. A vlastně to nikdo, ale jakoby nevidí. Neřeší se to nikde a jako nikdo to jako nedocení tohle.

Já to vidím, já o tom vím. Že to děláš jako dobře.

Hm, hele viš, co mě třeba dostalo? To to mi teď prvně řekla (jméno zástupkyně), že mi děkuje za moji práci, že si toho váží, že jsem tady. To je poprvé za pět let, co mi něco takového jako řekla.

Mě jednou jako dostala i (jméno asistentky) třeba, která má to dítě, nebo teď tu není, ale ta tam má úplně jako fakt něco jiného, ta holka je úplně v pohodě. A já jsem se nějak asi loni nebo někdy tvářila u kafe nějak asi už fakt přehnaně unaveně nebo něco, protože to jsem měla (jméno žáka), který jako nebyl tak vzornej, jak bejvá teď, to je jedno. Jako ty důvody víme. Hele a ona říkala Co je? To není taková pohodička, jako byla s (jméno mé první žákyně)? A já jí říkám, to nemyslíš vážně ten dotaz? Fakt jsem na to neměla sil, ale dost lidí si myslelo, jaká je to pohoda, ty jo, taková psycho jako nálož, kolikrát my jsme se všechno učili znova, jako všechno, jak na tom byla blbě, jak tohle a ona řekne, to není taková pohoda, jako byla?!

No jenomže viš jak to je, že dokud ten člověk si to nevyzkouší, tak to nikdy nedokáže ohodnotit.

No to (jméno žáka) tůhle viděla (jméno asistentky), jak funguje a říká, to jsem si nikdy nemyslela, že to s ním máš tak těžký. No a jednou tu byla i (jméno jiné asistentky) a prý, no tak tohle teda ne, to vůbec.

Jo tak.

No, já ti úplně rozumím, jak to myslíš s různou úrovní tý práce. Ale nikdo asi nechce bejt ten, aby řekl, hele, tahle to nedělá nic moc a peče na to, tahle dělá dobře a tahle ještě líp. Do toho se určitě nikomu nechce, no.

No nevím, ale podle mě by se rozhodně měli dotazovat třeba těch třídních učitelů nebo těch učitelů, jak funguje ten asistent?

Tak to třeba možná dělají, ne, doufám...

No nejsem si úplně jistá.

Já taky ne, já, mě toho jako taky plno štve, protože se to snažíš fakt dělat poctivě, vymejšíš všechno možný pro ty děti a prostě to budeš dělat co nejlíp to jde, já taky, a pak zahlídněš někoho, kdo jen tak jako se plácá a přežívá, no, tak si přijdeš prostě...

To si pak přijdeš prostě jak debil prostě, no.

No, já jsem to nechtěla přímo, jako říct takhle, ale jako jo. Jo no, tomu rozumím, asi jo.

Ale já to takhle mám jakoby v každý tý práci, takže já už se s tím setkala hodněkrát, jo. Že pak přijde někdo, kdo tam udělá takový jen něco jako a dobrý, no...

Podle mě je tohle hodně o povaze, prostě někdo to vždycky bude dělat podle nejlepšího vědomí a svědomí a někdo se to bude snažit ošidit, ať jde o cokoliv

No, tak jako nemyslím si, že ta naše práce je jako ohodnocená. Hele přitom je to hrozně náročný, no psychicky je to strašně náročný. Co se týče hluku, je to taky strašně náročný. Já jsem si vlastně po několika letech řekla, vlastně pracuju na zkrácený úvazek nějakejch 0,60. Nevím, přesně. A vlastně chodím stejně, možná i víc unavená, než bych chodila třeba z práce na plnej úvazek.

Může bejt, to věřím.

Jo, že prostě jako nechci už poslouchat, co mi doma kdo říká, i o víkendech už nechci jako běhat po nějakejch akcích s dětma, protože si chci odpočinout.

No přesně a mě to taky pak všechno štve s ohledem na ty svoje děti zase, že?

Fakt no.

Jo, ty se úplně jako vydáš v tý práci z tý energie a je to vlastně z toho, jakože máš ty děti ráda a pak už vlastně sice jako máš tam ten časovej prostor, ale to už na ně nemá jako psychicky.

Energií na ty svoje, což mě taky mrzí kolikrát, no.

To a to už mě jako vadí.

Hm, hm jo ty ty mi mluvíš jako v plno věcech z duše, no

No já to mám v plno věcech asi stejný, prostě k pani psycholožce jsem se nechodila nikdy radit, no, to je jasný. Ale co s tím? Asi změnit práci, nevím.

No, to asi ne, ne?

Protože nevím, jestli tady se něco změní, jakoby v uvozovkách k lepšímu. Nevím, já bych fakt jako bych asi podporovala spíš ty mladší učitele, takový ty nový nápady, snažila bych

se, já si myslím, že když je někdo jako do něčeho zapálený, dělá to rád a chce třeba zkusit něco nového, tak já bych ho to nechala vyzkoušet, protože to je prostě...

Jo, to jo, buď to dopadne nebo ne, no

Jo, protože když to jako chceš dělat, tak vlastně ti nevádí, jakože tím tráviš ten čas, že třeba tomu budeš věnovat svůj volný čas a vlastně je to jako něco, co tě jako motivuje zevnitř. Ono vůbec jako nefunguje, že jo nějaká motivace zvenku, možná chvíli, ale rozhodně ne dlouhodobě, prostě když to dítě jako ti řekne, že nechce, no tak prostě nechce a já to do něj jako nanatluču, že jo, když to nejde

No to každopádně nejde

Tak prostě se zvednu a pudu se támhle podívat na někoho jinýho, že jo, když nechce.

Přesně to dělám taky.

Tak ať si tady třeba vybarvuje obrázek, ale neotravuje, když nechce nic jinýho

Jo, prostě pod tlakem a násilím, to do nikoho narvat nejde, no, to je jasný

A potom mi přijde úplně strašný, že oni (zákonodárci) jako řeknou, že bude časem vlastně třeba jenom půl asistentů, než je teď. Hmm, aniž by jako prozkoumali tu realitu všedních dnů, jak to vlastně jako vypadá? Co je tady za děti? Vlastně jde zase jenom o prachy, o nic jinýho.

To aby se pak zbláznili ty učitele i ty zbylé děti teda.

Šílené, prostě za mě úplně jako špatně, no kolaps školství, jako jestli tohle udělají. Protože to nevím jako, co pak by se jako tady dělo.

Nic, no nechali by ho asi bezprizorně, jak říkala tenkrát (jméno školitelky) na školení, jak i hráčci vzadu, ale teď se budou nudit a rvát a zlobit a rušit ostatní to nevím, nevím.

Vždyť oni tady nebudou sedět jako rybičky, oni tady nebudou v klidu jestli si někdo myslí

Já vím, že ne, no já vím, že ne.

A jako ten zbytek se jich nebude všimát, to si jako nemyslím, myslím že bude.

To bude, to se pak jako nedá učit. Že jo v takovém prostředí. Nebo je jako kdo bude hlídat na chodbě, ale kdo, když tady nikdo nebude?

Hele, já vím. To i naše dítě chodí ze školy zpruzelý, že jsou děti drzí a zlobí a vyrušují a nic nechápu a já mam potom co dělat, abych ho obden přemlouvala, aby vůbec do tý školy šel. Jako samozřejmě, že jde, ale s nadšením teda málokdy, no.

No je to strašný prostě.

No takže nevím.

A fakt asi úředníci něco vymejší támhle od stolu, to ani nevím, jestli maj nějaký děti a jestli chodily někdy do školy, no nevím, no.

No, to oni mají nějaký snad, možná někde jinde ale v některých případech.

Teď jako vlastně neví vůbec, co se tady děje podle mě.

Hmm, no já si to taky myslím, že kdyby to věděli, tak to vymýšlet nebudou takhle.

No ať si to sem jdou vyzkoušet, já jim to mileráda uvolním tady, budu mezitím za ně dojíždět do Prahy, to tam taky něco vymyslím, to já zvládnou, jen ať to zkusí a potom můžou vymýšlet.

Na tejdén, vid'?

Jako co, klidně na měsíc, nemám s tím žádný problém, at' mi můžou potom vykládat. Já jim tam něco taky jako popracuji. Možná tam něco vymyslím, jo to asi jo.

Hele, jak jsi předtím narazila na to, že by bylo fajn si jako třeba sdílet ty věci, nebo to, tak to se úplně moc neděje, vid', aby někdo s někým něco sdílel za materiály, ne?

No to se neděje vůbec. To se neděje vůbec a vím, že (jméno učitelky) by o to měla zájem. Já jsem to řekla (jméno zástupkyně), že bych tohleto chtěla. A že jak (jméno učitelky), píše nějakou práci na to a že že jsem od ní slyšela, že by taky to ráda dělala. A vlastně to říkala ještě (jméno asistentky) u portfolia a domlouvaly jsme se plus mínus, že by to bylo reálný vždycky před pedagogickou radou. Ale ta není tak často, že jo?

Jako se sejít nebo co myslíš, teď?

Tady metodický asistentský, že většinou tady lidi čekají, že jo, na tu radu. A že by to možná šlo, ale já bych to normálně zavedla každéj měsíc pravidelně třeba na hodinu, kdo chce, bych to udělala, prostě kdo chce, zkusit najít nějaký den, čas, no.

Tak aby to vyhovovalo co nejvíc lidem.

A scházet se a povídat si o tom prostě, no.

Jo, protože ono i to někdy pomůže, když není nic jinýho, vid'?

No prostě takhle, jak si tady povídáme spolu. Tak si můžeme povídat tam a třeba na něco, jako přijdem, nebo jako něco si poradíme, že jo? A máš pocit aspoň, že to jako máš s kým jako sdílet, že si to netaháš domů, poviš si to s nějakým kolegou, třeba si poradíte navzájem? Dobrý za mě, dáme si u toho kafe, nebo jedna upeče buchtu, uděláme si z toho prostě jako příjemnej čas.

Tak to já jsem klidně za, když se vybere nějaký rozumnej čas, tak to já ráda zajdu.

Prostě (jméno asistentky), já, ty, (jméno jiné asistentky), můžeme se takhle zkusit jako domluvit, kdy by to bylo ideální? Pak jsem jim třeba navrhovala, že by se mi líbilo třeba výuka angličtiny, že by to třeba učil nějaký náš druhostupňovej učitel, nevím, třeba Olča. Oni teda jakože zase finance, kde bysme na to vzali?

Jo jako nás, že by někdo učil, jo?

A vždyť ty ale umíš anglicky, ne?

No umím, ale tak jako když to nepoužíváš, že jo, tak to zapomínáš prostě.

No jo, no, povídat in Anglič. No už jsem toho zapoměla hodně no.

Takže vlastně jako bysme se takhle mohly tady, jo no a vlastně teď nevím, jestli (jméno asistentky) naše nebo (jméno jiné asistentky) to vymyslela, že vlastně když by se nás sešlo, řeknu jako pět, každéj dal stovku za tu hodinu, což já jako ráda dám stovku za hodinu. Takže vlastně máme pro Olču pětikilo a já si myslím, že za pětikilo vona to dělat bude třeba jednou tejdě. Víš, tak si tím prostě přivydělá třeba 2000,- no dobrý ne 2000,-. Nevím, já bych jako chodila ráda.

Hmm, to už úplně nevím, já mam teď toho učení a spisování do školy fakt hodně, ale jinak to zní docela zajímavě

Jako nebo já mám ráda takový ty řeknu jako týmbuildingový akce, čímž nemyslím jako chlastací akce, protože většina výjezdů je o chlastu a ne o tom, že bysme se nějak stmelovali, že bys tam poznávala ty lidi, jo

No, jasně, hrajou se i hry, kterejch se někdo třeba ani účastnit nechce, ale na něco jsou dobrý třeba, no, rozumim

Ono to nemusí bejt úplně násilný jako, nebo to může bejt nějaká jako přednáška jo, ale prostě

Ty jo, i kdyby Aktivity jsme hráli.

Cokoli, prostě Prší, když tam budeš s někým hrát, tak se u toho zasměješ, že něco se dozvíš o tom člověku

Vždyť říkam, Aktivity klidně, ty jsou docela vtipný, když občas doma hrajem

Nevím, to mi přijde, že tady taky jako nefunguje, že tady fungujou jako akce typu jde se chlastat. Jo, to je a mě by se vlastně jako hrozně líbilo i to, kdyby třeba se vedení ptalo učitelů a třeba i asistentů jakoby s kým si sednou. Víš, jakože třeba nějaký učitel prostě může mít nějaký jako antipatie vůči nějakému asistentovi, řeknu, no tak prostě, když to budu vědět, tak mu ho nebudu cpát, že jo toho asistenta

Tak to já doufám, že dělaj. Nebo myslíš, že ne? No doufala bych jako, teda přišlo by mně to jako...

Nebo jako třeba vychovatelky s učitelkama, že jo to je to samý, no

To jo no.

Víš, že já bych třeba tohleto, jako zkoumala. Nebo jestli ty učitelé jsou spokojení na druhym stupni, jestli by nechtěli bejt třeba na prvnim? Jestli by někdo z prvního nechtěl začít studovat něco na druhym?

A tak to oni zas mají jakoby svojí aprobaci, musej si dostudovat kdyžtak...

Já vím, že musí si dostudovat, ale jakože já mám pocit, že řada těch učitelů už je třeba vyhořejch a taky si myslím, že by bylo úplně jako ideální, kdyby po nějaký době, nevim pět, deset let ten učitel vodsad' vypadnul úplně prostě.

Vždyť to někde je, takovej ten sabatikl, po sedmi letech to maj myslim, to je určitě dobrý, no, v rámci předcházení syndromu vyhoření a tak...

No myslim, že někde ve Skandinávii, v Norsku nebo kde, že to mají

To mají no, že se můžeš sebevzdělávat nebo pracovat jinak na sobě, aby ses zase dala dohromady nebo si prostě odpočinout, to je jako super, no.

Tak tohle bych prostě zavedla tady, a povinně no.

Protože si prostě myslím, že není možný, aby člověk dělal ve školství celej život a aby, aby ho to jak nesemlelo.

Není.

Jo, já jsem jako po těch pěti letech měla už krizi, že končim jo. Takže nějakých pět, šest, sedm let a pauzu by to chtělo, minimálně na rok vypadnout.

Jo, to by bylo super, i když lidi z veřejnosti by zase řvali, že i tak jsou tři měsíce prázdnin a kdesi cosi a tak...

To je úplně, to mně by bylo absolutně jedno, at' si to jdou zkusit.

Hele, to já jsem říkala, at' jsem byla kdekoliv, když jsem byla v cestovce, tak mi taky lidi záviděli víkendy u moře a já ho někdy ani neviděla, no...

At' sem jdou, at' si to prostě jdou za ty peníze zkusit. At' si sem sednou a dělaj to. Jako dá se to dělat různýma způsobama, záleží na každym, jak k tomu jako přistoupí

To já vím no. To tak je a někteří to asi i tak dělaj, no.

Ale fakt jsem si jako říkala, až přijde inspekce a má mi jako něco tady jako vykládat, jak něco jako dělám špatně, tak jim řeknu at' si sem na tejděn sednou za mě a pak at' mi jako řeknou. K čemu jako dospěli. At' si to jako zkusej, prostě.

Já jim to klidně řeknu taky. To jsem si zrovna říkala taky, protože jak tu byla nějak ta rektorka, tak (jméno žákyně) zas měla nějaký svůj, prostě se tam začla válet po zemi zrovna na chodbě taky. No prostě ne vždycky to dopadne. Nebo jak se šli dívat ty ředitelé z jiných škol.

Tak jako když si vzpomenu, co on předváděl celou jako první třídu a všichni chodili, ha, ha, ha, hrozná jako legrace (pohoršení)

Mně to teda vtipný moc nepřišlo, no.

Jo, oni si z toho všichni jako dělali srandu, nějaký obrázek tam na nástěnce nevím tehdy. A jako to bylo fakt strašný, to m i teď říkala (jméno zástupkyně) při portfoliu, že si myslela, že to jako nedáme, že tady prostě nezůstane, protože to bylo úplně strašný.

No dyť jo, (jméno psycholožky) ho pak normálně vzala a zavřela ho do studovny

Hmm, o tom už mi říkala (jméno učitelky) no, to vim od ní.

Normálně ho tam nechala rvát zavřenýho ve studovně a držela mu zavřený dveře, no strašný.

To mi líčila přesně takhle, no.

To pro mě byl úplnej jako vrchol už.

To mě líčila tuto scénku zrovna, protože to měl asi teda nebo měl tebe nebo jí?

No my jsme tam byly obě, že jo, tam v jednu chvíli, to pololetí jsme tam byly obě.

No, jo, protože tohle přesně mi vyprávěla, tohle, no.

No tak jako my jsme fungovaly tak, že dennodenně jsme ho řvoucího, on se prostě vztekl, řval, ležel na zemi teď my jsme ho ve dvou vzaly a vytáhly jsme ho na chodbu, jo. Takhle jsme fungovaly dennodenně, no prostě.

Nechtěl tady bejt no, dával to dost najevo.

No nechtěl tady bejt a zároveň si chtěl dělat jako co chtěl, že jo. A rodiče nám řekli, že je rozmazlenej.

Jo, to vám řeknou rodiče jo?

Protože na něj máme bejt tvrdý no, nám řekli.

Co, vám řekli rodiče, že je rozmazlenej? No ne, no super.

Jo, to nám řekli rodiče. Že na něj máme bejt tvrdý prostě.

Tak kdo ho rozmazlil, ty jo?

Takže my jsme jim převychovali (jméno žáka) ve škole.

Tož to jste hodný, no to jo, no.

Výchovnej ústav.

To je dobrý no.

A víš co vlastně? Vždycky jak ředitel nám za všechno děkuje, za tu práci a tak, tak od něj mám tak nějak pocit, že to tak fakt myslí, že to myslí vážně, no.

No to jo, to já docela taky.

Hodně jako mám pocit, že to říká, tak jak to myslí, mám takovej pocit, ale třeba od tý (jméno zástupkyně) jsem to slyšela letos jako prvně. Jako že by ti poděkovala za tvoji práci.

Že konečně prostě ho viděla jako v realitě a já jsem si ještě schválně tu hudebku dala jako nepřímou.

Jo, to je dobře.

Aby tady dřepěl sám prostě, já tu nejsem, je tu (jméno druhé asistentky ze stejné třídy).

Jo, takže ty tu nejsi jo?

A ona prostě po něm chtěla něco jako at jí přečte nějakou větu a on jí prej řekl ne. Tak se konečně jako probrala a vidí aspoň, jak on tady funguje.

Nebo spíš nefunguje. A tak to říká i (jméno žákyně), nebo nevím, co (jméno asistentky) říká o (jméno žákyně) a to.

Říká, to asi musí bejt hrozný, bejt s nim pět let, vid'?' A já, no je, no. A vůbec si jako nedokážu představit, co by měl jako dělat na druhym stupni.

Hele, to já jsem si přesně říkala i jakoby s (jméno mé první žákyně), i když ona by pak zas taky nikoho jinýho už nechtěla nebo to, že to je asi blbě prostě nechávat jednoho člověka s nima tak dlouho, tak já teďka si píšu s nima, s mamkou chodíme na kávu nebo něco, no ale...

Myslím, že by bylo dobrý, po nějakých řeknu třeba třech letech se jako vyměnit.

Max, já jsem za.

Jak pro toho asistenta, tak pro to dítě, prostě fakt udělat nějakou change, jakože.

Jo, já jsem to přesně říkala taky, já už s (jméno žákyně) jsem měla naprosto neprofesionální vztah, to ani jinak nešlo, nebo tak víš co, my někde na výletě a já vždycky jo, tady by (jméno žákyně) neprošla, tady tohle, tady něco, protože jsem s ní v jistou dobu byla víc než s těma doma jakoby..

No, pak prostě začneš, žiješ si jakoby v tý svý bublině. Jo, já jsem si říkala, já za chvíli jako nedám dohromady kloudnou větu prostě, vždyť já na něj mluvím prostě Co je za den, Jak se máš, Co jsi dělal, no prostě... On ti stejně řekne nevím maximálně.

To já jsem si říkala u přijímaček do těch Budějovic. Já jsem tam pak seděla, říkám, ty jo, vždyť já vůbec neumím mluvit s dospělýma normálníma lidma. Já jsem si tam připadala, jak furt mluvím tady s těma různějma truhlíkama přesně, tak já říkám, ty jo, to je hrůza

Pak mi řeknou, jako že se chovám doma jako učitelka.

Ano, no tak vidím, že to máme dost podobný, tak super, no jo, ale já to jsem si přesně říkala. Já nejsem schopná dát jako nějakou rozumnou větu jako intelektuálně na výši, no.

No já si myslím, že tohle není jako dobře, víš, že prostě pak se dostaneš do takový jako...

No a bylo by divný, kdyby ne, když tím poctivě trávíš půl dne, vid' jasný, no to jo. No, takže vidím, že nic z toho v těch představách nebylo co, asi?

No, tak to si jako nedokážeš, že jo jako vlastně dopředu představit, jako co tě tam čeká, že?

Jaký to bude?

Jo ty nevíš jako na jaký dítě naraziš, na jakýho učitele naraziš, takže vlastně jako vůbec jako nevíš, do čeho jdeš

Že jo, hele to prej odešla, co tady nastoupila ta (jméno nové asistentky), se jmenovala. Já jsem jí jako měla jako asistentku na starost, ale pak už jsem jí prostě nikde neviděla a nepotkala, různě jsem jí naháněla a tak, teprve teď jsem se dozvěděla, že už je pryč, no.

Tak tu jsem asi nestihla vůbec poznat, no.

No, že prej jí někdo taky řekl, ať jde někomu jinému něco poradit a ona prý řekla, že ne, že nastoupila s tím, že bude pořád sedět u toho jednoho dítěte, no. Že prostě bude sedět u toho jednoho a hotovo a dalšího že nic. Takže nic. A odešla. Jakože fakt odešla, no.

Jako prostě řekla, že to nechce dělat, jo?

No, prej jo.

Tak mně ale kolikrát přijde lepší něco dělat s těma nějakýma okolo nebo o přestávce, když si přijdou ty normální děti promluvit, víš...

Hele, mně spousta lidí řekla, když jim to jako líčím, o čem to je, tak mi řekla, že by to dělat nemohla tohle, že prostě, že by ty děti museli zabít, že by na to neměli jako nervy.

Jo, to mně řeknou i doma. Hm, to já slyším dost často, no. A to máš jako doma děti chytrý šikovný, vid'?' A to já taky, vem si mít někoho takovýho ještě doma, tak to asi nejde úplně, no i když.

Hele, to já jsem zrovna říkala někomu nedávno, že když jsem někdy při velký nemocnosti suplovala i týden za učitele, za (jméno učitelky) tenkrát ve druhý třídě, tak je pravda, že jsem asi k tomu nedělala všechny ty výkazy a papíry a to, ale byla jsem z toho fakt míň psycho jakoby unavená než s tím jedním, do toho hučet.

Hele já když si stoupnu jako před tabuli, tak zaprvý ta hodina mi strašně rychle jako uteče, neusínám tady prostě druhou, třetí hodinu. Se ti začne jako chtít spát nebo seš prostě z toho jako unavená z toho dřepění. Prostě tam jako stojíš, hejbeš se, pozoruješ, ty musíš něco jako moderovat, hrát něco trošku a vlastně ta práce je jako úplně jiná, totálně jako jiná.

Jo, to jo, občas uděláš nějaký humor na toho, občas vtípek na všechny, je to prostě takový jiný, no

No ale zase, já asi už nemám na to jako jít studovat pět let jako pedák, jako fakt ne, na to se necítím.

Je to dlouho no, já teď chodím taky spát vždycky vlastně až druhý den, dávám tomu fakt hodně času no, vlastně všechno kterež mám, no...potom vidíš, jak tady usínám, no...

No a hlavně, já tady zezadu jako vidím všechno, co ty děti jako štrachají, kecají, vidíš prostě všechno, co se děje v tý třídě. To když stojíš tam, tak nevidíš vůbec nic, takže mě to i jako štve, jak to vidím, co oni nedělají, jak kecají, jak se štrachají v lavici...

To já jsem se občas bavila tím, že jsem tak jako zkoušela počítat, kolik jich poslouchá fakt toho učitele a většinou ti stačí jedna ruka, vždycky jako... Já říkám tyjo, to je jako hrozný, ten si smrká, ten si kreslí, ten si něco pije, ten štrachá...

No a vlastně když si pak jako vemeš, že já s ním teda jako pracuji individuálně, tak já, já víceméně řeknu třicet minut z té hodiny po něm něco jako chci, to nikdo z nich jako nezažívá. Oni promluví třeba jednou, dvakrát za hodinu maximálně.

To je pravda. To je pravda, no.

Jo, takže nějaký dítě ti třeba nepromluví vůbec za hodinu, jo...

To je pravda zase no v tomhle.

A vlastně může si tady jako čmárat. Ale tenhleten bude jako rychlejc unavenej, protože furt po něm něco chceš, že jo...

No protože jste furt jeden na jednoho a má pořád ten tlak, to zase jo, no

Jo, jako je tam výhoda toho jeden na jednoho, jako že se mu věnuješ, ale zároveň jako podle mě oba dva jsou z toho rychlejc unavený.

No a teď i já musím jako vymejšlet celou tu hodinu furt co s ním jako budu dělat, jako mít tady připravený až dodělám tohle, budu dělat tohle, až dodělám tohle, půjdeme dělat tohle, musíš to mít trošku jako promyšlený co budeš teda jako dělat, že jo?

Ale máš přesně pravdu, protože teď jak napad ten sníh někdy před třema tejdnama, jo to hodně, tak já jsem jela jako do Budějč do školy. No a oni všichni se nějak asi domluvili, nejeli, napsali, omluvili se. Takže jenže já už jsem tam byla, jsem tam čekala a říkám, ty jo, nejsme jinde, jsem hledala v jaký třídě, no a nakonec jsem tam s tou učitelkou byla sama a ona se mi pak ptá, jaký to bylo, říkám jakoby, že je v pohodě s ní jako popovídám, ale, že to je hrozně takový tlak, jako že, že se nemůžu na chvilku vypnout, my jsme tam pak o tom normálně mluvili, jo, že si nemůžu chvilku něco, a když se povídá támhle.

Tak vlastně ta pozornost je jen na tebe. No ale když se podíváš tady na ty všechny. Tak ty vlastně třeba celou hodinu, jako si lítají někde jako jinde. Hlavně nejsou vůbec tady. Tenhle si tady něco vymalovává do pracovního sešitu, támhleten si tam štrachá v lavici, ten se dloube v nose, ten se kouká z okna, no prostě...

Říkám, že kolikrát jsem to zkoušela počítat, to zkus někdy. To zkus někdy a věř, že ti jedna ruka většinou stačí, ale jako to tak je asi, no.

No a ono prostě když stojíš tam, bavíš se většinou s tím, kdo se ti hlásí, tak ho většinou vyvoláš. Občas teda vyvoláš i někoho, kdo třeba jako vyrušuje nebo tak. Ale jako jednou dvakrát promluví to dítě, víckrát jako ne.

To je pravda.

No a tohohle prostě fakt tady jako dusím furt. Furt no.

No tak jakoby že jo, no tak prostě já to mám tak, že jako každou práci dělám, se snažím jako nejlíp jak to dokážu že jo a přemejšlím nějak o tom a chtěla bych jako, aby mi to bavilo. A vlastně když dospěju do fáze, že už to dělám jenom pro peníze, tak záhy jako odcházím, protože já nedokážu dělat práci jenom jako pro peníze.

Já tam potřebuju mít něco jako, co mi dává smysl nějakou jako vyšší, nebo něco prostě, co mě tam baví.

No to je jasný, to já si taky neumím představit chodit jenom pro peníze.

Takže jak to vidíš ještě?

No nevidím to už moc, no. Já už jsem si říkala o prázdninách, že si něco najdu, ale zatím jsem nic neobjevila úplně tedy.

Já vím, žes to říkala. Jenže co, vid'?' Myslíš jako něco úplně jinýho nebo jak?

Hele, mě třeba cestovka mě bavila, ta mi trošku jako vadí ta pracovní doba a ty víkendy, třeba že oni mají i.

No to jsem pak taky slyšela si jezdíš každé víkend k moři a tak.

Tak ale cestovka mi přišla dobrá. Jako vím, že bych nechtěla kancelářskou práci, kde budu koukat jenom jako do počítače. To vím, že bych nechtěla, jako dokázala bych mít část tý práce jako takhle a část třeba nějakou práci jako s lidma a nějakou takovou jako kreativnější činnost. To jako bych dokázala. Myslím si, že není vůbec jako špatný dělat nějakou dobu i rukama a prostě nevím. Já bych šla dělat klidně jako na farmu, starat se o zvířata, ale mě by to fakt jako nevadilo. Podle mě si tam odpočineš úplně.

Hmm, to věřím, no. To určitě, to já kolikrát si tady říkám, že bych šla radši někam skládat dříví, nebo něco než to.

Nebo plejt kytky nebo nevím prostě, no.

Plejt kytky by mě úplně nebavilo, ale jako rozumím, no.

A na farmě jako dobrý si myslím.

Vykýdáš hmuj, trošku se u toho příjemně jako to, zaposiluješ

Ale tak jako příjemně jinak zase, vid' unavíš.

Jseš na čerstvým vzduchu, třeba. Já bych šla klidně dělat nevím, hm pomocnou kuchařku do kuchyně,, mně je to jedno. Třeba klidně na rok heleď to jít dělat a prostě zase získáš úplně jinej třeba pohled na tu věc. Jo, třeba si řekneš, no tak to bylo tamto lepší. Tady беру třeba stejný peníze a víc se nadřu, nevím, ale zase si jako odpočineš třeba psychicky, že jo? Jo myslím si, že ta změna, jako je žádoucí v tom školství po nějaký době. Myslím si, že to není dobrý tady bejt celej život, že už pak je to takový jako o ničem.

No to já myslím, že už...

Že už je pak je to takový jako vo ničem, že už to sklouzne k tomu, že je to jenom o těch penězích a už.

No ale dost často asi jo, to jsem si taky říkala někdy loni ještě nebo kdy (jméno učitelky) jak tady zůstávala, nebo někdo a říkala, něco říkala jako...

No, nebo (jméno další učitelky), že jo

No, tak to jsem už úplně pominula, ale ta tenkrát říkala něco, že je potřeba ještě dodělat střechu nebo něco takovýho prostě.

A tomu jakoby nerozumím, že daj přednost jako takovýdlemu učiteli třeba před mladým učitelem šikovným, jo...

Hm, no on podle mě říd'a, že jí jako neřekne zase konec, ale mohli dát jí jako pár hodin, jenom jí na zkráceny a třeba nechat tu (jméno mladé učitelky), vid', nebo něco, to já vím. No to takhle bylo.

To jako mi přijde tohleto takový jako...

Že to moc nekouká do jako jak to bude za pár let, vid', třeba.

No, tak stejně, no.

Tak jako, já teda řediteli dost často něco jako píšu. Takovýhle tyhle mé postřehy, naštěstí mě s tím nevyhodí nikdy. No a on právě vždycky jako slušně většinou odpoví.

Já jsem mu psala totiž včera večer taky, protože já jsem si tady to vylosovala a víš co to je? Tam je jenom kapitola se jmenuje něco vedení školy jako dbá na svoje vzdělávání nebo něco, tak jsem mu psala, jako žádné detaily o tom nevím, myslím si, že jo, ale nevím, co já k tomu mám připsovat, Jako zástupci i on, že se nějak vzdělávají. Říkám, myslím si, že jo, je zřejmý, že asi jo, ale žádné detaily k tomu nevím. Přesně jsem mu psala taky, takže jako co tam mám opravovat, že jo, no tak, ne tak taky říkal, že klidně tam můžu i z jinýho něco opravit a tak...

Nevím, nebo prostě je pro mě jako nepochopitelný, že když třeba tu není (jméno zástupkyně), takže nefunguje jako suplování, jo, že on není schopnej dát jako dohromady suplování.

No a jak se to dělá teda?

No vždycky je to nějak blbě no, vždycky jsou tam nějaký kiksý, prostě. To já, když jsem dělala jinde, měla jsme vlastně zákazníky rozdělený napůl a ve chvíli, kdy tam jedna nebyla, tak ta druhá to musela všechno umět a normálně to dělala i za tu druhou. Bylo to strašný, měla si dvakrát tolik práce, no ale takhle to bylo nastavený, protože vlastně jako sis nemohla dovolit, že jo jako aby ta práce stála, když ten den člověk tejden není.

Hm, no jasně.

A to si jako myslím, že tady tenhle ten případ je to samý, že jako vedení jako by se měli umět jako nahradit v těch letech jako věcech jo.

Jako bylo by to fajn, no užitečný, protože každý může někdy vid', odpadnout. Oni to mají asi nějak rozdělený a prostě když chybí jen dva dny, tak se řekne, že se to nějak přežije, no.

Nebo prostě, jako já nevím, já jsem tam třeba šla, že nefunguje tiskárna a oni si na tebe tváří jako zaříd' si to sama. Jako já říkám, za kým mám jít, ona nefunguje tiskárna. Oni se na sebe jako podívali, jakože ani jeden to nechce řešit. No (jméno IT technika) by tu měl bejt asi zejtra. Víš jako, že teda asi mám ještě jako zařídít, jako aby někdo opravil společnou tu tiskárnu.

Zřejmě, kdyžs na to ty upozornila.

Jo, že vlastně není jako přesně daný, nebo jako (psycholožka), (zástupkyně) se nějak obě dvě starají o asistenty, ale vlastně není jasný, s čím máš za kým jako chodit. Víš, jako že není jasně daný ty kompetence, kdo za co zodpovídá. Jo, jeden rok se píše sešit takhle, druhý rok se píše takhle a třetí rok zase jinak, proč teda není jako na A čtyřce napsaný, jak to chtějí? Hmm a tak se to nedělá. Proč si to tam jak blbci prostě každé rok říkáme jako jinak.

To je schůzka, která proběhne, já jsem taky myslela, co se tam bude řešit a na celý schůzce se řešej sešity. Já jsem tam teda teď naposled nebyla, protože jsem byla někde jinde.

Hele, to když fakt zažiješ pak nějakou jako zahraniční jako firmu, tak prostě a přijdeš sem, tak si jako tukáš jako na čelo, jak to, jak to jako může fungovat, jako že se tam scházíme, vlastně jako nic se tam nevyřeší. Hodinu tam dřepíme a vlastně pokaždý dospějeme k něčemu jako jinýmu. No tak já nevím.

To je prostě na mě moc tohle, To když pak vidíš, jak někde támhle musíš jako fungovat jako úplně jinak, prostě. No fakt, jak jakoby žiješ pak v tom jednom jako zaměstnání, v tom jednom prostředí dlouho, tak úplně vlastně ztratíš jakoby přehled o nějakých jako, že by to mohlo bejt jinak a líp třeba, jakože rychlejc a efektivnějc třeba.

Hm, že by to mohlo bejt jinak no.

Víš, jako že tady nemusíme trávit jako. Nebo prostě úplně jako co mi s..e je to, že když nemáš to dítě, takže jdeš jako hledat (jméno zástupkyně), že nemáš to dítě jako jo.

Hmm, to já jsem kolikrát si říkala, že bych taky radši si zůstala v té třídě. Je tam pět dalších potřebných, který sice nemají papír, jasně, jo.

No vždyť jo, ty je znáš, víš ty situace a víš, jak jim dobře pomoci. Jo a jako úkol typu jdi se zeptat do nějaký první třídy, nebo domluv se s tímhle a s támhle, tak to mě úplně dokáže naštvat.

No to já jsem taky tuhle teď byla v první, když (jméno žákyně) nebyla.

Nebo jako jdi skládat a popisovat tady ty věci.

Jo, hmm, jo já bych taky radši zůstávala to, protože..,

Nebo jsem si říkala, proč teda ty vole nemá jako připravený tři nějaký věci jakýkoliv, prostě nějaký smysluplný věci. A když teda nevím, pak dostaneš tohle.

Jo.

Než takový to, no teď, kdyby jsi přišla před hodinou, ale. Tak se dojde třeba zeptat do první třídy jo a on už přede mnou tam někdo byl, ono už jako běží hodina a teď já se tam půjdu jak debilka ptát, jako jestli něco nechtějí, že jo, ona nemá nic jako pro tebe připravenýho, tak tě tam někam posadí, no a budeš tam sedět a přitom tady jsi mohla pomáhat daleko líp třeba, že jo.

No já nevím, (jméno žákyně) ta chyběla letos jednou, ale to jsem měla dobrý.

Tak on taky moc nechybí, že jo...

Ale jako čistě teoreticky, když jo, tak tohle nechceš, hmm

Ale když pak jako se to stane, tak si přijdeš prostě jak ten nejposlednější jako v řadě, jakože ti řekne, di utřít stoly, nebo já nevím.

Polep tohle tady, navaž tam mašličky a přeber tady těstoviny pro Ukrajince.

To já jsem si říkávala vždycky taky, že jsme jakoby v rámci opatření, protože jako přesně jsem to říkala už někdy kdysi ten první rok, jakože to i ty děti berou, nebo že jim to i (jméno učitelky) tak podala jako jo, tak (jméno žákyně) má spešl židličku, spešl to, Lenku a něco že seš jakoby jedna z těch pomůcek, který se někam strčí, kam zrovna jakoby je potřeba. Vim, no, co asi myslíš.

No, že ti daj cokoliv. Půjdeš tamhle skládat, přivezou učebnice a prostě půjdeš, no.

Jo, no to jo. Někdy ti to zas nevádí pro změnu, ale jako je fakt, že kolikrát bych někdy taky zůstala v té třídě, protože vždycky je tam někdo, kdo jako by to využil, no to je jasný.

Hele, a co vlastně jinak děláš a co tě baví?

Příroda, začala jsem jezdit na koni, ráda chodím cvičit, ráda se setkávám s přáteli.

Ráda jako něco vyrábím a tak, ale potřebuju na to, že jo čas prostor a tak.

Takže to vždycky není.

Když jo, tak jo, nějaká jako kreativní činnost.

A kdybys měla říct jen jednu věc, která tě nejvíc ve škole překvapila?

Nejvíc mě na tom překvapil ten hluk.

Jo?

Ten hluk je pro mě takovej dost jako zásadní. V tom mě to taky štve, jakože mi to fakt jako hodně unavuje.

Já jsem si tuhle brala i prášek na hlavu, ale nechci zase se furt dopovat nějakýma těma, ale prostě zase, když tě začne bolet, tak už jako pak.

Hm a vlastně seš z toho taková celkově unavená. Z toho hluku.

Vysává to, no. Jak se pořád snažíš, že jo...

Že jo takový jako neustálý, jako podněty, sluchový a prostě vlastně nemáš z toho jako kam utéct, nemáš se před tím kam schovat.

No, já je pak tlumim i doma potom pořád, no.

Já doma taky nechci prostě jako puštěnou televizi. Rádio si pustím občas jenom když už jako se tak jako vyklidím a pak jako mám pocit, že bych si chtěla pustit hudbu, tak jako jo, ale daleko radši mám ticho a nejradši jsem jako sama že jo. Jo, sama a potichu, protože...

Protože proč asi, jo, jasný no.

Protože tady nejseš nikdy sama, takže podle mě, za mě asi ten hluk, no.

No vidím, že dost věcí máme tak nějak stejně, opravdu. Tak zatím děkuju moc.

Abstrakt

ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka. *Jak pedagogové vybrané základní školy vnímají svoji práci ve vztahu k představám, které o ní dříve měli?* České Budějovice, 2024. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Vedoucí práce Petr Bauman.

Klíčová slova: učitel, asistent pedagoga, vychovatel, rodiče, kolegové, spolupráce, sdílení, nepřipravenost, náplň práce

Práce se zabývá otázkou, jak různí pedagogičtí pracovníci (učitelé, vychovatelé a asistenti pedagoga) vybrané základní školy vnímají a prožívají jejich práci v kontrastu s představami, které o pedagogické profesi dříve měli. Jádrem diplomové práce je kvalitativní výzkumné šetření formou rozhovorů s jedenácti respondenty. Úvod zahrnuje výchozí nazírání a osobní náhled. Metodologie a průběh výzkumu jsou podrobněji popsány v kapitole druhé. V dalších kapitolách následuje představení výsledků výzkumu. Mezi hlavní řešená témata patří pocit nedostatečné připravenosti, (ne)sdílení materiálů a pomůcek, postoje k rodičům, kolegům i samotným žákům.

Abstract

How Educators of a Selected Elementary School Perceive Their Work in Respect to Their Former Ideals?

Key words: teacher, teaching assistant, educator, parents, colleagues, cooperation, sharing, unpreparedness, job description

The diploma thesis deals with the question of how different pedagogical staff (teachers, school club educators, and teaching assistants) of a selected primary school perceive and experience their work in contrast with the ideas they had about the pedagogical profession. The core of the thesis is qualitative research (interviews with eleven respondents). The introduction presents the researcher's personal view of the subject before carrying out the research. The methodology and the course of the research are described in more detail in the second chapter. Next, the research findings are presented. The following topics were identified in the respondents' narrative: the feeling of lack of preparedness, (non)sharing of materials and aids, attitudes towards parents, colleagues and pupils.